

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Incipit sextus liber decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

Uenecis, 6.XI.1484

Incipit liber quintus. De accusationibus inquisitionibus et denunciationibus
Rubrica

[urn:nbn:de:bsz:31-321570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321570)

Distq. decre. ista et sequens emanauerunt ad declarationes
decre. s. e. qualiter. i. t. ij. t. c. cum oporteat. t. c. ad petitiones
tibi iudicium t. c. t. corriganur opinionones hostien. nota. in
c. qualiter. i. in. i. glo. vltra vnam columnam ver. quid si inquisi
tor. t. in. ij. glo. t. quod no. in. c. cum oppreat super verbo sub

ditio v. queritur si inquisitor
similiter t. in secundo qualiter
super verbo fuerit t. super v.
bo legitime. t. facit quod no
guil. in spe. ti. de inquisiti. s.
nunc tractemus. v. quid si in
quisitor p. m. x. m. io. an.

Confessus. nulle igitur sunt
partes iudicis. nisi ut ferat sen
tentiam. quid enim querem
de infamia vel capitulis ex
quo claret de crimine. xxiiij.
q. iij. ecce. de elec. per inquisi
tionem. de confes. si sup. ff. s.
iudi. si debitor. Jam enim e
notorium crimen. de cobabi.
cleri. t. muli. vestra. t. c. si.

Iusticia. s. imponendo pe
nas a iure statuta vel arbitra
riam si nulla pena est statuta
s. de of. del. de causis. io. an.

Fuerunt. si infamatus no
erat. ad inquisitionem procedi
non debuit veritatis ut in p
dictis iuribus. s. ille debuit
appellare t. non respondere.
vii. imputet sibi. idem dico s
capitulis que tradi debuerunt
s. e. qualiter. ij. s. debet. si pe
tita non fuerunt. t. confessus
est crimen sibi imputet. potu
it enim iuri p se introducto
renunciare. t. tunc tacite re
nunciat. ad hoc. ff. de procu.
pomponius. s. rati. s. host.
contra in predicta decre. qua
liter. i. per. l. ff. de procu. fili.
s. inuitus. t. hunc dicebat ca
sum ipsius decre. e. ti. ad peti
tionem. naz. ibi presente t. no
contradicente illo. pra quez
inquirebatur. non fuerat ser
uatus ordo qui debuerat ser
uari. vii. processus cassari ma
datur. s. de alio ordine intel
ligatur.

Sis cui. fuerat. ad peti
tionem alicuius. quia si
papa proprio motu committit
inquisitionem criminu alicuius. iam illu approbat infamatum. cum episcop
t metropolitano procedant. etiam ad inquisitionem omisso tali articulo. ij.
q. v. omnibus. s. e. n. sicut olim. s. si ad petitionem alterius commiserit tunc p
us inquit inquisitor de infamia. hoc tenet inno. s. e. ti. cum oporteat. Quid
si ille qui litteras inquisitionis impetrat sit excoicatus. dixi. s. d. rescrip. c. i. t. c.
f Reclamante. dicebat hostien. in supradictis glo. q. taciturnitas habebat
hic pro dissensu t. contradictione. quod non est verum ut hic videt. immo ta
cendo tacite iuri suo renunciat. j. de regu. iu. qui tacet t. dixi de hoc. e. ti. is q
tacet. Reclamare igitur debuit. t. petere prius inquiri super inquisitione infamie.
t. si hoc non fieret debuit appellare. ut dixi. s. c. proxi.

Primus. i. ante q. quereretur de veritate. io. an.

Requis. non ergo ordo iste ita est de substantia q. ei renunciare non
possit. facit. s. de fer. c. ul. t. quod no. s. de offi. dele. de causis.

Quoniam. incipiebat t. si contra. t. bene de medietate decurtata est

Canonicus. xv. q. vii. si quis timidus. t. duobus. ca. se. t. debent
esse. vi. in degradatione presbyteri. tres in degradatione diaconi. t. ita de sub
diacono videtur. ut s. de fer. non oz. miramur.

Facili. bene est possibile s. non facile. lex. n. no. d. s. e. impossibilis. iij. di.
erit autem.

Pro heresi. in alijs igitur criminibus si immineret degradatio facienda.
ferunt antiq. iura. q. i. hoc crimine h. introductu est spale. ad id. j. e. i. fidei.

Relinquendus. quod dic ut. s. de ver. sig. nouimus. t. j. de penis. c. ij.

Immurandus. s. e. excoimunicamus. ij.

Solus episcopus. excludit episcopos. non capitulum suum. ad idem. xv.
q. vij. si autem. t. s. se. t. c. episcopus. xvij. q. ii. c. nullam.

Alicuius.

Scienter. ignorantia ergo probabilis bene illos excusat. s. de cle. excō.
mim. apostolice.

Sepulture. sic t. manifesti vsurarij non traduntur sepulture. s. de vsur. q. 3

Incipit liber quintus. De accusa tionibus inquisitionibus t. denun ciationibus Rubrica.

Distq. coram eo
qui pra te super cer
tis criminibus inqui
sitor fuerat deputa
tus: eadem crimina
fuiti confessus. s. fru
stra confessiones tuas: quo minus
puniaris ex ea prout iusticia suade
bit: ex preterito impugnare contē
dis: q. super eisdem criminibus
non fueras antea diffamatus. uel
q. per eundem inquisitorem capi
tula super quibus pra te volebat
inquirere tibi tradita non fuerunt.

Idem.
Sis cui. contra te commissa
fuerat simpliciter inquisitio
super certis criminibus facienda
processerit te presente nec reclamā
te aut quicquam super hoc excipi
ente infamie inquisitione omisa
ad veritatem eorundem criminu
inquirendam: processum huiusmo
di ex eo q. non fuit de infamia pri
mitus inquisitum: ulterius impu
gnare nequibis. **R**egori
us nonus reuensi archiepiscopo
t. suffraganeis suis.

De hereticis.

Quoniam episcoporu
numerus ad degrada
tionem clericorum a
canonicis constitui
tus non potest de faci
li conuenire. concedimus ut sacer

in omnibus. t. qui moriuntur in torneamentis. s. de tor. c. i. t. s. bec
de sepul. ex parte in vlti. glo. Dicitur autem sepultura multis mo
dis. ut no. xij. q. ii. s. item queritur. t. s. de sepul. c. penul.

Clq. hic licet satisfaciant. sequi debet absolutio. ut patet per id
quod sequitur.

dotem uel alium clericum in sacrif
ordibus constitutum: cum pro
beresi fuerit seculari curie relinque
dus aut perpetuo immurandus:
conuocatis abbatibus alijsq. pre
latis t. religiosis personis ac litte
ratis sue diocesis de quibus expe
dire uidebitur: suus solus possit
episcopus degradare.

Alexander quartus.

Quicunq. hereticos creden
tes receptatores defensores uel
fautores eorum scienter presum
pserint ecclesiastice tradere sepul
ture: usq. ad satisfactionem idone
am excommunicationis sententie
se nouerint subiace: nec absolutio
nis beneficium mereantur: nisi p
prijs manibus publice extumu
lent: t. proiciant huiusmodi cor
pora damnatorum: t. locus ille p
petua careat sepultura. **C**onhibe
mus quoq. ne cuiqua laice perso
ne liceat publice uel priuatum de
fide catholica disputare: qui uero
contrafecerit excommunicationis
laqueo innodetur. **H**eretici autē
credētes receptatores defensores
t. fautores eorum ipsorumq. filij
usq. ad secundam generationem
ad nullum ecclesiasticum benefi
cium seu officium publicu admit
tantur: quod si secus actum fuerit
decernimus irritum t. inane. **A**d
hoc quoscunq. uiros ecclesiasticos
qui ad preces huiusmodi pestilen
tium personarum dignitates per
sonatus t. quecunq. alia eccle
siastica beneficia sunt adepti: extu

mentem uel alium clericum in sacrif
ordibus constitutum: cum pro
beresi fuerit seculari curie relinque
dus aut perpetuo immurandus:
conuocatis abbatibus alijsq. pre
latis t. religiosis personis ac litte
ratis sue diocesis de quibus expe
dire uidebitur: suus solus possit
episcopus degradare.

mentem uel alium clericum in sacrif
ordibus constitutum: cum pro
beresi fuerit seculari curie relinque
dus aut perpetuo immurandus:
conuocatis abbatibus alijsq. pre
latis t. religiosis personis ac litte
ratis sue diocesis de quibus expe
dire uidebitur: suus solus possit
episcopus degradare.

penam t. doctor decretorum laicus incidat. tamen sufficit ita esse
scriptu. t. solu duo sunt christianoy genera clerici t. laici. xij. q. i. duo
sunt. t. conco. ad hoc. l. de sum. tri. l. penul.

Innodetur. nunquid per sententia uel ipso iure: et videt q. ipso
iure per id q. dicit laqueo. quasi ipsum factum damnatus illaqueet
in contrarium videtur. quia in penis benigna fieri debet inter
ratio. ut. j. de regu. iu. in penis cum suis conco. est igitur benignu
ut intelligamus canonē esse ferende sententie q. iam late. ergo est
hec pars amplectenda. ut tibi. ad hoc. ix. di. sana quippe. Preterea
si uolisset q. esset canō late sententie dixisset sit innodatus uel eo
ipso uel similia uerba.

Filij. No. casum in quo pro delicto paterno puniatur filius. hoc
etiam procedit in crimine lese maiestatis. quod est minus hoc cri
mine. quo leditur eterna maiestas. s. e. vergentis. t. si contra homi
nes illate blasphemie impunitē nō trāseunt. multo magis qui ipsu
dominum blasphemat dignus est supplicia sustinere. in auc. ut nō
lux. contra na. i. rino. t. s. i. col. vi. nec debemus illius opprobrium
inultum dimittere. qui nostra probra deleuit. s. de iudeis in nōnul
lis. Quod enim in religione diuina committitur in omnium fertur
iniuriam. l. de heret. manicheos. ad idem. xvij. q. iij. sicut. alias
regulariter pena temporalis non puniatur vnus pro alterius delicto.
quod dic ut no. i. q. iij. in summa. t. xxiiij. q. iij. in summa. t. intelli
gas hoc de filijs non infectis. Illi enim punirentur. ut ipsi ex pro
prio delicto non ex alieno.

Secundā. h. intellige s. m. determinationē decre. j. e. ti. statutū. ij.

Beneficium. large sumit. de hoc dixi. j. de reg. iu. c. i.

Publicum. ut iudicatus notoria t. bis similia. ad idem. j. de pe
nis felicit. s. q. si quis. in prin.

Dignitates. nunquid t. pontificalis dignitas includitur? pro t

Proprijs mani
bus. Nota casum
quo possit per me
quod non possum
per alium: de hoc
dixi. j. de regu. iur.
potest. sicut enim
exhibuerunt mem
bra sua seruire ini
quitati ad iniquita
tes. sic exhibere de
bent illa seruire ius
ticie ad iusticiam.
sicut dicit apostolus.
i. ad romanos. vi. c
t. sunt hec uerba in
canone. xvij. disti.
omnes huius.

Publice. quia
que publice peccan
tur publice emen
dentur. de pe. t. re.
ca. i.

Extumulent. h
uerus intelligo: q. nō
ossa ipsorum pos
sent ab ossibus alio
rum discerni. alias
secus. s. de sepult.
sacris. io. an.

Locus. puniatur
res animata. sic
s. de penis in qui
busdam. s. de elec.
vbi periculum. s. ci
uitas. t. j. de pe. c.
vlt. in fi. xv. q. i. mu
lier.

Laice. forte in
tellexerunt de laico
ad modum vltra
montanorum qui il
litteratos laicos vo
cant t. litteratos cle
ricos uocant. quid
enim est dicere q.
ruralis clericus di
sputando de fide
non incidat in hāc

penam t. doctor decretorum laicus incidat. tamen sufficit ita esse
scriptu. t. solu duo sunt christianoy genera clerici t. laici. xij. q. i. duo
sunt. t. conco. ad hoc. l. de sum. tri. l. penul.

Innodetur. nunquid per sententia uel ipso iure: et videt q. ipso
iure per id q. dicit laqueo. quasi ipsum factum damnatus illaqueet
in contrarium videtur. quia in penis benigna fieri debet inter
ratio. ut. j. de regu. iu. in penis cum suis conco. est igitur benignu
ut intelligamus canonē esse ferende sententie q. iam late. ergo est
hec pars amplectenda. ut tibi. ad hoc. ix. di. sana quippe. Preterea
si uolisset q. esset canō late sententie dixisset sit innodatus uel eo
ipso uel similia uerba.

Filij. No. casum in quo pro delicto paterno puniatur filius. hoc
etiam procedit in crimine lese maiestatis. quod est minus hoc cri
mine. quo leditur eterna maiestas. s. e. vergentis. t. si contra homi
nes illate blasphemie impunitē nō trāseunt. multo magis qui ipsu
dominum blasphemat dignus est supplicia sustinere. in auc. ut nō
lux. contra na. i. rino. t. s. i. col. vi. nec debemus illius opprobrium
inultum dimittere. qui nostra probra deleuit. s. de iudeis in nōnul
lis. Quod enim in religione diuina committitur in omnium fertur
iniuriam. l. de heret. manicheos. ad idem. xvij. q. iij. sicut. alias
regulariter pena temporalis non puniatur vnus pro alterius delicto.
quod dic ut no. i. q. iij. in summa. t. xxiiij. q. iij. in summa. t. intelli
gas hoc de filijs non infectis. Illi enim punirentur. ut ipsi ex pro
prio delicto non ex alieno.

Secundā. h. intellige s. m. determinationē decre. j. e. ti. statutū. ij.

Beneficium. large sumit. de hoc dixi. j. de reg. iu. c. i.

Publicum. ut iudicatus notoria t. bis similia. ad idem. j. de pe
nis felicit. s. q. si quis. in prin.

Dignitates. nunquid t. pontificalis dignitas includitur? pro t

A Hereticus. sic et in alijs criminibus excoicatus. qz non venit responsurus de crimine si in excoicatione stat p annu post annu habetur pro pucto. xi. q. iij. rursus. r. c. quicumqz.

A Censat. de heresi. diuide dect. in. iij. ptes. In quaz pma ponunt tres casus quibz quis dicitur relapsus. r. durat vsqz ad. s. licet vo. Ibi secunda in qua dicit qz pcurus in ca be-
 refis certis casibus testimo-
 nium pbibet r durat vsqz ibi
 sane. Ibi tertia in qua ponu-
 tur. vi. casus oliz dubitati. an
 ad officiu inquisitoz specta-
 rent. vsqz ad. s. religiosi. Ibi
 iij. in q dicitur religiosos in bere-
 si delinquentes grauius alijs
 puniendos.

C Tebementes. non violen-
 ra. d. psump. c. lras. r. facit qd
 dicit. s. c. pxi.

C Fictione. ideo dicit. qz ve-
 re no pot dicit relapsus de qo
 no pstat an fuerit lapsus. sic
 dicit canon qz non pot dicit re-
 natus qui prius no fuit natus.
 de ofe. di. iij. qui in maternis
 neqz enim dicit in eu regene-
 ratio potest que generatio n
 pcessit. ut ibi dicit. ppter vebe-
 mentem qz suspicionem fingit lap-
 sus. ita qz post abiurationem re-
 dicit fingit relapsus. sepe. n.
 iura talia fingunt. de h. l. di.
 ferrum.

C Ex h. s. qz post abiuratio-
 nem reperitur lapsus.

C Grauius. s. qz si nunqz ab-
 iurasset.

C Pena. s. e. ad abolenda. s.
 illos quoqz. r. s. e. super co.

C Secta. multas potes vide-
 re. xliij. q. iij. c. pe.

C Articulo. quos habes ex-
 plicatos. s. d. su. tri. firmiter.

C Simpliciter. p bec verba
 puto qz si abiurasset solu in il-
 lo capitulo. lz habere in alio
 non diceret relapsus. Et no.
 qz indefinita equipollet vni-
 uersali. ad id de puaile. qz cir-
 ca. r. nunquid de vno articu-
 lo infamatus se teneat d om-
 nibus expurgare. no. de ofe.
 di. ij. ego berengarins. r. pu-
 to hanc lram p illa parte fa-
 cere qz non teneat. n. si id fa-
 ctat valet. r. habebit postmo-
 dum locum pena relapsioz
 ut sequitur.

C Iudicari. s. c. de trasac.
 si de certa. ff. de trasac. q cu
 tutoribus. s. i. vbi generalis
 transactio restringit ad id d
 quo specialit actus erat. So.
 illa locu habent in non pue-
 xis. lz hic omnes hereses sut
 conece qz habent caudas ad
 inimicem colligatas. r. de va-
 nitate conueniunt in ipsum.
 s. e. excoimunicamus. i. r. ij.
 vnde non querimus an sit re-
 lapsus in illaz heresim in qua
 prius fuerat lapsus. sed que-
 rimus an fuerit relapsus in
 heresim. Semel ergo lapsus
 in heresim post abiurationem
 iterum lapsus. licet in alia secta dicitur relapsus.

C Aduera. differentia est inter donum r munus. munus enim ex causa
 datur. donum ex causa r sine causa. ff. de ver. sig. inter donum.

C No possit. puta ppter necessitate famis. xliij. di. qescam. lxxvi. di. no sa-
 tis uel ignorabat illos hereticos r sic p ignoratia excusat. j. d. re. iij. ignoratia

C Verbis vestris. si. s. de re. ec. no ali. hoc consultiissimo.

C f. receptare deducere visitat associare donare mittere uel fauore ipede f

C Repellantur. vi. q. i. quicumqz. r. s. de testi. testimonij.

C Celando. duplex est forma iuradi. qd dicitur. s. de accusatio. qualiter. ij.

mo sustineat pertinaci: extunc ue-
 lut hereticus condemnatur.

Idem eisdem.

A Cusatus de heresi uel suspe-
 ctus contra quem de hoc cri-
 mine magna r uehemens suspitio
 orta erat: si heresim in iudicio ab-
 iurauit r postea comittit in ipsa. ce-
 seri debet quadam iuris fictione re-
 lapsus: licet ante abiurationem suaz
 heresis crimen plene pbatum no
 fuerit contra ipsum. Si autem leuis
 r modica suspitio illa fuerit: quan-
 quam ex hoc sit grauius punien-
 dus: non tamen debet in heresim relap-
 sorum pena puniri. Cum vo qui
 in vna heresis specie uel secta com-
 misit. aut in vno fidei articulo seu
 ecclesie sacramento errauit: r post
 modum heresim simpliciter uel ge-
 neraliter abiurauit: si extunc in ali-
 am etiam heresis specie siue sectaz
 aut alio articulo seu sacramento co-
 mittat. uolumus ut relapsus in he-
 resim iudicari. Ille quoqz de eu-
 ius lapsu in heresim ante abiuratio-
 nem pstitit uel nunc pstat si post
 illa hereticos recepit: deducat ut
 sitet siue associet aut dona uel mu-
 nera eis donet uel mittat seu fauo-
 rem eis impendat: qui excusari no
 possit etiam sine adoratione: ut uer-
 bis uestris utamur: merito debet
 iudicari relapsus: cu illu ex appro-
 bati a se prius erroris psequencia
 non sit dubiu id fecisse. Licet vo p
 iuri a testimonio etiam post peniten-
 tiam repellantur: si in bi qui coram
 inquisitoribus iurantes tam de se
 qua de alijs super facto heresis di-
 cere ueritatem eam celando deie-
 rent: r postmodu uelint corrigere
 dictu suum contra se ac alios suos
 coplices deponendo: cuz crimen
 huiusmodi sit exceptum: si ex ma-
 nifestis indicijs apparuerit tales
 non animi leuitate aut odij fomite
 seu corruptione pecunie sed zelo
 fidei orthodoxe dictu suum uelle
 corrigere: ac modo que prius taci-
 erant reuelare in fauorez fidei: ni-
 si aliud obstat: stari debet tam co-
 tra se quam ptra reliquos attesta-
 tionibus eorum. Sane cu nego-
 cium fidei: quod summe priuile-
 giatum existit: p occupationes ali-
 as no debeat impediri: pestis in q

C Postmodu. ex intervallo. ut sit hoc speciale fauore catholice fi-
 dei. alias nil esset hic fauoris. ut. s. de testi. co. preterea.

C Indicijs. sic. s. e. in fidei. r sic per indicia statur probationi. r d. h
 s. qui si. sunt le. transmissi.

C Aliud obstat. s. qz predictu peritru. vnde si de falso redargue-
 rent no stabit eoz
 dicto. de testi. ex te-
 noze.

sitores heretice a sede aposto. r de-
 putati: de diuinationibus aut sor-
 tilegijs: nisi heresim saperent ma-
 nifeste intrmittere se non debent
 nec punire talia exercentes: lz eos
 relinquere suis iudicibus punien-
 dos. De questionibus prete-
 rea usurarum motis: et contra il-
 los quibus restitutionem usura-
 rum in penitentia pro heresis cri-
 mine intulerunt ac illi se r sua ad
 hoc faciendum in iudicio ecclesie
 obligauerunt: intrmittere se no pos-
 sunt: ne per causas huiusmodi of-
 fendiculum negotio fidei prepa-
 retur. Si uero pro his que in
 heresi receptando uel defenden-
 do hereticos seu eis fauendo. no
 tamen existens hereticus quis co-
 miserit: sub obligatione bonorum
 suorum inquisitoribus se astrinxit
 ad recipiendam ab eis penitenti-
 am r complendam r ea licet iniun-
 cta non tamen peracta decessit: si
 per huiusmodi penitentiam onus
 impositum fuerit proficiens ad sa-
 lutem: in bonis eius temporalibus
 exequendum: ad compleme-
 tum ipsius per inquisitores cogi
 debent heredes uel alij: ad quos
 cum suo onere bona huiusmodi
 deuenerunt. Porro si propter
 huiusmodi hereticorum recepta-
 tionem defensionem seu fauorem
 quis ad faciendaz penitentiam. qua
 inquisitores ipsi iniungere uellent
 bona sua obligauerit eisdem. r an-
 tequam ei penitentia iniungere
 tur decesserit eius heredibus non
 est satisfactio pro extincto iam cri-
 mine iniungenda. In eo
 uero casu quo heredes ad suc-
 cessionem non debent ob heresim
 sui auctoris admitti. non obstante
 qz auctore ipso uiuente hoc non fue-
 rit interueniente ipsius morte per
 sententiam declaratum ad confi-
 scationem bonorum post mortem
 eiusdez nihilominus procedatur.
 Sacerdotes insuper r alij clerici
 qui negotium inquisitionis instru-
 endo citatos hereticos uel eorum
 credentes de celanda ueritate uel
 dicenda falsitate seu eos indebite
 liberando inuenti fuerint impedi-
 re: cum non sit dubium: eos ipsa
 facere in fauore heretice prauitatis

C Priuilegiatum
 No. magis priuile-
 giatu anteponi. s. d.
 of. leg. volentes. xxi.
 di. de niqz. ff. de of.
 procon. l. vlti.

C Apostolica. mul-
 to minus alij.

C Saperent. sicut
 est circa aras idolo-
 rum nefarias pces
 emittere sacrificia
 offerri. demones co-
 sulere. eoz resposa
 suscipere. xxi. q. ij.
 di. qui. r. q. iij. igi-
 uel associant sibi p-
 pter sortes exercen-
 das hereticos uel
 faciunt pdicta cu cor-
 pore uel sanguine
 xpi uel in foribus
 ut possint habere re-
 sposa. puez rebap-
 tizat uel his familia

C Manifeste. i. du-
 bio ergo h casu no
 habent iurisdictione
 r licet alias iudex
 agnoscat an sua sit
 iurisditio. r in du-
 bio dicat iurisditio-
 ne habere. ff. d. iud.
 si quis ex aliena. q
 in ordinario loquit
 hic tamen nisi id mani-
 feste appareat se no
 intrmittit r est si.
 s. e. li. de cens. c. i.
 s. notoria. r. j. d. pe.
 c. i. s. d. of. del. c. ul.

C Et illos. q. d.
 multo minus si co-
 tra alios.

C Offendiculum.
 pluribus intentus
 minor est ad singu-
 la sensus. r sepe q
 ad ptraqz festinat
 neutru bñ pagit. r
 vi. q. i. pbyteros. r
 c. de assen. nemo.

C Hereticos. s. s.
 e. ti. c. pe. vbi defen-
 sores r fautores he-
 reticoz heretici sut
 So. no in fauore et
 defendere lz in crede-
 te loquit ibi.

C Ad salute. ut pu-
 ra ut fundaret uel e-
 dificarer ecclesiam
 hospitalale uel alium
 pium locu. uel face-
 ret simile pui opus
 ut in auc. de ec. ti.

C si quis edificationem. col. ix.

C Temporalibus. dicit qz secus si ieiunio uigilijs oronibus uel si-
 milibus pstitit illa penitentia. id effer si non possit illud iniunctu.
 licet saluiteru expleri p aliu. sicut esset theologia audire uel similia

C Heredes. xij. q. ii. epus qui filios. de sepul. c. ul. de rap. in lris.

C Here. xv. q. i. si quis laicus de deci. pastoralis. r. c. cu no sit. c.
 de serui. r aqua. l. r in punciati. s. de pig. ex litteris.

C Extincto. crimina extinguunt morte. ut. xliij. di. quoru daz. xx
 xliij. q. ii. admonere. ff. d. bis q mor. si consci. l. ul. ex quo igi extinctu

Hereticus. sic et in alijs criminibus excoicatus. qz non venit responsurus de crimine si in excoicatione stat p annu post annu habetur pro pucto. xi. q. iij. rursus. r. c. quicumqz.

A Censat. de heresi. diuide dect. in. iij. ptes. In quaz pma ponunt tres casus quibz quis dicitur relapsus. r. durat vsqz ad. s. licet vo. Ibi secunda in qua dicit qz pcurus in ca be-
 refis certis casibus testimo-
 nium pbibet r durat vsqz ibi
 sane. Ibi tertia in qua ponu-
 tur. vi. casus oliz dubitati. an
 ad officiu inquisitoz specta-
 rent. vsqz ad. s. religiosi. Ibi
 iij. in q dicitur religiosos in bere-
 si delinquentes grauius alijs
 puniendos.

C Tebementes. non violen-
 ra. d. psump. c. lras. r. facit qd
 dicit. s. c. pxi.

C Fictione. ideo dicit. qz ve-
 re no pot dicit relapsus de qo
 no pstat an fuerit lapsus. sic
 dicit canon qz non pot dicit re-
 natus qui prius no fuit natus.
 de ofe. di. iij. qui in maternis
 neqz enim dicit in eu regene-
 ratio potest que generatio n
 pcessit. ut ibi dicit. ppter vebe-
 mentem qz suspicionem fingit lap-
 sus. ita qz post abiurationem re-
 dicit fingit relapsus. sepe. n.
 iura talia fingunt. de h. l. di.
 ferrum.

C Ex h. s. qz post abiuratio-
 nem reperitur lapsus.

C Grauius. s. qz si nunqz ab-
 iurasset.

C Pena. s. e. ad abolenda. s.
 illos quoqz. r. s. e. super co.

C Secta. multas potes vide-
 re. xliij. q. iij. c. pe.

C Articulo. quos habes ex-
 plicatos. s. d. su. tri. firmiter.

C Simpliciter. p bec verba
 puto qz si abiurasset solu in il-
 lo capitulo. lz habere in alio
 non diceret relapsus. Et no.
 qz indefinita equipollet vni-
 uersali. ad id de puaile. qz cir-
 ca. r. nunquid de vno articu-
 lo infamatus se teneat d om-
 nibus expurgare. no. de ofe.
 di. ij. ego berengarins. r. pu-
 to hanc lram p illa parte fa-
 cere qz non teneat. n. si id fa-
 ctat valet. r. habebit postmo-
 dum locum pena relapsioz
 ut sequitur.

C Iudicari. s. c. de trasac.
 si de certa. ff. de trasac. q cu
 tutoribus. s. i. vbi generalis
 transactio restringit ad id d
 quo specialit actus erat. So.
 illa locu habent in non pue-
 xis. lz hic omnes hereses sut
 conece qz habent caudas ad
 inimicem colligatas. r. de va-
 nitate conueniunt in ipsum.
 s. e. excoimunicamus. i. r. ij.
 vnde non querimus an sit re-
 lapsus in illaz heresim in qua
 prius fuerat lapsus. sed que-
 rimus an fuerit relapsus in
 heresim. Semel ergo lapsus
 in heresim post abiurationem
 iterum lapsus. licet in alia secta dicitur relapsus.

C Aduera. differentia est inter donum r munus. munus enim ex causa
 datur. donum ex causa r sine causa. ff. de ver. sig. inter donum.

C No possit. puta ppter necessitate famis. xliij. di. qescam. lxxvi. di. no sa-
 tis uel ignorabat illos hereticos r sic p ignoratia excusat. j. d. re. iij. ignoratia

C Verbis vestris. si. s. de re. ec. no ali. hoc consultiissimo.

C f. receptare deducere visitat associare donare mittere uel fauore ipede f

C Repellantur. vi. q. i. quicumqz. r. s. de testi. testimonij.

C Celando. duplex est forma iuradi. qd dicitur. s. de accusatio. qualiter. ij.

ē crimē. et pnia nō ē iposita p crimine iā extincto. n̄ imponat viteri
i. **C**asu. quia non fuit remcorporatus vnitati ecclesie.

k. **P**ost mortē. xxiii. q. ii. sane. ii. z. l. ad. l. iul. matel. l. vl. z. intelli-
ge hoc vsqz. ad. xl. annos. nā postea abdicari non poterūt etiā a ro.
eccle. a filijs catholicis. q. illa tanto tpe bona fide possederūt. qd̄ ve-
rus est si parētes ca-
tholici putabāt. ut
s. e. li. d. p̄seri. c. ult.

l. **I**mpedit. mani-
feste vel non mani-
feste. dummodo h̄
constare possit.

a. **C**astigari. sic. j.
de penis romana.

b. **R**elinquentis.
nā grauius delictū
est grauius vindi-
candum. xxiii. q. i.
non afferamus. s.
de excels. pla. tāta. z.
in eq̄libus delictis
eq̄les sunt pene. j. t.
pri. c. vno in fi.

c. **R**eligiosi. isti si
reperiant heretici
non sunt dicēdi re-
ligiosi s̄ religionis
obumbratiōe fusca-
ti. s. e. ti. ad abolen-
dam. s. i. c. c.

d. **I**mmurationis
s. e. ti. c. penult.

e. **S**eculares. s. de
rici vel laici. z. con-
cor. optie. s. ne cle.
vel mo. c. fed. nec.

f. **C**onsimilib. s. q.
b. vidisti. s. pri. s.

g. **S**tatutū. dire-
cte. puta ne a-
liquis civis illi lo-
ci accusari possit.
vel s̄ euz ingri sup
crimine heresif. vel
q̄ nullus s̄ aliu de
crimine heresis au-
deat testificari vel
bis similia.

b. **I**ndirecte. puta
ut nullus possit de
aliquo crimine pu-
niri ab aliquo q̄ a
potestate vel ut nul-
lus ali q̄ potestas
possit aliquē capere
vel capi facere vel
ut nullus nisi sit de
familia potestatis
possit arma portare
vel bis similia.

i. **R**etardari. No.
p̄ generale illud. qd̄
differtur non aufer-
tur. xiii. q. vi. c. i.

k. **N**omine. s. de
elec. fundamenta.

l. **A**doze. no. mox
vitandā. s. h. dixi. s.
de elec. c. vlti.

m. **T**ale. s. q̄ directe vel indirecte impediatur vel retardet.

n. **R**etardent. vñ statuto de non portandis armis excipiet inquisi-
tōum familia z. bis similia. non tamen debent inquisitores abuti
concessione portationis armorum. ut in cle. e. ti. c. nolentes.

o. **C**ompellendos. sic. s. de iureiu. c. l. j. de excep. c. ul. j. de senten.
excommu. decernimus. io. an.

p. **A**liqui. sicut officium legati non expirat re integra mortuo
papa. ut. s. de offi. lega. c. ij. sic z. officium inquisitionis heretice
prauitatis in fauorem fidei re integra non expirat ut hic.

q. **E**xpiret. sicut potestas delegatorū datorū ad causas. s. de offi.
delega. licet vndiqz. c. gratum. z. c. relatum.

r. **I**ncepta. de quibus non dubitabatur p iura p̄xime inducta. z. no.
incepta. q. p quemlibet iudicialē actū etiā p̄ter citationē iurisditi-
perpetuat. ut dicitur solet in decre. de of. le. licet. ibi vti ceperit.

per inquisitores a talibus cōpesci
possunt: et pena debita castigari. tā
per captione psonaz quā alias: p
ut culpa exegerit deliquētis. Re-
ligiosi etiā sunt immurationis pe-
na vel alia grauius puniēdi. quā secu-
lares si inueni fuerint in heresi vel
consimilibus deliquisse.

Quābanus quartus.

Statutum civitatis castri uille
vel alteri loci: p quod negoci-
um inquisitionis heretice prauitatis
directe vel indirecte ne in eo liber
pcedi valeat: p̄tulerit impediri: vel
quomodolibet retardari: nullius
exister firmitatis: ipsiusqz civitatis
vel loci dñm potestati capitaneuz
cōsules vel rectores: per quez vel
quos eadē civitas seu loc⁹ regitur
quocūqz noie censeant: ad statu-
tū huiusmodi loci diocesano vel ei-
us vicario aut inquisitori seu inquisito-
rib⁹ labis prefate: sine morte dispē-
dio exhibendū: et si tale inuentus
fuerit reuocandū oīno. vel saltē ea
tenus moderandū q̄ p illud inquisi-
tionis p̄cessus nō impediatur. vel
aliquaten⁹ retardent p̄ censurā ec-
cle. decernim⁹ compellendos.

Quemens quartus inquisitori-
bus heretice prauitatis.

O Aliq̄ dubitationē sollicitam
excitantes in dubiū reuocet: an
officiū inquisitionis heretice pra-
uitatis sollicitudini vestre infra cer-
tos limites ab ap. sede pmissū expi-
ret p̄ mortē ro. pon. q̄ cōmisit pre-
senti declaram⁹ edicto: ipsum offi-
ciū nō solū quo ad negocia viuere
mādatore icepta: immo etiā quo
ad integra z. nō cepra: z. quod pl⁹
est: quantū ad ea que tunc nequa
quā emerferat in fauore fidei post
cōmittentis obituz perdurare.

Idem eisdem.

Et officium inquisitionis p̄tra
hereticos in puincia in qua
uobis idē officium est cōmissum au-
cto. apo. possitis efficaciter adimplere
discretionem vestre p̄ apostolica scri-
ptamandam: quaten⁹ ubiqz in p̄-
fata puincia simul vel separatim

Non cepta. No. qz si h̄ esset speciale fauore fidei catholice. ut. j. d. f. vbi
non est fauor eius d̄riū est regulare. z. sic nō terminatā questionē no. s. de
offi. dele. licet. q̄ querit. an p̄petuatio facta in vno articulo p̄petuet in alijs p̄-
eisdem lras delegato cōmissis. ad idē. s. e. li. de offi. delega. c. ul. s. officiu. z. ē
in hoc differetia in illū inquisitorē z. p̄seruatorē. ut ibi patet.

Emerferant. ut si tpe mor-
tis pape non erat titius here-
ticus. postea lapsus senserit
heresim. de h̄ poterit cognos-
cere inquisitor.

Fauore. sic. s. e. in fidei fa-
uore. z. s. e. accusatus. s. licet
cum si. in hoc ti.

Et officium. diuideo de-
cre. in tres partes. In p̄-
ma informat inquisitores ad
deū. ut eius timorē hominūz
metui anponat in p̄cedendo
simul vel separatim s̄ hereti-
cos z. suos fautores. z. etiam
in eos absoluendo cū vere re-
derint. z. durat vsqz ibi vez
qz. Ibi secunda pars in qua
eos instruit in modo exami-
nationis testiu. z. in psonis q̄
testificate scribere debeāt vs
qz ad. s. cōpescendi. Ibi inci-
pit tertia pars in q̄ eos instru-
it circa psonas. p̄ q̄s impedi-
ri posset vel differri inquisi-
tio negocium.

Prouincia. inspiciat factuz
qz idēz si in ciuitate diocesis
vel alio certo loco.

Ubiqz. sic z. ordinarius in
quibet parte dioc. sue p̄t cau-
sas audire. z. p̄ tribunali fede-
re. s. e. li. de of. or. cū ep̄s. ad
idem de offi. le. nouit.

Separatim. regulariter s̄
nisi ex forma cōmissionis id
habeat. s. d. offi. del. causa. z.
c. cū plures. s. e. li. s. est hoc
speciale fauore fidei. ut effica-
tius. ut. s. dixi. z. equiparant
in hac parte ordinarijs quoz
quilibet p se p̄cedere p̄t. ff.
de of. p̄con. l. i. qd̄ de ordina-
rijs intellige qui in solidū iur-
isdictionē habent sicut est in
scholarib⁹ ep̄is magistris et
doctozib⁹. l. ne fil. p̄ patre
aut. habita. secus in his q̄ nō
hnt in solidū. sicut est cū capi-
tulū cognoscat qz tunc quibet
singularis p se nō ē iudex. ad
h̄ qd̄ no. xv. q. vii. ep̄s nulli⁹
z. de of. or. irrefragabili. z. cō-
cor. ad h̄c dec. j. c. p̄. io. an.

Simul. xi. q. iij. iulianus
sic. s. e. li. d. immu. ec. clericis
ad idem. s. e. v̄gentis.

Procedatis. hodie restri-
cta ē potestas inquisitorū in qui-
busdā p̄ clemētē. s. e. c. multoz
a. **L**abe. ḡnialiter vel simpli-
cif. vel dic ea de q̄ suspensus
vel conuictus erat. s. h. dixi. s.
e. accusatus. s. i. io. an.

Sonnam. xi. q. iij. cū aliquis. s. de sen. excom. cum desideres.

Ecclēsie. que gremium non claudit. s. e. super eo.

Simulata. xxvii. di. q̄ interrogasti. i. q. i. sicut ficti. xxii. q. v. caute. ē tñ in
terdū vtilis simulatio. xxij. q. ij. vtilē. z. dic s̄ h̄ ut ibi. z. xxiii. q. i. officij.

Fallētes. mētiri deo p̄nt. fallere aut ipsū nō p̄nt. s. de of. di. ii. panē s̄ altari.

Lupum. s. de renun. nisi. s. p̄pter maliciam.

Duas. integrum enim est iudicium. qd̄ plurimoz sententijs p̄firmatur
s. de offi. dele. p̄udentiam. ad idem. xx. di. de quibus.

Discretas. semper enim qui graues causas ecclesiasticas audiunt debēt ef-
se discreti. s. de consang. z. affi. c. i.

Idoneos. sic. s. de p̄ba. quoniam contra falsam. z. dic ut ibi.

Ad premissa. per hanc lram bene patet qz tabellio factus monachus non
potest exercere quo ad alia tabellionatus officium. z. hoc etiā bene patet ex

Sonnam. xi. q. iij. cū aliquis. s. de sen. excom. cum desideres.

Ecclēsie. que gremium non claudit. s. e. super eo.

Simulata. xxvii. di. q̄ interrogasti. i. q. i. sicut ficti. xxii. q. v. caute. ē tñ in
terdū vtilis simulatio. xxij. q. ij. vtilē. z. dic s̄ h̄ ut ibi. z. xxiii. q. i. officij.

Fallētes. mētiri deo p̄nt. fallere aut ipsū nō p̄nt. s. de of. di. ii. panē s̄ altari.

Lupum. s. de renun. nisi. s. p̄pter maliciam.

Duas. integrum enim est iudicium. qd̄ plurimoz sententijs p̄firmatur
s. de offi. dele. p̄udentiam. ad idem. xx. di. de quibus.

Discretas. semper enim qui graues causas ecclesiasticas audiunt debēt ef-
se discreti. s. de consang. z. affi. c. i.

Idoneos. sic. s. de p̄ba. quoniam contra falsam. z. dic ut ibi.

Ad premissa. per hanc lram bene patet qz tabellio factus monachus non
potest exercere quo ad alia tabellionatus officium. z. hoc etiā bene patet ex

extravaganti bonifa. debent superioribus. de offi. ordi. circa medium decre. et idem probam⁹ olim per decre. s. ne de. uel mo. sicut. per. l. de. de. sac. san. ec. l. antepe. xvi. q. i. s. nouaz. l. de. episcopis et cleri. l. placet. no. tri. guil. in spe. de sta. mona. v. xxvij. q. veteres rogationes coplebit. s. nouas non assumer. ff. fami. hercif. l. alienationes. ff. postula. l. i. s. casum. ff. nego. ges. nam et seru⁹. s. si rno. ad idē. s. d. iudicis iudei de ciuitate cū fi.

a Canonis. s. ne cleri. uel mona. sicut te.

b Premissa. hoc est regulat ut dixi. ut. xii. q. ij. c. indigne. de senten. ex. sacro. io. an.

c Postposita. quid hoc operet habes. s. d. ap. pastoralis. et no. eo. ii. ut debitus. io. an.

d Ipsos. s. questuarios.

e Facilitatē. hoc uult dicere qd si facta per inquisitores congregacione pro negocio fidei remiant aliqui d. rignualli uel alij questuarij. et uelint ibi predicare. possunt cōpelli p. cen. eccle. desistere.

f Auxilio. xxij. q. v. prodest de offi. or. c. i.

g Duabus. s. de rescrip. nō nulli. quid dicemus de noua decre. s. e. l. statutū. d. rescrip. uides qd ista decre. fuit clemētis. et sic quo ad hoc uidetur ista decre. per illam correctam cum sit posterior ad idē. s. e. l. de consti. c. i. cum suis concordant. s. rium dico quia decre. illa locū habet in lris im petratis a parte ptra partem licet in pseruatoribus locum habeat ut. s. e. l. de offi. del. c. ul. s. conseruatores. s. istud est quoddā speciale fidei fauore quod nō tollit p. generalē constitutionem. licet postea subsecutam. ad hoc. j. de regu. iu. generi. et qd ibi dixi. io. an.

b Subiectis. qd extra territorium ius dicēti impune nō pareatur. de offi. c. ij. s. e. l. ff. de iurisd. om. iu. l. ult. et hoc quod hic dicitur habebamus. s. e. excoicam⁹. ij. s. moueant

i Approbatas. omnia enim nostra facimus. quib⁹ auctoritatem nostraz unpartimur l. de re. iu. e. l. i. s. s. neqz.

k Publicū. sic. j. de penis. felicitis. c. j. c. pxi.

l Commissi. hic incipiūt decre. bonifacij. et habēt quidā hic rubricā de inquisitoribus heretice prauitatis. s. non debet hic esse rubrica. et fuit error scribentū ex sup. scriptione proueniēs. qui putauerunt qd bonifa. viij. esset superscriptio. residuū est rubrica. Et cōprehendit ista decre. plura uisita pro expediendo officio inquisitorum. dat enim eis potestatem cōmittendi citationes et sententiaz de nunciaciones. dat potestatem uocandi peritos clerum et populum ut eis assistant. dat potestatem procedendi d. illos qd de sua in aliam puinciam se transfulerunt. dat potestatem repetēdi libros et pcessus cōmutandi et mitigandi penas. priuandi et priuatos nunciandi officijs et honoribus hereticos fautores et defensores eoz. ita tñ qd hoc fiat de diocefanoz uel in eorum absentia vicariorum suorum consilio nisi ijdem scienter talibus beneficia contulissent. hoc dicit.

m Vestigijs. in diuersis cōmissionibus quas suis temporibus fecerant inq

nō obstante statuto aliquo contra rio canonis uel ordinis quocūqz uallato munimine potestatem. Con pscendi preterea monitione premiffa per censuram ec. appellatio ne postposita predicatoribus que stuaris ubi contigerit pro inquisitionis seu fidei negocio congregacione fieri uel alias eidē negocio quomodolibet ex hoc impedimētum aliquod afferri: a predicatoris officio quod ad ipsos nullaten⁹ p. tinet: quoz iterest tantū charitatu subsidia supplicij petere: ac in / dulgentiā si forte habēt exponere: li berā uobis et singulis uestroz pcedi m⁹ auctoritate presentiu facultate

Deniqz ut circa premiffa plene uobis et singulis uestroz coertiois expedita et inuolabilis adsit auctoritas uolum⁹ ut ea oia uirilit⁹ exequimur si opus fuerit inuocato auxilio brachij secularis: contradictores p. censuras eccle. appellacione postposita cōpescendo: nō obstantibus aliquib⁹ priuilegijs: uel indulgentijs quibuscūqz psonis cuius uis conditionis dignitatis uel gradus religionis uel ordinis comitatus uel vniuersitatis ciuitatis et locoꝝ specialiter uel generaliter sub quacūqz uerboꝝ expressione uel forma memorata se. cōcessis uel in posterum concedendis. cum ex huiusmodi uel alijs priuilegijs et indulgentijs nullū uobis in tate pietatis negocio uelimus obstaculū inteponi et pstitutiōe de duabus dietis edita in concil. ge. Statim us insup ut potestas capitaneus seu rector uel cōsules seu quis alij qui ciuitati presunt uel loco alteri ad presēs aut pcerint in futurū. ad requisitiōe diocefanoꝝ uel uicarioꝝ suoz seu inquisitorum heretice prauitatis iurent precise atēde / re inuolabiliter et obseruare ac facere a suis subditis obseruari toto tpe sui regiminis in terris sue iurisdictioni regimine subiectis pstitutiōes ptra hereticos credētes receptatores fautores. et defensores eoz ipsoꝝqz filios et nepotes a se de apo. pmulgatas ac etiā approbatas: que qui iurare noluerit et uare: ut infamis et tanquā hereticorum fautor ac de fide suspect⁹ officio et honore sui regiminis spoliē nec ulterio⁹ potestas capitane⁹ consul uel rector habeat in aliquo. aut

sitoribus heretice prauitatis. io. an.

n Singulis. p. n. pcedere simul et diuisis. s. ca. proxl. in pncipi. Sententiaz. has etiā cōmittunt pseruatores. s. de inq. sitoribus maior erat dubitatio. qd illoꝝ ministeriū v. electū. s. de of. del. c. ul. p. Tuleritis. uide. j. circa si. capituli plenam pcedimus facultatez.

et hoc idēz repetas in si. cutuilibz. v. s. Expedierit. sic s. c. i. r. c. pr. s. v. r. et. j. e. c. ul. io. an.

o Procedendi. qd in casu cōuerso in eo. l. qui alibi crimē heretice commisit. et modo ē in puincia huius inquisitoris: die qd potest cognoscere. qd ubi inuenit conuenitur quis d. crimine. l. ubi de cri. agi op. l. i. et sic fm hoc esset reperire. qd interduz duo inquisitores cognosceret. pone peccauit in raenari et transiit ad medio lanuz fm hoc raenans et mediolanensis poterit cognoscere. nec est mirū ut. j. e. c. per hoc.

q Mutandi. regulariter contra. ff. de re iudi. l. paulus et. l. acta. s. i. r. s. de offi. del. in litteris. sanctus est enim iudex officio suo iudicando bene uel male. ut ibi.

r Honoribus. nō in ea parte qua priuati uel priuatos benunciat dignitibus ecclesiasticis et ecclesiasticis beneficijs requiritur cōsiliuz diocefani uel eo absente eius vicarij. qd sicut institutio sit eis auctori zantibus. sic etiam debet fieri destitutio. de insti. ex frequentibus. de heretici. cum ex iniuncto in si. s. cum priuati officijs publicis et honoribus non requirit cōsiliuz eoz ut patet ex ordinatione istius littere: et ideo quia cessat in illis superior ratio.

s Scienter. s. s. e. c. ii. s. ad hoc. et. j. e. decreuit. et presumens ignorare. nisi probentur scire. j. de regu. iu. presumitur. ff. de proba. verius. qd sane intelligas. ut no. in dicta regula presumitur.

t Puniendos. et vnde debetur pena non venit premium. ff. de le. l. si seruus plurium. s. qui autem. xvi. q. i. legi. cum si.

u Contra christianos redierint. forte prius fuerant iudei. post

o Contra christianos qd ad ritū

si probentur scire. j. de regu. iu. presumitur. ff. de proba. verius. qd sane intelligas. ut no. in dicta regula presumitur.

t Puniendos. et vnde debetur pena non venit premium. ff. de le. l. si seruus plurium. s. qui autem. xvi. q. i. legi. cum si.

u Contra christianos redierint. forte prius fuerant iudei. post

ea facti sunt christiani. isti dicunt redire. hi qui nunquam fuerant iudei sed semper christiani. isti dicuntur transire. io. an.

Infantiles. s. minores septennio. unde videbantur non obligati ad fidem. qz etas illa ignorat quid videat. l. de sal. mo. l. i. unde nec sponsalia tales contrahere possunt. s. e. l. de sponsa. c. vno. s. p. rari.

Absolute. ergo absolute coactus non recipit sacramentum baptismi. s. p. ditione. n. voluntas voluntas est. xv. q. i. merito quod est absolute coactio. cu. q. s. renitens inuitis et reclamans ferit ad fontes. et cu verbo rum platione immergitur. et est si. l. di. presbyteros. s. quod me. ca. sacris

Iudeos. non ergo possunt isti se inuare per professionem quam contempserunt. l. de apost. l. hi qui sancta. licet alias infidelis non recipiatur ad testimonium. s. de testi. c. i. io. an.

Procedendum. erit ne per istud capitulum canon ille correctus. i. q. iij. in dei. vbi dicitur quod bona iudeorum de

uoluntur ad catholicos filios. s. bona hereticorum sunt confiscata. i. e. cum fm. qz correctio iurium est vitanda. dicendum videtur quod non. ut istud. c. loquatur de pena personalis. non de damnatione bonorum. maxime quod hec noua iura corrigere intendunt hoc expriment. s. d. c. c. p. e. i. j. de sen. exc. c. vl. contra videtur cu aperte dicat eos puniendos. ut hereticos. ergo ipsorum bona non deuoluunt ad filios. i. e. cum fm. quod tutius videtur. nec necesse est ut noua lex corrigens precedentem de illa facit mentionem. s. e. l. de cost. c. i. io. an.

Confiscari. ut sic mulier mariti odio non grauetur. j. de reg. iur. non debet cum suis conuol. quia nec vxor pro marito conuenitur. l. ne vx. pro ma. per totum nisi in causa primipilarij. l. in quibus ca. vi. uel hypo. contra. l. sacris.

Tunc. s. tpeactus. ergo si tunc ignorabant. licet postea sciverint non habet locum pena ut sic inspiciat in iur. s. de emp. et ven. cum dilecti. presumunt aut ignorare. nisi probent scire. ff. de proba. veri. de hoc. s. c. ij. et. j. de reg. iur. presumitur. io. an.

Statutum. Innocentij. Si loquatur de quarto habebamus id in commissioibus p eum factis. ut dixi. s. c. pr. si dicam. d. tertio possit loqui de decre. s. e. vergentis. r. c. exc. camus. s. credentes.

Alexandri. quarti. s. e. quicunqz. s. heretici.

Conane. hucusqz durat antiqua constitutio. modo sequitur declaratio in qua declarantur no. per hosti. s. e. vergentis. et hanc declarationem sic intelligo. Si titi fuerit hereticus receptor fautor uel defensor et habuit filium et filiam pterqz ipsorum subiacet prohibitioni. et si ille filius habeat filium. ipse nepos ex filio prohibitioni subiacet. s. si filia habeat filium. nepos ex filia non subiaceat huic prohibitioni. Item si mulier aliqua est heretica et habeat filios. soli filij includuntur hac prohibitione. s. nepos ex filijs non. et hoc intendit hec declaratio. Et hoc secundo casu cum mater fuit heretica. intelligas verum si pater fuit catholicus. ut eius respectus non habeatur. et facit in hoc contra id quod no. accur. l. ad. l. inl. ma. l. quisquis. vbi dicit quod eadem est pena cum mulier committit crimen lese ma. quo ad descendentes sicut cu vir. Est tamen sciendum quod vbi alias non cauetur

de descendentes per maternam lineam. illi nullo gradu comprehendunt per sententiam iuris uel hominis. ut. j. de penis vbi cunqz. sed quod filij etiam filiarum includerent videbatur. pbari per decre. s. de penis in quibusda. s. sacri. vbi punit posteritatem. et. j. ii. pxi. c. vno. et videbantur illi puniri et per verba et per mentem. per verba quia sunt descendentes et a verborum significatione non est recedendum. ff. de le. iii. l. non aliter. et differentia agnationis et cognationis hodie sublata videtur. in anc. coll. ix. de heredi. que ab itest. deser. et de mente idem videbatur. qz voluerat constitutio punire hereticum in filijs. xxiii. q. iii. s. sed qui. et. ff. qd metus ca. l. isti quidem. si enim ex vnica filia nepotes haberet. et ille non includeretur. non puniret in filios. idem videtur de mente idem nequis ducat filiam hereticam in vxorem. sicut enim vir infidelis saluatur per mulierem fidelem. sic et damnari possit. ar. de diuor. gaudemus. Unde qui emit mancipia de origine solet querere. ff. de edic. edic. quod si nolit. s. mancipia. sed de iure secus est. ut in predicta decre. vbi cunqz. j. de penis. nisi aliud cauetur ut hic. et vbi facit. ff. de sena. l. liberos. vbi dicitur senatores vocari debere ipsos senatores et filios eorum et nepotes natos ex eis nepotes vero ex filiabus nati senatores non dicuntur. sed patris sui conditione sequuntur.

Tarar uolumus hoc extendi. hoc sane de filijs et nepotibus hereticorum credentium et aliorum huiusmodi qui tales esse uel tales etiam decessisse probantur: intelligendum esse uidetur: non autem illorum: quos emendatos esse constituit: et reicoorporatos ecclesie unitati: et pro culpa huiusmodi ad mandatum ecclesie penitentiam recepisse quas ipsi uel iam per fecerunt uel humiliter prosecutioni eius in sistunt. uel parati fuerint ad recipiendam eandem.

Inquisitores hereticorum prauitatis ab apostolica sede seu alicuius uel alijs quibuslibet deputati: de huiusmodi crimine inquirere contra episcopos nequeunt: aut eius preterito procedere contra eos nisi in litteris commissionis apostolice: quod hoc possint contingatur expresse: si tamen inquisitores ipsi episcopos uel alios superiores prelatos sciverint uel inuenerint circa crimen hereseos commississe: aut eos de hoc diffamatos existere uel suspectos: id tenebuntur sedi apostolice nunciare.

Per hoc quod negocium hereticorum prauitatis alicui uel aliquibus ab apo. se. generaliter in aliqua prouincia ciuitate uel dioc. delegatur dioecanis episcopis: quin et ipsi

cunqz. et bene facit hec littera ad questionem qua queritur. an filij legitimi includantur hac prohibitione. et videtur quod non. qz non sunt in patris potestate. in sti. d. nup. circa si. sed quod potestas nil operetur. pbat hec littera que punit descendentes per maternam lineam primi gradus cum tamen filius in potestate matris non sit. et hoc equum ne plus habeat luxuria quam castitas. in anc. de resti. et ea que pa. in fi. col. iij. s. interdum secus. s. de biga. quia circa. verum est tamen quod isti alio capite prohibentur et a successione. ut. s. qui si. sint le. p. venerabilem in fi. et ab honoribus. lvi. di. per totum. s. de fi. p. sby. per totum.

Nunc quia uiuunt. et reincorporatos. quia lapsi fuerant simpliciter. non relapsi. de quo dicitur s. e. ti. accusatis.

Inquisitores. inquisitor pape super heresi sine speciali mandato non inquit contra episcopum. s. si eum culpabilem sciverit nunciabit pape.

Apostolice. Nota hanc litteram. non dicit in litteris commissionis apostolice uel aliorum a quibus dubitati fuerint fm quod dixerat in prius. per quod omis sum videtur. quod inquisitor deputatus ab alio quam a papa. etiam si habeat expressum mandatum. inquirere non possit contra episcopum. et licet antiqua iura dicant. quod synodus audit causam criminalem episcopi licet diffinitionem pape reseruet. iii. q. vi. accusatus. r. c. se. v. q. iiii. duodecim tamen committere non poterunt in hoc casu. et isti inquisitores non poterunt inquirere etiam ut instructas remittant causam. s. de ap. constitutus. quia non solum diffinitio sed processus et inquisitio est ipsis interdicta per hoc. c.

Expresse. quantuncunqz igitur sint uerba expressa generalia. puta ut inquirere possit contra quoscunqz cuiuscunqz conditionis dignitatis aut status non inquireret contra episcopos. nisi id exprimat. ppter prerogatiua episcoporum. ad idem. j. de senten. excom. quia periculosum.

Nunciare. quod cito poterunt propter periculum quod ex facto posset insurgere. conuol. s. e. l. de cler. egro. c. vno.

Per hoc generaliter bene dicit. quia secus esset si fieret de certis criminibus et personis specialis commissio. quantum enim ad illa causas preiudicaret

ordinarie potestati. ut. s. de offi. dele. studuisti. quia generi per speciem rē. j. de regu. iur. generi cum suis concor.

Q Delegata si habent. forte habent delegatam ab homine quod accidit in ordinario cum papa sibi committit crimen secus si eum monet suum ad officium excitando. quod dicitur. s. de offi. or. licet. r. c. graue. uel habent delegatam a iure sicut est videre in hoc crimine super exemptos. s. e. ti. ad abolendam in fi.

B Diuisim. sic et plures inquisitores communiter et diuisim de hoc crimine cognoscere pnt. s. e. ut officium. saluo eo qd dicitur. j. e. multorum in cle.

Teneantur. Nota qd non dicit possunt. unde non relinquatur eorum voluntati cū ius hoc necessitati subiciat

Veritas inueniri. ad qd elaborare iudex debet. xiii. q. ii. quanq. s. de pba. quoniam contra. sed quid uices si pcessus isti inueniantur esse ptra rit: tunc ipsi considerabunt. qui vō proximiora loquātur. et per ipsorum dicta se iudices informabunt. s. de testi. in nostra. ff. de testi. l. iii. ir. di. ego solus. si autē epus fm suum pronunciare uult. pcessum iquisitor fm suum. quid iuris j. sequitur.

Deferendū. ad idē. s. de rescrip. pastoralis.

Sententia. lz ergo de vni delicto inquiratur per plures etiam diuisim. vnica tamen sententia fertur. et sic nō ob. s. d. of. le. lz. ff. nan. cau. sta. lz ubi dicitur qd de delicto vni sepius non queritur. quia illa loquuntur quando iam pronunciatum est. quod dicitur no. ii. q. v. habet hoc propius. r. s. de accusa. de bis.

Remittatur. quid iuris alias cum iudices discordant habet. s. de re iud. c. ul. io. an.

Iura cōmunia. s. r. j. hoc co. ti.

Ordinationes. etiam hoc volumine non insertas. dum modo non his constitutionibus contrarias. j. e. c. ul. in fi. sunt enim ibi reseruate. et de his loquitur proemium huius li. in fi.

Inquisitionis. primo approbat et seruari precipit leges canonibus non contrarias per federicuz contra hereticos promulgatas. secundo precipit rectores locorum parere inquisitoribus ordinario uel alteri eorum inuestigatione captione custodia et punitione hereticorum et fautorum suorum. eorum proclamationibus uel appellationibus nō obstantibus ita tamē qd de illo crimine cum sit mere ecclesiasticum. nec iudicet nec cognoscat. contrasacientes et non parentes et eorum fautores excommunicat quā si per annum sustinuerint. uult eos ut hereticos condemnari. b. d.

Leges. quasdam has leges fertur qd clemens sub bulla redegerat. lz eas aliter non habemus quo ad verba habemus tñ quasdam autē federici. de quibus etiam forsan intellexit hic bonifacius. L. d. episcopa. audientia autē. ista tuimus. signata super. l. iubemus. L. de hereti. auē. credentes. auē. si vō dñs et auē. gazaros. habebamus etiā olim quandam ipsius constitutionem. in. v. cōpila. que lex incipiebat hac edictali. alias hac decretali. et erat sub ti. de consti. et eadem compilatio que incipiebat gazaros sub ti. de hereticis.

Tunc. hoc dicit. quia postea recessit a deuotione romāe ecclesie. et p Jn

auctoritate ordinaria uel delegata si habent in eodem procedere ualeant: nolumus derogari. **T**erum ut dictum inquisitionis negocium efficacius melius ueliusqz procedat: concedimus qd per episcopo ipsos et per inquisitores de facto eodem inquiri ualeat communiter uel diuisim. si diuisim processerint: teneantur sibi inuicem communicare processus: ut p hoc possit melius ueritas inueniri: et nisi hoc casu inquisitores in sententie prolatione dioecsanis uel econtra duxerint deferendum per utrosqz simul sententia proferatur: in qua ferenda si non uenerint per utrosqz negocium sufficienter instructū ad sedem apostolicam remittatur. Siue autem ordinaria siue delegata episcopi potestate procedant: illum in procedendo modum obseruent. quem inquisitores possunt et debent. per iura communia uel specialia. concessionis seu ordinationes se. aposto. obseruare.

Item.

Inquisitionis negocium contra hereticam prauitatez qd dei gloriam et augmentum fidei nostris temporibus prosperetur: leges quasdam per federicū olim romanorum imperatorem: tunc in deuotione romane persistentem ecclesie promulgatas: quatenus dei et ecclesie sancte sue honores. pmouent: et hereticorum exterminium prosequuntur et statutis canonicis non obstantibus approbant et obseruari uolentes: vniuersos seculi potestates et dominos temporales ac prouinciarum terraruz ciuitatum aliorumqz locorum rectores quibuscunqz dignitatibus uel officijs aut nominibus censentur et requiruntur et monentur. ut sicut reputari cupiunt et haberi fideles ita pro defensione fidei dioecsanis episcopis et inquisitoribus hereticis prauitatis a sede apostolica deputatis aut in posterum deputandis pareant et intendant hereticorum credentium fautorum receptorum et defensorum ipsorum inuestigatione captione ac custodia diligenti: cum ab eis fuerint requisiti

naen. quartuz. in concilio fuit depositus ob certas causas. s. e. li. de re iudi. ad apostolic.

Quatenus. ergo alias non approbat quia non tenent. concor. x. di. c. i. et facit quod no. xxxvij. di. siquid veri. xix. di. c. i.

Prominibus. concor. s. de elec. fundamenta. e. li.

et ut prefatas personas pestiferas in potestatem seu carcerem episcoporum aut inquisitorum ditorum uel ad locum de quo ipsi uel aliqui ex eis mandauerint infra eorundem dominorum potestatum uel rectorum districtum ducant uel duci faciant sine mora: ubi per uiros catholicos a prefatis episcopis seu inquisitoribus uel eorum aliquos deputatos sub arte et diligenti custodia teneantur: donec eorum negotium per ecclesie iudicium terminetur. utqz de heresi a dioecano episcopo uel inquisitore seu inquisitoribus condemnatos prefati potestates domini temporales siue rectores uel eorum officiales seu nuncii sibi relictos statim recipiant indilate animaduersione debita puniendos non obstantibus appellationibus seu proclamationibus predictorum nequitie filioz cū tam fm ordinatione prede. nostro rum quā fm legē imperiale appellationis et proclamationis beneficiū expresse sit hereticis et credentibus ac eoz receptoribus fautoribus de fessoribus interdictis. **P**robibemus quoqz districti potestatis dominis temporalibus et rectoribus eorundem officialibus supradictis: ne ipsi de hoc crimine cū mere sit ecclesiasticum quoquo modo cognoscat uel iudicent siue captos pro eodem crimine absqz ditorum episcopo rum siue inquisitorum aut salte alterius eorundem licentia uel mandato a carcere liberent: aut executionez sibi pro huiusmodi crimine a dioecano uel inquisitoribus seu inquisitoribus iniuncta: propte. put ad suū spectat officium facere seu implere tractent: uel alias dioecanorum aut inquisitorum iudiciū suam seu pcessum directe uel indirecte impedire presumant. Siquis vō de predictis potestatibus dñis ipalibus rectoribus uel eoz officialibus seu ba liuis ptra predicta fecerit: aut prefato fidei negocio sepe satis dioecano episcopo uel inquisitoribus incumbenti seu opponere forte presumserit: uel ipsum aliquatenus impedire: necnon et qui scienter i predictis dederit auxiliū consiliuz uel fauorem excommunicationis

cum sup. tñ hoc fallit interdū. sicut cū delegans reseruat prolationem sententie. s. de of. del. sup. questionū. synodus cognoscat de criminali epi et nō pnunciat. iij. q. vi. accusatus. r. e. se. v. q. iij. duodecim. idē in casu. s. de rescrip. cū ptingat. ubi ad sui instructionez de iurisdictione cognoscat is qui super illa pnunciat. hie tamē vtrū qz expresse vetatur. scilicet cognitio et pronunatio. quia iudex huius rei non est capax. et concor. j. de sen. excō. si iudex.

Indirecte. ad idē. s. e. statutum. i. io. an.

Scienter: ignorantis ergo non ligat constitutio. ad idē. s. c. i.

Fideles. quid. eniz fidelis qui nō doleat fide lesa. j. d. pen. felicitis ad fi.

Catholicos. vñ no per indeos hereticos uel paganos qui quo ad pdicta suspecti sunt. et est si. d. iudeis. c. pe.

Vel eorum aliquos. bodie die ut in cle. e. ti. multoz. s. sane. r. s. se.

Condilate. Nota qd sententia lata sup crimine statim dilatio ne postposita mandanda est executio nī. qd idē pbatuz si. q. i. sicut d. pe. di. i. adam. fallit in casibus no. xi. q. iij. cū apud. quid iuris d alijs sententijs latis sup personalibus uel realibus actionibus no. s. de of. dele. querenti.

Puniendos. qd si inquisitor et ordinarius discordant in mandato. qz vñ mandat punire per se condemnari. alter mandat relaxari p se absolutū: satis videtur suspensum donec consultatur papa. s. c. px.

Ordinationez. de ordinationibus loquitur inno. alexa. et clemens. que sunt reseruate. j. c. vlti.

Imperiale. ipsius federici quā nō habemus lz approbata est. s. in prin. io. an.

Quomodo modo idest principaliter uel incidenter concor. s. de or. cog. tu. am. s. qui si. sint le. latoz cū si. alias tñ cognoscat iudex incidenter quod non cognoscat principaliter. L. de iudi. q. tiens. s. de resti. in ante. c. pe. cum suis concor.

Cognoscant. nō qd licet regulariter de qua re iudex cognoscat pronunat debeat. ff. de iudi. d. qua re. s. de cā pos.

Cognoscat. nō qd licet regulariter de qua re iudex cognoscat pronunat debeat. ff. de iudi. d. qua re. s. de cā pos.

Scienter: ignorantis ergo non ligat constitutio. ad idē. s. c. i.

l. in prin. z. c. ut commissi. in fi. z. c. decrevit.

a Percussu. No. canonem late sententia. z. quia non reservat ab-
solutionem pape. ordinarius absolviere poterit. de sen. excō. nup.

b Condemnetur. ad idem. s. e. cum contumacia.

c Quam fm leges. bona hereticorum ipso iure sunt confiscata. qd
probatu tri-
plici ar. legali. s. ap
prebentio bonoz
non fieri debet per
dominum secularē
nisi prius pronun-
ciatum fuerit super
crimine p iudicem
ecclesiasticum qui
hoc possit.

d Nature contra-
rarias. in quibus se-
xus perdit formaz
z scelus est tale qd
non proficit scire.
venus mutatur in
aliam formaz. L. d
adul. l. cū vir. z om-
nium carnaliū cri-
minum pessimū est
ysus contra naturā
xxxii. q. vii. adulte-
rij. z si totus mun-
dus videretur illo vi-
tio non excusat. e.
cau. z. q. flagitia.

e Coipso. ppter h
facit ad propositū.
f Perdāt. L. d in
cel. nup. l. cum an-
cillis. z. l. se. z. l. si
gs. ff. e. ti. l. inceste.
z insti. de nup. s. si
aduersus.

g Et mulier. repe-
te z cum fm leges
civiles mulier zc. q
re hoc dicam vide-
bis. j. z die mulier ingenua. L. de rap. vir. l. vna. s. z si quidez. in an-
cillis enim z libertinis non habet locū pena malozum ut ibi.

h Humanā legē. L. de rap. virgi. l. vna. z bene dicit humanā. id est
civilem qz fm canonum legē secus. rapta enim fm nos licite contra-
bit cum raptore. si prior dissensus transeat in consensum. xxxvi. q.
ij. tria. z. c. se. z. s. de rap. c. penul. z vlti.

i Consortibus. delicti ut qz comitati sunt raptore in inuisione vel
rapina. ut in predicta. l. vna. L. de rap. virgi. l. vna. s. penas autem.

k Ipso iure. propter hoc facit ad ppositū. z habes hoc in auc. de
rap. mu. que rap. mi. in fi. col. ix.

l Certoqz casu. cum parentes mulieris non suspunt nec alter eoz
vel superiunt ipsi vel alter. pferunt talibus nuptijs. hoc casu bo-
na deuoluntur ad fiscū. ut in predicta auc. de rap. mu. in fi. s. nun-
quid de iure canonico habebit locū hec pena. cū fm canones licite
contrabat. ut. s. dixi. no. io. xxxvi. q. ii. d. puellis. alias. s. quibus. qz
pena ista locū non habebit fm canones fm quos cessat interdictū
nisi cum sponsa alterius rapitur. xxvii. q. ij. statūtū z accedat quod
no. ii. q. iiii. s. notandum. in fi. de secundis nup. c. pe. z vlti. z fm hoc
bene dixi. s. repete z cum fm leges civiles. qz fm canones contra.
sed satis videtur. qz licet fm nos teneat matrimonij. pena legis ha-
beat locū in his que non essent de temporali iurisdictione ecclesie. cū
enim illa ibi tractet de lucro captando non de diminutione sui pa-
trimonii. z pena illa sibi per. l. obueniat. quare lex eo quod confert
privare non potest. z accedat quod dixi. j. de regu. iu. c. ii. secus for-
te in pena de qua in predicta decre. vlt. de secun. nup. ibi enim pri-
uat lex eo quod non contulit. io. an.

m Illicitas. ut is qui defert arma ferrum z lignamina saracenis
de indeis ita quozundam.

n Dimittens. hoc habet locum in privato. ff. de rectigal. l. fi. s. di-
uus. in milite non. ut. L. e. ti. l. iiii. z habes hoc quod hic dicitur. ff.
eo. ti. l. commissi. L. e. ti. l. omnium. z. l. si quis cum si.

o Bona hereticorum. secus in bonis ecclesiarum in quibus intitu-
lati erant ipsi heretici. ut in cle. e. ti. volentes post prin. io. an.

p Pravius. ergo sunt grauius puniendi. xxiii. q. i. non asseram.

q Quam pdicti. s. hēns nefarias nuptias. rapta qz cū raptore
rit. transuebens illicitas spēs. vel rerū vectaz pfectionē omittēs.

r Ipso iure. determinatū sit ergo qd olim dubitabaf p decre. s. e.
excoicamus. i. ii. rīso. vbi dicebatur ita qz bona dānatoz si laici fue-
runt pscenē. intelligam ergo pscenē ipso iure ut hic vides. z in
telligo ipso iure pscata a tpe cōmissi criminis. L. e. ti. l. iiii. idē dico

In crimine le. maie. ff. de dona. l. donationes. secus est in alijs criminibus. ff.
de dona. l. post contractum. z puto pscationem hanc locū habere etiā si ille
catholicos filios habeat. z iste textus non distinguit. sap hoc tū fuerunt opi.
no. s. e. ti. vergentis.

U Declarationem. quam bodie non habemus.

Ecclēsiasticam. secularis
enim sup hoc ecclesiastico cri-
mine iudicare nō potest. s. c.
proxi. s. penul.
Statura. In prima par-
te usqz ibi iubemus. concedit
in negotio inquisitionis here-
tice prauitatis procedi posse
simpliciter z de plano. In se-
cunda dicit quid iuris: si ex pu-
blicatione nominū accusato-
ruz z testū ipsi periculū im-
mineret. z quid si non immi-
neret. z fictions vitare pre-
cepit. ac dicat periculū vbi nō
est vel cōuerso. In tertia ibi
constitutiones. statuta pde-
suozum sup hoc negotio edi-
ta bis constitutionibz nō ad-
uersa corroborat.

U Quedam. alias quondaz.
alias quedam.

Possit. nō dicit p quos. in
telligo qz p inquisitores de-
putatos a papa. z p ordinari-
os z p delegatos. ad h. s. e. ti.
per totum in fi.

Figura distinguerit moder-
ni qui no. istā materiā. s. d ac-
cusatio. olim. Inno. z hostie.
gul. in spe. de inquisitione. s.
nunc tractemus. v. quid igit
si aut det potestas pcedendi
simpliciter de plano. z sine iu-
dicioz strepitu. an addat
ibi illud verbū sine iudicioz
figura. Et in pmo casu oēm
iudiciariū ordinē seruare te-
neat in libelli oblatione in exceptionibz dilationibz lit. pte. iuramentū z testū
receptiōe z sine platione z alijs. s. operabunt illa vba. qz si aliquid omittat. nō
ideo vitabit pcessus. z magis poterit partiū aduocatoz z testū vtilē strepi-
tū refrenare tū omittere non poterit lit. pte. vel aliud substantiale qd etiā d cō-
sensu partiū omitti non possit. ut no. s. de of. del. de causis. s. e. li. de re iudi.
c. ul. In secundo casu qm addit ibi sine figura ut hic. nullū ordinē iudiciariū
seruare tenet. ad h. L. de lati. liber. tol. l. vna. s. similiqz modo. ij. tūc. n. suffi-
ciet snia qm omittā solēnitare. ut pbat z no. L. quoz le. l. vna. bodie dicit ut
in cle. de ver. sig. sepe. z vide qd ibi no. in. v. glo. S3 dubitari solet an inferi-
oz a papa etiā legat in casu alias nō pmissio a iure possit cognoscere de aliq
cā. vel eā cōmittere de plano sūmarie sine strepitu z figura iudicij: z vide qz
non. absurdū. n. esset dicere qz minor legē maiorū tot vigilis z laboribz adue-
tam tollere possit. de elec. ecclesia vestra. ii. xxi. di. inferior. L. de inoffi. testa.
si. bñ. l3 successor pditionis. q pari fungit potestate illam tollere possit. ff. ad tre-
bel. ille a quo. s. tempestiuū. s. de elec. immotuit. s. e. li. d pcel. pben. c. ii. z ipse
idē pditioni qui pdidit. s. e. li. de rescrip. statūtū. s. i. z. preterea regula dicit bñ
ficiū iuris nemini denegari debere. j. de reg. iu. indultū. xxviii. di. de bis in
prium qz possit vider. qz legatus oia pōt q papa spālter sibi non reservat. ge-
rit. n. vices ei. z si est de latere manus omnibz post pncipem impertū censet
habere. s. e. li. de elec. si abbatē. Itē legatus qm sibi vider fm equitatē pcedit
s. de transac. c. ul. z dicit apostolus. in cui locū vī esse legatus oia mihi licēt
xi. q. i. ali. ud. ad idē. ff. de of. pcon. s. j. in aliā in fi. Dicit pōt p iura pns allega-
ta. qz inferior a papa etiā legat iuris solēnitates quo ad h tollere nō possit i
casibz nō expsita. vñ d inferiores nō seruātes pdita sunt appellationū reme-
dia. ii. q. vi. p totū. de appel. p totū. solus aut pnceps pōt ius alteri auferre.
cognoscat qz cōmittat etiā legatus ordine iuris seruato. ad h. s. de vbo. sig.
sup quibusdā de iure iu. ad nostrā. iiii. z. c. ego. No. ad hoc. ff. de offi. pcon. l.
nec quicqz. s. de plano. z. s. vbi decretū. legatus enim habet instar proconsu-
lis. s. de of. lega. c. ii. e. li. z pconful ea q cōmuniā sunt pcedibus seruare d3
ut in predicta. l. nec quicquā in fi. nec in generali demandatione vider man-
datū. quod specialiter mandaturus non fuisset. s. e. li. de offi. vica. cū in ge-
nerali. z. j. de reg. iu. c. in generali. z delegatus a papa in causa sibi delegata
maior est legato. de offi. lega. studuisti. z ordinarios. s. de of. dele. sane. ii. et
tamen tenetur ordinem iudiciarium obseruare. s. de indi. exhibita. de libel.
obla. c. ii. z. iiii. de litis contest. c. vno. cum si. io. an.

Periculum. timetur mors vel de truncatio ipsorum vel filioz vel parē
tum suozum. vel denastatio substantie ipsozum. vel bis similia.

Presente. qz dioc. pscenē corā officiali nō fiet. nisi forte ut corā honesta pso-
na d q seq. ad idē. s. e. ut cōmissi. s. e. li. d of. or. c. i. l. fi. de tē. or. cū null. s. ii.

Haberi possit. cōmode. xxii. q. ii. facit bō. ff. de ver. sig. l. nepos. io. an.

a Promulgare: ubi ergo non fiet talis promulgatio. licet indicatur secretum revelans excommunicatus non esset.

b Episcopum. sic. s. e. ti. inquisitores.

c Iudicij. s. de accusa. qualiter et quando. s. debet. et tradi debent nomina cum dictis. ut possit de falso arguere. et se plene defendere. ut ibi. tamen si b ommitteretur parte tacente. no puto vitari. pcessum. ad hoc s. e. li. de accu. c. i. et ij.

d Vicant. si. s. de rescrip. cu contingat.

e Conscientias. sic. s. e. li. d rescrip. statim. s. assessores.

f Permanere. non obstante eo q in huius libri volumine inserere no sunt. sunt. n. reseruate p hunc textu. et de his exemplifica qd dicit. s. i proemio huius libri ad fi. ut ibi etiam dicit.

A succidendos. In pma parte ponit arengam usq ad ver. videlicet in qua dicit q colucentes iacob et petrus olim cardinales. et filij iohannis fratris. s. dicti petri diuiti us expectati noluerunt ad eor redire. s. in profundu maloz descendentes sua aggravabat delicta. quare varias penas tulit in eos quas ad certitudinem presentiu et memoriā futuroz hic inserit. Secundo ponit penas quas protulit in ipsos iacobu et petru usq ad ver. s. natos. Ibi tertio ponit penas quas tulit contra filios et posteros dicti iohannis usq ad ver. omnē. Ibi quarto imponit penas bis q de cetero deliberate dictos iacobu et petru pro cardinalibz habuerint. vel eis vel predictis natis io. fauore pbuerint usq ad. s. bec et alia. Ibi quinto et ultimo ratificat et innovat et firmat predicta. et ea precipit inuolabiliter obseruari. et ubet similes excessus puniri similibus penis in posterum hoc dicat.

b Infructuosos. arbor eniz que inuoluit terraz occupat digna excidi. et in igne mitti censetur. ut terra que sub noctua occupatione inutilis arboris sterilis habebatur p nouam plantationē ad fructificandum culturā recipiat congruentē. ut. s. de do. et otu. veritatis in pn. in parte decisa.

c Ficus fatua. matb. vii. luc. vii. cum esuriens venies ad ficam non inuenisset ibi fructum perpetua sterilitate. sua maledictione illam damnauit. xxiii. q. iij. s. sed qui p persecutoribus.

d Domus. non damnat totam domum. s. quosdā infructuosos palmites ex domo. ut s. dixit. et qui sunt illi. j. dicit.

e Inscientes. david in psalmo. Saluum me fac. obscure tur occulteoz ne videant. et dorsum eorum semper incurua. nec dixit psalmista id optando sed indicando. xxxvii. di. s. ut itaqz

f Iusticie. cuz federit iustus super sedē nō aduerfabitur sibi quicq malignū. L. de sum. tri. in epistola inter claras. Unde psalmista. fiant vie eorum tenebre. et lubricus et angelus domini persequens eos. xxiii. q. iij. s. item qui per prophetam.

g Cardinales. quanto maiores erant ingrati beneficiorum se contra eccle-

ad hoc uocari: et eis p totū pcessu super quo deliberandū est seriose manifestari ac integralit explicari et de ipsoz consilio ad sententiam uel condemnationē procedi uolunt: et xprimantur: sicqz non obstantē: q illis cōtra quos huiusmodi deposuerunt: nomina ipsoz non fuerit publicata: adhibeatur ad cognitionē iudicis instruendā plena fides depositionibus testiū eorundem: et ut eorundem accusatorum et testiū periculis efficacius occurratur: et cautus in inquisitionis negotio procedat: presentis constitutionis auctoritate permittimus: q episcopus uel inquisitores secretū possint iudicē illis quibz ut premisum est: pcessum huiusmodi exhibebunt: et in eos si arcana psilij seu processus sibi sub secreto ab ijsdez episcopo uel inquisitoribz patefacta preter eorum licentiā alijs patefecerint: excommunicationis sententiam: quā ex secreti uiolatione ipso facto incurrāt: si eis expedire uidebit: pmulgare: sic m q inquisitores episcopū uel epūs inquisitores nō excōicent hac de causa: sed ipsi ex iniuncto exnunc a nobis sub uirtute sancte obediētie districto precepto ad secretū huiusmodi teneantur. Lessante vō periculo supradicto accusatorū et testiū nomina: pur in alijs sit iudicij publicent. Leterū in his omnibz precipim tam episcopos quā inquisitores p ram et prouidam intentionem habere: ne ad accusatorū uel testiū nomina suppressa: ubi est securitas periculū esse dicant: nec eorum discrimen securitatē afferant: ubi tale periculum immineret: super hoc eorundez conscientias onerātes. Constitutiones vō ordinationes et mandata alta pcedē. nostrorū in negotio hereticū puitatis facta cōcessa seu etiā ad consulta responsa que constitutionibz supradictis fuerint: in suo uolumine roboze pmanere.

De scismaticis.

A succidendos infructuosos palmites pestiferos et nocuos. quos quasi ficus fatua domus de columna produxit nescientes in semitis iusticie dirigere gressus suos: ad eor reuerti et agere penitentie dignos fructus: s. diuinus expectatos. Ita

siam erigendo et malignando grauius puniri debebat. de pe. di. ij. principium. et non debent cardinales damnari. nisi certo numero testium. episcopus cardinalis. lxxij. presbyter cardinalis. lxxiii. diaconus cardinalis. xxvii. ii. q. iiii. presul. et forte hunc numerum seruauit hic papa et forte non nec enim astringebatur. lex enim sibi im-

dicari potuit. s. imponi non potuit. s. eo. li. de rescrip. ca. vlti. L. de legi. l. di gna vor. s. de elec. iuniorit.

b Profundū. s. d iudic. cuz nō ab hoie.

i Tunicam. inde domini uelimentū scissum non fuit. sed super eum iacta uerunt fortem. io. xix. xvi. q. vlti. sicut domini uelimentū per quod denotatū fuit. q ecclesia scindi non debet. que i unitate tota consistit. ut ibi notatur. et. xxiii. q. i. p totuz

k Gladium. sumptum de psalmo. Miserere mei deus. et habes in canone de pe. di. i. periculo se. vii. et sicut gladio sic et lingua qis occidit. l. di. siqs vidua

l Glosana. de sum. tri. dānamus in fi.

m Stabantur. pmo sigillo post de positionem vti nō debebant. ad hoc. s. de ap. ut nostrum.

n Signum. cu potius sit contrarium estimanduz. xxiii. q. iij. cum sancti.

o Lacerare. habz enim hoc propriuz antiqui hostis inuidia. ut quos improborum actuum per perratione deo sibi resistente deicere non ualet. opinio nes eorum falsas simulando dilaceret it. q. v. bz. ppriuz.

p Responsū. si. L. si quis impe. ma. di. l. vna. de pe. di. ii. si enim inquit.

q Veritas. q semper vincit. viii. di. veritate.

r Causis. eas non expsit. nec habuit necesse exprime ad idē. s. de re iud. sic.

s Expositis. ad idē s. de iudeis ita quorundam.

t Publicatis. labores ergo impioz iusti edēt. et thesaurizabant iustis eoz diuitie sapiētie. xii. pbiōz. xxviii. et. xxiii. q. vii. queadmodū. et. c. i. et rede untes nō recuperat bona sua. ex q sunt expse dānata. de hoc. s. de cle. diu. q. a. te.

u Contra natos. s. bos licet laici essent pcedere potuit. tū ratione ecclesiastici criminis. tum ppter temporale iurisdictionē quā habebat in eos. et bz in vrbe p pcessiones lodouici et psalmi. lxxiii. di. ego

iodonius . xvi. vi. constantinus. palea e. r. s. e. li. de elec. sudameta.

Alibi . f. extra romanam ecclesiam et eius curiam et summi hic ecclesia romana stricte.

Suturam . si . s. e. ne aliqui.

Cardinalis . epi bene comprehenduntur quia constitutio . j. de sen. ex. quia periculosa.

Habuerit . no. ca sum in quo punis liberata cogitatio cum alias cogitationis penas nemo me reatur. de pe. dif. i. cogitationis de hoc dif. eo. s. cogitatio.

Sede . va. no. ar. q. collegium cardinalium va. sedis non fungitur iurisdictione pape et contrariuz ar. etiam postea sumi quasi si hoc hic non venisset papa collegium id potuisset et de hoc no. bu. io. et alii. lxxix. dif. nullus . ii. plenius. hostien. de pe. et remis. cum ex eo i. fi. Sed quid dicemus succedit collegium in iurisdictione et eius exercitio: necne: dixit hosti. q. sic saltem in his que de grandi necessitate euidet et iminenti expediri oportet pro eo facit quo ad hoc de cre. s. e. de elec. vbi periculum. s. idem quoque. quod etiam multuz facit contra. mouebatur autem hostien. his rationibus dicebat enim alia collegia hoc habent: s. ma. et obe. bis que. r. c. cum oliz. r. s. e. li. e. ti. c. vno. tuz q. sic utuntur cardinalibus. ar. s. de elec. venerabilem. s. obiectioni. ver. quod autem . s. s. offi. or. irrefragabili. s. excessus. s. fo. compe. cum contingat. tum quia alius iudex non superest. s. de elec. licet in fi. in quo casu conceditur que alas non concederentur ut ibi r. l. de decur. l. generali. li. r. ff. de his que i. fran. cre. l. ait pretor. s. si debitor. tu q. necessitas non habet legem. s. s. reg. iuris. q. non est. tum quia non est verisimile q. filio dei placuerit contrarius intellectus ne videatur gregem suum et ecclesiam sine pastore reliquisse. j. ti. proxi. c. i. nec ob. fm eum q. aliqui dicunt q. cardinales sunt sine capite. hoc enim non est verum imo habet caput ecclesie generale et proprium. s. christum: immo illud sentire ab be. resi non est longum. xxii. di. c. i. r. ii. r. esset res monstruosa: de offi. or. quoniam in plerisque nec ob. quod dicitur ex hoc posse scisma scadalum et vacationem diuinam suscitari quia id posset esse veruz si indistincte concederetur: sed restringi debet ad necessaria uel utilia ecclesie seu reipublice quibus omnino prouidendum est. vii. q. i. scias. cauere ergo debent ne nimis laxent habenas. ff. de offi. p. c. sul. l. nec quicquam. s. vbi decreto. r. s. s. plano. r. s. i. Preterea ad potestatem cardinalis spectat vacante sede delinquentes anathematizare. lxxix. di. si quis pecunia et anathema mucro est episcopalis. xvi. q. ii. c. i. et maior pena in ecclesia. xxiii. q. iii. corripiantur in pn. vnde si possunt maiorem penam imponere ergo et minore. s. s. de dec. ex parte. iii. Itē cano dicit. q. episcopi cardinales vacante sede vice metropolitanam obtinent. xxiii. di. in nomine dñi et exponi debz. i. pape qui et metropolitanus. e. s. de offi. vi. sua. nec alii posset romane

eorum bonis et iuribus publicatis confiscatis ipsiqz posteris dicti to annis per masculinam et femineam lineam descendentibus indignis perpetuo redditus ad cardinalatus honorem et quelibet officia beneficia et ministeria in ecclesia memorata uel eius curia alibi vo usqz ad quartam generationem. Omne personam presentem et futuram cuiuscumqz fuerit preeminentie conditionis dignitatis aut status ecclesiastici uel mundani etiaz si foret sancte romane ecclesie cardinalis que ipsos iacobum et petrum uel alioz alterum scienter et deliberate pro cardinalibus habuerit et tenuerit aut ad cardinalatum admiserit seu uotuz eorum uel alicuius ipsorum suffragiu in electione romani pontificis admiserit aut in pontificem romanum elegerit nominauerit assuaserit uel receperit seu dederit i. bis uel ad hoc auxilium consilium uel fauorem excoicationis sententia duximus ino dandum: a qua absqz expressa licentia romani pontificis non possit absolui nec etiam per collegium apostolice sedis eadem sede uacante eaqz prelacione dignitate statu et honore ecclesiasticis oino priuamus: nihil ominus omnes qui dictis iacobo et petro alias et natis dicti iohannis fauorem prebuerint uel auxiliu in rebeliōe uel scismate persistentibz excoicationis sententia innodates. **H**ec et alia p nos facta in predictis nostris processibus et in literis nostris bullatis super eis confectis contenta: hac constitutione perpetuo ualitura ratificamus confirmamus et etiaz innouamus eadeqz de nouo facimus de fratrum nostrorum consilio predictorum. Et ut dictorum malicia non inueniat successorem et punite transgressionis exemplar retrahat alios ab offensa ac in

ecclesie metropolitanus esse: nec debemus oim querere ius expressuz: multa enim suppletur quod patet de cele. mis. cum marte. s. j. et concedi oportet q. saltem illam iurisdictionem habet collegium quam et legatus apostolice sedis que non expirat mortuo papa. s. de offi. lega. c. ii. eo. li. non enim illa duraret nisi collegium se. ap. censeretur et posset dici q. cardinales habent potestatis plenitudinem bitu tuc in quantum ro. eccle. censer: que no moritur. xii. q. ii. libri . ii. s. e. li. de rescrip. si gratio. se. etiam si vnus tantum cardinalis collegii superest. lxxv. di. si forte supra de postula. gratum. iurisdictione uero habent in exercitio fm modum superius dictum: queqz cardinales de facto obseruet. vi detur q. uacante sede non debeant se intromittere nisi de provisione et his que ad provisionem pertinent nisi ex gradi causa et iminenti periculo per predictam decre. s. eo. li. de elec. vbi periculum. s. ides quoque nec ob. si minora collegia possunt ergo et illd: q. ob accelerandam provisionem ecclesie in cuius tardatione imminet periculum: speciale qd statui debuit et e. s. s. de here. accusatus. s. sane. dic ut i. cle. ne romani. de elec.

obliuionem ueritas ueniens non vageretur incerta statuimus atqz decernimus ut et ipsa iuiolabiliter obseruentur: et q. similes excessus et culpe penis similibus in posterum puniantur. **Innocen. quartus in p. filio generali lugduu.**

De homicidio.

Pro humani redēptione generis de summis celorum ad ima mundi descendens et mortem tandem subiens temporalem dei filius iesus christus ne gregem sui precio sanguinis gloriosus redēptum ascensurus post resurrectionem ad patrem absque pastore desereret: ipsius curam beato petro apostolo ut sue stabilitate fidei ceteros i. christiana religioe firmaret eorumqz metes ad salutis opera sue accederet deuotionis ardore commisit: vnde nos eiusdem apostoli effecti disponente domino licet immeriti successores et ipsius redemptoris locum in terris quaquā indigne tenentes circa gregis eiusdem custodia sollicitis excitati uigilijs: et animarum saluti iugis attentione cogitationis intendere submouēdo noxia et agēdo profutura debemus ut excusso a nobis negligētie somno nostri qz cordis oculis diligentia sedula vigilantibz animas deo lucrifacere sua nobis cooperante gratia ualeamus. **C**um igitur illi qui sic horrenda in humanitate detestanda qz seuitia mortem sicut aliorum ut ipsos faciant per assassinos occidit si solum corporum sed morte procurant etiam animarum: nisi eos exuberans gratia diuina preuenerit ut sint armis spiritualibus premuniti: ac omnis potestas tribuatur a domino ad iusticiam rectunqz iudicium exercendum. **N**os tanto

ut enim verus homo de su. tri. capitulo. i. s. de here. cum christus. **M**pecto. vnde dicit cano quis non potest amplius amare q. christus qui animam suam posuit pro ouibus suis. xxiii. q. iiii. quis nos. **N** desereret. No. contra prelatos se etiam ex nulla causa absentantes qui non dimittunt vicarios et sic dimittunt gregem suum sine pastore et per hac litteram satis patet q. potestas petri transiit ad pastores: alias post petrum sine pastore remansisset ecclesia quod non est verum: ut. j. sequitur ad idem xliii. di. c. i. et idem potest hic argui circa collegium cardinalium cuz vacat se des: ut dixi. s. ti. proxi. c. vno. **O** stabilitate si dei. hac debemus armari ut. xxiii. q. i. nisi bella in fi. **P** accenderet. verbo opere et exemplo. viii. q. i. qui episcopatus. r. c. se. xliiii. di. sit rector. **Q** immeriti. humiliat se. ut aug. in canone dicens. Secundus locus gubernaculorum traditus est imbi qui remu tenere no nouerā. xl. di. ante oia i. fi. **R** uigilijs. s. in pemo istius li. s. de offi. le. c. i. **S** debem. ad idē. s. s. p. uile. cum et plantare in prin. **T** somno. di. lxxvi. frem. **U** deo lucrifacē. s. e. li. de reg. no solū. **X** animarum. quod plus est. xii. q. i. precipimus. **Y** premuniti. ideo dat cano consilium quod nullus expectet in ultimis peristere: de pe. di. vii. c. ultimo. **Z** a domino. potestates igitur sunt a deo vnde christus pilato. io. xix. Non.

Alias. s. etiam extra cardinalatus officium. **E**xcoicationis. quia istius excoicationis sicut superioris absolutionem sibi non reseruauit intelligatur illam ordinarius concessisse. de se. ex. nuper. **O** bliuionem. si. s. s. testi. significauit et. c. albericus. **S** imiles in equali delicto similes sunt pene: in au. vt fra. fi. in fi. colla. ix. grau. at delictum grauius vindicetur xxiii. q. i. non afferamus.

Pro humani. in tres diuise partes. In quaruz prima ponit probemū vsqz ibi: cu igitur. ibi ponit horrendum assassi-norum factuz usque ibi sacri. ibi ponit penam multiplicem illis qui per tales queqz christianozum interfecerint man dauerint receperunt defēderint uel occultauerint hoc facit.

Dortem. uere igitur mortuus est et languores tulit et dolores portauit. s. de cele. mis. cum marte. circa medium fu

it enim verus homo de su. tri. capitulo. i. s. de here. cum christus.

Mpecto. vnde dicit cano quis non potest amplius amare q. christus qui animam suam posuit pro ouibus suis. xxiii. q. iiii. quis nos.

N desereret. No. contra prelatos se etiam ex nulla causa absentantes qui non dimittunt vicarios et sic dimittunt gregem suum sine pastore et per hac litteram satis patet q. potestas petri transiit ad pastores: alias post petrum sine pastore remansisset ecclesia quod non est verum: ut. j. sequitur ad idem xliii. di. c. i. et idem potest hic argui circa collegium cardinalium cuz vacat se des: ut dixi. s. ti. proxi. c. vno.

O stabilitate si dei. hac debemus armari ut. xxiii. q. i. nisi bella in fi.

P accenderet. verbo opere et exemplo. viii. q. i. qui episcopatus. r. c. se. xliiii. di. sit rector.

Q immeriti. humiliat se. ut aug. in canone dicens. Secundus locus gubernaculorum traditus est imbi qui remu tenere no nouerā. xl. di. ante oia i. fi.

R uigilijs. s. in pemo istius li. s. de offi. le. c. i.

S debem. ad idē. s. s. p. uile. cum et plantare in prin.

T somno. di. lxxvi. frem. **U** deo lucrifacē. s. e. li. de reg. no solū.

X animarum. quod plus est. xii. q. i. precipimus.

Y premuniti. ideo dat cano consilium quod nullus expectet in ultimis peristere: de pe. di. vii. c. ultimo.

Z a domino. potestates igitur sunt a deo vnde christus pilato. io. xix. Non.

haberes in me potestatem etc. canon. Qui resistit potestati dei ordinationi resistit. xi. q. iii. qui resistit et vniuersitas non possit aliqua ratione constare: nisi si tantus eam differentie ordo seruetur. lxxix. di. ad hoc.

Prelertim. pro maxime.

Somniantes probabiliter maxime propter qualitatem assassinozum qui non timent mortem: et dicuntur esse del rezo dala mon / tagia.

Prelatus. etiaz episcopus qz decre. quia periculosu. de sen. ex. j. e. li. non eximit illos a pena excoicationis.

Mandauerit. si mandauit ergo cogitatio non stetit i suis finibus. et ideo non e mitum si punitur. alias secus d pe. di. i. cogitationis. mitus proceditur aqz madate in casu. j. eo. li. de senten. excō. qui cuqz ubi madans et renocās re integra penā euadit: hic at puto qz etiam si renocauerit re integra penam incurrerit. cum ex solo mandato iam pna ligatus esset: et ad hoc facit quod statim sequitur.

Receptauerit: tenentur receptores vt aggressores. l. d. bis qui la. ocul. li. i. r. ii. pefsimi eni sunt receptores sine quibus delinquens diu latere nō potest. ff. d. recep. li. i.

Excoicationis. ex quo papa nō referuauit absolutioez puto qz ordinarius possit absolueret. s. d. sen. ex. nuper ad hoc. s. ti. proxi. c. vno.

Libere. etiam illo non vocato si possideret. s. eo. li. de preben. licet. ii.

Relatis: sine pena irregularitatis possit clericus de suis malefactoribus conqueri coraz iudice seculari etiam de criminibus ex quibus debetur pena sanguinis expresse protestando qz ad penā sanguinis nō intendit et emanauit bec decree. ad declarationem eoz que no. xxiii. q. iii. maximianus. r. q. v. vnum solum. r. s. eo. ti. postulasti.

Laicis. si enim de clerico uel ecclesiastica persona coram iudice laico conqueretur habet locum pena. s. de foro compe. si diligenti

Secularem. poterunt etiam conqueri coram ecclesiastico iudice. s. de foro compe. cum sit. dic ut ibi.

Emendam. licet iniuriam passas rācorem dimittere teneatur: non tamē emendam. xc. di. si quis contristatus. de hoc. xxiii. q. iiii. si is qui.

Prouideri. prouidet ergo iudex in futurum sicut et in seruitutibus. ff. si si. ven. l. egi. r. l. baruz. sicut et in alimentis. ff. d. liber. agno. l. si quis. §. alimēta. r. circa futuras expensas supra de procu. auditis i si. vbi de hoc. r. supra de sepul. in nostra. licet dicat lex qz tractus futuri temporis non spectat ad iudicem. ff. de usu. l. i. §. i. illud enim locum habet in vsuris que sūt odiose vel non spectat: ita qz statim detur exactio: hic autem prouidebit statuendo penas comitendo: uel penas malefactoribus imponēdo: r sic metus pene erit meta presumptionis et clericorum prouiso. s. c. proximo.

Protestando expresse. Non requiritur expresse: vbi non sufficit tacitū ad idem. s. e. li. de elec. nullus. r. c. indēnitibus in prin. r. caute facit clericus si de hac protestatione conficiat publicā scripturam: ad idem. s. de si. ex diligenti in si. de cle. ex. mini. proposuit. r. quod no. de offi. dele. cū in iure.

Inrogari. in casu quo non debebat irrogari habebamus casum supra. eo. postulasti.

Iusticia. idem si cōtra iusticiam cum clericus non fuerit in culpa et absit: ut ea que propter bonum et licituz facimus etc. xxiii. q. v. de occidendis. r. facit quod dixi. s. ne cle. vel mo. c. vlti. quōd simili modo prouidit prelati tem poralem iurisdictionem habentibus nec ob. j. c. proxi. ut ibi dixi.

Libere. f. cum protestatione ut dictum est. s.

Materia. hoc idem dicebatur in predicto canone. xxiii. q. v. vñ solū i si.

Squi. determinat no. per Inno. r. hosti. s. eo. ti. ad audientiam. r. expresse per hosti. eo. ti. petrus.

Expresse. per hoc videbatur non teneri: quia plus est expresse contradi-

periculo uolentes occurrere aiarū et tā nepharias presūptiones ecclesiastice animaduersionis mucrone ferire ut met⁹ pene meta huiusmōi presūptionis exstaret: presertim cum nonnulli magnates taliter perimi formidantes coacti fuerint securitate ab eorundem assassinozum domio impetrare: sicqz ab eo non absque christiane dignitatis opprobrio redimere quodāmodo uitam suam. Sacri approbatione concilij statutus ut quicūque princeps prelat⁹ seu quouis alia ecclesiastica secularisue persona quēpiā christianozum per predictos assassinos interfici fecerit uel etiam mandauerit quāquā mors ex hoc forsitā nō sequatur aut eos receptauerit uel defenderit seu occultauerit: excōicationis et depositionis a dignitate honore ordine officio et beneficio incurrat sententias ipso facto: et illa libere alijs per illos ad quos eorum collatio pertinet conferantur sit etiam cum suis bonis mudanis omnibus tāquā christiane religionis emulsa toto christiano populo perpetuo diffidatus: et postquāz probabilius constiterit argumentis aliquem scelus tam execrabile commississe nullatenus alia excōicationis uel depositionis seu diffidationis aduersus eum sententia requiratur. Bonifacius octau⁹.

Relatis uel clericis quibuscūque qui de laicis suis malefactoribus querelā penes secularē iudicem deponentes peunt emendam sibi fieri et prouide-

cere quā minime consentire. s. de bay. r. eius ef. maiores. sed si nō consentiens irregularitatem non incurrat: ergo multominus expresse contradicens.

Mandatarius. iste etiam tenetur quod dic ut no. s. de sen. ex. mulieres.

ri⁹ ne contra eos talia decetero presumantur: protestando expresse qz ad vindictam seu penam sanguinis non intendunt: imputari non debz quāuis alias in tali casu de iure debeat pena sanguinis irrogari si iudex motus illis inferat iusticiā ex gente alioquin si prelati aut clerici propter metum huiusmodi: qz iudex ad penam sanguinis possit pcedere de suis malefactoribus taliter conqueri non audent dare plerisque materia trucidandi eosdem: et ipsorum bona libere deprehendi.

Idem. S qui mandat aliquē verberari licet expresse inibi beat ne occidatur ullatenus uel mēbro aliquo mutiletur irregularis efficitur si mandatarius sine mandato excedens mutilet uel occidat cum mandando in culpa fuerit et hoc euenire posse debuerit cogitare. Grego. x. i. generali cōci. lugduū.

De usuris
Surax uoraginē que animas deuorat et facultates exhaurit compescere cupientes constitutio nem late. concilij contra usurarios editam sub diuine maledictionis interminatione precipimus iurabiliter obseruari. Et qz quō minor feneratoribus aderit feneratorū moditas eo magis adimef fen⁹ exercendi libertas hac generali cōstitutiōe faci⁹ ut nec collegiū nec alia uniuersitas uel singularis psōa cuiuscūque sit dignitatis cōditionis aut status alienigenas et alios non

rat animas ipsorum quia prohibite sunt vsure in nouo et veteri testamento et iure canonico. xiiii. q. iiii. r. iiii. per totum. s. e. per totuz. r. forte hodie iure civili secundum ea que no. s. e. quia i omnibus.

Facultates. soluentium. s. e. ti. quanto.

Constitutionem. s. eo. ti. quia in omnibus. que prohibet vsurarios manifestos ad comunem altaris admitti precipit oblationes eorum non recipi. r. in morte illis denegat ecclesiasticam sepulturam: et clericos contrafacientes punit. r. j. de sepul. eos i cle.

Maledictionis. i. pene eterne que pro mortali tantum debetur xxiii. q. iiii. deus quando.

Quo. i. quanto.

Eo. i. tanto. sic. s. de consti. cum. Ad. in prin.

Adimeretur. No. qz tollenda est occasio delinquendi. ff. d. vsufu. l. equissimum. r. vtilius esurienti panis tollitur etc. v. q. v. non ois. ad idem. s. de cōba. cle. r. mulie. c. i.

Collegium dictum a colligendo: r de hoc. s. de elec. c. i. de excel. prela. dilecta. ff. quod cuiusque vniuer. l. i. §. quibus.

Alienigenas. bec ergo constitutio non extēditur ad indigenas et tamen illi sunt alias penis vsurariozum puniēdi et potuit esse rō: quia maius scandalum est in alienigena vsuras exercēte: quā indi gena et minus scandalum in expulsione illius qz istius et magis cōtinerunt vereri inter suos exercere fenus qz inter extraneos: et iō fuit magis prouidendum et dato qz isti alienigene essent ciues vel incole: locum habet bec constitutio in eis: et hoc forte voluit repetitio verbi et alios nō oriundos ut dicamus alienigenas etiā si sint ciues uel incole et alios etc. qui ciues uel incole nō sunt. oriundus at de ciuitate dicit is qui ibi uel in uico ciuitatis illius ortus est. ff. ad municipi. l. qui ex vico. uel etiā si pater eius inde originē duxit. l.

Culpa. istud est regulare qz ubi culpa precessit quis tenetur de casu quod dic ut plene no. s. e. titu. sicut dignuz. si cut et quando culpa preceedit nō excusat metus. ff. quod metus causa. l. si mulier. fallit i matrimonio. supra de spon. veniens. ii.

Cogitare. s. eo. decetero. r. c. continetur. ff. ad. l. ac. quil. l. qui occiderit. §. in bac.

Surax uoraginē. primo inouat et obseruari precipit lat. concilij. contra usurarios editū vsqz ad ner. r. quia ibi precipit omnib⁹ dominis et vniuersitatibus terrarū: ne pmittant alienigenas in terris suis cōducere domos ad exercendum fen⁹ uel conductas habere et qz aliquis eis ad hoc domos non locet usque ad ver. q. nero. vbi iponit penam clericis cōtra facientibus usque ad ver. ceterū. vbi iponit penā laicis: et b. facit usqz in si.

Coraginem. lex dicit vsurariū dulcedinem. ff. d. bis que in frau. cre. l. ait pretor. §. si quid i fraude. r. si vero.

Animas. recipit et bene deuorat

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including fragments of other legal texts and commentary.

contractibus. si in iudiciis semper acquirit domino absentis vtilē. ff. d. procur.
.l. si procurator. si in contractibus aut presente domino aut absente. si presē-
te acquirit vtilē. ff. de verbo. ob. si procuratori presentis. si absentis aut ex re
domini. ut quia stipulatur pensionem domus domini. et tunc acquirit domio
vtilē. ff. de procura. l. q. procurator. si autem extra rem domini. aut dñs est
persona privilegiata ut miles
pupillus vel adultus: et tunc
acquirat vtilē. ff. si cer. pe. l.
si pecuniam: aut non est dñs
persona privilegiata: et tunc do-
mino nihil acquirit. sed tene-
tur per actionem mandati ce-
dere actionem. ff. d. acquirē.
pos. l. possessio quoq. §. et si
possessio. et dicitur procuratō
tūc ex re domini stipulari qñ
accessoria prouenientia ex re
domini stipulatur: ut pensio-
nez domus fructus et similia
Extra rem quando stipulaf
ipsam rem vel aliquid extra-
neum non prouenit ex re: i
hoc ergo casu fm euz stipule-
tur rem ipsam principalē do-
mino debitam. s. vsuras que
licet sint accessorie quo ad re-
cipientem: quo ad solventem
et postea repetentem sūt ipa-
res principalis que sunt ipsa
res debita repetenti: procura-
tor nō acquirit dño per. d. l.
possessio quoque. §. si.

- a** **L**oci ordinario. intelligat
de loco in quo degit vsurari?
et per ordinarium intelligas episcopum de iure licet idem indecano archiep
bytero vel abbate qui alias de consuetudine haberet spiritualibus et non est
mirum si per ordinarium vel eius vicarium actio acquiratur: cum etiā si ipse
det aliquem qui recipiat cautionem unius actio acquiratur per illum. ff. rem
pu. fal. fo. l. iii.
- b** **P**arrochie. sic. s. de conuer. coniu. dudum. Est enim illa publica persona
.i. dis. ius publicum. et quod dicit d. rectore parrochie in qua testator habitat
intelligas idem multo fortius de rectore parrochie illius cui facienda est re-
stitutio ei enim acquirit: cum quasi iudex et minister suus sit fm gar. ff. de in-
iur. vocan. l. eum pro quo.
- c** **P**arrochia. quia magis creditur indigenis notis q̄ extraneis ignotis. in
anc. colla. vi. de testi. §. si vero ignoti. s. de elec. si. postq. et erunt saltem duo
.i. de reg. iur. pluralis ut per eos si opus fuerit cautio probari possit
- d** **Q**uibus quidem. interpositio est que circa tabellionem nō ponitur. quia
de illo non dubitabatur.
- e** **A**llis. a quibus scilicet vsure fuerunt extorte vel eorum hereditibus vel suc-
cessoribus.
- f** **P**erinde. idest ex tali stipulatione. alias perinde scilicet ac si ipsi idem sti-
pularentur.
- g** **S**eruo publico. i. tabellioni sic dicto: quia publicum exercet officiu: non
q̄ sit seruus. l. de tabul. l. generali. li. x.
- h** **A**ndatio. ergo tabellio hoc casu non acquirit actionem extraneo ex sua
stipulatione. nisi eam faciat de ordinarii mandato. et idem videtur dicere an-
tiqua lex. ff. rem pu. fal. fo. l. ii. ibi profecto dicemus seruum publicum apud
pactorem stipulari debere.
- i** **I**donee. nomine idonee pignora vel fideiussores intellige. ff. man. si man-
dato titi. §. finali. alias. verbum cautionis nudam promissionē designat. l.
de ver. si. sancimus. si autem pignora vel fideiussores dare nō potest: et se fa-
cturum quod cauet. l. de epi. et cle. in auc. generaliter. s. de dona. inter vi. et
vxo. per uestras. insti. de satisfda. §. sed bodie. j. de sen. ex. ca. vlti. §. illis etiā
hoc maxime quando sic est verisimile eum. s. aliam dare non posse. Sed cuz
soluentes vsuras habeant actionem ad repetendum quare sic sollicitus fuit
papa prouidere illis per cautionis remedium. So. ideo ut haberēt plura au-
xilia. ff. de libera. lega. l. iii. Item q̄ magis sunt securi per fideiussores vel pi-
gnora. ff. qui satisfda. co. li. i. et fit hoc non tantum in fauorem illorum q̄m i
odium vsurariorum. Et scire debes q̄ si recepta. huiusmodi cautione noie
eorū quoq̄ interest vsurarius manifestus vsuras repetit non audietur et pos-
set in animaz fauorem episcopus istas vsuras recipere et soluet illis a quib?
iste petitor extorsit: et idem secūdū guil. et gar. si non esset manifestus: et h
probare posset petitorē. s. vsurarium. si autē iste vsurarius qui sic satisfde-
dit conualuit tenebitur ex satisfdatione fm eos quia et si non satisfdedisset re-
nebatur. s. co. cum tu. et si petitor esset notorius vsurarius: etiā si heres non
exciperet dixerunt predicti doctores quod ex officio suo iudex eum repellet
.s. de exceptio. exceptionem. ff. de postul. l. quos prohibet. secus si notorius
vel manifestus nō esset.
- k** **A**llam. s. quantitatem manifestam.
- l** **A**liquin. i. si quantitas manifesta non apparet. et repetere exprimi volum?
aliam sed quomodo fiet expressio et moderatio de qua loquitur iste ver. res-
pondeo considerabit iudex quanto tempore ille vsuras exercuit: et quantum

acquirere vel eis absentibus loci
ordinario aut eius vices gerenti si
ue rectori parrochie i qua testator
habitat corā aliquibus fide dignis
de ipsa parrochia quibus quidez
ordinario vicario et rectori predic-
to modo cautionem huiusmodi eo-
rum nomine liceat presentis cōsti-
tutionis auctoritate recipere ita q̄
illis perinde actio acquiratur aut
seruo publico de ipsius ordinarij
mandato idonee de restitutiōe fa-
cienda sit cautum. Ceteruz si recep-
tarum vsurarum sit quātitas mani-
festa illā semp i cautione predicta
exprimi uolumus alioquin alia re-
cipientis cautionez huius arbitrio
moderandam ipse tñ scienter non
minorem: quā uerisimiliter credif
moderetur et si secus fecerit ad satisf-
factionē residui teneatur. **D**ēs at

nunc habet in bonis et quantum habebat tempore quo fenerare in-
cepit et super hoc considerabitur fama uiciniē: et an alias mercatio-
nes exercuerit: et an in eis fortuna ei prospere cesserit: et an fuerit i-
probus exactor an curialis fenerator: hec et similes circūstantie sūt
circa hoc considerande: et secundum eas magis uel minus arbitra-

religiosos et alios qui manifestos
vsurarios contra pntis sanctionis
formam ad ecclesiasticam ausi fue-
rint admittere sepulturam pene in
conci. late. contra vsurarios pmul-
gate statumus subiacere. Nullus
manifestorum vsurarioruz testamē-
tis interfit: aut eos ad confessionez
dimittat siue ipsos absoluat nisi de
usuris satisfecerint uel de satisfaciē-
do pro suarum uiribus facultatum
prestant ut premittitur idoneā cau-
tionem. Testamenta quoque ma-
nifestorū vsurarioz aliter facta nō
ualeant sed sunt irrita ipso iure.

Bonifacius octauus.

De excessibus prelatorum.

Qum ex eo q̄ predicatorēs
miōres et religiosi alij mē-
dicātes i ciuitatib⁹ castris
uillis aut alijs locis ad habitādūz

n **P**ene. supple statute in late. concil. edito subau. s. usurarios. h. di-
co. q̄ hic non habet locum pena s. usurarios statuta. sed habet locū
pena statuta i recipientes eos ad oblationes et ecclesiasticam sepul-
turam.

o **S**ubiacere. bodie sunt excommunicati ipso facto non ob. exceptio-
nibus uel priuile. per cle. de sepul. eos qui.

p **A**bsoluat. etiam ab alijs peccatis. xxiii. q. ii. legatur. quod patet
quia nec ad confessionem debent admitti. ut. s. dixit. nec dimittitur
peccatum et. j. de reg. iur. peccatū. caneant ergo religiosi qui inter-
dum de preda plusq̄ de anima solliciti sunt.

q **A**lter facta. s. non facta satisfdatione nec prestita idonea cantio-
ne quid dices de codicillis. uidetur q̄ ualeant. diuersa eni sunt. l.
de codicillis. l. si idem. et hec constitutio est penalit: ergo restringē-
do. s. e. li. de elec. statutum. et prohibitis maioribus: minora petere
non prohibetur. ff. de seruis expo. l. cui. qui si. sint le. per venerabi-
lem circa prin. die contra fm guil. et gar. et hoc patet ex prin. ubi di-
xit in vltima voluntate. et ar. s. de testa. cum esses. ga large codicilli
sunt testamentum. quia mentis testatio. xiii. q. ii. §. sed aliud. insti.
de testa. in prin. ff. de iur. codicil. l. conficiuntur. et l. ab intestato. ali-
as facile esset constitutionem hanc in hoc eludere. et dic idē q̄ qua
libet vltima voluntate. et quia istud crimen ecclesiasticum est: pota-
it papa irritate testamenta laicorum per que in alios transfereban-
tur bona: et fiebat durior conditio exactorum erit ergo quod euince-
re ualebunt et habere. s. ut lit. pen. ecclesia. i. in fi. habet enim ratio-
ne huius criminis iurisdictionem in talibus. supra de iudi. nouit. s.
qui si. sint le. per venerabilem. s. e. li. de so. compe. c. vlt. Quid si pri-
mo testamentum fecit. postea cauit. dixit hic gar. q̄ non firmatur
per hoc testamentum: quia ab initio non ualuit ut. j. de reg. iur. nō
firmatur cum suis concoz. satis uidetur sufficere si ante mortē aut
cum testamentum morte firmetur. s. de cele. mis. cum martbe. nec
ob. regula nō firmatur. que de solo tractu temporis loquitur ut ibi
dixi.

r **Q**um ex eo. mendicantes non possunt acquirere noua lo-
ca ad habitandum vel antiqua alienare uel mutare abs-
q̄ speciali licentia pape: que de hac prohibitione faciat
mentionem: in acquirentibus tamen loca pro heremitica
uita ducenda cessat prohibitio. hoc dicit determinat autem hec de
cre. no. s. e. nimis. ii. in uer. ad hoc.

s **M**endicantes. hi dicuntur mendicantes quibus victum tribuit
incerta mendicitas. et qui redditus aut possessiones ex regula uel
constitutionibus habere nō possunt. s. eo. li. de reli. do. c. vno. et quo
ad casum decre. nostre in omnibus mendicantibus idem ius con-
coz. s. e. li. de regula. constitutionem. qui enim similem cum alijs vi-
tam suscipiunt: et simile sentiant in legibus disciplinā. s. de sta. mo.
recolentes.

t **A**d habitandum. Nota quia de locis acquisitis ad habitādū tā-
tum fit hic prohibitio ergo alias quam ad habitandum bene pos-
sunt loca acquirere. sed quomodo ex quo sunt mendicantes. dic ut
dixi. s. e. li. de reli. do. c. vno.

[Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off and difficult to read.]

e. vlti. r. s. in proemio huius li. cum suis concol.

A Quasi matrem. ii. q. vi. ad romanam. xix. di. in memoria. r. qsi ideo dixit quia ecclesia iam genitum natura gignit per gratiam. vnde debet dici renat⁹ ideo dixit quasi: quia mater que proprie parit.

C omunem. debet enim lex esse cois. iiii. di. erit autē r. s. in prohemio huius libri.

C uidelicet. istud posset venire expositiue ad vtrunque q. d. diuini. i. canonici huiusmodi. i. ciuili: sed est melius q. veniat expositiue tantū ad vbiū humani. i. positiuū scilicet canonici r. ciuili: q. dicit diuini intelligatur proprie de sac pagina.

S edem eandem. nūquid intelligimus q. hic de se. ap. dicit late: ut cōprehēdat etiaz loca vicina per duas dietas legales. pro ut dicitur. s. e. li. de pben. presenti. nō credo: s. intelligam per sedem ciuitatē vel locum vbi est curia cū suis suburbis tantū ad h infra de sen. ex. si ciuitas alias seq. retur q. curia vel studio existente boni. studentes imole vel mutine gaudent priuilegio: quod esset absurdus. s. de cle. nō refi. tue prorogatio igitur illius decre. p. senti. suū spciale casū cōtingat: r. puto q. viterbici. studēs vī bij veniente curia r. permanēte. gaudebit hoc priuilegio s. curia recedente cessabit gaudē sicut r. ego studens boni. gaudeo priuilegio studii r. si cras tolleretur boni. studii vel ei⁹ priuilegiū: gaudere cessarent nō ob. predicta decre. prefeti s. sane. quia ibi odium hic fauo. r. horz diuersa est ratio. j. de re. iur. odia cum suis concol. Si vero aliquis existens in curia pro impretatione facienda vel ibi procur. vel aduocatus existens in fraudē scholas intraret ut huius constitutionis beneficio gauderet: frans sibi nō proderit. s. de reu. c. ii. cum suis concol. sicut nec vere causa reipublice abesse dicitur: q. causa proprii cōmodi in legatione est. ff. ex quibus cau. maiores. l. nō vere. et facit quod ibi nota. r. quod no. moderni de magistris. c. vlti.

Integre. quoridianis distributionibus exceptis. s. de magistris. c. vlti. s. de pben. licet. ille enim non dantur etiā presentibus qui non interfunt diuini. s. eo. li. de cle. nō refi. c. vno. nec intelligas q. de iure cōi existentes i studio precipiant corpus prebende: saluo q. de sacra pagina dicimus: sed hic intendit dicere q. si ex dispensatione consuetudine vel statuto ecclesie existēs in studio potest percipere prebendam hoc poterit studendo in curia.

A bates. dic quō intelligatur priuilegium quod habent quidam abbas de populo benedicendo r. quibus possint abbates cōferre iō suram. Joan. an.

A bates. licet hic de de abbatibus exprimat. idem intelligo de prioribus archiepiscopis vel aliis quibus hoc priuilegium concessum esset cum eadē sit ratio ista autē decre. olim inter extranagantes incipiebat quoniā nōnulli.

Pleno iure. s. in spiritualibus r. tēporalibus. s. e. cum r. plantare. s. in ecclesiis r. s. c. quoniam per confessionem.

Sollemnem. s. quā faciunt episcopi solēnter dicendo. sit nomen dñi benedictum r. quia priuatam benedictionem exhibent etiam presbyteri simpli. cca. rev. di. c. ecce ego dico. et non in toto sup. verbo benedictione.

A libi. s. extra ecclesias sibi pleno iure subiectas.

Expresso. quantūcūq. ergo generaliter loquatur priuilegium: hoc nō poterit. nisi id in priuilegio sit expressum r. si. s. e. li. de hereti. inquisitores.

Convolauerint. ut ibi conuertantur r. fiant monachi.

Quasi episcopalem hoc dixit. quia vere episcopalem habere nō posset. s. ut posset erismare r. alia facere que sunt episcopalis ordinis. si igitur abbas i parrochia sua vel alio loco habet iurisdictionē in spiritualibus: quod alias de iure debet habere episcopus etiam pueros laicos nec conuersos nec conuertendos poterit clericare: alias non sicut enim episcopus laicum nō sue iurisdictionis ordinare nō potest absque licentia sui episcopi. s. e. li. de tempo. or. c. vlti. sic nec iste abbas talem poterit ordinare.

Constram. confertur enim per ipsam clericalis ordo. s. de eta. r. qua. c. iij. contigat. r. hoc intellige fm determinationem illius d. abbate benedicto r. p. bytero: saluo eo quod habes de sup. ne. prela. c. i. r. possunt tales abbates cōferre etiam superiores ordines usq. ad lectoratum inclusiue. lxx. di. c. i. r. in predic. c. cum contingat.

Indulto. puta quia habent priuilegium: q. quoscunq. etiam non subdi-

quasi matrē nos ad cōem tā ipsoz quā alioz oīum pmodū r. pfectuz paterna sollicitudine intēdentes ut sit eis mora huiusmodi fructuosa. p uidimus q. ibidē decetero regat r. vigeat studiū iuris diuini r. huiusmodi canonici uidelz r. ciuili vnde uolumus r. statuimus ut studentes in scholis ipsis penes sedē eadē talibus priuilegijs oīno libranibus r. i munitant⁹ gaudeat quib⁹ gaudēt studentes in scholis ubi generale regit studiū ac recipiāt integre p nētus suos ecclesiasticos sicut illi.

Alexan. quartus. Abates quos apostolica sedes in exhibitione bñdicti / onis sup populū speciali priuilegio insigniuit: in ecclesijs que ad eos prinēt pleno iure qñ in eis diuina officia celebrant possūt post missarum solēnia r. uespertinas ac matutinas laudes benedictionē solēne sup populū elargiri. Alibi ar⁹ publice aut p uias ciuitates castra r. uillas populis r. plebibus benedictionē facere uel impartiri nō ualeant nisi hoc eis expresso apostolico priuilegio sit pcessū. Nec eis licitum sit alijs quā monasterioz su

tos volentes ab eis ordinari clericare r. ordinare possint: tenor etiā priuilegioz seruabitur. s. e. p. p. p. p.

Auctoritate. exempti in locis non exemptis oratoria uel capellas sine diocesanorum licentia construere nō possunt nec in exemptis sine licentia pape: nec possunt exempti assumere cas proprias suorum liberorū bo minum in se: etiā si illi sint sui cōsuales hoc dicit.

Oratoria. oratoria debet esse id qd uerbum sonat. xlii. di. c. vlti. r. penul. et ista publica oratoria sine diocesanorū licentia non cōstruunt in loco nō exempto. r. d. bis oratoris habetur. s. d. censi. c. vlti. s. eo. titu. p. tenibus. priuati at orare in domo sua cuiuslibet licet: nō erigēdo ibi altare nec missam celebrando.

Nō exemptis: si cut enim anglicus i ciuitate boni. uellet ecclesiam erigere h non posset sine dioc. licentia: sic nec exemptus habita r. paratiōe ut dixi. s. c. i. ad idem de p. se. di. i. nemo edificet in auc. de ec. ti. s. si quis autem uoluerit. colla. ix. i. auct. ut null⁹ fa. ora. do. col. v.

Constructis. tolle quod est infra ce

lebrent uel faciant celebrari.

Interdicti. hodie religiosi etiam exempti uolentes generale interdictum quod seruat mater ecclesia: iplo iure excoicati sunt per cle. de exco. prela. ex frequentibus.

Exceptis. s. e. ut priuilegia. r. c. q. nonnullis. s. de sen. ex. p. mitti mus. hodie dic ut. j. d. sen. ex. c. vlti.

Compescantur. ecce ergo q. exemptus propter delictum in loco nō exempto pmissum subest ordinario. s. c. i.

Reuocamus. conseruatores enim priuilegioz ad hunc casū iurisdictionem suam extendere nequeunt: cum se ad hunc casum priuilegia non extendant. s. c. i. nec se intrmittere possunt nisi de manifestis iniurijs. s. eo. li. de of. dele. c. i. r. vlti. mo.

Sedis apostolice. q. sicut episcopus est dioc. in loco non exempto ut. s. sic papa est dioc. in loco exempto: puto tñ q. hoc casu sufficeret licentia legati de latere. ar. j. de ver. si. uenitēs in prin. r. s. d. elec. si abbatē. r. ad hoc facit quod dixi. s. de elec. cupientes circa prin. in glo. in hoc casu.

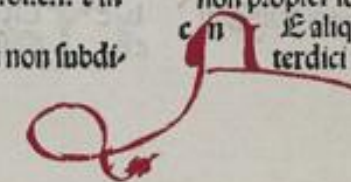
Causas quoq. r. facit iste. s. ad ea que no. jmo. r. hostien. s. d. appel. dilectis.

Proprias. palam est illam propriam causam esse cuius damnum uel emolumentum ad aliquē suo nomine pertinet. ff. quando ap. sit. l. i. ii. q. vi. biduum per si. palam.

Liberorum. in seruis. n. secus: r. in hoc nulla dubitatio.

Pertinet. dicebant jmo. r. hostien. in predicta decre. q. si alius quis turbat cultorem agri mei uel colonos meos: contra illum dat mibi utle interdictum ut pos. r. etiam actio iniuriarum si i iniuriāz meam illud factum sit. ar. ff. de vi. r. vi. ar. l. iij. facit. ff. de ac. emp. r. vlt. qui pendente. r. ff. de pos. l. i. s. si quis tabulas. de furto tamē eis facto dominus non agit: sibi enim subditi impudent qui non bene custodierunt nec iniuriāz: si non sit factus in iniuriā domini. s. propter speciale odium subditi. r. istud habuerunt p. o. indubitato. q. dominus in iudicio nomine subditi ager nō potest ut ei satisfiēt cū nec istud eius principaliter interfit nec sit eius procurator: alioquin eadem ratione ius subditi r. emittere posset. isti autem exempti forte ut duriorē causam aduersarioz illorum hominum redderent assuebant in se causam ut actores uel rei quod non licet. eis etiam si illa sint eis censuales idest certum censum soluentes q. non propter id sunt ipsoz serui.

Aliqui priuilegium pape q. quis excoicari suspendi uel interdicti non possit non extenditur ad scētias ordinariorū



nisi tale privilegium sit concessum regibus reginis vel ipsorum filijs vel religioso loco vel ordini hoc dicit. et olim decre. ista extrava-gas erat incipiebat: quia pro qualitate alias quoniam.

A Quisquamq. i. moderabitur istud verbum.

B Quocumq. intelligas nisi a papa vel legato de latere. i. de ver. sig. veniens. i. rifo.

et hoc idem privilegium intelligantur habere bi qui sunt recepti in speciales filios romane ecclesie. si autem in speciales subiectos tunc sunt exempti. i. eo. si papa. §. similiter.

C Concessa. tolle quod est infra d. fratrum nostrorum etc. redeas supra illis: et tolle quod est infra duntaxat exceptis per que etc.

D Filius. est si. qd habes. §. eo. li. d. of. dele. c. vti.

Ratio. sic ergo intelligatur. §. e. c. i. §. in eos. et sic nulla correctio ut ille. §. loquatur d. privilegio concessio religiosus non propter personam sed propter locum vel ordinem ut si ordo predicatorum vel minorum sit in h. privilegiorum vel monasterium sancti procul. si autem religiosus aliquis sue prerogative persona haberet hoc privilegium secus esset.

A apostolice se. inferioris prelati quibus per privilegium conceditur usus mitre: si sunt exempti in provincialibus et epatibus conciliis vti possunt mitris aurifrisiatis non habentibus laminas aut gemmas: et si non sunt exempti albis et planis videntur: in aliis locis utantur ut indulta pmit-

tunt. equissima fuit huius decre. provisio. ut. i. patebit.

B No competit: quia sunt ipsi prelati inferiores episcopi.

C Ecclesiarum suarum: idem puto si alicui inferiori prelati personaliter propter ipsius persone prerogativam fuerit privilegium tale concessum quod interdum contingit ut. §. de p. sup. cu. iunctate. vbi pp. prerogativam persone concessum fuit episcopo ornamenti archiepiscopale.

D Sic tamen. concor. §. e. c. i. in prin.

E dignitatum. c. di. rationis. hoc vult dicere veniebat abbas dicitur in h. privilegiorum ad scilicet episcopale hinc pulchriora ornamenta et mitra episcopi: ita quod ipse p inspectione ornatum videbat episcopus. idem in provinciali. ibi enim in ornamentis precebat alios episcopi: quod factum erat indecens et scandalizabantur episcopi providere ergo equiter voluit ita quod scandalum tollerent et privilegium aliqd. d. ferret. Et non. quod non est ppositate respuendum. imo rone defendendum quod doctores rogati uariant et ornati incedant. ut per illa dignitas doctorat. appareat. sed sunt sebo lastici reprehendendi quod sibi vestes doctorum solum congruenter assumunt.

F Tenentur. forte propter capellas non exemptas vel propter populum non exemptum.

G Simplicibus. ut non solum non habeant laminas vel gemmas. sed et nec aurifrisiaturas.

H Aliis. a provincialibus et episcopalibus synodis et conciliis. puta cum celebrant in ecclesiis suis vel alienis.

I Permittunt. inspiciendus est igitur tenor privilegiorum et servandus. i. c. proxi. §. e. p. 2020. Jo. an.

non assumat: et si sint ipsis dicti homines censuales cum id nequaquam licitum sit eisde. Remens. iiii.

A licis p. d. e. r. e. s. alios p. d. e. r. e. s. in suo iure molestet et ordinario iurisdictione p. d. e. r. e. s. pariter et eludat: oes indulgentias et privilegia cuiuscumq. singularibus p. s. o. n. i. s. ecclesiasticis vel secularibus cuiuscumq. sunt p. e. m. i. n. e. r. e. dignitatis p. d. i. t. i. o. n. i. s. aut stat. q. d. i. n. t. e. r. d. i. c. i. a. quocumq. vel excocari non possunt nec terre vel ecclesie ipsorum ecclesiastico interdico supponi s. b. quacumque forma v. b. o. x. p. c. e. s. s. a. i. l. l. i. s. p. que regibus et reginis eorumq. filijs nec non et religiosus q. b. u. s. c. u. q. n. o. p. s. o. n. a. r. u. z. t. a. m. h. y. o. r. d. i. n. u. p. r. i. v. i. l. e. g. i. o. r. u. m. u. e. l. l. o. c. o. r. u. m. r. o. n. e. i. n. h. o. c. i. m. u. n. i. t. a. s. h. u. i. u. s. m. o. i. p. c. e. d. i. t. d. u. r. a. t. a. e. x. c. e. p. t. i. s. d. e. f. r. a. t. r. u. z. n. o. x. c. o. s. i. l. i. o. a. d. o. r. d. i. n. a. r. i. o. r. u. m. s. e. r. v. e. n. i. a. l. i. z. p. c. e. s. s. u. s. e. d. i. c. t. o. p. p. e. t. u. o. p. b. i. b. e. n. s. e. x. t. e. n. d. i. e. d. e. m.

A apostolice sedis benignitas que nonnullis abbatibus alijsq. prelatibus q. b. n. o. p. p. e. t. i. t. e. x. p. r. o. p. r. i. a. d. i. g. n. i. t. a. t. e. p. c. e. s. s. i. t. i. n. e. c. c. l. e. s. i. a. z. s. u. a. z. g. l. o. r. i. a. t. h. o. n. o. r. e. q. m. i. t. r. a. t. a. l. i. j. s. p. o. n. t. i. f. i. c. a. l. i. b. u. s. u. t. i. p. o. s. s. i. n. t. p. u. i. d. e. a. t. n. e. i. n. d. e. s. c. a. d. a. l. a. o. r. i. a. n. t. s. i. c. t. i. q. i. p. s. i. p. r. i. v. i. l. e. g. i. a. t. i. s. u. o. x. p. r. i. v. i. l. e. g. i. o. r. u. m. n. f. r. u. s. t. r. e. n. t. e. f. f. e. c. t. u. r. e. t. e. x. m. a. i. o. r. i. t. a. t. e. a. c. d. e. c. o. r. e. m. a. i. o. r. i. o. r. n. a. t. u. m. m. a. i. o. r. i. t. a. t. a. p. p. a. r. e. a. t. d. i. g. n. i. t. a. t. u. m. d. f. r. a. t. r. u. m. n. o. s. t. r. o. x. p. s. i. l. i. o. p. r. i. n. i. d. e. c. r. e. t. o. s. t. a. t. u. i. n. t. u. t. a. b. b. a. t. e. s. t. a. l. i. j. q. u. i. b. u. s. m. i. t. r. e. u. s. u. s. e. a. d. e. s. e. d. e. p. c. e. s. s. i. a. s. e. x. e. p. t. i. q. u. i. d. e. i. n. p. u. i. c. i. a. l. i. b. u. s. p. e. c. i. l. i. j. s. t. e. p. i. s. c. o. p. a. l. i. b. u. s. s. y. n. o. d. i. s. q. u. i. b. u. s. n. o. n. u. l. l. i. e. o. r. u. m. i. n. t. e. r. e. t. e. n. e. n. t. i. m. i. t. r. a. s. t. a. t. u. m. o. a. u. r. i. f. r. i. s. i. a. t. i. s. n. o. t. i. n. a. u. r. e. a. s. u. e. l. a. r. g. e. t. e. a. s. l. a. m. i. n. a. s. a. u. t. g. e. m. m. a. s. h. u. i. u. s. u. t. i. p. o. s. s. i. n. t. n. o. n. e. x. e. m. p. t. i. v. o. s. i. m. p. l. i. c. i. b. u. s. t. a. l. b. i. s. a. c.

Qum persone. in prima parte demonstrat quid iuris cum quis solo privilegio se dicit exemptum. In secunda ibi. si autem quod iuris cum super privilegionem allegat. In tertia ibi quod si tales. quod iuris cum allegat vtriusq. Infamia. §. ti. p. xi. c. i. providendum fuit quod crudeles erant negligendo famam suam. xii. q. i. nolo.

planis utant. In alijs vero locis exceptis et non exceptis mitris liceat illis uti prout concessa eis ab eadem sede indulta p. m. i. t. t. u. r.

Bonifacius. viii.

Qum persone ecclesiastice t. a. z. religiose qua seculares plura presumat que ipsis infamias pariunt et alijs inferunt lesione pretertextu exceptionis vel libertatis quam asserunt se habere ordinarioz correctione et ordinationes subterfugientes ac eorum fore siue iudicium declinantes: nos volentes super hoc de salubri remedio providere statim ut hi qui se asserunt privilegia seu indulgentias apostolice sedis exceptos a locorum ordinarijs resisti: huiusmodi privilegia vel indulgentias quibus se dicunt fore munitos: ipsis ordinarijs in loco proprio et securo aut aliquibus prudentibus viris omni suspitione carentibus ad hoc per dictos ordinarios deputatis infra terminum preteritum facti qualitate ipsorum ordinarioz vel delegatorum suorum arbitrio moderandum iusto impedimento cessante ostendere ac ad legendum integrum exhibere necnon de articulis de quibus controversia fuerit tractatum scriptum tradere teneantur. Si autem ad fundanda intentione sua super huiusmodi libertate solummodo prescriptio nem canonicam duxerint opponenda eis de ordinarijs vel delegatis ab eis viris prudentibus non suspectis de prescripione huiusmodi facere debent fidem. Quod si tales privilegio et prescripione asserant se munitos privilegium quidem ipsum exhibeant ut in primo huiusmodi prescripionis articulo superius est expressum. Et si privilegium exhiberit

M lesionem. metas enim privilegiorum suorum servare debent. §. e. c. i. in prin.

N Securo. ad idem. §. de si. i. stru. accepimus. unde si locus non est securus. h. parti appellare. §. ut lit. non contest. accedens. ii. §. de ap. ex parte. i. §. i. d. sen. exc. venerabilibus. §. et hoc ipsum. alia lra e secreto.

O prudentibus. §. de consangu. et affi. c. i.

P carentibus. iii. q. v. quia suspecti: unde bonus est quod de ipsorum consensu assumant de of. dele. super quoniam.

Q competentem. §. de dil. c. i. alias possit appellari ut ibi et consideranda sunt circa h. quod dicitur. §. d. ap. cum sit.

R moderandum. sic. §. eo. li. de ap. legitima.

S impedimento. sic. §. e. li. de elec. q. sit. r. c. cupientes. §. q. si. r. c. comissa. §. i.

T integraliter. ne precedentia vel sequentia artent articulum de quo contendit. ff. quemadmodum test. ap. l. ii. §. diem et a capite edenda est ratio. ff. de eden. l. argentarius. §. i. et l. i. §. editiones. r. §. edere non videtur. et approbat hic opinio Inno. qui hoc quod hic dicitur notabat. §. de si. i. stru. contingit in si. et reprobat opt. hosti. qui ibi no. contra riu. f. q. privilegium erat legedum et exhibendum solum in illo capitulo quo erat questio nam si totus tenor legeret posset lectio dare litigandi materiam sicut editio quod est contra mentem ipsius decre. contingit quod debet verbis preferri. de ver. signi. intelligentia. sed non statuitur huc: sed prime rationi. nec ita ex simplici lectura oritur litigandi materia: sicut ex transcripto quod pluribus diebus et noctibus videntes et p. legentes advocati: litigia insumunt ut ibi: et licet vtraque opinio satis habeat. equitate

prima tamen magis ratione et illo textu fulcitur. et ideo hic approbatur.

U tradere. sed quare reus probare compellitur et edere propria instrumenta contra se. contra id. §. de proba. c. i. l. de eden. l. qui accusare. dic q. iste privilegatus sine agat sine excipiat: habet probare ex eo quod de iure contra intentionem epi est fundata: et quod dicit de editione locum habet in privata vel propria scriptura quod quis versus si est porro i. coi. vel p. p. a. scriptura quod versus locum non habet quod dic ut no. in predicto. c. i. de proba. r. §. de fide instr. l. per petuus. r. ff. de eden. l. i. §. editiones et i. de. de vsur. ex grati i. glo. vide q. ibi r. solummodo. q. no simul allegant privilegium et prescripionem de quo in se. §. tractabit.

V canonicam. xl. annorum ut. i. sequitur cum titulo: quod dic ut. §. e. li. de prescrip. c. i. Jo. an.

W ordinarius. mix est quomodo ordinarii cognoscunt in causa sua contra id. l. iii. q. iii. c. i. l. ne quis in sua causa in rubro et nigro. So. ordinarius bene cognoscit de causa ecclesie. licet non de propria quod dic ut no. ii. q. vii. si quis erga. de cle. male. c. i. r. §. de penis romana. Item ordinarius dicit suam esse iurisdictionem et subditus hoc negat et bene cognoscit an sua sit iurisdicio. §. de rescrip. litteris. ff. d. iudi. si quis extra aliena. Sed ad omnem suspitionem vitandam melius videtur id expediri per delegatos. ut sequitur. §. de fo. co. pe. si quis contra. r. ff. d. iurisd. or. iudi. l. p. etoz.

X huiusmodi. canonica. l. nec potest subditus obedientiam prescribere contra prelatum: quod dic ut. §. de prescrip. cum non liceat.

Y munitos. et sic allegans hic duo simul auditur. ut. §. de prescrip. auditus contra. e. ti. veniens. dic ut dixi. i. de reg. iur. nullus pluribus.

q. v. humane. et supra de verbo. sig. propterea. lex tamen non debz imponi verbis sed rebus. e. li. de elec. comissa ad fi.

A est idem. s. q. ecclesia debet plene iudicari exempta.

B libertate. s. e. cum. olim. ii.

C Indefinite. quia secus si post determinatione alicuius certe libertatis concessit. ut. j. s. idem.

D Collocare. in locis. n. exemptis hoc non possunt epi. xxi. q. ii. luminoso. s. e. li. d. offi. or. cu. eps.

E Non existunt. s. sunt privilegiati: ut j. de ver. signi. veniens. i. rifo. recipiendo ergo illos in filios. videtur illos recipere in amorem filialem sicut subdiaconus ordinatus a papa non in exemptionem sed in honorem intelligitur ordinatus: princeps tamen eos quos in patres eligit si vult aliis subici ut i. au. c. ositu. que de dig. col. vi. et si dominus apud acta nominat servum suum filius dicitur ei libertatem concessisse. l. d. la. ti. liber. tol. l. vna. s. similia modo. sed ibi sibi sibi fit preiudicium: hic autem fiet preiudicium ordinario cuius iurisdictioni potius est favendum. s. e. cu. p. sone. xi. q. i. pervenit ubi ergo papa exprimit aliquos speciales subiectos si essent alii subiecti non essent speciales subiecti et ideo illa verba exemptionem faciunt ut s. pri. rifo. sed licet aliquis sit filius: si sequitur quod sit specialis subiectus quia vnus potestatis filius alteri potestati potest esse subiectus: et ideo aliud hic aliud ibi filiaro ergo amorem et privilegium denotet specialis subiectio exemptione.

F Censum. non enim omnes ecclesie exempte solvunt censum nec omnes qui censum solvunt sunt exempte. s. e. ti. recepimus. unde non probat hoc esse. l. de proba. ad probationes. s. de offi. dele. cum contingat.

G Idem dicimus s. q. non propter hoc exempta censentur.

H Non possunt de quo dic ut. s. eo. ne aliqui. io. an.

I Subiecti. ergo no. q. vnum et idem verbum diversificatur scdm adiuncta. ff. de contraben emp. l. q. sepe. s. nemi. et. ff. de verbo. si. l. qui venenit. unde si indefinite dicitur q. ad iudicium percepte libertatis solvat censum exempta dicitur ut. s. s. et est ideo si post certam libertatem non propterea vltra id intelligitur exempta ut hic. et est si. s. de dona. pastoralis.

L Iacet vobis. declarat no. per ber. Inno. et hosti. s. eo. quia nonnullis. l. existat. per speciale privilegium: et sic facit ad titulum.

M Exclusis. istud erat q. inducebat dubitationem per etus contrarium quasi a contrario non excōicatos nec interdictos: et aliunde venientes admittere poterant. et ar. a contrario fortissimū est. s. d. bis que si. a prela. cum apostolica in fi. sed hoc non est verum: nisi illi super hoc sint privilegiati: ut. j. patet. quia ex quo locus interdictus est videtur oibus interdictū ibi audire divina nisi super hoc sint privilegiati nec privilegium vnus alteri penitus prodest ad hoc. s. eo. sane. et preterea ante hanc decre. in dubio erat tutius hoc tenere propter pe-

emptam aut eam iuris beati petri existere siue ad ius et proprietatem ro. ec. uel ad ro. ecclesiam specialiter aut sine medio uel etiaz simpliciter pertinere per hoc plene debet exempta huiusmodi ecclesia iudicari: cum enim iure cōi omnes ecclesie per orbem diffuse ad ro. ec. pertineant si id alicui cōcedatur ecclesie vel de ea per sententiam iudicetur ex hoc ipsius comprobatur exemptio ut privilegij nihil alias allatura cōcessio ei cui conceditur: et sententia nulluz aliter datura sub sidium ecclesie pro qua fertur prerogativa cum verba aliquid operari debeant conferat gratie specialiter. Et est idem. si privilegium contineat vel ipse papa per modum ex primat supra scriptum q. ecclesia sit libera: seu q. potestatur romae ecclesie libertate uel q. in hoc prerogativa gaudeat speciali: aut si dicitur indefinite: ecclesie romae annuus census soluat ad percepte iudicij libertatis siue q. ipsam ecclesiam eximit ab ordinarij potestate uel q. non au deat illic episcopus cathedram collocare aut impetradi seu ordinati onem quavis leuissimā faciendi exercere aliquam potestatem. Similiter si aliqui recipientur in proprios et speciales subiectos censentur exempti non sic si in proprios et speciales filios romane ecclesie sint suscepti: tales quippe exempti propterea non existunt. Si vero dicatur simpliciter q. aliqua ecclesia romane ecclesie annuum censum solvat: non propter hoc exempta ecclesia dici debet. Idem dicimus si circa aliqua per privilegium concedatur libertas et clausula de censu annuo persolvendo sequatur ut si alii-

riculum aiaz et ideo amplectendo erat de homi. ad audientia. de spon. sinter nis. sed oppono q. bec decre. est superflua cum hodie sine privilegio competat tpe interdicti taliter celebrare de iure cōi. ut. j. de sen. ex. c. vl. pōt dici. qd iuris in concessione per privilegium dicitur est: idem in concessione p ius cōe vt ibi. et ideo forte generaliter dicit. s. concessū nō dicens qualiter: vel dic qd etiā per privilegium possit habere locū casus noster et sbauditus prime gloselle. pone. n. q. papa interdicendo locum venisset celebrari etiā secundum formā illius decre. sepe enim pp rebellionē delinquentium aggranatur pene et postea concessisset aliquibus celebrare ibi: secundum formā istius decre. habemus ergo hūc casū dubitabile ad litterā contra istā decre. vidit olim seruari in civitate bononi. tpe generalis interdicti: quia religiosi sic privilegiati admitterent forenses ad divina.

N Privilegiati. ut sic accipiētes signū crucis pro subsidio terre sancte in hoc esset privilegium vel quibus ali.

O Persone. puta epo regi committi vel baroni.

P Premisso. s. ianuis clausis et cetera.

Q Domestici. itelligo nō ob hanc cām in fraudē supri ut. j. de ver. signi. c. vlt.

R Admittitur. pcor. lex. ff. de preca. l. cum pcuri. ii. ubi si quis precario rogavit ut i fundo morari liceat et de suis quoq. concessum videtur ad idem. ff. de vsu. et ha. l. ii. s. i. et. l. se. et. ff. de ver. ob. l. si stipulatus fuero. illud aut illud ad idē. l. de aduo. pter. in l. restituēde. vbi dicit cōcessū primatibus intelligi cōcessū et his qui sub eis sunt ad idē. ff. de condi. et demō. l. munitipibus.

S Non debet. et ratio diversi ratis: q. in primo casu alias privilegium esse possit inutile qd eē nō debet. s. e. in bis. sed in hoc so casu cōuentus pot sine familiaribus per se celebrare divina: et ideo privilegium ē restringendū. s. e. ut privilegia versus si. quid dices si in conventu nō sint nisi tres. et duo sunt infirmi: nūquid tertius possit celebrare cū familiaribus.

T Quomā. episcopi eorumque suorum.

U Quomā. episcopi eorumque suorum.

V Quomā. episcopi eorumque suorum.

X Quomā. episcopi eorumque suorum.

Y Quomā. episcopi eorumque suorum.

Z Quomā. episcopi eorumque suorum.

A Quomā. episcopi eorumque suorum.

B Quomā. episcopi eorumque suorum.

C Quomā. episcopi eorumque suorum.

D Quomā. episcopi eorumque suorum.

E Quomā. episcopi eorumque suorum.

F Quomā. episcopi eorumque suorum.

G Quomā. episcopi eorumque suorum.

H Quomā. episcopi eorumque suorum.

I Quomā. episcopi eorumque suorum.

K Quomā. episcopi eorumque suorum.

L Quomā. episcopi eorumque suorum.

M Quomā. episcopi eorumque suorum.

N Quomā. episcopi eorumque suorum.

O Quomā. episcopi eorumque suorum.

P Quomā. episcopi eorumque suorum.

Q Quomā. episcopi eorumque suorum.

R Quomā. episcopi eorumque suorum.

S Quomā. episcopi eorumque suorum.

T Quomā. episcopi eorumque suorum.

U Quomā. episcopi eorumque suorum.

V Quomā. episcopi eorumque suorum.

W Quomā. episcopi eorumque suorum.

X Quomā. episcopi eorumque suorum.

Y Quomā. episcopi eorumque suorum.

Z Quomā. episcopi eorumque suorum.

A Quomā. episcopi eorumque suorum.

B Quomā. episcopi eorumque suorum.

C Quomā. episcopi eorumque suorum.

D Quomā. episcopi eorumque suorum.

E Quomā. episcopi eorumque suorum.

F Quomā. episcopi eorumque suorum.

Transgressione licet enim possint celebrare in loco interdicto: non tamē
alta voce et admittis interdictis et interdictum violando. s. e. q. nonnullis.

Quod si pignorationes. Represalie contra personas ecclesiasticas concedi
vel concessa non debent extendi: contrafacientes nisi reuocent infra mē
sem singulares sūt excoicati vniuersitates interdicte. hoc dicit: et sic cō

strue et si. i. quāuis pignorati
ones sint iure civili prohibi
te tanquā graues legibus. et
contrarie naturali equitati:
quas vulgaris elocutio nomi
nat represalias in quibus ali
pro alio ptegrauatur ut tri. c.
b. **E**locutio. intelligas quo
rundam locorum: et nota con
siderandum qualiter vulgus
loquatur. ff. d. fun. in. et istru.
le. l. cum delationis. s. asinā.
supra eo. li. de re. eccle. non
alie. hoc consultiſſimo. et. s. d.
spon. ex litteris. i.

Ptegrauatur. quod esse nō
debet. s. de bis que fi. a ma.
par. ca. quesit. l. de inof.
testa. si quis suo. j. de re. iur.
nō debet cum suis cōcor. non
ob. q. beres bonoz possessō
conuenitur pro defuncto qā
eadem persona censetur idēz
in successore ad predecessorē
s. de sol. c. i. l. si cer. pe. l. i.
nec ob. de fideiussoze qui rōe
sue obligationis conuenitur
tū conuenitur seruato tenorē
illius aut. l. de fideius. anē.
presente. et quod no. s. de fi
deiusso. c. ii. i. i. glo. Sed que
rebat hic gar. an cōdēmnato
debitore intelligatur cōdēna
tus fideiussoz. So. aut est fi
deiussoz contractus aut iudi
ci. In contractu cōdēmnato
debitore non intelligitur cō
dēmnatus fideiussoz contrac
tus sed agendum erit cum eo
actiōe ex stipulatu. ff. de fide

iusso. grece. s. si cum fideiussoze. ibi enim dicitur qd agitur cum vtriusq. si. n.
cōdēmnato debitore cōdēmnatur. et fideiussoz. ad quid ageretur cum fide
iussoze si vero fideiussoz qui interuenit in iudicio si tantum promisit reū in
iudicio sibi cōdēmnato reo absoluitur fideiussoz: quia iam adimpleuit quod p
misit: videlicet quia fecit reum iudicio stare. ff. de fideius. grece. s. i. si autēz
iudicatum solui promisit cōdēmnato reo cōdēmnatur et fideiussoz per conse
quens. ff. iudica. sol. l. i. et est idem dicendum si totū cause fideiussoz est accep
tus. ut in predicto. s. ff. de fideius. grece. s. finem. s. item querebat ipse guil.
quid si clericus principalis debitor cuius occasione represalie sunt concessa
captus est: an habeat bec decre. locum. dicunt quidam penam istius decre.
locum non habere: tum quia hic idem grauatur pro se ipso: tū quia constitutio
penalis est restringenda. ad hoc. s. eo. li. de elec. statutum.

Legibus. l. ne vx. pro ma. per to. ne fil. pro pa. per totum. et. l. vt null
ex vica. pro alie. vica. demo. l. i. est enim sanctius nocentem impunitum reli
quere quam innocentem cōdēmnare. ff. de pen. absentem. bene est tamen in
terdum reperire: qd lege permittente punitur aliquis sine culpa sed non sine
causa: quod dicitur. j. de regu. iur. sine culpa.

Naturali. concoz. igitur bec equitas naturalis rigori que est qd alter alter
ius odio non grauetur: et qd quis nō locupletetur cum alterius iactura. j. de
re. iur. non debet: et. c. locupletari et quod quis nō faciat et. i. di. in prin. s. de
ma. et obe. dilecti interdum tamen discrepare. s. eo. li. de re. permu. c. vno. cū
suis concoz.

Ecclēsiasticis. clericis templariis hospitalariis conuersis et deo deuotis
xii. q. i. duo. s. de sen. excō. parrochianos. s. eo. li. de elec. sciant.

Specialius inhihentur. tolle quod est. j. presenti decre. distinctius inhi
bemus. et redeas. s. eas. concedi et. solet enim plus timeri quod specialiter
et. xxiii. di. quāq. et s. de here. si aduersus.

Concedi. pro credito clericis vnius dioc. contra clericos alterius dio. in q
sit debitor constitutus seu pro credito alicuius laici vnius dioc. cōtra laicos
et clericos alterius dioc. qd grauius esset dicunt tamen doc. q. c. illud. xxiii. q.
ii. dominus. non eē correctum: tunc. f. quando dominus vel ciuitas requisita
non vult iusticiam facere ita tamen qd tunc ad clericos non extendantur.

Abusum. quia contra libertatem ecclesiasticam. s. de iureiur. c. i.

Extendi. facit differentiam inter concedi et extendi: quia ciuitas vel su
perior dicitur concedere ille cui cōcedit dī extēdē. puta qd ciuitas bononi. de
dit represalias cimi suo contra florentinos quas ille extendit contra clericos.

Constrictus. i. stricte vel proprie. f. qd. per civile constitutionez ibiditū cēt.
m. **P**resumptionē. i. concessionem vel extensionem represaliarum.

periores se hnt diuersis ex causis
a suis ecclesijs et diocesisibus absen
tare frequenter nec semper possūt
pmodē ad ecclesias accedere pro
missa celebranda vel audienda in
ipsis sine qua eos transire nō decz
absqz cā rōnabili vllā diem pnti cō
stitutione indulgem⁹ eisdē: ut alta
re possint bēre uaticū et in eo cele
brare ac facef celebrari: ubicunqz
absqz iterdicti trāsgressiōe illis p
mittitur celebrare vel audire dina
s. Rego. decim⁹ i gene. pc. lugdunū.

De iniurijs et damno dato.

Quod si pignorationes quas
vulgaris elocutio sprefa
lia noiat i quibus alijs. p
alio ptegrauatur tanquā
graues legib⁹ et equitati naturali
contrarie civili sunt pstitutione pbi
bite. ut tñ eaz pphibitio i psonis ec
clesiasticis rāto ampli⁹ timeat quā
to in illis spāliu⁹ inhihent: eal cō
cedi contra psonas predictas seu
bōa ipsoz aut quātiūcūqz generalit
preteru cuiusuis p̄suetudinis quā
pon⁹ reputam⁹ abusu⁹ forte pcessas
ad illas extēdē pnti decreto diltric
n⁹ inhihem⁹. Illi aut qui p̄fecerit
aduersus psonas ealdē pignoratio
nes seu represalias pcedēdo vel ex
tēdēdo ad eas nisi p̄sumptionē

Quod si infra mensem. quot dies habere debeat mensis dixi. s. e. li. d. elec. q
sit. quid si infra mensem istum processum fuit ad actum: quia fuit p
sona ecclesiastica pro alio pignorata: nunquid habebit locum bec
pena infra mensem. dic fm gar. qd in statum pristinum reuocandū
erit infra mensem. j. de sen. ex. quicunqz vel secundum guil. reuo
catio re integra fie
ri debet antequam
procedatur ad actū
alias locuz babz pe
na: ar. ff. mā. si. mā
dasset. ff. ad mace.
si tamen. et. l. si fili⁹
s. d. rescrip. ex par
te decani. sed si aū
istam constitutionē
concesse erāt vel ex
tense represalie con
tra clericos non bz
locum pena quia cō
stitutio futura respī
cit. s. de cōsti. c. vlt.
nō tam en amplius
p̄tetur illis nec eas
extendet. alias hu
ius constitutionis
pena locuz habebit
que est late sentētie
ut patz ex verbo sū
taceat.

huiusmōi reuocauerit a p̄cessiōis
uel extensionis tpe infra mēse⁹ si p
sone singulares fuerint sentētiā ex
cōicatiōis icurrāt. si vō vniuersitas
ecclesiastico subiaceat inf dicto.

Ano. iiii. De penis.

Romana ecclesia: et infra.
Licet aut remen. archie
piscopo suā prouinciam
uistatū eos qui tunc sibi
uel sue familie aut alijs quos pp̄
hoc per eandē puiciā dirigit et etiā
qñ p̄ciliū cōuocat eos qui nuncijs
suis: quos p̄ illo uel alias p̄ puin
ciā ipsā sua debita iurisdictione vten
do trāsmittit iniuriari p̄sumunt si
bac occasiōe sua in bis ipediā iur
isditio p̄ iniuria huiusmōi dūmō
existat notoria propria auctoritate
punire nisi amplius ei de remensis
ecclesie cōsuetudine p̄petere dino
scat. Sibi et metropolitāis alijs
in suis prouincijs dum sic i illis iur
isditionem exercent puniendi ma
nifestas et notorias offensas tunc
eisdem illatas uel suis: etiaz si exin
de impediri iurisdictionē huiusmo
di nō p̄rigat: libera sit de nostra spe
ciali concessione facultas. **B**oni
facius octau⁹ bitteren. episcopo.

Degradatio qualiter fieri de
beat a nobis tua fraternitas

pediant. b. d. p. Licet. i. licitum est.

Visitant. quod singulis annis facere pot̄ seruata forma decre.
s. e. li. de censi. romana. etiam si episcopi non sunt negligentes. e. ti.
c. vlt. et tolle. hic quod est infra p̄p̄a auctoritate punir eos q tūc et.

Aliis. quibuscumqz etiam si de familia sua non sunt.

Illo. transmittit quod est infra.

Debita. quod dicitur no. ix. q. iii. c. ii. s. de of. or. pastoralis.

Punire. et sic est iudex in causa sua ad idem. xxiii. q. iiii. guilfari
us. sed contra quia nemo sibi uel suis ius dicere debet. l. ne quis
in sua causa. l. vna. xxiii. q. iiii. inter querelas. et. q. v. de occidentis
z. iiii. q. iiii. c. i. de hoc. vide. ii. q. vii. si quis erga et. s. de clerici. male
dic. c. i. Dixit hic ber. qd si iniuria illata prelato ipsum tantuz contri
git non potest aliquem pro iniuria illa punire. si vero tāgit ecclesiaz
uel publicam utilitatem pot̄ iniuriantes punire imo nec talem iniu
riam remittere posset. lxiii. di. salomitate. ad instar filii familias qui
potest remittere iniurias sibi factam in quantum ipsum tangit sed
non in quantum patrem. ff. d. iniur. l. i. s. vsque adeo. iniuria igitur
sibi uel suis illata per quam eius iurisditio impeditur poterit puni
re archiepiscopus si notoria fuerit alias non de veteri iure nisi cō
suetudo amplius tribueret: puta qd etiam nō notorias et eas que iur
isditionem non impediunt punire possent consuetudo enim iurif
ditionem tribuit. s. de fo. compe. cum p̄tingat sed modo inno. iurif
ditionem ipsoz prorogando huius decre. beneficio concedit qd ta
les iniurias etiam si iurisditio non impediunt punire possunt.

Aliis. ad idem. s. eo. li. de of. or. c. i. in fi.

Et pro idest. vel secundum alios proprie ut. f. etiam manifestos
per publicam famā extra de accusa. qualiter. ii. punire possunt.

Exinde. i. ex iniurijs supradictis.

Degradatio. bene sciebamur qualiter clericus degradatus
tradendus erat curie seculari. s. de ver. signi. nouimus. s.
p̄tus erat sciendum qualiter deberet degradari et hoc do
cet bec decre. dicēs in summa quibus assistentibus fieri debeat de
gradatio quibus vestibus ornamentis libris et instrumentis in de
gradatione fiat bec expoliatio et quibus verbis utatur ipse degra
dans.

Canonibus et. q. vii. felix. et s. si autem. et. c. se. adiungit enī sibi
episcop⁹ in causa p̄sbyteri sex episcopos in cā diaconi tres vt ibi
et dicamus qd eodem iure censetur subdiaconus. s. de ser. nō or.

De p[er]p[et]ua p[ro]p[ri]etate
de p[er]p[et]ua p[ro]p[ri]etate

Sepiscopus subito, puta archidiacono archipresbytero abba
tu priori uel similibus personis que immediate subsunt epis.
Quid dices de inferioribus, puta laicis parrochianis certe parro
chie, nuquid illis eps pot licentia dare ut sibi confessor eligant. vt
q[ui] no. s. eo. ois. de pe. di. vi. placuit de parrochi. nullus. Sic contra
quia quilibet d[omi]no
ce. potest recurrere
pro penitentia et ad
pprium sacerdotem
et ad ep[iscopu]m uel archi
presbyterum cathe
dralis ecclesie: qui
quo ad hoc est vica
rius episcopi. ut. s.
de of. archid. officii
um. unde credo q[uo]d
sufficiat alterius li
c[en]tia scilicet uel epi
uel parrochialis sa
cerdotis.

Cadoneu: qui sci
at circustantias co
siderare. et diuersis
medicamentis vii ad
sanandum egrotu
s. eo. omnis. de pe.
di. vj. qui vult. d[omi]no
mi. sicut dignum.

Refertur. sed
qui sunt isti casus?
dic q[uo]d absolue ex
coicatos maior ex
coicacione non co
petit simplici sacer
dote sed episcopo:
ut. s. de sen. ex. nu
per. imponere pe
nitentias blaffema
toribus dei et sanctorum. s. de cleri. male. c. ij. sortilegij. s. de sortile.
c. ij. coputatio quozulibet uozorum. vt. s. de vo. et vo. red. emp. c. i. di
spositio male ablatorum incertorum uel certorum quando non ex
tant hi quibus facienda est restitutio. s. de iudeis cum sit. peniten
tia matrimonium cladesine contractorum uel contra interdium
ecclesie per episcopos solet imponi. s. de clades. despo. cum inbibiti
o. et de matrimonio contrac. contra interdic. eccle. c. i. et vlt. Solent
episcopis referuari penitentie omnium publicorum enormium crimi
nium. oppressionis filiorum ex pposito uel ex casu cuiuscunq[ue] ho
micidij falsi testimonij uel falsi instrumenti periurij. incestus cor
ruptiois monialiu coeuitis cum brutis et his similia. ad hoc. l. di. mi
roz. et. c. in capite. xxxij. q. ij. quicunq[ue]. cu. si. casibus. ut no. host. in su
ma huius ti. s. cui confitendum sit.

Coessurus. ut. j. de re. iu. in generali cu suis cocoz. ad idē. s. eo.
li. de offi. vic. c. vlt.

Cosuetudine. est. n. onerosa ecclesijs: ideo no ualet. s. de p[ro]p[ri]et. c.
ij. et ex ea fragitur ecclesiastice discipline neruus. s. de cosu. cu vene
rabilis. etiā esset h[oc] contra obediētia p[ri]ncipis prescribere q[uo]d esse no
pot. s. de prescrip. cu non liceat.

Eligere. epi et archiepi et superiores et inferiores ab ep[iscopis] exēpti
habēt a iure licētia q[uo]d idoneu confessorē sibi eligunt. qui pot eos
soluere et ligare. s. e. ti. c. vlt.

Ligare. ideo dixit. quia cuiusq[ue] volo possum confiteri peccata
mea petendo etiā salubre aie consiliu. s. ille no pot ligare uel soluere
ut hic vides. sic dicimus de laico in necessitate q[uo]d possumus ei cōsi
teri. sed ipse no pot soluere. q[uo]d no habet clauēs. de pe. di. i. que peni
tet. et no. de offi. or. pastoralis.

Adulgentie. declarat opi. not. s. e. ti. cum ex eo. et reprobat
opi. io. et ber. ibi no. et approbat opinio host.

Casibus. ad pia opera. puta edificatiōem uel reparationē eccle
sie. refectionem uel edificatiōem pontiu uel viarum. sustentationē
hospitatorum uel similia.

Non obtinent. quid dices: nuquid saltē in eo q[uo]d poterāt dare te
nebit indulgentia: vides q[uo]d sic. q[uo]d regulariter vtile per inutile no vi
tiatur. j. de re. iu. vtile. ibi vide ar. de hoc pro et cōtra. preterea bec ē
quedā liberalitas et in liberalitatibus uel donatiōib[us] dicimus q[uo]d ten
ent pro parte vsq[ue]. s. legitimu modū: et in residuo no: vt. l. de do
na. l. sancim[us]. xij. q. ij. siquos de seruis. preterea hic agimus de re se
parabili scilicet de numero dierum vbi no vitatur vtile per inutile
ff. de aqua quo. et est. l. i. s. trebatius. et hoc uerū puto. Alij contra
dicentes indulgentias in nullo tenent. quia qui p[ri]uilegio abutitur
perdit illud. xi. q. iij. p[ri]uilegium. cum similibus. licet non est ve
rum q[uo]d qui abutitur p[ri]uilegio perdat illud. sed mereatur perdere:
sic dicit. c. vnde p[ri]ncipis erit estimatio. quod dicit ut no. immo. s. de
deci. suggestum.

I Generalis. s. eo. cu ex eo:
Quam medicinalis. Iudex qui excoicat suspēdit uel interdicit. in scri
ptis hoc faciat et cam p[re]scribat et requisitus exemplū snie tradat in
fra mensem. qui p[ro]tra fecerit per mēsez ab ingressu ecclesie et diu
nis est suspensus et relaxabit illa snia per superiorē absq[ue] difficul
tate et p[ro]dēnabit latoz in expē
sis. et alias pena p[ro]digna si sic
suspensi celebrat vt prius sūt
irregulares nec absoluūt ab
alio q[uam] a papa.

Absortalis. ut. ij. q. i. mul
ti. et. xxij. q. iij. notandus.

Coremnar. et tūc amplius
ex contemptu ligatur. xxij.
q. iij. notandus. xi. q. iij. s. cū
ergo. et. s. e. ti. p[ro] tuas. crefcit
igitur homo per meritū obe
dientie parendo inique snie
vii. q. i. sciendus. xi. q. iij. qd
ergo.

Corrigētis. siue plectēdo
siue ignoscēdo hoc solū bene
agit ut vita hoium corrigat.
ut. xxij. q. v. p[ro]dest.

Adedētis. sanabit et mede
bitur quātum in se erit. alias
non erit quid sibi imputetur
xliij. di. c. ephesij. xlvij. di. c.
vlt. faciat igit q[uo]d snia sit iusta
ex aio ex ordiēte et ex cā de q[ui]bus
dicitur. s. e. sacro.

Excoicat. suspēdit uel in
terdicit. j. eo. ca. s. et bec ea
dem.

Scriptis. Nota casus in
quibus scriptura requiritur
et de his plene dixi. s. e. li. de
cens. c. i.

Causam. ut q[uo]d p[re]ceptore citatus corā nobis renuit cōparere et de iusticia
risurus uel q[uo]d iustus vt infra talem diē centū titio solueret ad que sibi ex cā
depositi tenebatur q[uo]d facere recusauit. iccirco et. et est hic ordo retrogradus
quia primo debet cam exprimere et postea excoicare. Sed nuquid bec consti
tutio locū h[ab]et cū excoicatio fertur p[ro]tra incertā p[er]sonā. ut. v. q. vi. quidā. et. s. de
offi. or. si sacerdos. diem quidā q[uo]d no. ad hoc. s. e. li. de elec. qui p[ro] certā. sed
tutius est tenere p[ro]tū. tū q[uo]d certā p[er]sonā h[ab]et no expressam ligat snia. que tū post
ea exprimef. ad hoc. j. e. romana. s. caueant. Et nota ex hac lra duas diuersi
tates inter snias excoicacionis et alias diffinitiuas. q[uo]d vtraq[ue] d[omi]n[us] ferri in scri
ptis. sed si diffinitiuā no feratur in scriptis non tenet de re iud. c. vlt. snia aut
excoicacionis licet no sit lata in scriptis tenet. sed locū habent pene que. j. se
quuntur. Item in diffinitiuis non est necesse exprimere cam. s. de re iudi. si
cut. sed in sententia excoicacionis secus ut hic vides.

Propter quam. et h[oc] falsa sit causa. ligat tamē excoicatio. xi. q. iij. c. i. et. ij. s.
e. sacro. de absolutione dic ut. s. de of. or. ex parte.

Exemplum. totale. alias non esset exemplum. sed parā.

Excoicatio. per hoc videtur loqui cū excoicatur certa persona. fateo: hoc
quo ad traditionem exempli.

Requisitus. alias ergo non habebit locū pena que sequit. et est si. s. eo. li. s.
ap. ut sup. et. c. ab eo. et intelligo q[uo]d requisitio fiat loco et tpe cōp[er]iētib[us]. ar. p[re].
c. ab eo. et. s. de elec. cū in veteri. et intelligo mensem et tpe sententie: non a die
recusatiōis. sic. ij. q. vi. s. diffinitiuā. uer. iudicibus. et. l. de ap. l. iudicibus. si
aut requiratur post mensem. non habet locum bec p[ro]stitutionis pena. sed ni
hilominus illam dare tenetur. sicut et cetera acta cause. de p[ro]ba. quoniam p[ro]tra
ad hoc de do. et p[ro]tu. cum dilecti.

Auctentico. ista sunt paria. s. de si. instru. c. ij. ad idē. s. e. li. de of. or. si ca
nonici. sed nuquid sufficerēt testes: videtur q[uo]d sic. l. de si. instru. l. in exercē
dis. s. de si. instru. cū iohannes. dic illud regulare. sed hoc spāle sicut et alia que
dixi. s. de cens. c. i.

Iudiciū. quozulibet q[uo]d. ut etiā sacerdotes excoicātes hoc seruare debeāt. s.
de of. or. cū ab eccle. ap. pena tū suspēcionis de qua. j. loquit in ep[iscopis] locū no
habet. ut. j. eo. q[uo]d periculosum.

Temerrari. nuquid requirit q[uo]d sit in dolo: q[uo]d videt p[ro] hac lram. ad hoc. ff.
vi bo. rap. l. ij. s. doli mali die d[omi]no. q[uo]d sufficit q[uo]d in negligētia stulticia uel fatu
te hoc fecerit. ad idē. ff. de iudi. cū que temere. et est si. s. eo. li. ne cle. vel mo. c.
ij. et p[ro] lra: p[ro]tū q[uo]d si excoicator no fuit in aliqua culpa. puta no erāt neces
saria ad scribēdū. et periculū erat in mora. credo q[uo]d no beāt locū pena: ad hoc
ff. de vsu fruct. equissimū. et. s. de elec. indēnitatibus in fi.

Adensem. quo lapsio ipso iure restitutus est. lxxxj. di. siquis ammodo. et. s.
de spon. non est nobis.

Ingressu ecclesie. de hac suspensione habes. j. e. is cui. et adde quod dicit
j. eo. is cui.

Superior. istud satis habebamus. s. e. sacro.

Difficultate. s. cautionis exigēde uel remissionis faciēde

Pena. sic. s. de vsu pal. nisi spālis. xxxvij. di. s. qui ea.

Observari. et sic ista tria sunt paria et habes simile. j. eo. ti. is cui. ad idem s. de appel. ad bec quonia. r. c. dilectus. de ofue. cu dilectus. de elec. cuz inter R. cu si. et intelligas. de interdicto uel suspensione etiã a spualib. plata. secus si. interdicetur ingressus ciuitatis uel pomerij. ff. de ser. expor. cui pacto. ff. de inter. et rele. p. totu. fm. modernos qui de hoc plene no. in pdicta decre. ad bec quoniam.

Sicut prius. quasi in officio suo agens ut dicit canon xi. q. iij. si quis episcopus i concilio. quod uerū est in quocūqz officio cantando. et in quibuscūqz horis officiet ecclesiā ut i predicto canone et cōcor. s. eo. li. de re iudi. cū eter ni.

Irrregularitatem. qd ergo in antiquis canonibus statutu erat de excommunicatis extenditur ad suspētos. xi. q. iij. c. si quis episcopus dānatus. r. c. si quis episcopus in concilio. r. s. de re iudi. cum eterni.

Summum. nota casū specialiter referuati ro. pon. ali os habes de offi. leg. qd traslationem. r. de excel. prela. si cut vniere.

Ser a nonnullis. qui pe tit absolui ad cautelam dicens excommunicationis sententiam in se laraz esse nullā absoluet cuiusqz contradictio ne non ob. nisi dicat r. pbe tur infra octo dies excoicat pro manifesta offensa: qui p bar se excoicatum post appel latōem. pbatōne pendente i iudicijs euitabitur extra iudicium uero non. hoc dicit.

A nonnullis. scholasticis uel iure peritis conflictuz rō nuz habētibz. sic. s. de rest. spo. frequens.

Superiorem. excoicatoris. quod die vt. s. e. per tuas. r. per hanc litteram que sic generaliter loquitur. dixit ber. qz quilibet iudex ordinarius r delegat hac absolutōem impartiri pōt. Inno. r alij contra in delegato dicētes qz delegat etiã pape nō absoluit ad cautelā ex generali cause cōmissiōe. delegata eni p̄as ē stricti iuris. r id solū pōt qd ei sp̄aliter est ommissū. r sine quo cā expediri nō pōt. s. de offi. dele. c. i. r. c. p̄ndētiā. sed sine absolūtōe ad cautelā bene pōt expediri. qz cū patebit illū excoicatu poterit p̄legatū in ueritate nō ad cautelā absolui. ut in. c. p̄ndētiā. s. qz delegat pape absoluat ad cautelam uidef exp̄ssū. s. de ap. ad p̄ntiā. s. qz qui tenet d̄riū dicit qz illud fuit. ppter sp̄alem ommissiōem: uel illud in auditorib. secus in delegatis quasi auditores ba beant ordinariā. de hoc de rescrip. auditor. in cle. in. i. glo.

Contradictionis. ipsius excoicatoris uel aduersarij qui illum fecit excoicari. ut. s. de ap. qua fronte. r. j. sequitur.

Eran ante. secunda questio.

Huiusmodi. f. ad cautelā. idem puto etiã si nō peteret absolui. qz nec p̄pel litur hoc casu: ut. s. e. per tuas.

In iudicio. ibi etiã iudici faciēda est. pbatō. ff. de. pba. l. quinquaginta. s. e. li. de rescrip. statutu. s. cum uero cum similibz.

Errore. pone exemplū. j. e. venerabilib. s. pōt. r in alijs duobus casibus est. nulla excoicatiois snia: r in alijs quos. j. dicam. j. e. p̄nti.

Ceteris. iudicialibz rē.

Alius. f. de precedente legitima appellatiōe.

Petenti humiliter. s. e. per tuas. de offi. dele. cum cōtingat. pōt etiã nō pe tens absolui. ij. q. v. quanto.

Opponat. qz periculū est in mora. iā. n. sic decedere possēt cū r. ppter pec catum r. ppter excoicatioem quis facilius moriatur. xi. q. iij. cpi. ad idem. s. de ap. qua fronte. ff. de ap. reci. uel non. l. vlt.

Manifesta. i. notoria. qd dic ut. s. de uer. sig. cū oliz. r. c. ex parte. vbi de b̄ idem in manifesta p̄tumacia. ut. j. e. venerabilibz. s. secus. r. idem putarem si peteret absolui ad cautelā a snia excoicatiois canonis. r. diceref casus talis esse quo absolutio fieri nō deberet ante satisfactioez. ut. s. de offi. dele. c. vlt. s. pars uero. r. s. de cēsi. quāqz in fi. r. de immu. eccle. quonia. in fi. r. de bere. quicūqz in prin. cum suis similibz.

Octo dierum. dixit ber. qz hic r. s. de resti. spo. frequēs. r. s. de excep. pia de qua tamē die vt ibi dixi r. vbiqz certus terminus a iure statuitur si petatur maior dilatio. negabitur iusta cā cessante. sed si cā subesset dixit eū audi endū ex illa generali clausula. si qua mihi iusta cā rē. ff. ex quibus cau. ma. l. i. in fi. r. si minor esset uel ecclesia audiretur. etiã si pbatōes negligēter infra terminū omisisset. si aut reus ad pbandū d̄riū peteret dilatiōem logioez. d̄i da est fm. eum. r. prodest dilatio illa actori. qz si nō plene p̄bauerit. ad huc ali

cente discant iudices quam graue sit excommunicationum sententias si ne maturitate debita fulminare. Et hec eadem in suspensionis r. interdicti sententijs uolumus obseruari. **C**auent autem ecclesiaru p̄lati r. iudices uniuersi ne predi ctam penam suspensionis incurrāt quoniam si contingeret eos sic su / spenfos diuina officia exequi sicut prius irregularitatem non effugi / ent iuxta canonicas sanctiones: su per qua non nisi per summū / p̄nticē poterit dispēdari. **D**e i. eodē.

Ser a nonnullis in dubiū re / uocari: an cum aliquis p̄ supe / riorē absolui postulat ad cautelā dū in se larā excommunicationis sen tentiam asserit esse nullā sine cōtra dictionis / obstaculo munus ei de / beat absolutiōis impendi: r. an aī absolutiōez huiusmodi is qui se of fert i iudicio. p̄batuz se post appel lationē legitimā excoicatioe inno / datum uel intolerabile errorez in sententia fuisse patenter exp̄sum sit in ceteris / excepto probatiōis il lius / articulo euitandus. In prima igitur dubitatione sic statuim / obf uandum: ut petent / absolutio non

as plenas p̄bationes inducet. **L**. de temp. in integ. resti. l. petende r. sic in his casibus audiretur infra dies statutos. r. post etiã si postu lat per predic. l. petende. imo etiã post terminū ipm r. eo datū p̄ pre dic. l. admitteretur. cum ex facto illius impeditur.

Sic. f. excoicatum illum pro manifesta offensa.

negetur: quāuis in hoc excoicatoz uel aduersarius se opponat nisi eū excoicatum pro manifesta / di / cat offēsa i quo casu termin / octo / dierum indulgebunt sic dicēti ut si probauerit quod opponit non rela xetur / sententia: nisi prius sufficiens p̄stetur emenda / uel competens cautio de parēdo iuri. si offēsa du bia / proponatur. **I**n secunda ue ro questioe statuimus ut is qui ad probandum / admittitur p̄cedente. p̄ bationis articulo in ceteris que ut acto: in iudicijs attentauerit. inte / rim euitetur extra / iudicium uero in officijs / postulationibus r. ele / ctionibus ac alijs legitimis actib / nihilominus admittatur.

Idem in eodem.

Statuimus ut nullus iudicum participantē cuz excoimunica tis / ab eo in locutiōe r. alijs / quibus ligatur participans excoimunica tione uiuoz ante monitionem / ca nonicā excommunicare maiori ex communicatione p̄sumat: saluis constitutionibus / contra illos legi time promulgatis qui in crimine p̄ sumunt participar / dānato. **Q**uod si ex locutione r. alijs quibus parti

Relaxetur. etiã ad cautelam. ut for mata fuit questio.

Emenda. in spi ritualib / non semp habet locū qz ante omnia emendet ex coicat / p̄ maifesta p̄tumacia uel offēsa. pone. n. aliquez excoicatu. qz nō fecit se ordinari. pro mouebitur ne anqz absoluet: absit. r. de hoc per inno. r. mo dernos. s. de p̄bē. pro illorum.

Subia. r. sic nō offendit de nullita te. put dicebat. io. an.

Probādum. de nullitate. f. qz sentē tia fuerit lata post legitimā appellatiō nem. uel qz p̄tineat intolerabile erroze rē.

Actor. sec / si ut reus. s. de iudi. in tellerimus. de ex cep. cum inter. s. e. li. de rescrip. c. i. r. repellitur a iudice etiã reo nō opponē te. s. de excep. exce ptiōem.

Extra iudiciū.

queritur. quare aliud in iudicio r. alium extra iudiciū: reddebat ber. super hoc tres rōnes. Prima qz in iudicijs nō tollitur actio. s. differtur. s. eo. li. de excep. pia. r. sic nō est multū p̄iudiciū. **L**. de p̄ci. imper. of. l. quotiens. qz qd differtur nō aufert. xiiij. q. v. c. i. sed in extraiudicialib / magnū est p̄iudiciū. qz nō sine magno damno a reb / nostris reuocatur. ff. que admo. test. ape. l. sed si quis ex signa toribus. Secūda qz facilius interdictū iudicialia qz extraiudicialia r. ea que sunt iuris qz ea que sunt facti. ff. de penis. l. quidā serui. Tertia qz in iudicio vbi alitū impetimus. leuius impediiri debemus qz extra iudiciū vbi nullū impetimus. sed tantū iuri nōo inittimur.

Officijs. publicis uel diuinis. vnde ex quo de appellatiōe confi dit secure celebrat vt prius. s. de appella. ad presentiam nostram. r. c. dilectis.

Admittatur. non statim est efficax admissio sed postea in proces su apparebit. qz si admissus fuerit ad electiōez. postea discutietur de appellatiōe. r. si apparebit prius p̄ eū legitime appellatū. appare bit illū bene admissum. sin aut apparebit illū tūc excoicatu. r. sic nō ualere uocē suā. uel die ut no. s. de ap. pastoralis in gl. pe. contra. j. eo. li. ibi soluitur in vlt. gl.

Statuimus. excoicatio lata in participantes excoicatis in locu tione r. simili canonica monitiōe nō p̄missa non tenet. decla rat aut bec decret. j. eo. c. p̄stitutiōem. r. ad snias interdicti r. suspē sionis extenditur. j. e. statutum.

Excoicatis. maiori excoicatioe.

Alijs. puta osculo salutatiōe mensa choro r. similibz. sic. n. sciē ter cōcantes excoicato sunt excoimunicati minori excoimunicatiōe ipso iure. xi. q. iij. cum excoicato. r. c. qui cōcauerit. Et a quib / re pellant he excoicatioes habes. ut. q. iij. engeltrudam r. de excep. a nobis. d. cle. ex. mi. si celebrat. Sūt aut quedā p̄one exceptie que sine hac pena excoicato excoicant. ut. xi. q. iij. quonia multos. de sen. ex. qz in dubijs. r. c. inter alia.

Admonitiōe canonica. hoc est regulare in excoicatioe homi nis. ut semper p̄cedat monitiō. ut. s. e. n. de sent. ex. sacro. xiiij. q. iij. de illicita. r. dicitur quo ad hoc monitiō canonica. ut moniti ex primantur nominatim r. tribus monitionibus moneantur. uel vna p̄ oibus cum intervallo dierum. nisi necessitas aliud suadeat. j. eo. constitutionem.

Constitutionibus. s. eo. nuper. r. c. si cōcubine. r. interdum qui coicat in diuinis excoicato. excoicatus est excoicatioe maiori. ut. s. c. significauit. quod yerum est si quinqz cōcurrant que ibi ex textu

notatur. de
cum excoim
dicitur. quia
obolozand
de arte. l. p
non ligatur
a iure contra
aliu contra
qz r. inno
excoimunica
ōiōez in
r. n. locutiō
bitur a iudic
bon. l. in iud
bitur per iud
qz inno. r. t
i. qd bene
p̄p̄na par
absoluit ad ex
municatiōe
municia in c
ergo nō est f
tia canon. q
absolueretur
p̄p̄o ordinat
a. Indur
videt se bab
municatiōem
quam non
r. inter dom
grauit est per
de apofat. b
sanctas.
b. Particip
scilicet in loc
r. similibz.
c. Conmi
foci.
d. Tenet
tentia. r. fuit
cū p̄icipibz
e. Penam. s.
excoicant sob
f. Quid p
Q. hoc elec
in ep̄i copoz
res grauar
ep̄i copoz qz
enim illorum
non ordin
tū periculū
g. Superi
f. Officij. p
ret locum in p
in conuete. r. ga
sp̄onibz a
milibz locum
qz p̄missis.
h. Suspēsiō
e noluit papa
focias suadem
i. Conuictio
elec. cum in
k. Sententia
ergo papa uel
p̄cantes bec
l. Quidam. r.
tanquam sup
laxep. r. inno
b̄m̄m̄m̄m̄m̄
apud laborum
n. Ep̄i. con
que sic uocant
boit. qz in fi
chep̄p̄m̄m̄
nomine iudic
cōc. ad hoc r
nalia iura rē
ditem ep̄o r
qz de ijs ep̄
f. l. officium po

notantur. No. autem hic ber. q. si episcopus communicat in crimine cum excommunicato a se. q. non incurrit maiorem excommunicationem. quia sic communicans peccat in eum qui damnauit et ab eo est absoluendus. s. e. nuper. sed iste sua sententia se ligare non potuit. ff. de arbi. l. penult. ff. de iudi. l. iulianus. tamen dixit q. minor excoicatione ligatus est: q.

a iure contrahitur alij contra dicentem q. et minor et maior excoicatione. s. p. eioinez in crimine et in locutione cotra bitur a iure non ab homie. et hoc tenet host. s. eo. nuper. p. bar hoc per uerbu3 q. p. is enim et tunc et c. quod bene facit pro prima parte. q. absoluit ab excom municatione com muniens in crimie ergo no est senten tia canonis. q. tunc absolueretur a pro prio ordinario.

a Indurecat. q. videt se habere com munionem hoium quam non habere et inter homies ee grauis est pena. l. de apostat. bi qui sanctas.

b Participantes. scilicet in locutione et similibus.

c Consimili. s. ma iori.

d Teneat. nota casum in quo non tenet ipso iure excoicationis sen tentia. et fuit hoc statutum ppter episcopos qui statim excoicabant cu pncipibus. alios dicaz. j. e. pnti.

e Penam. s. eo. sacro. vbi puniuntur qui admonitione no premissa excoicant subditos.

Q. Ita periculosum. et ideo vitandum. xlii. di. quiescamus. s. eo. li. de elec. vbi periculum. ff. ad carbo. l. i. s. ii. quia igitur officium episcoporum et superiorum communius et generalius est. et plures grauentur. si illud impediri contingeret. ideo papa non tam episcopis q. subditis per hac constitutione uoluit puidere. cosistit enim. istorum officium in chrisimatis confectione in frons chrisima tione. ordinum collatione ecclesiaruz et altariu3 psecratione et sic mul tu periculum in suspensione ipsozum.

g Superioribus. archiepiscopis patriarchis et primatibus.

b Officij. per hanc littera no credebatur olim q. pstitutio ista haberet locum in penis suspensionuz a beneficio. l. j. host. s. de elec. cu in cunctis. et gar. c. ti. cupientes. tamen hodie non dubito q. etia in sus pensionibus a beneficio. no solu ab officio ingressu ecclesie uel si milibus locum habet hec constitutio. hoc. p. bar. s. e. li. de elec. si co promissarius. s. huiusmodi. et que potuerit esse ro. ibi dixi.

i Suspensiois. secus in excoicatione. q. in illa privilegiati no sunt: et noluit papa eos intatu privilegiare q. tolleretur quo ad eos canone si quis suadente et alios similes.

k Constitutiois. s. e. sacro. e. li. et c. cu medicinalis. de solu. c. ij. de elec. cum in cunctis cum si.

l Sententie. aliud est pstitutio. aliud snia. ut. j. p. c. s. caueant. si ergo papa uel legatus uel alius ferat aliquam sniam suspendendo pfacientes hec non comprehendet epos.

m Mandati. vbi si mandat papa q. oes prelati et clerici soluant ta tam pecunia suspendedo non soluens infra terminu assignatu. p. ta les ergo pstituciones snias et madata epi no pprehendunt. neglecta. n. huiusmodi maiora vident que spaliter non designat. ff. de iuu. ue apud labconem. s. hoc edictum.

n Pp. constitutione snia vel mandato.

o De episcopis. nota q. caute puto remota lram que olim hic erat que sic dicebat de epi3 et eoz superiorib3 expressa et c. p. qua dicebat host. q. l. in snia diceretur de episcopis. non coprehendebatur archiepiscopi. plus dicebat q. si dicebat de episcopis et superioribus. nomine superiorum intelligebant archiepiscopi. sed non patriarche. ad hoc de rescrip. sedes. et omnia iura que inducuntur ad pe nalia iura restringenda. sed dic contra quia non est superiorum or dinem epi3 reperire. et ob hanc cam papa se vocat epi3. vnde eoi3 q. de epi3 exprimat remittunt superiores. q. no ispicimus dignitate sed officium pontificale. et in p. m. c.

p Habeatur. hic erat olim plus de textu. et erat quedam declaratoria illius decre. solet. que no habebat ronez. vnde fuit sublata.

q Romana. huius decre. quinqz sunt dicta. Primu q. archiepiscopus snias latas a subditis suorum suffraganeorum. nisi hoc habeat de consuetudine non relaxet. Secundu q. generalis snia archiepiscopi ligat ratum subditos. Tertiu q. p.

seu quibuslibet alijs iurisdictione habentibus suffraganeoz reme. ecclesie subditis reme. archiepi/ scopus et eius officiales omisiss ip sis excoicationibus no relaxet. salua cotraria sup hoc cosuetudine si quam habet. Porro excoicatio num sententia reme. archiepisco po suisqz officialib3 generaliter p/ mulgate subiectos eiusdem iuridi ctioni archiepiscopi tantuz ligant. Sed nec in specie nec in genere pro culpis et offensis preteritis uel presentibus excoicationu3 sen tentias absqz competenti monitioe premissa promulgent: et si cotra pre sumperint: iniustas nouerint esse illas. Caueant etia ne tales sen tentias sine specialiter siue genera liter in aliquos pro futuris culpis videlicet si tale quid fecerit: uel etiam pro iaz commissis sub hac forma si de illis infra tale tepus minime sa tisfecerint proferre presumant. nisi mora in exhibenda satisfactioe uel culpa seu offensa precesserit quib3

et archiepiscopus in concilio puinciali iste ligat subditos totius puincie. xvij. di. c. vlt. ad hoc de preben. grane. de accu. sicut oliz. Sententia autem lata ab archie piscopo puta quicunqz furtu fecerit sit excoicatus. ista no coprehendit subdi tos totius puincie sed solius dioc. sue. et de hac loquitur hic. nec etiam ipsi sub diti pbabiliter ignorare ligatur. vt. s. e. li. de p. sti. c. ii. intelligo in delinquentes in dioc. ipsius archiepiscopi scienter illa snia ligari: q. iam per delictum effecti sut subditi. de foro cope. c. vlt. de rap. c. i. ro aut huius dicti est: q. sicut in specie n pot ligare subdituz suffraganei sui. sic nec in genere. immo multo minus. ar. de rescrip. pastoralis.

x Subiectos. et de hoc demu cu in sua dioc. deliquit. ut. s. de p. sti. c. ij. ij. rii.

y Specie. excoic. p. q. furtu fecit. uel sacrilegiu comisit.

z Genere. excoico omnes qui sacrilegiu commiserunt.

et Operenti. s. e. sacro. et c. statumus.

o In iustas. no dixit nullas. ligat ergo excoicatio lata non pmissa monitioe fallit in casu. s. e. statumus. incurret ergo excoicator pena constitutiois. s. eo. sacro saluo eo qd habuisti. s. c. px.

z Futura. q. tractus futuri tps non spectat ad iudice. ff. de vsu. l. i. s. ff. si ferui. ven. l. egi cu si. ff. de liber. agno. l. si quis. s. alimeta. dic q. tractus futuri tps no spectat ad iudice. ita q. statim detur exac. io. uel dic q. lex loquitur in ysuris que sint odiose. l. q. non pdenabit ad futuras ysuras que committuntur ex mora. alias bene puidet iudex in futuz. ff. de iudi. l. in bone fidei. sicut in alimeta. ut predicto. s. alimeta. uel loquitur lex cu non est obligatus. si uero est obligatus incontinet. tuc iudex puidet in futuru. vnde et ppter pitem co tumacia pdemnat ad futuras expetas. ut. s. de p. cu. auditis. sed qru ad casu nrm expresse pdicit. de sen. ex. a nobis. i. vbi fertur snia excoicationis p futu ro delicto. et. s. e. li. de p. sti. c. ii. So. dic q. aliud est statutum et aliud snia. statutum enim bene pot fieri p futuris delictis h mo. statumus vt nullus h faciat et q fecerit sit excoicatus ipso facto. aliud est snia que sic pfertur. excoico tan. si furtuz fecerit et hoc hic. p. bibe. aliud ergo est statutum. et aliud snia vt. p. bar tur. s. c. pxi. et dixi. s. e. c. s. porro.

a Infra tale tepus. est ergo ne correcte decre. s. de ap. preterea. ij. non. sed o claratum est quo casu possit hoc mo. pferri snia.

b Adora. pdenatus in actioe psonali si non soluit infra quattuor menses ut debuit. postea poterit iudex percipere. ut soluat infra certum temp3 alias sit excommunicatus. hic. n. mora precessit.

c Culpa. q. negligentes fuerunt clerici in diuinis officijs dicendis. poterit iudex dicere. excommunico oes qui non interfuerit horis canonicis. hic. n. culpa precessit casuz.

d Offensa. vt in iugato qui tenuit concubinam separetur ab ea. excommu nicetur si ulterius redcat ad ipsam. s. e. li. concubine. Sed dices quando erit reperire casum in quo non intercedat mora culpa uel offensa. Sol. si statim post condemnationem factam in personali iudex precipit q. soluat infra cer tum tempus ferendo sententiam excoicationis hic non precessit mora vadit ad ecclesiam. inuenit clericos sollicitos circa horas. hic non intercessit

culpa. uel inuenit clericos bene continentis. excoicant eos. qz non seruant cō-
tinentiam. hic non precessit offensa.

a **C**ausa. pone exemplum supra de testi. qstutis. sed ibi precesserat offensa
pro parte. sed pot poni in executoribus qui excoicant pferentes bnificia. qz
preiudicari possit ei qui debet acceptare fm formā decre. de cōces. pben. qz
cunctis.

b **C**ollegiuz. an uniuersitas
uel collegium possint accusa-
ri de crimine. no. xij. q. ii. epi
scopus qui mancipium. r. s.
de sumo. c. dilectus. ij.

c **P**enitus. per hanc litterā
dicunt quidam qz non tenet se-
tentia. r pot esse rō. qz uniuersitas
uel collegium non ē ma-
teria capax ad recipiendum
talem sniaz. ber. qra dicens
qz si snia fuit lata bene tenet
r hoc est tutius.

d **I**rreriri. itelligas quo ad
ecclesiam. secus quo ad deuz
cutas opinio nec fallit nec fal-
litur. de sen. ex. a nobis. ij.

e **C**ulpabiles. sicut prelati
uel pules r huiusmodi ma-
iores. ur. s. de sumo. dilectus.

f **F**lecto. prelati cōtra
potentiā tpalez etiā spi-
rituali gladio. f. ecclesiastice
censure se tueri pot. b. dicit.

g **D**ecanus. decanus iste de
prietudine uel priuilegio ha-
bebat ordinariam uel saltem
potestatem fulminandi cen-
suram. r concord. s. de ap. dile-
ctus. de offi. or. irrefragabili
s. excessus. s. de uerb. sig. ex
parte. i. alias secus de bis q
fi. a ma. par. ca. quesuit. de b
s. de offi. or. cū ab ecclesiay.

h **C**im vi. s. de homi. signi-
ficasti. ij. vbi sunt hec uerba
r de ibi hoc in glo. magna q
posset hic repeti. r uniuersa-
lis ppositio oēs leges restri-
gitur ad particulares ac si di-
ceret. quedam leges r quedā
iura scilicet de hac materia
loquentia ber.

i **P**redictus. in parte decisa
sub illo infra.

k **B**onis. ergo licz defende-
re non solum personam sed
bona. tamen pro defensione
bonorum non licet sic seuire
sicut pro defensione persone.
s. de homici. c. ij. ibi. te tuaqz
eo. ti. suscepimus. r die vt e.
ti. significasti. ij. r. xiiij. q. i. s.
i. r. q. iij. in prin.

l **O**ccupar. vt si sit gemiatō
vboz. spoliar referat ad mo-
bilia occupar ad mobilia.

m **S**uperius. in pte decisa.

n **P**rimiaz. respectu tēpora-
lis potentie ipsius decani. nā
potentioribus pares esse non possumus. ff. de ali. mu. in. causa fac. l. iij.

o **E**cclēstia. dicit ambro. r ex nimia humilitate loquitur qz arma sua sūt
lachryme. xxij. q. vi. puenior. gladius autem hic continet quod censura. s. de
ver. sig. querenti.

p **P**ropter hoc. f. quia tēporalis defensio sibi non aderat.

q **A**summine. no. qz non loquitur hic de prelato qui vlcisat. qd vtruz facere
possit no. s. de maledi. c. i. ij. q. vij. si quis erga. sed solū de eo qui se defendit.

r **P**rouocatus. i. turbatus uel cōmorus. ad idem. s. de offi. dele. suspitionis
aliter sumitur. s. de ap. cum sit romana.

s **E**idem. contra tales prodita est pena per constitutionem. j. eo. quicunqz
quia excommunicati sunt ipso iure. nisi infra octo dies restituant. ut ibi.

t **C**icino. ergo quilibet tenetur vicinum suum r amicum suum defendere
vt. xxij. q. iij. non inferenda r. c. fortitudo. lxxij. di. error. r. s. eo. quāte. vbi
de hoc. multo ergo fortius seipsum. vt sequitur.

u **S**ibimet. quia ordinata a charitas a se incipit. xxij. q. v. si non licet. sed vt
detur qz hoc non liceret isti decano. excessit enim moderamen inculpate tu-
tele. quod facere non debuit. s. de resti. spo. olim. i. s. eo. si uero. r de homi. fi-

merito ad iniungenda satisfactione
huiusmodi: r taliter prohibenda si
milia inducatur: aut alia rōnabilis
quaz in ipsis sententijs expriment
causa subsit. **C**In uniuersitate uel
collegium pferri excoicandis se-
tentia penit' prohibemus uolētes
aiarum periculū uitare: quod exin
de sequi posset: cū nōnūquam con-
tingeret innocios huiusmodi snia
irretiri: sed in illos dūtaxat de col-
legio uel uniuersitate: quos culpa
biles esse constiterit. pmulgetur.

Dem in eodem.

Flecto filio decano aurelianē
si. i. p. d. c. c. u. c. u. c. o. s. leges
oiaqz iura vim vi repellere cūctis
qz se se defendere pmitat: licuit uti /
qz ipsi decano si predictus baliuuf
eū bonis suis mūdatis iniuriose
spoliare: uel ea uiolenter occupar'
presūperit: ut superius est expres-
sum: qra illi' uiolētā iniuriā se tu-
eri: r quoniā aduersus ei' nimiaz'
potentiā sufficiens ipalis defensio sibi
forte nō aderat: potuit se etiā spūa-
liter gladio uidelicet utendo eccle-
siastico defendere: ac recurrere pro-
pter hoc ad arma spūalia: que sunt
ecclesie ppria: r p suo munimie' il-
lis uti: presertim cū dictus baliuuf
post latas in eū ab eodē decano ex
alijs causis excoicandis snias: sicut
idē decanus asseruit ipsū tāquā ex /
inde puocat' sententijs ipsis con-
temptis bonis spoliasset eisdē: r p
pter hoc postmoduz ipse decanus
sententiam tulerit interditi tāquaz
spiritali se mucrone defendens cō-
tra illius iuriā r uiolētā sibi ab eo
dem occasione predictaz sniaruz.
r in ipsaz contemptuz illaram. Et
quidem cum liceat cuilibet suo in-
cino uel pximo pro repellenda ip-
sius iniuria suū impartiri auxilium
inimmo si potest r negligit uideatur
iniuriātes fouere ac esse particeps
eius culpe: licuit pfecto ipsi decano
pprio sibimet' subuenire subsidio
r suammet tēporalem iniuriā sua p

gnificasti. ij. ad si. maior. n. ē pena spiritalis. que ligat animā qz tē-
poralis que ligat corpus. sicut anima preciosior est corpore. xij. q. i.
precipimus. ad idem. xi. q. iij. nemo. xxij. q. iij. corripiantur. r hec
forte fuit dubitatio decre. sed papa hic approbat hanc defensionē
r ita quocūqz modo licitum est se defendere. dūmodo corporalis le-

sio non inferatur:
maxime quia huius-
modi sententie sūt
medicinales. s. e. c.
i. ij. q. i. multi r. xx
iij. q. iii. notanduz
in fi.
x **C**trūqz. ergo du-
plici defensione po-
test qz vti. j. de re.
i. u. nullus pluribus
cum suis concor.

y **S**uffragari. xx
iij. q. v. prodest. s.
de of. ord. c. i. tamē
videt qz temporalis
gladio vti non po-
tuerit. qz post aduē-
tuz xpi fuerunt gla-
dij r potestates di-
uise. x. di. quoniam
xxvi. di. cum ad ue-
rum. die illud uerū
de executione gla-
dij tēporalis in mo-
dū iusticie. sed hic
loquimur de execu-
tione ipsius gladij
non in modum iu-
sticie sed defensionis
quo gladio cuilibet
priuato licet vti. p-
mo non nisi iudici
r sic non ob.

z **E**nerabilibus
Texcommunicatō
a subditis sus-
fraganeoruz archi-
episcopi non pos-
sunt absoluerē. sed
excommunicatos a
suffraganeis uel of-
ficialib' bene. si ad
eos appellatuz fue-
rit hoc dicit prin.

r **R**othomageni.
idez in alijs. archie-
piscopis. s. eo. li. de
penis romana. de
offic. ordi. romana
in fi.

o **S**ubditis. ergo
inferiores episcopi
bene possunt exco-
municar. quod dicit
vt. ij. q. i. nemo. s.
de of. ordi. cum ab
ecclesiay.

p **I**mpartiri. nisi
hoc habeat de con-
suetudine. s. e. ro-

mana. i. rīso. in fi.
a **P**rouocatum. seruato tamen eo quod babes. j. s. sed si ex causa
r. s. seq.

b **D**e parte. aduersa non dicit de iudice. quia tunc secus. ut patet
per sequentia.

c **A**ppellationis. si enim appellasset archiepiscopus tunc esset cō-
petens iudex. est enim vnus de casibus in quo iurisdictionē habet
in subditos suffraganeorum. no. s. de offi. or. pastoralis.

d **I**psius. archiepiscopo uel officiali eius.

e **P**ena. s. e. li. sacro. r. c. cum medicinalis.

f **D**ebent eum. quia tunc archiepiscopus est competens iudex
scilicet rei r sic vna via permittitur quod alia prohibetur. quod dicit
ut. j. de re. iu. cum quid.

g **P**ro alio. secus enim si ex officio. ut patet in prox. s.

h **D**efensione. ut supra ca. prox. r est similis distinctio. s. de app.
cum special.

i **C**ausaz suā. r ante oia ille absoluet. j. s. ij. nisi in casu ibi posito.

a Formam. s. eo. cum desideres.

b Appellatum. post diffinitivam sententiam et post excommunicationem et hic terminari puto dubitabilem questionem. qua queritur ex decre. non solum an appellatio interposita post diffinitivam infra decem dies renovet per modum attentati excommunicationem medio tempore inter sententiam et appellationem latam. si cut renovat alia at teta: et per istam litteram est dicendum qd no. immo est necessaria absolutio. de tali enim sententia loquitur iste. s. et qd ita sit verus patet. quia excommunicatio aut statim valet aut statim non valet. s. pone qd post latam diffinitivam sententiam infra decem dies iudex excommunicat partem non parentem. postea illa pars non appellat. non est dubium qd bene ligat sententiam. speciale ergo sit in illa qd per appellationem sequentem non annullatur licet male fecerit iudex exequendo infra x. dies et excommunicando. cu tolleretur illi beneficii iuris. s. appellandi quod esse non debet. j. de reg. in. indultum. alij dicunt hoc esse immutatum p. de cr. non solum que est posterior. qd non credo ratione predicta.

c Casibus. quos vide. s. e. li. de app. romana. s. si aures.

d Innodavit. s. e. solet. et dabitur terminus octo dierum ad hoc probandum ut ibi.

e Idem est. s. qd p. minus debet absolvi. ut dicitur in fi.

f Captus. sic. s. de pig. c. significante. et qd dicit captus intelligere possumus etiam a privato. qd ex quo venire non potuit. non fuit contumax. ergo nec excommunicandus. xi. q. iii. nemo episcopo. sed quo ad restitutionem expensarum bene distinguitur. an a iudice an a privato captus fuerit. ut in primo casu non condetur ad expensas secundo sic: quia habet regressum contra illum privatam capientem. ff. sigs. cau. l. ii. in fi. et l. iiij. et intelligat captus non sui procuratoris et dolo. ut in dicta

officiales excoicatos a suffraganeis semp antequam audire cam incipiant: in casibus in quibus eis iurisdictio ppetit iuxta ecclesie formas debent absolvi: utpote si post diffinitivam fuerit excoicatiois snia promulgata et ad eos fuerit appellatum exceptis casibus in quibus iura prohibent post sententiam appellare.

Similiter si suffraganeus extra iudicium excoicet aliquem pro ei offensa vel pro sui defensione iuris et super hoc querimonia ille proponat. est ille primitus iuxta formam ecclesie absolvendus: nisi suffraganeus probaturum se offerat qd pro manifesta offensa excoicatiois cum vinculo innodavit. Idem est etiam si quequam pro presupta contumacia videlicet qd citatus presertim sibi termino non comparuit excoicacione constringat quia si sic ligatus proposita querimonia petit ab archiepo se absolvi siue quando suffraganeus ex suo processit officio siue quando est ad ipsum archiepi scopum ante diffinitivam sententiam appellatum et ab aduersario proponatur qd absolvendus non sit: nec p. di ei debeat iudicij aditus nisi prius expensas restituat et iudicio sisti exhibeat cautionem. ipseque respondeat qd recte contumax reputari non debet pro eo qd i itinere captus vel etiam alio impedimento detentus i termino comparere nequirit: tunc protinus sibi iuxta formas ecclesie beneficium debet absolutionis impendi. Secus autem si se contumacem confiteatur vel alias de contumacia sua constet. quia forte predicta in iudicio qd minime comparet. tunc enim cu manifesta sit contumacia. et manifesta reputet offensa non est ei nisi primo expensarum satisfactio. ac de stado iudicio cautione prestata absolutio ipededa. Et hoc ipsum est in similibus observandum. sicut si aliquis ad certum locum citatur et ille proponat ipsius non esse sibi tutum et iudex postea in eius. qd non probavit hoc. nec comparuit: sententiam excommunicationis promulget. nam tunc si excoicatus ipse ad superiorem appellet. et ante omnia se ab eo petat absolvi cum p. bare coram eo velut ipsius locum non existere sibi tutum in hoc e. p. caldubio audiendus: cum presupta solum modo eius contumacia videatur. sed si iudex pronunciasset locum illum esse idoneum et securum. et ille non comparuisset: ac ideo excoicatus esset eundem: ipse postmodum super hoc si post latam interlocutoriam infra decem dies provocasset nullatenus auri diri debet. Sed si ex causa legiti

l. ij. ad fi.

s Impedimento. puta validitate tempestate vi fluminum. multa impedimenta videre potes. ff. si quis cau. l. ij. et iij. et quod dicit de impedimento idem dicit si alia rationabilis causa preter impedimentum subisset. puta quia probabiliter credebat terminum prorogatum. s. de in integ. resti. ex litteris.

ma seu probabili quis appelletur puta quia locus non est tutus et post appellationem huiusmodi excommunicatione ligetur: ac deinde constet superioris qd ad ipsum ex tali causa extitit provocatum: non tamen illico pronunciare de excommunicationis sententiam fore nullam: sed potest eam ad cautelam iuxta formam ecclesie relaxare.

Sane si certum est excoicacionis sententiam esse iustam uelud cum propter manifestum excessum est in aliquem promulgata superior iudex: nisi periculum sit in mora excoicatum ad excoicacionem prolixius remittere debet nec debet eum absolvi nisi excoicacionis requisitus maliciose illi absolutionis beneficii denegat exhibere. Si vero constet huiusmodi sententiam esse iniustam: nequaquam remittendus est ad suam excoicacionem excoicatus. sed debet sine difficultate aliqua morari absolvi. Quod si dubitatur. ut iusta sit vel iniusta superioris nisi excoicacioni deferat relaxare iuxta formam ecclesie potest illam: quaquam honestius et convenientius agat si ei deferat in hoc casu. Ubi autem superioris competit de excoicacione cognoscat: absolutio seu relaxatio quam ipse fecerit tenet: si forsitan sit iniusta quoniam et si contra ius litigatoris non tamen contra ius constitutois absoluit. Denique a subditis suffraganeis emendas pecuniarias potest archiepiscopus sibi consuetudinem regionis exigere in casibus in quibus ei licet eos excoicacionis vinculo innodare. Potest quoque archiepiscopus beneficium absolutionis iuxta formam ecclesie non nunquam impendere ad cautelam: ut pote si asseritur in excoicacionis sententia intolerabilem errorem fuisse patenter expressum id est aliquid sub vi precepti vel mandati aperte in ea contineri: quod coiter vel in suo genere est peccatum: veluti si dicat forte aliquis se a suffraganeo excoicatum fuisse: pro eo qd elemosinam pauperi tribuebat vel qd faciebat aliquid aliud quod in se bonum est: aut quia non operabatur id quod suo actu illicitum est et pravum: et suffraganeus ipse asserat qd pro digna et rationabili causa vel pro conservanda vel exequenda iusticia hoc illi prohibuisset vel etiam iniunxisset: nam tunc archiepiscopus ad cautelam absolvi potest eum. Similiter si aliquis proponat se ante diffinitivam sententiam in iudicio vel extra post appellationem ex causa legitima interpositam vinculo excoicacionis astrictum potest archiepiscopus postquam sibi

b In iudicio. quasi si extra iudicium hoc dixerit secus: sicut nec nocet confessio extra iudicium facta quod dicitur ut. s. de confes. c. vlt. unde per hoc videtur qd si nuncio citanti dixerit se nolle venire et nuncius sic remiserit. non propterea dicatur vera contumacia et facit quod dixi. s. de confes. c. ii.

i Offensa. s. de verb. sig. ex parte. et c. olim.

k Tutum. iusta erat expectatio si vera fuisset. s. de ap. ex parte. s. e. li. de priui. cu per sone cum si.

l Decendum. sic. s. de elec. cum dilecti ad fi. trahitur igitur interlocutoria in rem iudicatum si infra decem dies non fuerit appellatum quo ad partem. s. non quo ad iudicem. quod dicitur ut. s. de ap. cu cessante. io. an.

m Illico. antequam qd de nullitate pronunciet. oportet qd doceat de veritate cause appellacionis. nec sufficit ad hoc pronunciandum qd ostendat se ex causa legitima appellasse. ad idem. s. de ap. interposita in prin.

n Nec debet. tamen si absolutio tenet absolutio. ut. j. s. vbi autem.

o Exhibet. s. e. per tuas. s. de of. dele. cum contingat. et c. prudentiam.

p Competit. si igitur ei non competeret. non tenet absolutio. propter defectum iurisdictionis. vbi competit tenet si iniusta. sicut et iniusta excoicacione. xi. q. iij. c. i. par. n. ius dicitur esse voluit ligandi et absoluedi. de pe. di. i. verbum.

q Constitutois. ad idem. ij. q. vi. s. diffinitiva. et. s. de re iudi. cum inter.

r Innodare. excoicacio. non est pena sed medicina que datur. s. e. c. i. ante ergo qd excoicet. p. satisfactioe delicti et i absolutioe vel p. pena pecuniaria imponere poterit. et facit ad ea que no. s. de penis licet. io. an.

s Intolerabile. xi. q. iij. si is qui preest et quomodo hoc intelligat. vide. s. eo. per tuas.

t Iusticia. sicut si precepisset ut boiem pcuteret. et dicit se hoc fecisse. p. exequenda iusticia vel p. delictum suum prohibuere erat eum dare elemosinam. sicut etiam interdum ob hoc qd prohibet ab oblatioibus. xvij. q. iij. c. miro: vel p. delictum illius cui elemosinam tribuere volebat. qd vtilis panis esurienti tollit qd et. v. q. v. no. ois. io. an.

u Absolvi. alias ubi ita replicaret. denunciat sniam illam nullam. s. eo. per tuas.

x Similiter. qd hic dicit. dixerat. s. e. s. s. ex causa.

y Postquam. de h. no. qd necesse est stare prius appellatum qm

fieri habet relaxatio ad cautelam de excoicatione que dicitur lata post et per hoc tam obtinui in causa qua petebatur ab solutio ad cautelam excoicationis que rebatur lata post appel. legitimam et eodem die lata fuerat excoicatio et interposita appellatio. nec apparebat que primo dicebant enim quod petens hoc necesse se habebat probare. scilicet quod prius appellatum fuerat. licet non habeat necesse probare veritatem cause. quia illa probata non absolueretur ad cautelam. immo pronuncietur nulla sententia. scilicet per tuas de offi. dele. cum contingat et ita est verum per hanc litteram. tunc ergo index appellationis absoluit ad cautelam quando constat quod post appellacionem lata est sententia excoicationis. nec adhuc constat de veritate cause.

Prius incipiat. plus ergo potestatis habent in hac absolutione ad cautelam quam in inhibitione quas facere non possunt. nisi prius incipiant cognoscere de veritate cause ap. interposita ante diffinitivam. quod dicitur. ut. de. lib. de ap. romana. §. q. si.

Decernimus. seculares. Decernitur est quod potestas secularis minor est ecclesiastica. de ma. et obe. solite et ci subest. ut ibi. et. xvi. dist. duo sunt et ideo censura ecclesiastica coerceri potest ut sequitur. Et quid continetur nomine censure habetur. de ver. sig. querenti. et concord. ad hanc decre. §. e. li. de fo. compe. c. ij. et de i. in. l. §. de excep. c. ij.

Canonica. xxiii. q. ij. de illicita. xij. q. ii. c. indigne. §. de sen. ex. sacro. et illa recte dicitur canonica de qua cavetur. i. c. pro. ij. rñ.

Agendo. et reconueniendo. quia sicut nec agere sic nec reconuenire potest de excep. cum inter priorem. a defendendo non repellitur. ut. de iudi. intelleximus. ratio ibi patet. et quid de impetrando vidisti. §. eod. li. de rescrip. c. primo.

Patrocinando. ecclesia ergo priuat aliquem interdum perpetuo. interdum ad tempus officio postulandi. et concord. §. de bere. si aduersus. et. c. excoicamus. §. credentes. §. e. li. de penis felicitis. §. quod si quis ad finem. et procedit hoc etiam interdum ex alieno delicto. ut ibi. et sunt isti partim de primo ordine non postulanti. quia etiam pro se postulare non possunt in agendo. de quo dicitur. ut. iii. q. vij. §. tria. Est autem postulare desiderium suum vel amici sui in iure apud eum qui iurisdictioni preest exponere vel alterius desiderio contra dicere ut ibi. et. ff. de postu. l. i. et intellige hoc non solum in aduocato sed etiam in procuratore. §. de pba. post. cessione. si enim non auditur pro se multo minus pro alio. iij. q. vi. oibus. ad hoc. §. e. dilecto.

Testificando. excoicatus ergo maiori intelligat testificari non potest. §. de testi. ueniens. ij. in fi. unde si dicatur excoicationis sententia nulla in defectu probationum consueuerunt absolui ad cautelam. ut ibi vides quod non potest testificari. sed nunquid excoicatus poterit testari de hoc per immo. de do. et. qm. veritatis. p. host. de excep. p. per gar. de usu. quod per. in spe. de instru. ed. §. compendiose circa qm. Et videtur quod ista iudicialia prohibeantur. ex iudicialia non. sicut. §. e. solet ad fi. fm. hosti. et gar. testari non potest. quod separatus est a cōione ecclesie. et separato a cōione ecclesie. omne beneficium ex lib. gibus descendens interdicitur. et quod sequens immo. et pe. de samp. tenet. §. de excep. p. potest testari. et pe. de vndalla tenuit opi. hosti. et gar. et hoc propter periculum cōmunionis cum excoicato cui cōmunicandum non est. et de negatur. in anc. de pñile. do. bere. mu. non prestan. §. antepenul. et actus legitimi eis interdicitur. ut hic et est similis fm. eos deportato qui est intestabilis. ff. de testa. eius cui. §. i. ar. pro et cōtra. §. de bere. excoicamus. §. credentes. Quid dices de tabellionatu. nunquid instrumentum confectum per excoicatum valet. videtur valere ar. p. d. §. credentes. ubi dicitur de excoicato quod si satisfacere contempserit infra annum. extunc instrumenta per ipsum confecta non valent. ergo a contrario prius. i. ante annum confecta valebāt hō esset excoicatus. alij contra. pro quibus optime. iij. q. iij. nullus. ubi nullus anathematizatum suscipiatur. nec a quoque credatur que ab eis dicuntur vel cōscribuntur. §. e. nouerit. alij ut hosti. et quod. dicunt quod quidam eius excoicatio est occulta valet instrumentū ab eo confectum. uel si sit manifesta. nec potest pbari. ar. ff. de offi. p. b. barbarius. iij. q. vij. §. tria. L. de testa. l. i. §. de re. iudi. ad p. b. d. de excep. p. §. si uero. secus si sit notoria. de excep. exceptio nem. de cōba. cle. et mu. vesta. sicut enim ibi notorius concubiniarius suspensus est quo ad se et quo ad alios. ita notorie excoicatus tabellio et pctor publice nunciatus repellitur etiam ab extrajudicialibus. i. e. l. io. and.

Interduco. Non valet excoicatio lata in participantem: nisi fuerint moniti nominatim. et canonice monito dicitur que habet die interual la. nisi necessitas facti aliud suadeat. hoc dicit.

Immo. §. e. statuimus.

Participatione. denotat quod est quedam participatio que inducit maiorem

de hoc constiterit. etiam priusquam incipiat de veritate cause appellacionis cognoscere. absolutionis illi beneficium ad cautelam iuxta formam ecclesie impartiri.

Alexander quartus. Decernimus ut iudices seculares per censuram ecclesiasticam ab ecclesiasticis iudicibus canonice monitione premissa repellere excoicatos ab agendo patrocinando et testificando in suis curijs et iudicijs appellent. Gregorius decimus in concilio generali lugdunensi.

Interduco. Felicis recordationis innocentijs pape. iij. predecessoris nostri que prohibet participantes excoicatis et participacione que sola minor excoicatio non inducit. monitio canonica non

que in crimine fit. §. e. si concubine. et. c. nuper. est alia que inducit minores. ut cum quis participat scienter excoicato maiori in locutione osculo mensa et similibus. et ab hac excipiuntur certe persone vxor filius seruus et alij. de quibus. xi. q. iij. quonia multos. §. eo. quod in dubijs. et. c. se. et fm. guil. et gar. incurrit quis minor excoicatio

premissa maiori excoicatio ligari decernens promulgatam aliter excommunicationis sententiam non tenere ad tollendum omnem ambiguitatis scrupulum declarantes decernunt: ita demum esse monitionem canonicam in hoc casu si alij rite seruatis eos qui monent exprimat nominatim. Statuimus quoque ut inter monitiones quas ut canonice promulgetur excoicacionis sententia statuunt iura premiti iudices siue monitionibus tribus utantur siue una. p. oibus: obseruet aliquorum diez competencia interualla nisi facti necessitas aliter ea suaserit moderanda.

Idem in eodem.

Presenti generali declaramus predicto beneficium relaxatiōis

tra quod dubium hec constitutio declarat.

In hoc casu. scilicet quando propter participacionem vult participantem excommunicare maiori.

Seruatis. scilicet quod inseratur causa super qua sit monitio. et quod sint presentes p. quos possit pbari. et quod sint ibi interualla. §. e. sacro. et. i. e. c.

Nominatim. scilicet proprijs nominibus expressis vel alijs indubitabilibus circumstantijs que habebant vice proprii nominis. ff. si. cer. per. l. certum. §. de testi. l. ij. §. e. li. co. ti. c. ij. Idem si dicat moneo filium p. cum ille unicum filium habeat. ff. de libe. et postu. l. iij. et insti. de exbere. liberorum. §. nominatim. secus si duos haberet. quia tunc neuter eorum monitus videtur. ut ibi. dicunt tamen quidam quod hoc decretum habet quando singulares et nominatim persone excoicantur quod tunc requiritur monitio spalis. si autem generaliter ferret sententia. tunc dicunt sufficere generale. et sic adhuc remaneat antiqua iura. sed tutius est dicere. quod hodie in genere excoicatio in participantem fieri non possit. et sic sit sublatum quod dicitur. §. e. quod in dubijs in fi. Sed valebit ne monitio. si index generaliter monet oēs de collegio vel vniuersitate. et videt quod sic. quod tantum valz generalis monitio quo ad oia. quantum spalis quo ad quedam. ff. de adm. tu. si duo in fi. et quod semper generalibus spalia insunt. ut. ff. de reg. iu. semper in generalibus. sed prius est verum fm. guil. hic p. hanc constitutionem et finem eum si ignorat nomina illo:um deuentu. cogat rectores deuentus vel vniuersitatis ad iudicandum sibi illa nomina. ff. de p. di. ob turpem causam. l. iij. §. fi.

Statuimus. sic constitue statuimus quoque ut iudices siue monitionibus tribus vtant siue vna p. oibus obseruet aliquorum diez competencia interualla inter monitiones quas iura premiti faciunt ut sententia excoicacionis canonice promulgetur.

Vna pro omnibus. dixit ergo index interdum. monemus te pro prima qua finita monet pro secunda. qua finita monet pro tertia et. Interdum vna monitione facit tres sic: monemus te quod vsqz ad diem talem pro primo talem pro secundo talem pro tertio et. Interdum vnam tantum dat dilacionem vt monemus te quod vsqz ad talem diem pro primo secundo et tertio pemptorio a cōione talis et. et hoc vltimo casu est interuallum inter monitionem et finiam.

Competencia. hoc index moderabitur p. persona et negocij qualitate. §. de ap. cum sit romana de offi. dele. de causis.

Necessitas. ut quia partes sunt ad rixam vel arma parate. nec curant monitiones episcopi. ff. de usufruct. l. equissimū. interdum enim nec locus nec tempus patitur plenius deliberare consilijs. ff. de exercit. l. i. i. rifo.

Presenti. declaramus. Nota quod quidam olim contrarium dicebant et pro eis faciebant quia excommunicatio et interdictum peribns passibus ambulare videbantur. ad hoc. §. de ap. ad hoc quoniam. §. e. cum medicinalis. §. eo. romana in prin. et. c. venerabilibus in pn. i. eo. statutum. et. c. is cui. cum si. unde sicut excoicatio potest tolli ad cautelam. ut. §. e. solet. et. c. venerabilibus. §. l. i. §. penul. et vlt. sic de interdicto videbatur. immo multo magis. quia per interdictum plurimum puniuntur non obnoxij. sed per excoicacionem non sic. §. eo. romana in fi. unde potius videbatur in eo quod in excoicacione subueniendum quia etiam plures ligat et plura bona tollit. et quod

nez mittendo nuncium vel litteram excoicato ac si ille personaliter loqueretur ad h. §. e. l. d. elec. vbi periculi. §. nulli. ipe. n. loqui videtur nuncium mittendo vel litteras. ff. de consi. pecu. l. et l. 3. k. Admonet. de ipsius effectu habet. iij. q. iij. engeltrudam. et. §. de excep. a nobis.

Non tenere. idem in suspensione et interdico. i. co. statutum.

Scrupulum. hoc dicit quia ante istam constitutionem si iude monebar in genere quod nullas cōmunicaret. dicebant quidam talem monitionem canonicam. alij cō

alia sunt
reprobata
prope
hoc dicitur
mone neg
ma. cas
ve non
de q
est p
mone
excoic
ad iudic
si iudic
pro p
cōmuni
mone per
iudic
mone inter
pote oped
mone in
et interd
mone de
q in te. §. e.
permittit
quoniam
sed contra
ad p
ad cautela
can datur
vide die q
ind i
tione q
quia exco
tio est m
ne cōm
sefinare
et motu
separat
municat
tegrer
solatione
bus enim
ber
non tradit
tantum
pau pro re
excoicatio
cum habet
non est ne
Cautela
illa. ut si
errorem ut
quarto si
pau. cum o
i. and
gine inter
ductio in
interdictu
excoicatio
to. docimo
ad opom
decimo si
millo. §. e. l.
io. and
Cautela
quod si
in p
pau. cum o
i. and
Cautela
quod si
in p
pau. cum o
i. and
Cautela
quod si
in p
pau. cum o
i. and

alias sunt paria. j. e. is cui. s. e. c. i. Qne ergo fuit huius iuris ratio? reprobatis alioz solutionibus. quorum quidaz dixerunt sic placuit grego. que reprobatur per hoc uerbum declaramus. alij dixerunt hoc factum ut magis timeretur censura ecclesiastica. tertij ne finis ynius negocij alterius sit exordium. L. de fruc. r. lit. expen. termi nato. cuz bec ratio ne non roborentur dic q hoc statutu est ppter commu- nionis periculū in excommunicato q ad aliorum cautela fit bec absolutio: s; in participatione i terdictorum nō est tantum periculum z ideo secus. unde etiam interdicti tē- pore quedam sacra- menta ministrant z interdum celebra- tur. s. de spon. non ē uobis. de pe. r. re. q in te. s. e. rii. r. c. permittimus. j. co. quoniam. r. c. vlti. sed contra. s. d ap. ad presentiam. vbi ad cautelam excō- cati datur absolutō unde dic q ideo ali- tud i excommunica- tione q̄ interdicto quia excommunica- tio est mortis eter- ne dānatio. z ideo festinare debemus vt mortuus z xpo separatus per excō- municatiōem rein- tegrat christo p ab- solutionem. maiori- bus enim malis de-

ad cautelam quo ad interdicti sen- tentias in ciuitates castra uel quelibet alia loca siue terras aliquas ge- neraliter promulgatas locum ali- quatenus non habere.

Quem in eodem. **Q**uicūq; pro eo q in rges pri- cipes barones nobiles baliuos uel quoslibet ministros eorum aut quoscuq; alios excōicationis su / spēsiois seu interdicti sententia fue- rit promulgata: licentiam alicui de- derint occidendi capiendi seu ali- as in psonis seu bonis suis uel suo- rum grauandi eos qui tales sentē- tias protulerunt: siue quorum sunt occasio prolata: uel eisdem sen- tētiis obseruantes seu taliter excō- municatis communicare no- entes nisi licētiā ipsam re integra reuo- cauerint: uel si ad bonorum captio- nem occasione ipsius licētiē sit pro- cessum: nisi bona ipsa fuerint infra octo dierum spatiū restituta: aut sa- tisfactio p ipsiū ipensa: eo ipso sen- tentiam excōicationis incurrāt.

Eadem quoq; sententia sint in- nodati oēs qui ausi fuerint predicta licētia data ut uel aliquod premis- sorum ad que pmittēda dari licētiā

lia. concor. s. de priu. quāto de immu. ec. c. vlt. e. li.

i Occasione. quoz interest pncipaliter defendere suas ipsas in iudicijs. s. eo. venerabilibus. s. u. in fi.

k Re integra. littera sequens contradicit isti. vbi dicit q h; res non sit inte- gra infra octo dies potest fieri emēdatio. pot dicit q hoc locū habet in iniuria

prohibuimus: alias pmittere suo motu. Qui autē in eadez sententia permanserint duorum mēsum spa- tio extunc ab ea non possint nisi per- se. ap. absolutionis beneficium ob- tinere.

o mifacius octauus.

Si iudex laicus malefactorem captum detineat. z bis se cleri- cum dicens ad curiaz ecclesiasticā petat remitti: uel curia ipsa eum tā- quam suum clericum repetat: iudi- ce illum inficiante clericum: ac ob- hoc minime remittendum: dubita- tionis huiusmodi. an scilicet sit qui repetitur clericus ad iudicez eccle- siasticum quia de re ecclesiastica. z spiritali. uocato tamen iudice se- culari uel alio cuius interest cog- nitio pertinebit. Et si notorium fu- erit q idem malefactor sit clericus qui huiusmodi priuilegio gaudere debeat: statim absq; alia cognitio- ne uel fama publica de hoc extire- rit: aut ipse pro clerico cōiter habe- batur: incontinenti etiam ante co- gnitionem de clericatu ecclesiasti- ce curie debet reddi. **E**dem esse censemus si reus ipse ante depre- bensionem pro laico publice se nō

personal. illud in reali vt in prima statim sit excōmunicatus in secunda tunc quādo i- fra octo dies non restituerit uel die id quod sequit respi- cit tempora istius pstitutionis vt si tēpore istius pstitutionis preterito illius licētiē aliqua erāt occupata. nisi infra octo dies reddantur. habeat locū pena z est si. s. de rebus ecc. non alie. hoc consultissimo. s. laici. vbi in compulsionibus iam factis datur tempus ad reuocandum in faciendis ipso facto imponitur pena p- mum uerius.

l Octo dierum. similis dista- tio temporis. s. de excep. pia. r. s. e. solet.

m Impensa. f. cum res non extat vel placet lesio. si. s. e. li. d. vlt. quāq; ff. omo. l. iij. s. i.

n Incurrant. z si prius excōicati erāt modo duplici fa- niculo sunt ligati. quod esse pot. ut no. iij. q. iij. engeltru- dam. s. de iudicis. ita quozū- dam.

o Eadem. f. maioris excō- cationis.

p Et. z sic mandans z mā- datarius eadē pena puniunt sic. ff. de vi z vi armata. l. i. s. quotiens. nec excusat hic inf- sus maioris quod die ut dixi j. de re. iur. q. quif. ff. ad. l. ac- quil. liber homo. ij.

q Alias. i. preter aliquam licentiam. sed nunquid ille tunc ratus habens ex- communicatus erit: distingue. vt. j. e. cum quis.

r Obtinere. si. in incēdatis ecclesiarijs. qui ex quo denūciati fuerūt nō pnt absolui ab alio q̄ a papa. s. e. tua. z si papa hoc non expressisset. perpetuo po- tuisset ordinarius ipsum absolueret. ut. s. e. nuper.

s Si iudex laicus. si malefactor captus a iudice laico dicit se clericum huius rei cognitio ad iudicē ecclesiasticū spectat. z si notorie uel publice fama uel cōestimatiōe habet. p clerico statim sit remissio. idē si prius se gerebat p clerico. z modo deprehensus fuit in habitu clericali. si autē prius se gerebat p laico. h; mō in clericali habitu deprehensus fuerit nō fiet remissio donec fue- rit de clericatu probatū. sed interim contra euz iudex in nullo pcedet. z hoc dicit. z declarat decre. ista ea que no. Inno. z host. s. e. ut fame.

t Repetat. sic z ciuitas repetit suū cinē. ff. de rei ven. l. i. s. i. ff. ad munic. l. de iure. sic z petit suo ciui iusticiam fieri. z uolenter ablata restitui. xxij. q. ij. do- minus. sic z pater reperit filiu. quod die ut. s. de conuer. in fi. c. vlt. sic z miles armate militie per magistrum militum in ciuilibus z criminalibus indicatur L. de iurisd. om. iudi. l. magisterie. sic z clerici corā suo iudice. s. de iudic. at- si clerici.

u Iudice. seculari qui malefactorem detinet.

x Ecclesiasticum. uide qd est. j. cognitio pertinebit.

y Spirituali. de qua nec pncipaliter nec incidenter habet secularis iudex se intromittere. s. de or. cog. tuaz. qui si. sint legit. per venerabilem. r. c. laoz: cum si.

z Interest. puta aduersario qui illū fecit detineri z p maleficio fecit puniri z sic bi sunt uocandi quozum interest. sic. s. de ma. z obe. inter quattuor. L. d. cuic. emptor. fundi. Si aut nō est aduersarius. puta qz iudex pcedit ex officio citabit iudex. ut. s. dicit. z cōcor. s. e. venerabilibus. s. ii.

z Notoriū. facti. f. qd nulla possit tergiverfatiōe celari. s. de coha. cle. z mult. ysa. qz notorie cognoscit p clerico vt archid. uel archiepiscopus uel presbyter bon. uel bis similes. uel si est notoriū iuris. ad idē. s. de uer. sig. cum olim.

z Debeat. hoc ideo dicit. qz si esset clericus buffo uel goliardus. z gestasset artem illam per annū. uel tertio monitus non desistisset uel esset clericus yro- ratus non incedens in habitu. uel esset bigamus uel degradatus. talis nō re- mitteret. qz priuilegio nō gaudet. ut. s. e. li. de vi. z bone. cle. c. i. de cle. cōiug. c. i. de bigamis. c. vno. de penis. c. ii. in fi.

z Del. repete si.

a Aut. repete si.

b Habebatur. sic. ff. ad mace. l. iij. ff. de off. preto. barbarius. s. de iurepatro. consultationibus.

c Cognitiōes. f. cū est fama uel communis estimatiō. qz si est notoriū. ibi nō

bet sincera charitas subuenire. l. di. vt cōstitueret. In iterdicto autē non traditur quis sathane. nec est ibi tantum periculum z ideo nec tantum festinandum ea etiā rōne quia in iterdicto uolūt iura vni- pari pro reliquo. in excommunicatione secus. ut. s. dixi. **P**reterea excōicatio non potest suspēdi nisi in totū relaxetur. z ideo in ea lo- cum habet absolutio ad cautelam. interdictum potest suspēdi z iō non est necessaria relaxatio ad cautelam. s. de appel. ad h; quonā. **a** Cautelam. quod fit in excōicationis sententia. tunc quādo dicit nulla. vt si post appellatiōē legitimā. secūdo si cōmet intolerabile errorem. ut. s. eo. venerabilibus cū si. tertio in casu. s. e. statuimus. quarto si dicatur q iudex nō erat is qui tulit sniam. de cōsue. c. iij. d. priu. cum olim. quinto si a iudice suo lata est. sed excōicato. xxij. q. i. audiuimus. r. c. ex parte. sexto cū quis excōicat a delegato dē dele- gātis intentionē. s. de preben. c. vlt. septimo si ab intruso uel a iuris- dictiōe suspēso. rii. q. ii. c. alienationes. octauo si feratur a violante interdictū boīs. s. de excē. prela. tāta. nono vbi cūq; prelat' subditū excōicat cōtra priuilegiū sui tenorē. s. de priu. cū capella. r. c. quan- to. decimo fm quosdam quos sequor in casu. s. de excē. prela. cum ad quozūdā. **P**lures ex his casibus pprehendūt sub quarto. vn- decimo si feratur a delegato impetrato ab excōicato in casu nō pre- misso. s. e. li. de rescrip. c. i. z adde casū nouū. s. de off. oz. pleriq; io. and. **b** Generaliter. quid sit generale habes. s. de uer. sig. cū in pibus **Q**uid si feratur nō generaliter in loca sed spālter i personā: dic q bñ poterit fieri relaxatio ad cautelam. ar. a cōtrario istius littere. qz spālter interdicto oia sacramēta negātur ante absolutiōez z sic idē qd in excommunicato. **c** Nō habere. unde si id fiat nō ualebit relaxatio per hāc litteram z est si. s. de bis que vi metusue cā fiunt. c. vno. e. li. **d** Quicūq; Driri potuit ex facto decre. s. e. dilecto. z die quicum- qz z an epi. nec ob. s. e. qz periculosum. qz nō loquit in senten- tijs excommunicationis. **e** Reges. est aut ordinari' regis is eps in cuius diocesi delinquit uel domiciliū habet. rxi. di. si imperator. r. c. duo sunt. vbi de hoc. **f** Ad iustros. ad clericos pot referri. z sic proprie sequitur uerbuz suspensionis. **g** Suoz. sanguineoz uel familiarū z sic no. casum in quo pcuti- ens z mādās pcuti laicū excōicatus est. ad idēz. s. e. li. de elec. sciāt cuncti. z de immu. ec. quonā. io. an. **b** Grauandi. puta ne quis emat ab eis uel eis vendat uel bis simi-

est necessaria cognitio.

Clericales. s. de vi. z bone. cle. vt clericorum. z. e. clerici.
Reputare. vt in quo statu reperitur in eo iudicetur pro presenti. lz possit i
quiri de alio statu. ff. de iniur. cum apud. §. si quis z. j. in fi. c.
Legalio. L. de libe. can. ea que. ff. de libe. ca. liberis. §. si. z. l. cuz necessitas
ff. de proba. l. circa.

Comprobaf. hoc vult di
cere. bi qui portant talem ba
bitum solent clerici esse. vno
iste putetur clericus sicut habi
tus demonstrat. ut qui simile
cu alijs vita suscipiunt zc. s. d
sta. mo. recolentes.

Stigmatate. ides verbu ha
beg. xxxiii. q. ii. hoc ipsum.

Agnoscat. hoc habes. L.
de fabricc. l. stigmata. li. xi. z
dicitur fabricensis qui publi
ca arma facit z in publicis fa
bricis z non alibi z dat pmi
cerio qui reponat in publicis
armamentis. Et est stigma i
strumentum quo eorum bra
chia figurabatur cui erat im
pressum nomen imperatoris
facies vero non figurabatur
L. de penis si quis. z est sim.
huic. s. d. cri. fal. ad audienu.

Signati. L. de aquedu. l.
decernimus ad fi. z annota
tio est quia singulis manibus
eorum imprimitur nome im
peratoris. hydrophili autē
dicitur ab hydra qd ē vas vbi
aqua deserit uel hydra aqua
phalare. i. custodire. inde hy
drophili. i. custodes aquaz
z est si. qd d. gazophylatio di
citur. s. de proba. c. i.

Clericali. multo ergo for
tius. si etiaz deprebensus sit
in habitu laicali. z hoc deno
tat qd dicit qdus zc. z lz dica
mus qd vltima moza nocet. ff.
de peri. z pmo. rei ven. l. illō
hec vltima possessio nō rele
uat in hoc qd fiat remissio.

Seceri coram iudice ec
clesiastico. ut. s. i. rii. z sic cō
tinentia cause diuiditur con
tra id. s. de sequestra. c. i. z ē
ideo. quia natura cause requirit alium iudicem. de or. cog. tuā qui si. sint le.
latoz cum si. Sed detentus in seculari curia. quō litigabit coram ecclesiastico
dic qd forte relaxabitur datis fideiusoribus. sed non propter hoc non remit
tetur. j. e. si clericos in fi. vel litigabit per pcuratorem. natura enim facti hoc
habet qd interdum per alius quis psequatur cam. s. de iud. mulieres. de sta.
regu. c. vno. ff. de custo. reo. l. diuus. hac aut fidem faciet per publicuz instru
mentum ordinatiois sue. ii. q. i. legum. per testes etiam poterit hoc pbare. s.
de cle. peregri. tue.

Presumptionē. no. quādo presumpcio est non sufficit possessio. nisi fiat si
des de titulo. z concor. s. e. li. de prescrip. c. vno.

Interim. i. pendente pbatione de titulo clericali. est eni hoc preiudiciale d
quo primus debet cognosci. ut sciatur an ut clericus ab ecclesiastico uel ut
laicus a laico puniri debeat z est si. L. de or. cog. l. vlt. iij. q. xi. in fi.

Processus. ergo non solum iudicare. pbibetur. sed etiam pcedere ad idē
s. e. li. de here. c. vt inquisitionis. §. penul.

Statum. non tenet suspensio vel interdictum lata in participantes nō
premissa monitione canonica. hoc dicit.

Sreg. s. e. constitutionem.

Innocentiane. s. e. statumms.

Inducit. dic ut dixi. s. e. constitutionem.

Canonica. quod dic ut. s. e. constitutionem.

Alter. f. non premissa canonica monitione z nominatim parificata igit
sunt in hoc excommunicatio suspensio z interdictuz. ad idem. j. e. is cui in fi.
z concor. s. e. ti. c. i.

Secet excommunicationis. emanauit ad declarationem eorum que not.
to. tan. ber. z moderni. s. de appel. sepe. z hoc dicit per negligentiaz non
prosequentis debito tempore appellationem excommunicatio post eam lata
non conualefcit. sed poterit tunc denunciari. z debeat vitari donec de sentē
tie nullitate docuerit.

Excommunicationis. licet de excommunicatione exprimat. idem puto d
sententia suspensionis z interdicti. cum eadem sit ratio. ad hoc. s. e. c. proxi. z
s. eo. c. i. z. j. co. is cui in fi. z. s. de appella. ad hoc quoniam. z idem in quali

gerens deprebensus fuit in habi
tu clericali: tonsuraz uidelicet z ue
stes deferens clericales. nā tales
debemus clericū donec pstar de cō
trario reputare sicut de illo qui in
possessione ingenuitatis existit si di
catur ab alio libertinus legalis san
xit auctoritas. ut probandi necessi
tate non ipse sed aduersari^o astrin
gatur. Iustum est eniz ut ipse talis
quē gestat ex habitu quousqz appa
reat aliud presumat qualis is eē cu
ius fert habitū pprobaf. z stigma
te nāqz p fueto fabriccētib^o imprimi
latitans fabriccētis agnoscat z custo
des aquarum: quos hydrophila
tos noiant. que eis infigi solet āno
ratioe signan^o maifesti sūt oib^o z an
gariāz noie nō tenēf. Itqz stat^o ali
cui^o eē uidet in quo ipse depreben
dit donec p rariū doceat. **C**hō
fic aut uolum^o obseruari li ante de
prebentionē. p laico publice se ge
rebat: ac pro tali cōiter habebatur
quāuis deprebētiōis tpe repertus
fuerit in bitu clericali: nūc. n. resti
tuēdus nō est. quousqz fidē de titu
lo fecerit clericali cui^o eidē. pbatio
nis on^o incūbat propter presūptio
nē que aduersus ipsū orta ē ex de
latione laicalis habitus pcedēti
contra cum nī interim pcessus^o in
dicis penitus conquefcit.

Statum grego. pape. x. fa
ctū ad declaratiōem pstitutiōis
innocētiāne que pbibet participā

bet sententia que nulla est ipso iure. ita qd non esset necesse appella
re. s. eo. lib. de re. iudi. c. vlt. qz tūc si p dēnatus appellaret z non p
sequeretur non propter hoc conualefceret sententia eadez ratione
quod dico verum nisi talis esset casus quo ratificaretur per app.
sententia nulla. vt lata cum falso procuratore. ff. rem ra. ba. l. iij. §.
falsus. de quo vide
s. de re iudi. c. i.

Legitimam. si
causa fuit vera. ex
quo fuit legitima se
tentia est nulla. s.
eo. per tuas. sed ni
si prius appareat d
eius veritate nō po
terit denunciari nul
la. licet tunc possit
fieri absolutio ad
cautelam. s. eo. ve
nerabilibus. §. sed
si ex causa. z. §. vlt.
si ergo fuit nulla. so
lo tractu temporis
non potuit conua
lescere. s. e. li. de de
spon. impu. c. vno.
z. j. de reg. iur. non
firmatur cum suis
concoz.

Secet excommunicationis^o sen
tentia post appellationē legiti
mam promulgata per negligentia
appellantis appellationem suā mi
nime prosequentis non ratificetur
nec etiam conualefcit excommuni
catus tamen nominatim uel specia
liter z expresse qui post appellatio
nem legitimam excommunicatio
nis sententiam asserit in se latam: si
appellationem eadez infra tēpus
ad ipsam prosequendam ab homi
ne uel a iure statutū nō fuerit ut de
buit proscutus: lapso eodem tem
pore excommunicatus publice nū
ciari^o: z nedum in iudicialibus sed
etiam inextrajudicialibus euitari:
ac a legitimis actibus remoueri de
bebit quousqz qd post appellationē
legitimam excommunicatus fue
rit: uel alias de ipsius sententie do
cuerit nullitate.

S clericos tue iurisdictioni sub
vnde sententia postea lata non tenet propter iurisdictionis defe
ctum.

Expresse. interdum. n. ferē sententia excoicationis in personaz
incertam. v. q. i. quidam. s. de offi. or. si sacerdos.

Ab homine. de quo dic vt not. supra de appellatio. cum sit ro
mana.

Denunciari. No. non sequitur iste denunciatus est excommuni
catus. ergo excommunicatus est. hic eniz denunciatur qui forte ex
communicatus non est. z facit ad questionē de qua dixi. supra eo.
lib. de excep. pias sed nunquid ad repellendum actorē sufficiat pro
bati denunciationē excoicationis: videtur. n. qd non per hūc textū
z per rationem dictam superius. cum illa decre. pia. dicat id proba
ri debere apertissimis documentis. hōst. tamen no. contrarium vt
ibi dixi. z pro parte illa facit hec decre. nam hic per talez denuncia
tionē vitatur a iudicialibus z extrajudicialibus z legitimis actibus
vt sequit. lz forte excommunicatus non sit. vt predixi. sic dicā. ex quo
de denūciatione non dubitatur. vitatur z repellatur ab agendo do
nec ostēdat se absolutū uel sententiam nullā: sed si volumus tenere
primū huic ridet qd hic non solum de denūciatiōe. sed etiā de sen
tentia excoicationis constabat.

Legitimam. idest ex legitima z vera causa interpositam ut supe
rius dixi.

Alias. tolle exempla que dixi. s. e. pñti.

Docuerit. potest exponi idest docere ceperit quia pendente pro
bationis articulo ab extrajudicialibus z legitimis actibus non re
pellitur z sic cassabit contrarium decr. supra eo. solet in fi. nel dic il
lud habere locum in eo qui debito tempore appellationem profes
tur istud in eo qui prosequi neglexit. vnde in penam euitabitur ab
extrajudicialibus donec docuerit zc. z sic stabit proprie hoc nec
bum.

Clericos. Prelatus capi faciens z includens etiā per laicof
clericum nondum incorrigibilem excommunicatus non est

nec etiam ipsi captiues. Secundo dicitur: talis si dat fideiussores de parendo iuri detineri non debet. nisi iusta causa id suadeat. et corripit prima pars que no. ber. s. e. vniuersitatis in vl. glo. r. c. vt fame et declarat quod ibi no. moderni.

Cne iurisdictioni. cui loquatur non apparet: et ideo dico decre.

locū habere in quo libet iurisdictiones habente siue de cōi iure siue privilegio vel consuetudine: ad idem. C. de sportu lis. l. vlt. et facit qd dicit. s. e. li. de penis quauis.

Pena. quia carcer nō est pena. qd tamē dicit. ut. s. e. li. de penis quauis.

Postea. illos eē huius contrarium no. ber. in predictis glo. dicens. qd si apparebat clericus in corrigibilem. capi poterat per laicos sine pena. alias nō et sic et soluebat d. riu d. decr. vniuersitatis ad d. e. vt facit s. e. tu die ut i se. gl.

Modari. cōcor. s. eo. ut fame. d. s. e. vniuersitatis vbi excommunicationes incurrunt abbas et laici qui d. ipsi? mā dato monachū verberabant ber. et hostien. soluebat: ut dixi in glo. pxi. qd est falsum. vt hic vides. alij dicunt qd decre. vt fame loqit in episcopo. decre. vniuersitatis. in ab

bate sed hoc patet falsum per istam decre. que loquitur in quolibet iurisdictione habere. ut dixi supra glo. ij. die ergo qd decre. ut fame et ista loquuntur in captione et inclusione que de mandato prelati cui iussumus qui crimina punire possit. potest fieri etiam per laicos. Is ille nondum incorrigibilis appareat. decre. vniuersitatis de verberibus loquitur. que si prelati clerico vel monacho per laicum inferri iubeat sed iniuriose non est dubium si in modum iusticie. hoc tamen per laicum facere non debuit. sed per clericos vel per semet ipsum. si erat minor episcopo. et ideo mandans et mandarius excommunicati sunt vt ibi.

Excedat. ad idem. s. de resti. spo. olim. i. in fi. et hoc vult dicere si clericus captus quiete se duci permittit et ducentes eum nō resistentem calce pugno vel alio modo percutiunt. vt iā vidi de facto. isti sunt bene excoīcati hoc sonat littera.

In iuria. xvij. q. iij. si quis suadente. r. s. de sen. ex. contingit. et facit hec littera ad questionē dominicales de illo qui fugiens inimicos obuiant clerico equitanti a quo equum petijt et fugere possit: quem cum ille negasset: sibi per vim abstulit et postea remisit. an talis sit excommunicatus: bar. bix. in questione dominicali quidam cum fugere opinionem posuit: quarum vna fuit talem excoīcatum non esse. qd id non fecerat diabolo suadente. ad cautelam tamen ab episcopo absoluti poterat. alia fuit talem excommunicatū sed min⁹ puniendum. l. di. presbyteros. s. quod me. cā sacris. tertia fuit tan. quam ibi sequitur bar. talem excommunicatum. sed propter id nulla pena puniendum.

Clericos. idē in laicis et bene etiam eodem modo dicit lex. ff. de custo. reorum. l. diuus.

Fideiussoriam. ergo non nudam tātū. idem et multo fortius si pignora darent cū sit melius pignori incubere qm in personam agere et qui se promisit satisfaturus satisfat si pignora vel fideiussores det. ff. de pñ. pe. l. pmissor. in fi.

Causa rōnabilis. cū plures forte fuerint malefactores vult vnū detineri ut per eum veritatē manifestantem alios capere possit.

Sententia. Interdicto clero non est interdictus popul⁹ nec eōuerso interdicta ciuitate. ppter delictum domini ciues nō interdicti extra ipsam audiunt diuina. interdicto populo singulares de populo intelliguntur interdicti. hoc dicit et approbat primū dictum quod not. hosti. s. de priuile. ex parte. super uerbo populū

secm et tertium declarāt no. per ber. inno. hosti. s. de priuile. qd nonnullis.

In clerum. interdicto clero alicuius ecclesie non propter hoc intelligit ecclesia interdicta. vnde alij clerici licite celebrant in illa. ad hoc. s. e. li. d. priuile. per exemptōem in fi.

Econuerso. hoc idem pbabatur olim per decre. predictam ex parte. vbi

interdictas esse cōstat ne sententia effectu careat cum diuinorum auditio et sacramentorum perceptio populo ut vniuersis non competant non debent alicubi casibus expressis a iure duntaxat exceptis audire diuina vel ecclesiastica recipere sacramenta. **I**dem.

Si ciuitas castrum aut villa subiciantur ecclesiastico interdicto illorum suburbia et continentia edificia eoispo intelligi uolum⁹ interdicta. nam licet predicta uideatur alias muroz ambitu terminari. hoc tamen casu ne uilipendi ualeat sententia interdicti quod fieret si posset in ipsoz suburbij uel continentibus edificij licite celebrari ut prius expedit interpretationem fieri latiore. **R**atione quoqz simili si sit ecclesia interdicto supposita uel subiecta nec i capella eius celebrari: nec in cimitero ipsius eidē ecclesie coniguis poterit sepeliri secus si ei contigua non existant. **I**dem.

Is qui in ecclesia sanguinis aut seminis effusione polluta uel presentibus maiori excoīcatio ne nodatis sciēter celebrare presumit. licet in hoc temerarie agat ir

ligendum ut res potius valeat qm pereat. s. de ner. sig. abbat. ff. de rebus ubi. l. quotiens.

Non competant quia vniuersitas res est inanimata in quam non cadunt alia. s. eo. romana in fi. vbi autem tractamus de his que vniuersitati competunt ita dicitur illud esse penes vniuersitatem. qd non penes singulos. ff. de ius vo. l. si hac. s. qui manumittitur. canonizata. xij. q. ii. qui manumittit. populus autē est idem bodie qui fuit ante centum annos. vnde tunc interdicto populo et nondum relaxato. qui nunc est dicitur interdictus. vij. q. i. d. niqz. xxi. di. habeo. ff. de iudi. pponetur.

Alicubi. etiam in loco non interdicto.

Expressis a iure. j. e. c. vlt. quo ad diuina. quo ad sacramenta habes. s. de pe. et re. qd in te. r. j. e. quoniam.

Ciuitas. Interdicta ciuitate suburbia et cōtinētia edificia dicuntur interdicta: et interdicta ecclesia capella contigua et cimiterium contiguum dicitur interdictum hoc dicit.

Suburbia. ad idem. ff. de ver. sig. l. ii. r. l. edificia et l. alphenus. r. l. in cōtinētibz.

Predicta. l. ciuitas castrum uel villa.

Uilipendi. ad idē. s. c. pxi. in fi. r. s. de cōsue. cum inter vos.

Continētibz. satis uidei iudicis arbitrio relinquendū que dicantur continētia edificia et nō dicit cōtiguis. ut. j. pxi. rii.

Ut prius. hoc dicit qd celebrari pōt. l. nō vt prius. j. c. vlt.

Contiguis. contigua sunt quozū extrema se inuicem contingunt.

Sepeliri. est si. j. e. is cui. ij. rii. si enim alicui interdictum ingressus ecclesie et sepultura cimiterij. vt ibi. sed pone tunc temporis aliquem ibi sepultum et postea relaxatum est interdictum. nunquid talis exhumabitur: non si penitens decesserit fm inno. qui hoc no. s. de exce. prela. c. vlt. qd res deuenit ad eum casum rē. hosti. no. contra. s. de conse. ec. uel alta consuluisti.

Existant. idem habuimus in pollutione. s. e. li. de cōse. ec. uel alta. c. vno Est autem secus econtrario. ut ibi. l. quia cimiterio interdicto non dicitur interdicta ecclesia etiam contigua: et ibi patet ratio.

Is qui in ecclesia. declarat et approbat que no. ber. s. de priuilegijs tuaz in. ii. gl. inno. et hosti. de exce. prela. tanta.

Sanguinis. intelligas humani et iniuriosi. de semine etiam intelligas hūa no etiam vxorio et de hoc uide plenius. s. e. li. de conse. ec. uel alta. c. vno.

Modatis. isti interdictus est ingressus ecclesie. s. eodem li. de priuile. epi scoporum. vnde caueat quia proximus est irregularitati. j. eodez titulo is cui primo responso.

lata fuit sententia interdicti in clerum et populū. sed ibi vnum esset supfluum. si interdicto vno intelligeretur alterum interdictum. et ad idem s. d. preben. c. l. xlii. di. nosse cum si. videtur tamen argu. contra insti. de iure natura. § plebiscitum. vbi appellatiōe populi vniuersi ciues intelliguntur. etiam conumeratis patricijs et senatoribus sed il li eiusdem professionis sunt isti uero alterius. ad idē. xii. q. i. duo sunt. sicut et expresse laico in rescripto per generalem clausulam non conuenit clericus. ut no. s. de rescrip. sedes.

Domini. No. quia secus si ppter delictum ciuim et h etiam patet. j. dum dicit qui culpabiles non existunt.

Interdicti. aliud ergo est interdicere solum ciuitatem aliud ciuitatem et ciues. Et not. qd pena spiritali scilicet interdicti bene puniunt vni⁹ pro delicto alterius. de hoc. i. q. iij. in summa. xxiij. q. iij. in summa. si igitur sunt interdicti audire non possunt diuina. j. s. pxi.

Extra ipsam ciuitatem. intelligas et extra continentia. j. c. pxi.

Cateat. et sic violaret nerus ecclesiastice discipline. qd esse non debet. s. de psue. cum inter vos et sic no. intel-

Tamen, alias inde, alias tamen.

Jure suspensi ergo a confessionibus suis ab officio ad certum tempus eadem ratione si celebrant non incurrunt irregularitatem.

Scienter, secus ergo si ignoranter, nisi talis esset ignorantia que excusare non deberet. s. de cle. excoica. ministrā. apostolice. s. de postul. c. i.

Jure. j. e. c. vlt.

Liberari. ad idē. s. de cle. excom. min. apostolice. s. e. de re iudi. c. i. r. s. eo. c. i.

Ineligibilis. et etiam impo-
stulabilis. s. de postu. c. i. qz
violans interdictum etiā po-
stulari non potest vt ibi.

Tu alijs. amittit ergo po-
testatem eligendi actiuam et
passiuam et de hoc solet reci-
tari. s. de elec. ne pro defectu

Quoniam. tempore iter-
dicti cbrisma die cene
dñi confici pot. et cam reddit
et declarat no. per host. s. eo.
permittit. per qua oliz pro-
babatur quod hic dicitur.

Baptismo. post baptismū
eniz sacerdos yngit cbrisma
te in vertice nō in fronte. qd
est solius episcopi. s. d. p. sue.
quanto. primum patet de cō-
se. di. iij. postqz et duobus. c.
se. r. c. presbyteris. r. c. null⁹
ministrorum.

Ene scilicet baptismus et
confirmatio.

Aduls. idēz hodie in pe-
nitētia. quod dicit vt. j. e. c. vlt.

Interdicta. ut. s. e. secun-
do responso. r. s. de spon. nō
est nobis.

Dubium non existit. quasi di. concesso baptismō et confirmatione tempo-
re interdicti satis est concessum confici cbrisma et est ratio quia vetus cbris-
ma non debet esse vsui nec de illo veteri cbrismate debet quis cbrismari et o-
ponitur sacerdos qui de illo veteri cbrismate yngit baptizatum. nisi in mor-
tis articulo. de conse. di. iij. si quis de alio. vnde omni anno in die cene debet
cbrisma confici et vetus cremari de conse. di. iij. litteras. vere ergo isurgit hu-
ius decre. dictū. quia si tempore interdicti permittunt sacramēta. quibus vt
mur cbrismate et vet. cbrisma nō dō esse vsui. s. restat qz permissū intelligit eo tē-
pore die cene cbrisma conficere. qz concesso principali et accessorium de reg.
iur. accessorium. cum suis concoz.

Sci. approbat qd not. inno. et host. s. eo. sacro.

Interdictus. ab hoie vel a iure. s. e. sacro. s. e. c. i. s. si quis. r. s. eo. li. de pri-
uile. episcoporum cum si.

In ea. ergo secus si extra eam. et hoc no. etiam. s. ubi dicit in ipsa. si igitur
sub aere vel sub tentorio vel in domo priuata celebrat vel concelebrat forte ce-
lebrantibus cum altari viatico. ut. s. de priuile. de bis. r. s. eo. ti. eo. li. c. vlt. ir-
regularis non erit.

Cimiterio. sicut ergo interdicta ecclesia interdictum est cimiterium. s. eo.
si ciuitas in fi. ita interdicto imbi ingressu ecclesie et cimiterij vt hic. nec hic
distinguentium credo an cimiterium sit contiguum vel non vt ibi distinguit
qz illa distinctio habz locū. vt vbi res interdicta. l. ecclesia. qz res ecclesiasti-
ca contigua ipsi ecclesie interdicte est interdicta vt ibi. sed ubi refertur inter-
dictum ad hominem vt hic. quid ad eum an cimiterium non sit contiguum
vel sit. et per hoc illuderetur censure si posset in isto. licet non illo cimiterio se-
peliri.

Sequentes. ista ergo sunt paria quo ad hoc sicut quo ad id. s. e. c. i. r. s. e.
statutum cum si. et concoz. ad hoc. s. de appel. ad bec quoniam. Et intelligas
pprie de suspensione ab ingressu ecclesie vel diuinoz vt sonat littera. quia
in suspensione a temporalibus. puta ingressu possessionis vel pomerij vel in-
terdicto aque et igni non haberet hoc locum. ff. de appel. l. non tantum. taliz
enim suspensionum vel interdictorum effectus suspenditur bene per appell.
sequentem. nisi esset casus in quo damnatum publice interesset statim puni-
ri. ff. eo. constitutum. Quid in suspensione a beneficio. de hoc per inno. et ho-
sti. in predic. decre. ad hoc quoniam. et placuit inno. qz in omni suspensione ec-
clesiastica non suspendat appellatio. hostien. distinguit aut suspenditur a be-
neficio. et tunc cum ipsum beneficium spirituale sit. vera est bec opinio. aut su-
spenditur a perceptione beneficij de qua constat qz est temporalis. et tunc be-
ne suspendet appellatio eius effectum. idem fm eum si dicat suspendo te a p-
benda. secus si dicat suspendo te a canonia. quia illa spūalis est. sans videre
tur per hanc decre. qz suspensio a beneficio bene releuetur per appell. sequen-
tem. cum hic dicat ab officio et ab ingressu ecclesie rē. si idēz esset etiam in su-
spensione beneficij hoc expressisset. puto igitur solum in his mere spūalibus
per que ligatur aia decre. hanc locum habere.

Religioso. Prima pars declarat decre. s. eo cum illoniz. ver. qz si clericū
Secunda reprobat quod no. inno. et abbas. s. de regula. statutus et ap-

probat quod ibi nota. hosti. et sup. eo. c. ij.

Eo casu. puta quia leuiter percussit. s. eo. peruenit. vel est debi-
lis vel delicatus. s. eo mulieres. r. c. ea noscitur. vel est eger vel in
mortis articulo. s. eo. qz de bis. vel habet inimicitias capitales. s. d.
decetero. idem in similibus.

Exhiberi. Pring
videbatur p decre.
predic. cū illoz vbi
dicitur qz si clericū
percussit secularēz
non nisi per sedem
ap. vt scandalū cui
tetur absolutionis
beneficium poterit
pmereri. vnde vi-
debatur qz indistin-
cte monachus per-
cutiens clericū ab-
soluēdus esset a so-
lo papa propter scā-
dalum quod est cū
monachus clericū
percussit. cūz digni-
or sit cetus clerico-
rum. xvi. q. i. legi. s. z
textus ille sane de-
bet intelligi fm de-
terminationem hu-
ius decre. nec eniz
pro eo qz monachi
sunt debet eozz cō-
ditio esse deterioz
xvi. q. i. sunt nō nul-
li in fi. Et puto qz
si monachus nō ha-
bet vnde vadat. et
monasterium etiāz

nis in ea se ingerat in suo agens of-
ficio sicut prius. **T**alis quoqz si
hoc interdicto durante decedat nō
debet in ecclesia vel in cimiterio ec-
clesiastico nisi penituerit sepeliri:
Sane sicut excoicatio sic ab officio
uel ab ingressu ecclesie lata suspen-
sio aut ipsius effectus p appellatio-
nē sequentē minime suspenduntur
idem.

Religioso qui manus uolentas
in clericum secularem iniicit:
ne hoc pretextu habeat materiam
euagadi poterit ab episcopo eo ca-
su absolutionis beneficiuz exhibe-
ri quo seculari clerico posset si ali-
um clericum percussisset. **Q**uāuis
autem is qui religionē ingreditur
religiosus censeri cum effectu non
possit donec sit tacite uel expse. p-
fessus. si quis m uolētas manus in
eum iniiciat excoicationis late a ca-
none uinculum nō euadit. **I**dem.

Qui a sententia canonis
uel hominis cuius ad illū a quo

pauperrimum sibi prouidere non potest. absoluet illuz episcopus eo
iure quo absoluit inopes. s. eo. qz de bis.

Clerico. supple vel laico.

Non possit. et ob hanc cām dicebant inno. et abbas contrarium
in predi. decre. statutus. et pro eis facit lex. ff. de sta. libe. l. statuli-
ber. vbi statuliber que facit medio tempore facit vt seruus nō vt li-
ber. sed contrarium est verū ut hic nec obstat qz eras poterit laici-
ri quia idem in clerico seculari in minoribus ordinibus et pterea
tunc est ecclesiastica persona. xvij. q. iij. quisquis.

Volentas. idem puto si uolentes in casu. s. eo. contingit. i.

Canone. xvij. q. iij. si quis suadente. quo priuilegio etiam inter-
dum gaudet clericus coniugatus. s. e. li. de cleri. coniu. c. vno.

Qui. corrigi no. per ber. et alios. s. e. decetero et hoc dicit
Absolutus propter mortis periculū vel aliud impedimentū ab
eo a quo alias non poterat si cessante impedimento se non presen-
tar. cum commode potest et quo alias absolui debebat. recidit in cā-
dem sententiam: idēz in absoluto qui se debet alicuius conspectui
pntare si hoc non faciat.

Canonis. multi sunt casus in quibus est quis excommunicatus
a canone et quidam. l. xxxij. includuntur per constitutiones huius
sexti libri quos hic omnes ordinatim enumerabo. Primus. s. e. li.
de elec. vbi periculum. s. nulli. Secundus. eo. c. s. qz si premissa. Ter-
tius. eo. ti. sciant cuncti. Quartus. eo. ti. generali. Quintus. eo. ti. su-
damenta. s. qz si secus. Sextus. eo. ti. indēnitibus. s. postremo.
Septimus. de offi. dele. c. vlt. s. pars vero. Octauus. s. de bis que
vt metulse cā si. c. vlt. Nonus. de indi. mulieres. Decimus. de re iu-
di. ad apostolice in fi. Undecimus. s. de re. ec. nō alie. hoc consulti-
simo. s. laici. Duodecimus. eo. ti. in fi. Tertiusdecimus. de reli. do.
c. vno. Quartusdecimus. de cens. quāqz. s. qui vero. Quintusdecim-
us. de immu. eccle. clericis. s. nos igitur in fi. Sextusdecimus. e.
decre. ver. prelati in fi. isti duo hodie sunt sublati per cle. de immu.
ec. quoniam. Septimusdecimus. e. ti. quoniam. Octauusdecimus.
e. ti. c. vlt. Nonusdecimus. s. ne cle. vel mo. c. ij. in p. in. Vicesimus
eo. c. in fi. Vicesimusprimus. de bere. c. ij. i. r. i. s. i. Vicesimussecun-
do. c. ij. r. i. s. o. sed potius credo illum canonem ferende sententie vt
ibi dixi. Vicesimustertius. eo. ti. vt inquisitionis in fi. Vicesimus-
quartus. de scifina. c. vno. ver. omnem. Vicesimusquintus. e. c. ver.
et nihilominus. Vicesimussextus. de homi. pro humani ad fi. Vi-
cesimusseptimus. de iniurijs et damno dato. c. vno. Vicesimusoc-
tāus. de pen. felcis. s. present. Vicesimus nonus. eo. c. ad finem.
Tricesimus. s. eo. quicunqz. Duo autem inducuntur per hanc de-
cre. qui de iure veteri non erant: ut no. s. decetero. casus quem ha-
bitimus. s. eo. c. pxi. et quem habebimus. j. c. proxi. sunt declarato-
rij veteris iuris et non nouo iure promulgati et ideo inter eos non
computantur. Quinquaginta tales casus expressos et duos tacitos
inductos per cle. no. in cle. j. eodem ti. in glofa est sciendum.

A Legitimum aliqua exempla posui. s. c. pxi.

B Decernimus. no vicit declaramus. et sic suo tepore vera fuit opinio gos. ber. et host. qui dicebant eu non recidere. dicebat tamen hosti. hoc preterea multi illudunt censuram ynde puidendum esset no igitur est prouisum.

C Idem. s. q. in sententia; recidant ipso iure.

D Dec. s. duo superius dicta. s. pntare penitentiarijs et satisfacere iniuriam passis. io. an.

Quam quis. de clarat et ap. p. bat notata per io. xvii. q. iij. omnes ecclesie p. ber. et modernos. s. eo. mulieres. et hoc dicit si percussorem in clericis sine meo mandato. tamen nomine meo factam ratam habeam excommunicatus sum. secus si meo nomine no sit facta et per banc decre. exemplificamus regulas. j. de reg. iur. ratum quis et regulas ratibabitionem.

Cadandato. quid si quis mandauit clericum verberari: et postea ante manum iniectionem reuocauit mandatum demum mandataris percussit ante quam reuocatio puenit ad eu. In hac questione videt tenere ber. s. e. mulieres. tales esse excocatum. ad quod bene faciunt iura ibi per eum allegata: et idem per eadem iura ibi tenet hosti. et tamen arg. contra.

ff. de acqui. bere. si quis mihi bona. ad fi. et. s. eo. li. de. p. cu. c. vlt. in fi. inno. ibi dixit talem excommunicatum non esse. teneat tamen de culpa de qua alias puniri possit. canon. n. dolum requirit. bar. brix. in fi. questionum suarum. venerabilium in questione que incipit aliquis mandauit. dixit q. talis quo ad deum no tenetur: tamen quo ad ecclesiam excocatus est. quod verum videtur.

g Clericu. large sumitur. vt. xij. q. i. duo sunt.

b Quo nomine. puta tui contemplatione seruitor vel amicus tuus clericum qui tibi iniuriam reale vel verbalis intulerat percussit quem tu postea ratum habendo receptasti et magis amicum habuisti. Sed quid dices retento hoc themate. si ille amicum vel seruitorem tales non receptasti. vel illum expulisti. nec per aliqua exteriora potest apparere q. ratum habuerit. sed tamen in veritate ratum habuit i. coz. de. dixit hosti. s. eo. mulieres. talem quo ad deum esse ligatum. no tamen quo ad ecclesiam militantem. que non iudicat de occultis: de sumo. si cut nobis. et. s. eo. a nobis. ii.

i Curritis. ex ratibabitione predicta. dico ergo eum excommunicatum exnunc. s. ex quo ratum habuit non exnunc quo fuit facta in iectio. l. j. dicatur ratibabitionez retrotrahi. quia satis trahitur ad tempus anterius cum ex facto anteriori ligat licet exnunc. nec eniz sententia excommunicationis trahitur retro sicut alie sententie. s. eo. l. que statim ligat aut non ligat nec suspendit effectum suoz. s. de ap. pastoralis. et facit quod dixi. s. eo. venerabilibus i. gl. post dif. finiquam.

k Coparari. vt. j. de reg. iur. ratibabitione et dic ut ibi nota.

l Ad sit facta. puta inimicus inimicu sibi clericu percussit. ego gaudeo et forte illum postea recepto. et illi communico.

m Besti. j. de reg. iur. ratum quis. et dic vt ibi.

n Alma mater ecclesia. Corrigit bec decre. in quibusdam ius venis: vt. j. patebit. et dicit hoc tempore interdicti etiam san: ad penitentiam admittuntur nisi sint excocati qui non nisi in mortis articulo

admittentur. vel cam dederunt interdicti o qui non admittent nisi satisfacti vel canent put possunt. In illo tpe misse et alia diuina officia sub pena distributionis sicut prius in ecclesijs celebratur ianuis clausis plane sine excocatis interdictis et sonitu campanaz. et quater in anno alte cu campanis et in nuiis apertis celebrare pnt et exclusis excocatis interdictos admittere. ita tamen q. hi ppter quoz excessum latum est non appropriant quant altari. in ceteris seruandum est interdictum: et renouata sunt priuilegia vltra id q. buscuq. concessa. hoc dicit. Et pot. diuidi i quattuor. In prima premitur. peniu vsq. ibi. sane. In secunda in qua tractat de sacramento penitentie quoz et quibus sit exhibendum tpe interdicti. vsq. ad. s. adijcimus. In tertia. vbi tractat quoz diuina officia sunt illo tempore celebranda. vsq. ad. s. ceteris. In quarta et vltima i q. quo ad cetera suari precepti interdictum et priuilegia pria reuocat.

stum.

Idem.

Alma mater ecclesia plerunq. nonnulla ronabiliter ordinat et cosulte: que suadente subiectoz utilitate postmodum consultius ac ronabilius reuocat in meliusue commutat. Sane a nostris dudum fuit predecessorib. constitutum ut in terris seu locis ecclesiastico suppositis interdictio nulla certis casibus et sacramentis exceptis diuina celebrent officia uel ministrer ecclesiastica sacramenta. Quia uero ex distictione huiusmodi statutoz excreuit indeuotio populi: pullulant hereses et infinita pericula aia ru insurgunt ac ecclesijs sine culpa eaz debita obsequia subtrahunt: cu fratribus nostris deliberatione habita super his diligenti concedimus q. tpe interdicti ab homine uel a iure prolati non tantummodo morietes sed etiam uiuentes iam san: etiam qua infirmi ad penitentiam que propter prouitatem et facilitatez hominu ad peccanduz sume necessaria est licite admittantur: dum tamen excocati no fuerint: quos admitti preterquam in mortis articulo nolimus ad eandem. Illis etiam propter quorum culpam dolum uel fraudem lata est sententia interdicti uel qui ad perpetrandum delictum cuius occasione ipsum interdictum est latum prebuerunt auxilium consiliu uel fauorem nisi de ipso delicto si sint tales q. id facere valeant prius satisfecerint uel de satisfaciendo ido

penitentia morientiu et viaticum. confirmatio in fronte. s. oc. spon. non est nobis. de pe. et re. q. in te. s. eo. riuo. permittebat etia pfectio chrisimatis. s. eo. quoniam. et celebratio misse semel in septimana. p. conficiendo corpore christi p infirmis. s. e. p. mittimus. tenet etia matrimonium contractum tempore interdicti. cum teneat etiam contractu ab excocato maiori. s. de eo qui duxit in ma. qua pol. p. adul. significasti. l. n. illud sit sacramentum. no tamen sic pferet gra p illud sicut p alia. de hoc. i. q. i. quecquid.

o Commutat. quia hz varietatem temporum statuta expedit variari. s. de consan. et affi. non debz et optime. l. xii. vi. s. verum. nam etiam prius legum reuocatur cum tedit ad noxas. s. de deci. suggestu. Et nota q. raro inuenies et forte nunqua saluo eo q. d. xi. s. de ber. p. tra christianos q. constitutio bonifa. reuocatus antiquum quin uerba exprimat que hoc denotet vt vides hic. et. s. de rescrip. statutum. s. de concess. p. ben. c. ij. de censu. felicia. l. hoc non sit necesse. ut. s. e. lib. de constit. c. i. est tamen utile. vnde non debemus esse faciles ad dicendum per suas constitutiones vetera iura esse correctata vbi id non exprimit. quia si hoc intenderet in illis expressis vt in istis. ad hoc. s. de celeb. mis. cum martbe. ver. io. cu suis conco.

p Sacramentis. p. mittebat enim baptismum paruulorum

enim baptismum paruulorum etiam in fronte. s. oc. spon. non est nobis. de pe. et re. q. in te. s. eo. riuo. permittebat etia pfectio chrisimatis. s. eo. quoniam. et celebratio misse semel in septimana. p. conficiendo corpore christi p infirmis. s. e. p. mittimus. tenet etia matrimonium contractum tempore interdicti. cum teneat etiam contractu ab excocato maiori. s. de eo qui duxit in ma. qua pol. p. adul. significasti. l. n. illud sit sacramentum. no tamen sic pferet gra p illud sicut p alia. de hoc. i. q. i. quecquid.

q Insurgunt. et oibus his fuit puidedu. s. de osti. c. ii. de sepul. c. i. Audiat de quodam loco in marchia q. tato tpe steterat interdictum. q. facta relaxatione boies illius loci. xxx. et. xl. an. qui nunquam audierant missam deridebant presbyteros celebrantes.

r Sine culpa. quod regulariter esse non debet. j. de reg. iur. sine culpa cum suis conco.

s A iure. pone excludi. s. e. li. de elec. vbi pericul. s. ciuitas de celi. q. q. de i. mu. ec. clericis. de vsu. c. i. de penis. c. vlti.

t Sani. vide q. verificatur hic falsa opinio qua posuerat gos. s. de spon. non est nobis in fi. vbi dicit textus penitentias morientium. dicebat gos. et etiam viuorum. quonia nulli deneganda est penitentia. allegat de pe. et re. q. quida de pe. vi. c. vlt. p. betauit et suo tempore falsum dixit. licet bodie p hac de cre. sit verum.

u Ad peccandum. quia procliuus est cursus ad voluptatem. et natura imitatrix est vitiorum. xx. q. iij. procliuus. et omnis etas ab adolescentia pna est ad maluz. xii. q. i. omnis etas. et natura humana facile labitur ad delicta in auct. de monachis. s. si vero bis colla. i. vnde est penitentia secunda post naufragiu um tabula qua sustinemur post casum. de pe. di. i. secunda naufragiu et post baptismum qui lapsus fuerit in peccatum per eam reparatur. s. de sum. tri. firmiter. ad fi.

x Admittantur. sed nuquid talibus sanis. post penitentiam dari posset eucharistia: et videtur q. sic. cum ipsa per penitentiam intelligatur. s. de pe. et re. q. in te. Sed dic contra. nam licet eo casu per penitentiam intelligatur viaticum vt ibi. non tamen simpliciter eucharistia. nam ista est regula a canone

tradita q̄ nulli penitenti est denegandum in morte viaticum. l. di. penitentes in si. licet igitur eucharistia ut viaticum eo tempore permittatur bis qui sunt in via huius seculi non tamen sanis reperio permissum: et sic antiquitati stabo et dicam prohibitum. C. de ap. p̄cipimus. ad hoc. j. §. xx. in si. vbi dicitur solummodo.

Articulo. tunc enim ipsi penitentes absolui possent a sacerdote: etiam si tale esset excommunicationis genus: q̄ non possent absolui nisi a papa. xvii. q. iij. si quis suadente.

Bdoneam. ergo non nudā sed pignora vel fideiussores de ver. sig. sancimus.

Curauerint. ad idem. s. d. donati. iter vi. et xx. p. vras C. de episcopis et cle. aut. generaliter.

Relaxatio. facit ad ea que no. de pe. et re. q̄ in te. in si. igitur si is p̄pter cuius culpā latum est interdictum satisfaccere vult tollatur interdictus si non propter eius culpam: alterius. ipse punitur eius satisfactio non requiritur. s. e. si sententia. §. i. si autem culpabilis fuit. puta consiliarius vel auxiliarius: licet tollatur cautio et iniungatur penitētia non relaxabit interdictum.

Ecclēsijs. non intelligas de ecclēsijs interdictis. sed si tis in loco interdicto q̄d patet. s. §. i. ibi terris seu locis. ad idē. s. de ver. sig. cū i partibus. sic etiam loquitur. s. d. pe. et re. q̄ in te. de privile. q̄ nonnullis: ibi euz eoz terre fuerit interdictum.

Donasterijs. et nomine ecclēsiarum intelliguntur monasteria. liij. di. §. hac auctoritate.

Sicut prius. hoc statū defimit per sequētia.

Interdictis. quid de non interdictis. videretur a d̄rio q̄ eis prius possit celebrari. sed dic contrarius: quia in terdicto loco omnibus interdictum intelligitur ibi audire divina: nisi super hoc sint privilegii: et videtur exprefum. s. e. li. de privile. licet q̄ decre. etiam videtur supflua per istam. sed dic ut ibi dixi i prius. immo si decre. illa inteligeretur de privilegio iuris eoz. puta dato hodie per hāc decre. ibi esset casus.

Tribuuntur. et illis tantū: nō alijs tribui debent et consuetudo contraria non valet. s. e. li. de cle. non rest. c. vno.

Assumptiois. No. terminatam altercationem querentium quod est solēnis festum. an festum assumptionis an natiuitatis virginis gloriose: habet. n. ecclēsia q̄ sit celebrans festum assumptionis ut hic vides. Sed in his festiuitatibus quantum poterit celebrari. dic q̄ in vigilia festi ad vesp̄as. quia tūc quo ad officiorum celebrationem incipit dies. lxxv. di. quod die. et. s. de ferijs c. ii. et credo q̄ cōtinuare poterunt officiū vsqz ad vesp̄as festiue dici inclusive completorium aurem et reliqua post vesp̄as cantare non poterunt fm hanc formā per iura predicta.

Appropinquent. vberiorē gratiam igitur habebunt qui non peccauerūt q̄ hi qui peccauerunt et merito. nam et speciale est in hac sententia contra rōnem iuris q̄ alius pro alio punitur. s. de iniur. et damno dato. c. vno.

Concessis. erant fratres minores predicatores et quidam alij privilegiiati ut certis suis festiuitatibus celebrare possent tempore interdicti. interdus vsqz ad octauas: bec et similia privilegia sunt reuocata et p̄to etiam per bec verba generalia reuocatum privilegium templariorum et hospitiariorum quo in eoz locundo aduentu semel in anno aperiebatur vna ecclēsia in loco tēpore interdicti et celebrabantur divina. s. de priu. ut privilegia. et intelligas d̄

neaz de dedit cautionē aut si satisfaccere nequeunt uel huiusmodi cautionem prestare iurauerint q̄ cum poterunt satisfacciet: et ad satisfaccionem huiusmodi per eum uel p̄ eos qui facer ipsā debent et possunt prestandam dabunt consilium et auxiliū ac iuxta posse suum fideliter laborabunt: non est penitentie beneficium aliquatenus concedendum Nec tunc etiam quo ad istos uel alios qui circa hoc minime deliquerunt: ubi ciuitas uel locus alius seu uniuersitas interdicti existunt facienda est relaxatio interdicti sed est eis solummodo iniungenda penitentia salutaris. Ad ieiunium preterea q̄ singulis diebus i ecclēsijs et monasterijs misse celebrentur: et alia dicantur divina officia sicut prius. submissa tamē uoce ianuis clausis excoicatis ac interdictis exclusis: et campanis etiam non pulsatis et tam canonici quā clerici ecclēsiarū in quibus distributōes quotidianae illis qui horis interdicti canoicis tribuuntur: si ad officia nō uenerint supradicta: distributōes easdē amittant: sicut interdicto perderent nō extante si diuinis officijs nō adessent. In festiuitatibus uero natalis domini pasche ac pentecostes et assumptionis uirginis gloriose carne pulsentur. et ianuis apertis alta uoce diuina officia solemniter celebrent excoicatis proorsus exclusis sed interdictis admittis quibus ob reuerentiam dictarum solēnitatum et ut ipsi ad humilitatis gratiā et reconciliationis affectum facilius inclinētur: prefatis diebus participationē permittimus diuinorum: sic tamē q̄ illi propter quoz excessus interdictus huiusmodi est prolatus altari nullatenus appropinquent. Ceteris que circa obseruatio nē interdictoz a nostris sūt predecessoribus instituta in suo robore duraturis non obstantibus quibusuis privilegij ecclēsijs monasterijs or

prioribus privilegij que respicit bec constitutio non de posterioribus cum sibi uel successoribus legem imponere non poterit. licet iudicare potuisset. s. e. lib. de rescrip. c. vlt. C. de legi. digna vox de elec. immotuit.

Anciens. declarat hic immo. quid significet uerbus privilegij: recepimus uos in proprios filios ecclēsie romane. et quis locus dicatur esse desertus. Per illa vba. q. di. possent illi hēre alia privilegia p̄ q̄ eēt exēpti. s. p̄ ista nō sūt. est. n. qdā d̄ claratio p̄ quā non p̄iudicatur alijs de sensibilibus ut dicitur i si. No intelligi. idēz hēs. s. de priu. si papa. §. similiter. et vide. j. d̄ h̄ in glo. sed sunt privilegiati.

Anciens. quartus. De uerborum significatione.

Anciens et infra. Per illa uerba privilegij in spāles et proprios ecclēsie romane filios uos recepimus dictos fratres exemptos non intelligi et ipsos ex illo in proprios eiusdem ecclēsie filios fuisse receptos quod ab alio quā a romano ponti. uel legato ab ei latere destinato in terdicti uel excoicari a quoquaz nō ualeant declaramus. Illū locuz desertum in premisis intelligimus qui non habitatus penit nec cultus fuerit: uel ultra memoriam hominum indulgentiam lurij est sub faracenorū potestate detentus cēsentēs ecclēsijs in talibus desertis locis a fratribus ipsis cōstructas seu etiā cōstruendas in eo plena libertate gaudere ut fm indulgentiam lurtij nihil ab ipsis legis diocēsanē nomine ualeat p̄ episcopos exigi que fm privilegium alex. non possunt interdicto seu excoicationi supponi: quas in locis huiusmodi dicti fratres habeant potestates penit a sede apostolica licentia cōstruendi easqz cum suis plebibus per suos clericos idoneos gubernent: qui ratione plebiū examinādi episcopis presententur ut ab eis curā recipiant animarum: cū plebes episcopis sint subiecte. Ceteris dicti fratres de laboribus et noualibus suis quos p̄ prijs manibus aut sup̄ribus excolunt et alijs bonis sibi a deo p̄stitis puentibus clericorū ordinis sui a quibus

risdictionis. de qb̄ plene no. x. q. i. in summa. et. s. d̄ offi. or. dilect. sub erit ergo lege iurisdictionis p̄ter id q̄ sūt exēpti p̄ priu. alex. ut seḡ.

Petra. intelligat et obtēta. p̄fidēter aut postulet q̄ illā obtinebūt s. e. li. de cenf. romana uer. si p̄ro.

A sede apo. alias sufficit licētia dioc. d̄ p̄se. di. i. nemo et p̄cor. ad hoc. s. de priu. auctoritate. vbi quo ad hoc distinguit inter loca exēpta et non exēpta.

Examinandi. ne ad aiaz regimē p̄moneant indigni. cū h̄ casu p̄ motori inferat pena. s. de elec. nihil est. est. n. ars artū regimē aiaz. s. de eta. et qua. cum sit.

Ab eis. s. diocēsanis episcopis. Subiecte. p̄cor. s. d̄ p̄bē. in lateran. et. c. d̄ moachis. et. e. li. et. e. t. c. i. s. d̄ priu. cū et plātare. §. cū i ecclēsijs et tales rectores sic instituti sūt p̄petui vicarij nequeūtes absqz eā rōnabili remoueri. s. e. li. d̄ capel. mona. c. i. a Bonis. vnde cūqz puentiā. licite tamē acq̄sitis. de hoc. xiiij. q. v. in summa. s. de deci. ex trāmissa.

A quibus. clericis. s. ordinis sui.

fratres de...
romane...
pro...
episc...
arbit...
p̄...
s. e. li. de...
c. vlt. C. de...
dign...
elec. immotuit.
Anciens. declarat hic immo. quid significet uerbus privilegij: recepimus uos in proprios filios ecclēsie romane. et quis locus dicatur esse desertus. Per illa vba. q. di. possent illi hēre alia privilegia p̄ q̄ eēt exēpti. s. p̄ ista nō sūt. est. n. qdā d̄ claratio p̄ quā non p̄iudicatur alijs de sensibilibus ut dicitur i si. No intelligi. idēz hēs. s. de priu. si papa. §. similiter. et vide. j. d̄ h̄ in glo. sed sunt privilegiati. Anciens. quartus. De uerborum significatione. Anciens et infra. Per illa uerba privilegij in spāles et proprios ecclēsie romane filios uos recepimus dictos fratres exemptos non intelligi et ipsos ex illo in proprios eiusdem ecclēsie filios fuisse receptos quod ab alio quā a romano ponti. uel legato ab ei latere destinato in terdicti uel excoicari a quoquaz nō ualeant declaramus. Illū locuz desertum in premisis intelligimus qui non habitatus penit nec cultus fuerit: uel ultra memoriam hominum indulgentiam lurij est sub faracenorū potestate detentus cēsentēs ecclēsijs in talibus desertis locis a fratribus ipsis cōstructas seu etiā cōstruendas in eo plena libertate gaudere ut fm indulgentiam lurtij nihil ab ipsis legis diocēsanē nomine ualeat p̄ episcopos exigi que fm privilegium alex. non possunt interdicto seu excoicationi supponi: quas in locis huiusmodi dicti fratres habeant potestates penit a sede apostolica licentia cōstruendi easqz cum suis plebibus per suos clericos idoneos gubernent: qui ratione plebiū examinādi episcopis presententur ut ab eis curā recipiant animarum: cū plebes episcopis sint subiecte. Ceteris dicti fratres de laboribus et noualibus suis quos p̄ prijs manibus aut sup̄ribus excolunt et alijs bonis sibi a deo p̄stitis puentibus clericorū ordinis sui a quibus risdictionis. de qb̄ plene no. x. q. i. in summa. et. s. d̄ offi. or. dilect. sub erit ergo lege iurisdictionis p̄ter id q̄ sūt exēpti p̄ priu. alex. ut seḡ. Petra. intelligat et obtēta. p̄fidēter aut postulet q̄ illā obtinebūt s. e. li. de cenf. romana uer. si p̄ro. A sede apo. alias sufficit licētia dioc. d̄ p̄se. di. i. nemo et p̄cor. ad hoc. s. de priu. auctoritate. vbi quo ad hoc distinguit inter loca exēpta et non exēpta. Examinandi. ne ad aiaz regimē p̄moneant indigni. cū h̄ casu p̄ motori inferat pena. s. de elec. nihil est. est. n. ars artū regimē aiaz. s. de eta. et qua. cum sit. Ab eis. s. diocēsanis episcopis. Subiecte. p̄cor. s. d̄ p̄bē. in lateran. et. c. d̄ moachis. et. e. li. et. e. t. c. i. s. d̄ priu. cū et plātare. §. cū i ecclēsijs et tales rectores sic instituti sūt p̄petui vicarij nequeūtes absqz eā rōnabili remoueri. s. e. li. d̄ capel. mona. c. i. a Bonis. vnde cūqz puentiā. licite tamē acq̄sitis. de hoc. xiiij. q. v. in summa. s. de deci. ex trāmissa. A quibus. clericis. s. ordinis sui.

Persoluant. sed in quo sunt isti privilegiati quo ad hoc: nōne isti fratres de iure sunt privilegiati: q̄ non teneantur ad decimas laborum & novatum. s̄. de deci. ex parte. i. sunt enim isti de quibus bic papa loquitur templarii hospitalarii hierosolymitani. qui cum iherosolyma. episcopo questionem habebat super diversis articulis in qua

causa prodierunt privilegia superius dicta. Sciendum est q̄ isti fratres laici sunt ex ordine: quia ordinem clericalem non habent. quidam ex eis sunt milites. s̄. de sen. excom. canonica. alii sunt clerici: isti igitur fratres de laboribus & novatibus que colunt solvent decimas sibi ipsi. i. clericis fratribus ordinis sui: qui clerici de his decimis episcopo non dabunt quartam quam alias de iure communi deberet habere. de offic. ordina. conquerente. de prescriptio. de quarta. est enim quarta de lege dioecana. s̄. de of. or. conquerente. a qua nulli sunt exempti: ut. s̄. vidisti. Si igitur bene advertis per hoc sua privilegia isti obtinent prius i eo: quia ex quo sunt proprii & speciales ecclesie romane sicut ab ipso episcopo interdici vel excommunicari non possunt. Item q̄ ratione ecclesiarum per eos constitutarum in locis desertis nihil lege dioec. debet episcopo. Tertio q̄ propter eas excommunicari vel interdici non possunt. Quarto q̄ solum per suos clericos eas gubernant. Quinto q̄ decimas laborum & novatum & alia que colunt clericis sui ordinis & sic sibi ipsi solvunt. Sexto q̄ de illis decimis quartam episcopo non solvunt.

Generalis. s̄. de deci. nuper. f. q̄ de possessionibus questis post concilium solvunt decimas.

In aliis. f. quas aliis colendas tradunt vel ab aliis colendas recipiunt vel de quibus anteq̄ fierent novalia magni proveniunt proveniebant. vel que sunt ipsorum quo ad primum & directum dominium: tamen parrochiani eas possident & tenent: pone habentes eas per emp̄bit̄ eosim. ad hoc. s̄. de elec. dilecti. r. c. licet. r. s̄. eo. quid p̄ novale ad si. de acquisitis post concilium dixerat. s̄. proximo.

Per declarationem. Nota verbum si ageretur de exemptione & exemptio non probaretur. & pronunciaretur contra opponentem bene fieret preiudicium saltem quo ad eum: licet non quo ad superiorem. s̄. de privi. cum olim. de resti. in inte. c. ii. quia si non appellatur a sententia pretextu privilegiorum de novo reperiatur non revocatur sententia. s̄. de re iudi. inter monasterium. r. ca. suborta. s̄. hic non diffinitive pronunciat sed declarat quodammodo iterloquendo quid impotent verba privilegiati. unde licet per illud privilegium quo sunt exempti in filios non sint exempti: si habent alia privilegia exemptionis bene sunt exempti: ut dixi in prin. non enim pronunciat illos exemptos vel non sed declarat quid illa verba privilegiati impotent. Idem in aliis casibus de quibus. s̄. dicitur.

Constitutionem. Primo declarat manifestum & evidens est synonyma. & idem significare quo ad casum decre. de elec. si forte. Secundo declarat conspiratores & coniuratores qui iuraverunt & statuerunt de non recipiendo aliquem in canonicum ad mandatum pape donec possent resistere. Tertio declarat tale statutum detestabile & illicitum multis ex causis. secunda ibi: ceterum. tertia ibi statutum quoq̄. Et declarat primum dictum yr. s̄. dixi decre. s̄. e. li. de elec. si forte. & que ibi no. gar. & guil.

Lugdun. s̄. e. li. de elec. si forte. cuius verba ad litteram. j. sequuntur vsq̄ ad verbum in illo. ubi ponit declarationes: & hec omnia vsq̄ ibi exponit ut ibi dixi.

Defecisset. ut. s̄. e. li. de elec. c. i.

Manifestum. videbatur contra. q̄ constitutio si forte. loqueba

quarta vel tertia nullatenus exigatur: cum integritate persolvant salua moderatōe concilij generalis.

In aliis eorū possessionibus iure communi seu quolibet alio ecclesiis parochialibus & dioecano episcopo reservato. **P**er declarationem autem huiusmodi nolumus defensionibus aliis seu iuribus partium derogari.

Scolaus tertius.

Constitutione felix recordationis gregozij pape predecessoris nostri editam in concilio lugdunensi ut si forte iter cetera que obijciuntur electo aut postulato seu alias promovendo ad aliquam dignitatez evidētē scientie vel alii persone defectū opponi cōtingat: de illo primitus cognoscatur: & si opponētē iuentum fuerit destitui veritate a cause illius prosecutione totaliter sit exclusus. & alias puniatur: ac si i obiectorum probatione omnium defecisset. i illo qui manifestus defectum in visu auditu & alijs corporeis sensib⁹ necnō & in memoria & intellectu opponit electo locū habere: ac quo ad iurisdictionem constitutionis ipsius manifestū & evidēs idē supponere declaramus. **E**ter ca nōicos cuiusvis ecclesie qui statu

tur in evidenti & non manifesto. & aliud videtur evidens & aliud manifestum Evidens enim est quod semper palam est & evidenter apparet. arg. i. q. i. vt evidenter. r. s̄. de accusa. evidentiā. ff. de contraben. emp. l. ea que. quod enim ē in evidenti nulla pot̄ tergiversatōe celari. s̄. de cobabita. cleri. & multe. c. vl. s̄. de of. ordi. §. ceterum. eodē. lib. 2. Manifestum vero aliquādo probatione indiget. xi. q. iii. eorum. de hoc no. ii. q. i. manifesta. s̄. de coa. cleri. & mu. vestra. sed contrariuz ē verum per hanc constitutionē & merito. nā constitutio si forte. requirit p̄bationē examinis in evidenti defectu & probatur manifestum. s̄. de elec. bōe. i. c. si mi. se ma. di. l. iii. ibi nisi palā & evidēter ex instrumentorum probatione r. c. & preterea bec duo vidētē synonyma. s̄. e. ti. cum olim.

Nam & si opponatur evidēs defectus scientie. non palam hoc apparet: sed est necesse examinationem fieri. examinatione autem hoc fiet certū ff. si certum pe. l. certum. imo etiam no. guil. in decre. si forte. q̄ si obijciatur contra electum q̄ ē omnino illiteratus. & ideo repellendus: licet non dicatur evidenter vel manifeste in exceptione habebit locum decre. ipsius forma. quia idem est verborum sensus: & ideo idē ins ē d. s̄. d. post. trā. slato. ff. ad legem aquil. illud. & ad hoc facit insti. de excu. tu. §. similiter eum qui litteras nescit r. c. & formale verboruz hodie sunt sublata. insti. de iur. ob. §. i. c. de formu. & in petra. act. subla. l. i. r. ii. & verba nō debēt prevalere sensui: sed econtra sup. eo. ti. intelligētia r. c. p̄terea. et. i. q. i. marchion. intelligamus ergo evidenter & manifestum: cuius probatio est in evidenti & manifesto licet id in exceptionis forma non exprimitur. alias sequeretur. q̄ si dico electum eum: ex quo non addo evidenter vel manifeste nō haberet locum constitutio. quod esset absurdum.

In visu. vnde oculo carens non promovetur. l. v. di. si euangelica.

Intellectu. ergo sine memoria. siue intellectu careat non promovetur ad dignitatem. r. xix. di. petrus.

Intentione ipsius. q. d. interdū bene sunt diversa. ut dixi. s̄. in glo. videbatur in prin.

Statutum. ex hoc & ex eo qd̄ d̄ in fine videbat q̄ canonici possint facere statuta. dūmodo alias sint licita. solet dici q̄ capitulū sine episcopo statuta facere non potest. que tangant generalem statuz ecclesie. vel tangant episcopū vel eius iura. sic intelligatur de consue. cum consuetudinibus. sup. de his que si. a prela. novit. ē enim prelati caput a quo nō licet membrum recedere. de prescrip. cū nō liceat. & bec vera sunt etiam si capitulū talia statuat cū archidiacono suo vel preposito vel alio q̄ post ep̄m presit capitulo. Si vero statuatur super his que nō tāgunt ep̄m vel statum ecclesie: sed sua singularia negocia puta q̄ certis modis quotidianas obventiones distribuāt. vel q̄ certo modo ad capitulū vocetur. puta p̄ talē cāpanā vel alio modo. vel q̄ certis reponibus ēt nō vocati veniant ad capitulū vel his similia. satis pot̄ dici q̄ super his tenet ipsius capituli constitutio sine ep̄o alias licita & legitima ad hoc. s̄. de rescrip. edoceri. s̄. de consti. ex litteris. ff. qd̄ cuiusq̄ vniuer. l. i. §. ii.

Predicto modo. f. cum procuratorio capituli & cōib⁹ exp̄sis.

Canonicas. xi. q. i. cōiurationū. r. c. cōspirationū. r. c. sequētib⁹. & est pena talitū depositio ut ibi. Itē cōspiratores repellūt ab accusatione denunciatione et testimonio p̄tra eos cōtra quos cōspiraverūt. iii. q. iii. cōspiratores. s̄. d. accusa. qualiter & quando. et cū oporteat. de sumo. l. j. beli. et. c. per tuas. et. c. cū oporteat. Est autem cōspirare simul vel vnum iurare: cōspirare simul vel idē spirare. credo at̄ q̄ prelati qui huic constitutioni per capitulū facte auctoritate interposuissent: eadem pena puniretur. omnia enim nostra facimus quib⁹ auctoritatem impartimur. c. de vet. iur. enu. l. i. vltra medium. et. s̄. eo. li. de preben. si enu. et. c. si apostolice. e. li. et per hanc decre. p̄batur q̄ per instrumentum probatur crimen. producitur. n. publicum instrumentum in quo cōtinebatur q̄ tales canonici tale statutū fecerint. per quod probabitur illos esse cōspiratores. ad idem. s̄. e. li. de iureiu. cum in positionibus. ii. q. vi. §. de furtiva. ner. nullis. s̄. de his que si. a prela. quanto in fi.

Libertatem. exhibendi quod est. j.

Laudabile notum. s̄. de syndi. c. vno. unde nec dolum facit qui rem deserit ut litem effugiat. ff. de alie. mu. iudi. ca. fac. l. item si res in fu. et magnum ē

commodum a lite recedere: propter quod indebitum per transactionem solum non repetitur. *L. de transac. l. i. ff. de conei. inde in summa.*

Ad peccandum ad quod statuto consuetudine uel iuramento astringi non possumus. *s. de consue. c. pe. t. ult. xxii. q. iiii. in malis t. c. si aliquid. t. per totum. j. de reg. iur. non est. t. c. in malis. s. eo. li. de iureiuran. c. i.*

Erit qui seminat. ne cederet aliquis hanc constitutionem esse sublatam: id sic decise hic ponitur ut habeatur pro reseruata t. de ea loquatur proemium huius li. i. si. ut ibi dicit. t. quia sic decisa uenit sub bulla. t. q. j. et. p. b. betur glosari prohibitioni parbo.

Priuegiu. exemptis cellis alicuius monasterii. quid appellatio celle significet. hic ostendit.

Legato. intelligo generaliter. sicut generaliter loquitur ex quo aliud non exprimitur: t. est si. quod dixi. s. eo. li. de rescrip. statutum. i. rii. in glo. quia uerbum.

Commorantes. large loquatur. quia interdum sunt instituti perpetui: interdum ad tempus: interdum ad solam moram ibi trahenda: de sta. mo. c. ii. ad si. s. e. li. de tempo. or. cum nullus in si. t. de capel. mo. c. vno. sed quo ad casum nostrum non est curandum.

In aliquo. tolle defendat quod est in si. t. iterum repetite: sed defendat residentes tantum t. c.

Hoc est. propter hoc facit ad titulum nostrum. de uer. sig.

Secreta t. solitaria. cella dicitur a celando t. occultando. t. sic h. casu loci solitarii. t. talem uitam ducentes digni sunt conuenienti bonore. xvi. q. i. q. vere. t. ad has cellas religiosi etiam mendicantes de prelatozum licentia trahere possunt. s. eo. li. de exce. prela. c. vno. Alias autem large sumendo dicimus cellas que sunt etiam infra clausuram monasterii: unde ex causa: puta propter infirmitatem monachi dispensat abbas cum eo ut habeat suam cellam extra commune dormitorio: tamen infra monasterii septa. xx. q. iiii. c. vlt. t. de talibus cellis hoc priuegium non intelligitur.

Conuiuium. i. communi victu.

Contemplandum. de uita contemplatiua t. actiua dicitur. s. de renun. nisi cum pridem ad si.

Sicut nobis. priuegiato aliquo ut possit conferre beneficia clericorum suorum quid appellatio clericorum suorum designet ostendit t. c.

Decedentium. nunquid talis possit conferre beneficia suorum clericorum cedentium uel decedentium in curia romana. Item nunquid possit conferre beneficia clericorum suorum alio modo uacantia: dixi. s. eo. li. de preben. qua uis. ii.

Residerent. ex sola residentia si non interessent diuinis non perciperent quotidianas distributiones. unde nec isti perciperent. s. c. li. de cle. non resi. c. i. t. super hoc uide quod ibi dixi in glo. no. quod si quis dominus.

Respondemus. per hoc uidetur quod ista decre. sit ueteris iuris declaratoria non noui promulgatoria. h. ar. contra infra dum dicit uolumus. t. quod sit declaratoria patet quia tractat de uerbi significatione. ad hoc. s. e. c. ii. rii. i. i. si. nec bene occurreret ratio quare hoc esset ius nouum t. non uetus preterea priuegium prius concessum: postea priuegiatus consuluit papam circa priuegium prius concessum sic est responsum: per quod patet quod a concessione priuegii etiam antequam emanasset hoc decre. priuegium sic erat intelligendum.

Similibus. pone conceditur ei priuegiu. ut cum clericis suis super pluralitate beneficiorum curatorum uel dignitatum dispensare possit: uel eis conferre ius ad uacaturas uel similia. t. bene dicit in his t. similibus: quia in aliis casibus dissimilibus appellatio clericorum omnes subiectos clericos comprehendit. s. eo. li. de rescrip. cum tibi. t. potest esse ratio: quia hic de priuegio loquitur odioso: quia per primum tollebatur iuris seu potestas conferendi beneficium ei ad quem ordinario iure spectabat per secundum minuitur cultus diuinus. t. non deseruiens ecclesie recipit stipendium: ergo bene ambiosa t. restringenda sunt talia indulta. s. e. li. de preben. quantus. i. quod non est i. de cre. cum tibi.

Propterea. sic. s. de elec. c. officii. s. eo. li. de rescrip. statutum. s. insuper. s. iudi. mulieres. t. de renu. c. ii. sic affectata tutela imunitatem non prebet. *L. de his qui spon. mu. sube. l. i. t. iii.*

Continue. civili modo intelligendum est uerbum. ff. de ser. si cui. de psc. di. v. nuqua sicut t. seruitus dicitur continua t. aqua quotidiana. ff. de ser. vr. pre. l. forame. ff. de aqua quo. t. est. l. i. s. q. aut. t. fluuius dicitur continuus qui quod exarscit. ff. de flu. l. i. rii.

instam litem mouere compellit: iniuste que prouerbie seu iuri cecando bona fide seu conscientiam agnoscere prohibet: t. adigit ad peccandum prospiratione t. coniuratione continere contra libertate t. auctoritate se. ap. manifeste ac alias detestabile proisus: quod illicitum reputamus: *Dez.*

Erit qui seminat: t. infra.

Omnifacit octauus.

Priuegium monasterio tuo concessus: ut monachi siue fratres in cellis ad monasterium ipsi spectantibus habitantes: ab alio quam a papa uel eius legato excommuniari aut suspendi: uel ipse celle interdito supponi non possint: non fratres in prioribus ecclesiis seu capellis eiusdem monasterii prioratus: aut ipsos prioratus ecclesias uel capellas ab ordinario iuris ditione in aliquo: sed residentes tantum in cellis t. cellas ipsas hoc est lo

Tuis. s. de cle. non resi. ex parte. t. si egrotaret seruire intelligitur. ff. de sta. li. cum beres. s. sticus. nec sumo ita amare uerbum quin etiam pro suis propriis interdum possit abesse. ad hoc. s. eo. li. de preben. p. rii. i. t. rii. sicut iudex propter sua propria negocia differre potest t. remittere causam. ff. de iudi. l. si longius.

ca secreta t. solitaria: que ab hominum separato conuicti sunt ad preplandum t. deo uacandum: specialiter deputata defendat. *Dem.*

Sicut nobis significare curasti tibi gratiose concessimus: ut beneficium clericorum tuorum cedentium uel decedentium possis conferre: quod quod idem clerici prebendarum suarum fructus percipiant ac si in suis ecclesiis personaliter residerent: uerum quia dubitas: qui clericorum tuorum appellatione debeant contineri: breui respondeamus oraculo: quod illos in his t. similibus casibus tuos uolumus intelligi clericos: qui per te non quesiti propterea uel recepti sine fraude t. fictione qualibet uere tui clerici familiares existunt: t. in tuis expensis continue domesticis comenalec etiam si quos ex illis aliquando pro tuis gerendis negociis abesse con

Non est nonum ut aliquibus specialiter enuertiis generalis clausula subsequatur que omnia comprehendat. ut. xlix. di. per totum. xxiii. q. v. de occidendis. s. de p. ba. quomam contra falsam. s. e. li. de pro cur. qui ad agendum. ff. ad. l. aquil. si fuus seruus. s. inq. lex i. si. *L. de sacrosan. ec. l. generali.* Jecirico post rubricas supra positas. que secundum suas materias iuris regulas comprehendunt ponit hic rubrica generalis ad materias uniuersas. de reg. iur. Si queratur quare in principio compilationis non posuit boni. hanc rubricam cum sepe premitat clausula generalis secuta postmodum

speciebus: ut. s. de proba. cum rubricis se. de re eccle. non alie. cum rubricis se. de regula. cum rubricis se. ff. de serui. cu rubricis se. posset dari coloratiua responsio: quia que ultimo dicuntur melius merito commendantur. de conse. di. ii. liquido. est autem uera solutio. ideo hunc ordinem obseruauit ut ostenderetur ius non sumi ex regula: sed regulam ex iure. si enim a principio posita fuisset: fortitan crederet aliquis quod ius sequens regulas ex regulis sumeretur in si. igitur ponitur: ut appareat ex iure quod precesserit regulas sumi. ff. e. l. i. Videndum est igitur primo quid sit regula. unde dicat. qualiter constituatur. t. quod sit eius officium. t. que ipsius sit potestas. Secundo uidentum est quid sit ius: unde dicatur: t. quomodo hic sumatur. Tertio que sunt he iuris regule singulariter. t. clare eas sequendo uidebimus. Circa primum regula secundum grammaticeos est multorum similium collectio. Lex autem describit regulam eam esse que rem que est breuiter enarrat. ff. e. l. i. Dicitur autem regula. quia regit uel normam recte uiuendi prebet: t. ab hac regula quod dicitur norma recte uiuendi dicitur regularis. dicitur etiam regula eo quod recte ducit nec oborsum uel aliorum trahit quasi a rga uel regula. que idem est quod rectitudinis forma. sicut enim per regulam nouit scriptor: modum recte scribendi. fecator: modum recte secandi: t. sic de singulis. ita per has regulas modum recte iudicandi cognoscimus. ad hoc. iii. di. regula. Est autem regula latine idem quod canon grece. iii. di. canon. Et dicitur regula proprie quasi regulariter uera. quantum paciatur exceptiones in se. Que autem continetur sub regula. fuerunt opinionones que no. ff. eo. l. i. t. facit quod no. iii. di. regula. Subtilitatis tamen circa hoc omittis breuiter t. grosso modo sic dico: quod quo ad potestatem uerborum que in ea profertur uniuersaliter uel saltem indefinite affirmando uel negando comprehendit exceptiones: alias non diceretur exceptio. sicut si dicerem omnis homo currit excepto equo titi. hoc enim non est exceptio. quia equus non comprehendebatur sub illa propositione omnis homo. sed si dicerem. omnis homo currit excepto titio. tunc propria est exceptio. quia propositio omnis homo bene comprehendit titium. tollitur ergo titius uirtute exceptionis quo ad materiam de qua fit sermo. ut scilicet dicatur non currere. sic quo ad iuris determinationem exceptio non comprehenditur sub regula. quod contraria ratio t. plus est in exceptione quam in regula. hoc ergo operatur exceptio. ut illud quod alias sub uerbis regule comprehendebatur ad determinationem regule exceptionis uirtute tollatur. *L. d. stituitur autem regula. ut supra dixi per uerba que de sui natura omnia comprehendunt. i. per signa uniuersalia affirmatiua. que omnia comprehendunt. s. e. c. omnis res. t. c. defleat. ff. e. l. omnis diffinitio. t. lege. omnes actiones. t. lege. omnia fere. t. lege. omnia quecumque.* Item per uerba negatiua que uniuersaliter negando excludunt omnia. ut infra. eo. nemo potest. i. t. ii. t. j. e. nullus. i. t. ii. t. ff. eo. l. nemo. t. l. nullus. Item per uerba indefinite que simpliciter prolata equipollent uniuersalibus. xix. di. c. i. s. de priue. quia

circa. **C.** de here. v. l. vlt. & ideo omnes regule paucis exceptis traduntur per signa indefinita affirmatiua vel negatiua. ut. **s.** eo. r. j. eo. r. ff. e. ti. factis apparet. Officium autem regule est plures similes casus simul iungere clauo ratiōis. ut. ff. e. ti. l. i. Que sit potestas regule. an. f. constituat ius de nouo. an. antiquum recitet. dubitatur & uidetur qd ius de nouo nunquam constituat: quod iure & ipso facto probatur iure. ff. eo. l. i. facto. quia in octuaginta octo regulis infra positis non est vnā et solā inuenire: que ius de nouo constituat ut in prosecutione patebit. Ecōtra videtur quia regula cationiana de nouo statuit: qd legata que sunt inutilia ratione legantis tantum vel ratione legantis & legatarii: vel legatarii & eius a quo legatum est prestandum. vel ratione rei tantum: vel mixta ratione rei legatę. & persone legatarii tractu temporis non constituuntur: etiam si causa impediendi remoueat. ff. de reg. cato. l. i. in prin. ff. de le. i. l. cetera. §. i. ergo ipsa regula constituit ius de nouo. ad hoc faciunt infinita iura in quibus papa iudicat ex regulis: ut. **s.** de cōsti. c. ii. & de rescrip. c. i. & c. pastoralis. de iudi. nouit **s.** de fo. compe. si diligēti. de fi. instru. inter dilectos ad fi. & de presump. dudum. de excep. cum venerabilis. de regula. ad apostolicam. d. cōfang. & affi. c. ult. cum mille similibus: ex quibus videtur qd ius sumatur ex regula. Subtiliter dixerunt doctores: qd tres species casuum est considerare. quidam sunt iam determinati. & in illis regula non constituit ius. quia inuenit iam constitutum. Item sunt quidam excepti a legis determinatione. & in illis similiter regula non constituit ius: quia non claudunt sub regule determinatione. Quidam sunt in quibus est eadem equitas que est in casibus a iure determinationis: nec tamen reperiuntur in iure positi. & in illis regula facit propter identitatem rationis non patientis ius similitum casuum esse diuersum. Apertius dici posset: qd aut constitutio iuris precedit traditionem regule: & regula & iure iam constituto quasi materiam de materia producit. & tunc proprie habet locum distinctio predictorum casuum. ut videlicet in iam determinatis & exceptis non faciat ius. in non determinatis in quibus est eadem ratio ius constituit: sed ubi non est ius constitutum ante regule dispositionem. sed inuenit ut sola simplex traditio regule. tunc ipsa regula est ius vel iuris constitutio & non ab alio. sed a constituyente procedit. & ita potest intelligi predicta lex prima. de regu. cato. probatur hoc satis per antiquas regulas. **s.** eo. ti. quas veritate inspecta esset in iure precessisse iuris traditionem. vides enim pro maiori parte qd ubi sunt decre. alexan. iij. sunt prime in titulis maxime post cōcilia antiqua ut. **s.** de rescrip. de renuncia. cum duabus rubricis sequē. de his que vt metusue causa fi. cum duabus seq. de do. & contu. cum duabus se. & multis alijs. & tamen omnes regule. **s.** eo. ti. precesserunt alexan. iij. excepta vltima que fuit luc. iij. qui ipsum secutus ē. vt ex chronica & decretaliū ordinatione satis apparet. Singitur prima regula. **s.** e. ti. exemplificetur per decre. **s.** de spon. preterea. i. se cunda per decre. & si questiones. de simo. tertia per decre. de uoto magne. & sic de singulis dico. qd regule ille dicta iura precesserant. unde regularum dispositio non potuit et ipsis iuris sumi qd non dum erant. immo potius videtur determinatio ipsorum iurum facta per regulas. ad hoc faciunt omnes ille decre. superius allegate in quibus papa pronunciat per regulas. ego tamen nō recedo a uerbis legis. & dico qd per regulam non statuitur ius. sed ex iure sumitur regula. alias non video quomodo posset dici regula iuris. Sicut enim in regula ligni uel ferri necesse est illas materias preuenire lignum. scilicet uel ferrum. ad hoc qd disponatur ex eis regula. sic in regula iuris necesse est ius quod ē ibi materia preuenisse ad hoc ut regula possit inde disponi. & tunc proprie loquitur dicendo de regulis iuris. alias dicere debuisset de iure regularum. Et si dicatur qd in casibus non expressis a iure ubi est ratio similis regula facit ius. hoc ē sine regula aliqua per iura que hoc uolūt. **s.** rescrip. inter ceteras. de transla. inter corporalia. ff. de legi. non possunt cū si. et si obiciatur de regula cato. dico qd non proprie dicitur regula nec inter regulas ponitur. ff. eo. ti. et si dicatur qd aliquę regule precessisse videantur iuris expressam traditionem. dico qd ius quod ē idem quod ratio. vt. i. di. cōsuetudo. ix. di. sana quippe. ab exordio rationalis creature precesserat. v. di. in prin. vel saltem dispositione concedentis regulam ius precessit. uidens enim formator regule sic esse debere de iure. quod in eius saltem mente sedebat formauit regulam. allegatur tamen regula pro iure. non tam ex origine quā ex forma. et potior est eius causa pro quo facit regula. habet enim ad uersarius necesse ostendere rationem quare in illo casu regula nō loquatur. et facit quod dicam. **j.** eo. unte. Ad secundum quo queritur quid sit ius et unde dicatur et quomodo hic sumatur. dicendū ē breuiter qd ius ē ars boni et equi & c. ff. de iusti. & iur. in prin. & dicitur a iusticia. ut ibi & **s.** de uerbo. sig. ius autem. quam summum in rebus bonum est colere. xij. q. ii. cum deuotissimam. Ius autem

tingat.
Beneficius. viij.

De regulis iuris.

est generale nomen habens multas species. i. dif. ius generale. cuius species diuidas & subuidas. ut ibi per totum. & ff. de iusti. & iur. per totum. Sumitur autem hic pro nostro iure canonico: non autem pro iure civili: ut probatur. **j.** eo. in secunda regula: que de iure civili non procedit. quod dic ut ibi dicā. tertio autem ordinate has regulas est uidere & primo primam.

Beneficium ecclesiasticū non potest licite sine institutione canonica obtineri.

Beneficium ecclesiasticum. Donec casum per. c. xvi. q. vii. si quis deinceps. **s.** de inst. ex frequentibus. ff. de decur. l. berenius modestin. Super ratione autem huius regule fundatur decre. **s.** e. li. de eo q

mit. in pos. c. cum qui. quia proceditur eum agitur de beneficio ecclesiastico absentia partis lit. non contestata. nec sit missio in possessionem causa rei seruande: quia sic sine institutione canonica beneficium obtineret. consideratur igitur in beneficis canonica institutio non antiqua possessio: & sic nota casū in quo non currit prescriptio: idem est in matrimonio carnali. xxxiii. q. v. qd deo. **s.** de confang. & affi. non debet. & idem in alijs casibus qui no. xvi. q. iii. clerici. & **s.** de prescrip. cum non liceat. Sumitur autem hic beneficium largo modo: ut comprehendat dignitates personatus ecclesias omnes cum cura & sine cura que cum titulo habentur: sic. l. q. iii. si quis dator. **s.** de concess. prebē. nulla. ff. de ser. expoz. l. seruus. Sumitur autem interdum stricte: vt distinguitur a prebenda. xii. q. ii. alienationes. de concess. preben. ex parte. alias includit prebendam. i. q. iii. c. vlti. de ver. sig. tua. Alibi stricte sumit pro solis simplicibus beneficijs sine cura. **s.** de preben. c. vlt. & **s.** co. ti. & li. cum i illis. & ibi ratio patet in littera. Cum igitur in beneficio quolibet requiratur canonica institutio. vt hic uidendum est quid sit institutio. Instituire autem est ius canonicum in ecclesia vel ecclesiastico beneficio tribuere quod dic ut no. **s.** de inst. auctoritate. & iure communi ad episcopum spectat. xvii. q. vii. nullus omnino de here. cum ex inuncto in fi. Non ob. de of. archi. ad hoc. quia institutio ibi sumitur pro inuestitura: & sic intelligatur decre. de insti. cum uisissent. & quod ibi no. Videtur qd etiam capitulum vacante sede instituire possit. ar. vii. q. i. pontifices. de here. ad abolendam. **s.** eo. li. de tempō. ordi. cum nullus. ar. contra xxiii. di. presbyteri. lxxi. di. fraternitatem. ne se. uacan. c. ii. die vt nota. **s.** de maio. & obe. cum oli. & terminat hoc. **s.** eo. li. de insti. c. vno. Inter collationē at presentationē & institutionem magna est differentia. vt. **s.** eo. li. de preben. cum in illis. §. cum autem.

Beneficium non potest licite sine institutione canonica obtineri. hoc dictio potest negatiue posita ut hic necessitatem importat. cum autem affirmatiue ponitur: necessitatem non inducit. Ad primum si. q. i. c. i. **s.** de accusa. de bis. Ad secundum. iij. q. iii. §. item in criminali. uer. potest. de preben. de multa in fi. de ap. oblate ad fi. ff. de arb. quin etiam. & id dicit lex qd uerbum potest necessitatem non importat. ff. de offi. preb. l. sepe & l. se.

Licite superabundat. id. n. dicimur posse qd licite possumus. xxii. q. ii. facti ar. ubi de multiplici potentia. & **s.** de rescrip. sciscitatus. per Ber. & Inno. de concess. preben. accedens.

Obtineri contradicit huius regule. **s.** de iurepa. cura. So. ibi nō prescribit ecclesia tanquam beneficium. sed ut proprietatis. Item necessitatis causa nel pietatis nel causa impensu obsequii sine canonica institutione possidet quis ecclesiasticos proventus. nec ex eo canonicus uel beneficiarius proprie dicitur xii. q. ii. quicunqz suffragio. xvi. q. i. possessiones. & q. iii. clericus: & c. si episcopus. **s.** de magistris quontam. eodem modo respondetur ad. c. xxxii. di. si qui uero xii. q. i. quia. l. di. studeat. de ele. pug. in du. benricus. Item ar. contra. **s.** de elec. in genesi. **s.** de iurepa. consultationibus. ubi possessio dat ius eligendi & prescriptio. **s.** de causa pos. cum ecclesia. so. per possessionem acquiritur ius eligendi & presentandi quia procedit ex nostris actibus. ff. de acqui. pos. l. i. Institutio autem procedit ex actibus aliorum. que ad hoc ut ualeat debet esse canonica. ut hic in qua precipue quatuor requiruntur. Primo qd persona sit que instituire possit. xvi. q. vii. nullus. secundo qd instituitur sit talis qui possit institui. de insti. c. ii. quia non laicus: ut ibi vel ipse idem instituens. eo. tit. c. vlt. Tertio qd illius beneficii institutio ex iure proprio uel deuoluto uel delegato ad instituentem pertineat. eo. ti. c. iii. Quarto qd seruetur forma constitutionis illius. **s.** eo. li. de electi. c. vlt. Et no. qd hec regula est in argumentis contra clericum qui est in quietā possessione beneficii sui: & petitur ad eo titulus possessionis. l. institutio. qd teneatur illam ostendere. nam & libertas ecclesie licet sit i quasi possessione libertatis probat manumissionem suam. xii. q. i. c. longinquitate. & c. se. & hoc probat decre. de ap. personas in parte decisa. ubi de hoc per Lau. nam & possidens pro herede uel possessore cogitur probare titulum. **L.** de acqui. pos. l. cogi. ad hoc facit quod no. de do. & contu. contingit in glo. vlt. circa medium. In contrarium uidetur. arg. xx. q. ii. quem pro genitores. **s.** de regul. uidua. & i pre. l. cogi. ii. q. v. §. i. & pro hoc facit quod no. Inno. de procu. ex insinuatione. & Ber. Composit. de rescrip. capitulum. in glo. v. §. item queritur an executor. **s.** sed secundum hec. primam opi. tenebat Abel. & Ber. is per iura predicta. Jo. & la. no. c. di. contra morem. qd clericus habens duo beneficia cogitur dicere titulum: habenti autem unum solus sufficit possessionem ostendere. ar. ad. hoc. **s.** e. li. de prescrip. c. i. & de of. or. e. li. c. ordinari. Dicit potest primam partem veram. cum episcopus ex suo officio uult uidere institutionem clerici. hoc probatur de preben. dilecto. vt ec. bene fi. c. vno. Secundam cum alius agit forte dicens se ius habere in prebenda: tunc actor quod asseruerat & c. vi. q. vlt. actor. & i preal. c. vno. ut ecc. benefi. & **L.** de proba. actor. & hoc probatur ex his que no. Inno. & Ber. compo. in

predictis glo. et per hosti. et hoc de simo. licet heli. super ner. officii sui debi-
tum.

Possessor male fidei. pone casum. xxxiii. e. ii. si virgo. §. de prescrip.
t. vlt. hęc regula secundum leges vera est in prescrip. x. uel. xx. an-
norum. L. de prescrip. lon. tempo. auc. male fidei. in prescrip. autem. xxx. vel

xl. annorum non requiritur bo-
na fides. xvi. q. iii. §. potest. §.
de prescrip. uigilanti. L. de
prescrip. xxx. vel. xl. annorum
cum notissimi. nisi velis dice-
re leges eē coniectas per pre-
dic. decr. de prescrip. c. vi. ubi
de hoc. quod quidam abhor-
rent dicentes papam nō pos-
se tollere leges nisi quo ad suum forum. alii vero dicunt papā indistincte quo
ad vtrunq; forum posse leges tollere: de hoc. x. di. constitutiones de testamē.
cum esset. in his autem tenens mediū: credo q; papa vbi non habz tempora
lē iurisdictionē non possit tollere legem quo ad forum civile. nisi in his in qui-
bus vertitur periculum anime cum potestates distincte sint. xvi. cum ad ve-
rum. x. di. quoniam. vbi de hoc et qui si. sint legi. causam. ii. in his autem in
quibus periculum anime vertitur quo ad vtrunq; forum tollit legem: proba-
tur hoc de iudi. nonit. de prescrip. c. ult. de secun. nup. c. pe. et vlt. §. eo. li. de fo.
compe. c. vlt. de iureiuran. c. ii. eo. li. de excep. c. ii. de senten. excom. decerni-
mus. nam in his leges sacros canones imitari non dedignatur. §. de iudi. cle-
rici: in auc. vt non luxu. contra natu. colla. vi. in auc. ut clerici apud proprios
episcopos. §. si vero ecclesiasticum. ex quibus satis possit inferri: idem de iure
canonico circa hoc quod de iure civili. Sciendum est autem q; secundum
nos non solum ab initio sed in qualibet parte prescrip. debet prescribē
etiam cognoscere bonam fidem: ut hic et in concor. In his autē in quibus ē
secundum leges requiratur bona fides: sufficiebat ab initio bonam fidem
agnouisse. ut in predic. §. potest. et l. cum notissimi. Si autem queratur de eo
qui completa prescrip. incipit habere malam fidem: an teneatur rem re-
stituere. dic ut no. xliii. q. vi. c. i. et xxxiii. q. ii. si virgo. et §. de prescrip. uigilan-
ti. Non solum autem in prescrip. requiritur bona fides vt hic. sed etiaz
titulus qui det causam prescribendi: de hoc. x. q. iii. quia. xvi. q. iii. dilecto. de
prescrip. si diligenti. ar. contra eo. ti. de quarta. c. ad aures. et c. vlt. vbi non
fit mentio de titulo. So. dic breuiter q; si ius commune vel presump. non ē
contra possessorē. sufficit bona fides: alias necesse est allegari titulum et pro-
bati nisi allegatur prescrip. tanti temporis: cuius contrariū non sit memo-
ria. §. eo. lib. de prescrip. c. i. Quid autem sit prescrip. quid vsucapio: que i
eis requirantur: quis eorum effectus: plene no. xvi. q. iii. in summa. quomo-
do interrumpatur. ea. q. §. potest. §. bec de prescrip. t. supra de pre-
scrip. c. illud.

Sidei. multis modis sumitur fides: quod dic ut no. §. de fide catbo. in ru-
brica. et xxii. q. i. monet. hic sumitur pro conscientia. sic. xxviii. q. i. §. ex his. §.
prescrip. c. vlt.

Ullo tempore. potes facere punctum ante et post: et sic habebis duos intel-
lectus. Primus est q; nulla antiqua dierum possessio etc. §. de prescrip. uigilan-
ti. Secundus q; nullo tempore prescrip. debet agnoscere malam fidem
§. eo. c. ult.

Prescribit. si ergo possidens conscientiam habet rei aliene non prescribit
contra. xvi. q. iii. placuit ut quicumque. §. de prescrip. c. i. ibi prescribit qui cer-
tus est rem esse alienam. Solu. illud speciale in fauorem fidei catbolice: sicut
alia. ii. q. vii. si hereticus. §. e. li. de hereti. c. i. et iii. L. de episcopa. audien. l.
nemo. cum sumi. preterea satis videtur suam conscientiam purgasse et bonam
fidem agnoscere qui verum dominum requisit. ar. j. co. scienti. cum suis co-
cor. et sic auctoritate canonis excusatur. sic. ff. de noxa. l. et generalit. vbi usuce-
pit qui scit seruum alienum qui sub alio bene fidei possessore fuerat. datus p
noxa. ex quo verus dominus requisitus noxaz emandare non vult. Jte con-
tra. §. de iurepa. cura. So. vt ibi et xvi. q. iii. si sacerdotis in. l. glo. vltra medi-
um. quod ē videtur contra. Si queratur quis dicatur bone fidei possessor et
male. dic ut no. de prescrip. si diligenti in glo. penult.

Sine possessione. bec regula sumpta est ex lege. ff. eo. ti. qui in seruitu-
te est per quam etiam potest hic poni exemplum casus et per. c. xvi. q.
iii. pmo. et §. de prescrip. causam que seruus cum ab alio possideatur nō pos-
sident vt in primo casu. hereticus et paganus vt in secundo. laicus spiritualia
vt in tertio. Sciendum est autem q; possessionum alia iuris alia facti alia iu-
ris et facti bec interdum habet plurimum iuris et minimum facti: interdum
econtra quod prosequere. ut no. §. de concol. preben. cum nostris. et L. de ac-
qui. pos. l. i. ut ergo currat prescrip. debet quis possidere de facto et de iure
de facto planum est: quia qui non possidet non prescribit. et debet possidere
proprio nomine non alieno: alias ille prescriberet cuius nomine possideret
xvi. questione tertia clerici. de restit. spol. cum uenisset in fi. de prescrip. si di-
ligenti. ff. de acqui. pos. quod meo. debet etiam possidere de iure: quia ad
prescrip. requiritur civilis possessio. idest. q; talis sit persona in quam
cadere possit huiusmodi possessio: ut probatur per iura inducta in prin. glo.
ad hoc etiam. xliii. q. i. in prin. et quod ibi nota. et de proba. ex litteris in fi. ff. §.
vsuca. sine possessione. hoc dico. quia laici de facto interdum possident deci-
mas et spiritualia. ut no. Bar. brix. xliii. q. i. in prin. glo. magne et in fi. ad hoc
§. eo. li. de resti. spol. ad decimas. nam vt ibi patet. aliud esse possidere: aliud ē
legitime possidere. Et nota q; bec possessio facti debet esse continua: quid si
interrumpatur possessio interrupta ē prescrip. xvi. q. iii. §. potest. de prescrip.
illud. L. de prescrip. xxx. uel. xl. anno. cum notissimi. si tamen fiat interruptio

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

Possessor male fidei ullo tē-
pore non prescribit.
Idem.

civiliter. puta per lit. contesta. secundum canones q; amodo nō cur-
rat prescrip. quia presumitur titubare et malam fidem habere: s; leges
que de mala fide non curant. nouos. xl. annos requirunt: ut
in predic. §. potest. et hoc no. Jo. xvi. q. iii. c. i. et quod dicit regula §
possessione: hoc intelligas uel de quali possessione: quia incorpora-
lia non possidentur
sed quasi possiden-
tur. ff. de usuca. l. se-
quitur. §. si riam. ff.
de acqui. pos. l. iii. in
principio. et tamen
prescribuntur. §. de
causa pos. cum eccle-
sia.

Sine possessione prescrip-
tio non procedit.
Idem.

Peccatū nō dimittit nisi restitua-
tur.
Idem.

Prescrip. nec usucapio. ff. de vsuca. l. iii. et l. se.
Non procedit. prescrip. est uerbum iuris: parit enim acti-
onem vel exceptionem ex tempore. et ex ea acquiritur dominium:
etiam directum secundum Adar. Jo. contra de hoc. xvi. q. iii. §. po-
test circa p. Usucapio autem est acquisitio domini per continua-
tionem possessionis temporis lege diffinita. ff. de usuca. l. iii. et qui
bus satis p; rō regule: que cōtrariū patitur de lege dicente: q; capt?
ab hostibus vsucapit. ff. de vsuca. l. iusto. §. vlt. et tamen nihil possi-
det cum ab alio possideatur. ff. de acqui. pos. cū heredes. §. in his. s;
lex intelligit q; vsucapit per aliū quē habebat in potestate tempore
quo capt? fuit: unde rediēs postliminio recuperat potestatem quā
eius fictione videtur continuasse. et sic vsucapione dominiū quest-
uisse. sed si per se possidebat perdit possessionem. et licet postlimi-
nio redeat fictio postliminio non extenditur ad possessionem que
cōsistit in facto et sic nec ad usucapionem que ex possessione proce-
dit. ff. de cap. et possi. re. in bello. §. facte. et de vsucap. l. si is qui pro
emptore. vbi de hoc. Item opponitur: ignorans possessionem non
querit: cum animus sit de substantialibus. L. de acqui. pos. licet. ff.
de acqui. pos. l. licet. et l. quādmodum. et tamē ignorans prescribit
ff. pro solu. l. ii. §. celsus. So. ignorans per se possessionem non que-
rit. tamen bene potest ignorans querere possessionem ministerio
suii uel serui quem habet in potestate. ut in contrario. et sic vsucape-
re ut ibi. Item opponitur de decre. §. de do. et conti. contingit. ibi
enim prescribit annualiter ille qui non possidet. Sed potest illud di-
ci speciale in odium illius contumacis qui non permittit actorem i-
gredi in possessionem secundum decretum iudicis causa rei seruā
deuel iam missus expulsi: ne sit melioris conditionis contumax q;
obediens. ut ibi: nec debent stulti melioris conditionis eē q; periti
xvi. q. i. legi. §. e. li. de preben. eum qui beneficium. ff. q; vi aut claz
l. seruus. vel aliter ibi loquitur de quodam temporis lapsu. qd; ha-
bet aliquem constituere possessorē tantum: hic autem loquitur §
quodam temporis lapsu quod per prescrip. inducit domini-
um. ut. §. dixi. et sic non obstat. vel dic q; canon fingit illum posside-
dere in odium illius contumacis vt. §. dixi. ad hoc. ff. de bo. auc. iur-
di. pos. l. quantis. sepe enim iura finguntur ex causa quod non est. l.
dis. ferrum. vbi de hoc. de translati. iter copozalia. L. §. rei vx. acti.
l. vna circa prin. et de hoc. §. de spon. is qui.

Peccatū nō dimittit. hic ponitur pro regula uerbū Au-
gustini: quod babes. xliii. q. vi. c. i. et §. de usu. cum tu. Et p
hoc potest ponere casum per. l. ff. de vsucap. sequitur. §. quod antez
Et nota q; est peccatum delictum et crimen. et inter bec secundum
Augustinum bec est differentia. quia peccatum est idem quod pra-
uus actus. delictum vero boni desertio. quasi derelictus. crimē vō
est peccatum graue accusatione et damnatione dignissimum. lxxi.
di. c. i. in fi. de hoc no. de pe. di. i. si peccatum. Quod aut em dicitur
in hac regula uerum intelligas si illud ablatum restitui potest. ut in
predictis iuribus si autem restitui non potest: restituetur eius estu-
matio. etiam si res illa casu perierit. sine culpa sua quia ipso instau-
ti fuit in mora: ad hoc. xvi. q. i. decime. §. de commo. c. vno. L. de
fur. subtracto. Si autem nec estimationem potest soluere: quia cui
denter est inops. tunc bene dimittitur peccatum remanct tamē ob-
ligatio et si postea ad pinguiorem fortunam perueniret. teneretur.
ar. xxvi. si quis. §. de fo. odardus. ff. de cessi. bo. l. is qui. Nota ta-
men q; inops qui debet ex contractu sufficit si bonis cedat. L. qui
bo. cede. pos. l. vlt. inops qui debet ex maleficio castigatur uerber-
bus. xii. q. ii. fraternitas. quod ergo supra dixi q; tenetur si peruene-
rit ad pinguiorem fortunam. uerū dico si penas corporales passus
non fuerit. alias secus ut no. Ber. fm Lau. de homici. sicut dignus
§. eos in prin. in. iii. glo.

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

Restitua. quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui faciē
da est restitutio liberaliter remitteret. quia satisfactum intelligitur
qualitercunq; satisfactar. ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. item li-
beratur in prin. ff. de accu. si rem. §. satisfactum. licet proprie uerbis
inherendo. aliud sit restituere aliud remittere. ff. de uer. sig. si cum
pretor et l. plus est. et l. restituere. Et quod dico de remissione uerū
intelligo: nisi in casibus ubi remissio non liberat. ut. §. de rescrip. e.
li. c. statutum. §. siquidem. et §. de censu. exigit in fi. Restitutio autē
ista faciēda est ei a quo fuit exortum uel eius heredibus si extant
xviii. di. quoniam. de usur. cum tu. L. de sol. inuito. Cuius autē ex

penis mitti debeat ad eos si sint remoti. no. iiii. q. i. §. sed notandus
in predicta decre. cum tu. et tene quod ibi nota. l. d. ost. bis autem
non extantibus soluetur pauperibus ut ibi et eis extantibus paupe
ribus solvens non liberatur: quia omnis non remittitur et. xiiii. q.
v. forte. de iureiur. eam te. ff. de const. pe. §. si uero. et expressum est

de homici. sicut di
gnus. §. eos. et quod
supra dixi restituē
dum ci a quo fuit ex
torius intellige si fie
ri potest. si vero ne
scitur a quo pōe ca
sum de iudeis. c. cū
sit pauperibus ero
gabitur providētia
episcopi. ut ibi. Trē
dico id uerum cum turpitudō versatur ex parte recipiētis tantum.
si uero ex parte utriusq; et transfertur dominium. nec repetitio cō
petit nec restituetur danti. sed pauperibus erogabitur. xiiii. q. v. nō
sane uel ecclesie si sibi facta esset iniuria. §. de sumo. de hoc ar. cōtra
§. e. ti. ueniens. So. ut no. in predi. c. decre. de hoc. i. q. iiii. si quis da
tor ybi de hoc pone q; superest ille a quo extorsit excommunicatus tam
men est nūquid ei debeo restituere. super hoc uide quod no. xv. q.
vi. nos sanctoz. et §. de here. c. vlt. Satis possit dici deponendum
i edem sacram. ar. l. de iur. empbi. l. ii.

ablatur.
Dem.

Peccati uenia non datur nisi
correcto.

Dem.
Nemo potest ad impossibile

Ablatur. pone nihil abstuli: sed iniuste damnum dedi ex quo
nihil ad me peruenit: idem teneo: enim damnum passio: alias non
remittitur peccatum. xii. q. ii. si quis de clericis. de iur. et dam. da.
c. i. ff. de elec. et effu. l. vlt. tenetur etiam heres meus. licet ad me uel
ad ipsum nihil peruenit ex maleficio secundum canones: qd dicit
no. xii. q. ii. episcopus qui filios de sepul. c. vlt. secundum leges §
L. et delict. defun. in quantum be. cō. l. vna hec regula sic exposita nō
patitur instantiam. et adde quod dicam. j. c. px.

Peccati uenia. Colligitur hec regula ex. c. xxxiii. q. ii. legatur
§. eo. li. de scisma. c. vno. l. d. here. manicheos. per que pōes
catum. Ad huius autem regule euidentiam scire debes: q; pecca
tor non solum delinquit in deum: sed etiam in ecclesiam. per contri
tionem autem que contrario vocatur deletur peccatum: quo ad de
um et per penitentiam susceptam a sacerdote ostēditur deletū quo
ad ecclesiam. de hoc de pe. di. per totum. licet tamen per contriti
onem deletum sit quo ad deum: tamen adhuc d. crimine accusari po
test. xxxiii. q. ii. admonere. ybi de hoc et de accusa. de bis ad hoc. ff.
de edil. edic. l. quid sit fugitiuus. si ergo semel conteritur et penitet
uiterius non cogetur penitere: si in iudicio accusatus absoluitur: ul
terius non poterit accusari. nisi in casibus no. ii. q. v. habet hoc pro
prium. et in predic. e. de bis: remissiones ergo que fiunt ab ecclesia
conferentibus ad hospitale pontes uel alia pia loca non profunt ni
si correctis. de quibus dicit ut plene nota. de pe. et re. q; autē. Signa
tur contrarium ad hanc regulam. iiii. di. deniq; ibi enim datur ue
nia non correcto. sed ibi exponitur uenia id est impunitas. loquitur
ergo hec regula de uenia culpe non pene quod patet dum dicit. pec
cati uenia. propter scandalum enim uitandum interdum relinquitur
peccata impunita. l. di. ut constitueretur. xxiii. q. iiii. quidam cū
si pro quolibet igitur mortali debetur duplex pena eterna et tempo
ralis. de pe. di. i. si peccatum dauid. uenia temporalis interdum in
bac uita datur non correcto ex causa: et sic loquitur contrarium. in
terdum sine causa. xxvii. q. i. si qua eterna autem nō. et hoc dicit hec
regula. Item contra de pe. et re. quod quidam et c. officii. ybi dicit
penitentia non correcto. sed dicit q; licet ibi imponatur penitentia.
non tamen datur remissio. et ideo penitentia illa inutilis dicitur quo
ad uitam eternam. de pe. di. iii. ad fi. et di. v. falsas. merito autem datur
peccati uenia correcto. quia correctionem necessario habet dolor
peccati precedere: nam ut dicit Augusti. in canone. Quomō gau
debis te fore correctū. nisi primo te doleas fuisse peruersum. xxiii.
q. vii. c. vlt. Correctus autem ulterius peccator: dicendus non est. l.
di. ferrum. xxvii. q. i. apud misericordem.

Nemo potest. hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. impossi
bilitate. Scire debes q; impossibilitas proprie triplex est iuris et facti
et nature. De prima pone casum. l. iiii. di. abbati. de pac. c. ult. ff. d. v.
obli. l. inter stipulantem. §. sacram. stipulatio enim rei sacre uel libe
ri hominis non tenet ut ibi. De secunda ibidem. et ff. de uer. obli. l.
generalitate r. et l. se. non enim tenet promissio: si id promitto quod i
possibile est de facto. ut montes alpiū ultra mare deferre. ff. de sta.
li. l. cum heres. §. i. Item si dare promitto quod natura dari est im
possibile. ut solem lunam et stellas. uel facere quod natura est ipos
sibile fieri. ut celum ascendere uel digito tangere. ff. de uer. obli. l. si
stipuler. l. et ii. responsio. huius autem regule ratio satis patet. quia
omnis obligatio aut in dando aut in faciendo consistit. ff. de uer.
obli. l. ii. in prin. sed quod non est nec esse potest. dari uel fieri non
potest. ergo ibi constitui nequit obligatio. Item obligatio actio
nem parit. ff. de procura. licet. §. ea sed quod non est nec esse po
test: obligationem parere non potest et sic nec actionem. Item actio

est ius persequendi in iudicio quod nobis debetur insti. de actio. ff. responsio
dberere autē est de alio habere sed quod non est nec esse potest. de alio haberi
non potest. ergo ibi non est actio et sic nec obligatio. nota tamen q; hec regula
locum habet in matrimonio et ultimis uoluntatibus et singulis contractibus
in sententiis et preceptis. ff. que sen. sine ap. re. l. vlt. i. et ii. responsio. in confes
sionibus. et ad. l. aquil. l. inde
neratus. §. vlt. nota. §. de cō
fel. c. ultimo. Item in legibus
et constitutionibus que debēt
eē possibiles. iiii. di. crit. Est
tamen in hoc differentia q; i
possibilia conditio apposita i
contractu uittat contractum.
ut in preallegatis legibus. ff.
de actio. et obli. l. nō solum. et
insti. de iuri. stipu. §. impossi
bilis. In testamentis tamen et matrimonio ob ipsorum fauorem habetur p
non adiecta. de condi. ap. c. vlt. ybi de hoc. et l. de institu. et substi. l. reprebē
denda. et quod dicit hec regula de impossibili. intelligas etiam hoc de turpi.
et de hoc dicam. j. eo. non est obligatorium. et c. in malis.

obligari.
Dem.

Priuegium personale per
sonam sequitur. et extinguit
cum persona.
Dem.

Obligari. etiam iuramento quia temerarium est. xxii. q. iiii. per totum. et
§. de iureiuran. sicut. et §. de ap. questioni. nec obligatur etiam naturaliter. ybi
dicit lex. ff. eo. ti. impossibilium. nulla est obligatio. uniuersale igitur negatiuum
omne obligationem denegat nec committitur stipulatio pene promissio. ff. d
uer ob. l. si homo mortuus. Nota ergo q; si bononie constitutus promittam
centum bodie rome me tibi daturum. quia impossibile est promissum. nō na
scitur obligatio: ut hic: et est expressum insti. de uerbo. obli. §. loca. preterquaz
in casu. ff. de uer. ob. l. ult. §. si inter eos. l. quando stipulator. et promissor: bo
non. constituti notificauerant dispensatoibus suis rome constitutis: stipula
tionem eo die fore futuram: mandans promissor suo dispensatori ut solueret
et stipulator suo ut reciperet ea die. ar. contra. §. de do. et contu. cum dilecti. ff.
de arbi. celsus. ff. man. l. si mandato. ii. §. paulus respondit. uic solu. ibi ē ynu
mandatum duo possibilia continens: et ideo ad utrunq; obligatur. et si defici
at primum tenetur ad secundum: hic autem yna est obligatio tantum et tota i
possibilia uel ad minus primum impossibile ex quo sequitur scdm. preterea
contractus sunt uoluntarii. l. de acti. et obli. l. sicut. iudicium autem redditur
in inuitum. ff. de uer. ob. inter stipulantem. §. i. et ob hoc etiā notauerit Hof.
et Hostien. in dicta decre. cum dilecti. q; si iudex citet aliquem eo die quo ipos
sibile est eum comparere. q; non est omnino inutile mandatum: immo licet nō
teneatur comparere in die propter impossibilitatem tamen tenetur compare
re post diē et pot esse huius ratio. quia principale est ibi q; ueniat: accessoriuz
q; ueniat tali die: et principale non uiciatur propter accessoriū sed potius eō
tra. ut dicā. j. e. accessoriū. Jo. an.

Priuegium personale. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. l. priuegia
quedam. et l. in omnibus causis. pone casum. vii. q. i. petisti. de auct. et
iur. pal. c. ii. l. de legi. leges in fi. ad idem. ff. de consti. prin. l. i. in fi. ff. de cen
si. l. etatem in fi. et ff. fo. ma. maritus. et l. seq. ybi heres mariti extraneus con
demnatur in solidum non habita ratione ne egeat cum maritus condemna
retur in quantum facere potest habita ratione ne egeat. Item in personali p
riuegio quod datur patri patrono et militi ut condemnentur in quantum facere
possunt quod cum persona extinguit. ff. de re iur. l. sunt qui in id. et l. patronus
et l. item miles. Et nota q; dicit priuegium. quia ius commune ad vna; per
sonam directum ad omnes extenditur. lxi. di. miramur. de re iudi. in causis
ff. de iur. et fa. igno. l. regula. §. vlt. et idem i rescriptis directis ad personas: qz
cum personis extinguntur. §. de of. delega. quoniam. sic et pacta personalia
personas non transgrediuntur. §. de transac. decetero. et c. ueniens. ff. d. pac.
iur. gentium. §. pactorum. et compromissum non extenditur ad heredes: nisi
de ipsis caneat. §. de arbi. c. vlt. et intelligitur hec regula de priuegio perso
nali. i. persone concessio. Item si esset personale ex parte concedentis. ut. §.
eo. lib. de rescrip. si gratiose. priuegiuz ergo aliud personale aliud reale:
ut. §. de presump. in data. Si autem simpliciter cedantur: an dicantur per
sonalia an realia. dicit ut no. xxv. q. ii. in summa. xvi. q. i. possessiones. et §. de in
sti. cum uenissent. et quod dicitur hic q; priuegium personale extinguitur cū
persona intelligas idem in reali. ut. l. extincta re extinguitur priuegiū. xvi.
q. vii. et hoc diximus de uer. sig. abbate in fi. ff. quando di. usu. ce. l. usufructu.
quod dicit uerum quando ipse res uel loca. puta ecclesia ciuitas uel propbana
destruuntur superioris auctoritate secundum Jo. et Lau. qui hoc no. in pre.
c. et hoc diximus. ad hoc de conse. di. i. placuit. de no. ope. nunci. c. ii. et in pre.
l. usufructu. non ergo uiterius uocandus erit aliquis clericus ecclesie uel mu
niceps illius loci. si autem destruat ab hostibus retinet omnia priuegia et
remanet ibi clericus. vii. q. i. pastoralis. xix. q. iiii. qui semel. Item si auctori
te superioris transferatur ad alium locuz. uel aliu uniat. xvi. q. i. et temporis
et c. se. de reli. do. quia monasterium. ff. de contraben. emp. l. ede. secundum.
Immo. qui ad hoc bene nota. §. de no. ope. nun. c. ii. licet hic dicatur priuegi
um tunc extingui cum extinguitur persona: interdum etiaz ante extinguitur
ut cum abutitur priuegio. quia tunc meretur extingui. xi. q. iiii. priuegium
et in casibus ibi no. xxii. di. c. renouantes. et de consti. cum accessissent. et de p
uile. accedentibus. et de deci. suggestum. Ad hoc autem quod dicitur hic q;
priuegium sequitur personam contradicit. §. de usupal. ex tuarum. So. ide
terminate concessum personam sequitur precise. ut hic. priuegium autē usu
pallii conceditur cum determinatione loci et temporis. et ideo extra locum p
sonam non sequitur. tenor enim priuegiuz attendendus est et seruandus
§. de priuile. porro. et c. recepimus. uel dicit ut. j. dicaz contra. de priuilegi. an

ti qua. xxi. di. deniq. ff. de of. proconsul. l. vlt. vbi presente maiore minor nō vti
tur p̄uilegio. So. speciale est ob superioris reuerentiam: & dic vt. s. vel. dic
q̄ sequitur personā semper habitu. licet non actu: sic est vbi ad tempus suspē
ditur iurisditio. lxxi. di. si quis. vel ob reuerentia superioris. s. de. offi. dele.
volentes uel ob certam causam. L. de cur. fur. l. pe. §. i. de hoc dicā. j. e. quod
alicui.

Semel malus. pone ca
sum in semel perituro
xxii. q. v. parvuli. in semel cō
tumace. s. de presump. scribā
in semel calumniante. s. accu
sa. l. ii. ad hoc. xxv. di. c. vlti. s.
de elec. super eo. ff. de decur.
l. eos. hic ergo presumitur eū
qui semel malus fuit semper
malum esse. & potest hec dici
presumptio hominis: quia cō
tra hominem sic presumitur. potest etiam dici presumptio facti: quia ex semel
facto sic presumitur. potest etiam dici presumptio iuris: quia ius sic presumpit
ex facto. ut hic vides & in iuribus supra signatis. de quibus diuersis presump
tionibus prosequere. ut no. per Jo. l. di. ferrum. l. iiii. di. fraternitatem. p. ber.
de spon. is qui per accur. ff. quod me. cau. l. nota est verisimile. hic ergo videt
q̄ presumitur ex preterito circa presens. & futurum. interdū presumitur ex
presenti circa preteritum. interdū circa presens interdū circa futurum.
quod prosequere ut no. xliiii. distincti. multis. xxxiiii. q. ii. cum per bellicam
de presump. scribam. & in predic. c. is cui. licet autem vt. s. dixi. hec potest di
ci presumptio iuris. non est iuris & de iure. admittit enim probationem in cō
trarium. & probato q̄ penituerit ulterius malus non dicitur. l. di. ferrum. de
confe. dif. iiii. c. ii. de rescrip. eam te. de testi. testimoniu. ff. de edil. edic. q̄ ita.
saluo eo quod dicitur. s. de heredi. ad abolendam. §. illos quoq. s. eo. li. eo.
ti. super eo. Nota ergo q̄ qui semel fuit bonus uel malus semper presumitur
bonus uel malus. lxi. di. miramur. & s. de presump. dudum. ff. de le. ii. cū paf
§. rogo. Qui autem semel malus semper presumitur malus. ut hic. c. ff. d. re
mili. l. non omnes. §. a barbaris. L. de suscep. & archa. l. si aliquid. li. x. & pro
cedit hec presumptio. tum ex presumentis natura corrupta. tum quia natura
humana prona est ad delicta. xii. q. i. omnis etas. in auc. de monachis. §. si vō
bis. col. i. Idem in simili quilibet presumitur pauper. quia nudus natus fuit
xlvii. di. sicut hi. L. de proba. l. ex persona. ff. de magistra. comue. l. i. §. magi
stratus. ubi tamen probatur semel esse solvendo adhuc idem presumitur. &
sic intelligitur lex. ff. de p̄uilegiis. credi. l. si creditores in fine. Queritur
autem quare quis presumatur virtutibus plenus & non diuitis. vide per
Ber. & Hostien. de ser. c. uno. & nota q̄ hec presumptio interdum transit ad
filios quia qui patrem incontinentem habuit incontinentens presumitur. & ob
hoc illegitimus non promouetur. lvi. dist. per totum. et metuitur crimen pa
rentis in filio. xvi. q. i. si quis cum. ad hoc supra eo. li. de heredi. statutum. de
scism. c. i. ad b. ff. de edil. edic. q̄ si nolit. alias si seruus. §. qui m̄cipia. Jo. an.

Ratum quis. Pone casum. ix. q. ii. c. i. s. eo. li. de senten. excom. cum q̄
ii. respon. ff. de neg. ges. si pupilli. §. sed si ego. ubi si liber homo gessit
negocium filii uel serui peculiare tantum contemplatione ipsius: ratibabitio
sequens patris uel domini nil operatur. quia per ratibabitioem non tenet
vltra id ad quod prius tenebatur. s. ad quantitatem peculii. Contradicit ad
hanc litteram. ix. q. ii. lugdun. xvi. q. i. c. vlt. s. de elec. q̄ sicut de his que fi. a p̄
la. cum nos de iurepa. cura in his iuribus habet quis ratum quod suo nomi
ne non est gestum. So. dixerunt quidam. q̄ secundum canones poteram ra
tum habere quod meo nomine non est gestum per iura predicta. ut. no. d. ref.
spol. cum ad sedem in glo. penult. sed hec solutio extirpatur per hanc regulā
alij dixerunt hoc fallere in spiritualibus in quibus ratum habeo: quod meo
nomine non est gestum per iura predicta. & hoc nota. in predi. deere. q̄ sicut
in glo. sic patet. vel dic quod in capitulo lug. fuit ordinatio facta nomine pro
p̄rii episcopi. & spes in eo posita quod ratum haberet: ut ibi nota. Verius dic
q̄ ordinatio facta non a proprio episcopo bene tenet quo ad ordinem. licet nō
quo ad executionem. s. d. tempo. or. q̄ translationem. s. eo. li. eo. ti. c. i. & ii. ibi
igitur episcopus proprius non ratificauit collationem ordinis quo ad ordinē
quia non erat neesse: sed executionem illi dispensatiue contulit quam nō ha
bebat. Alia etiam iura non proprie loquuntur de ratibabitioe: sed de quodam
nono consensu que sunt valde diuersa: & super hoc vide quod dicam. j.
eo. non firmatur. Item contra. L. ad macedo. l. vlt. vbi ratuz habet pater cō
tractum filii suo nomine non gestum. So. dupliciter potest esse gestum meo
nomine uocaliter. ut. s. e. l. de sen. ex. cum quis & realiter ad mei p̄iudiciuz
vt quando filio meus mutuum contrahit sine meo assensu: fit in mei p̄iudicium.
ff. ad macedo. l. i. & hoc possum ratū habere: quia quod ibi ius repro
bat per dissentium. approbat per consensum. In autē vnus iudex possit. ra
tam habere sententiam latam per alium. dic ut no. ix. q. ii. c. i. de bis que fi. a
p̄la. cum nos. de offi. dele. prudentiam. in glo. ii. in fi. & per bar. brix. in que
stione venerali. que incipit episcopus mutinen. de materia huius regule ad
de quod. j. dicam. c. px.

Ratibabitioem. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. hoc iure. §. die /
cit. & l. semper qui. §. i. Pone casum in iudiciis. ii. q. vi. non solent. s. e.
li. de iur. iur. c. vlt. ff. de iudi. licet in maleficiis. s. eo. li. de sen. ex. cum quis. i.
rii. in contractibus. L. ad macedo. l. ult. & habet locum hec regula in casu. s.
c. proximo scilicet. quando meo nomine gestum est quia tunc ratum habere
possum & ratibabitio retrotrahitur & mandato comparabitur. Unum nota

q̄ si infra certum tempus teneor aliquid facere. & alius id fecit no
mine meo. i. tempus quo id facere debebam debeo illud ratū habe
re alias ratibabitio non prodesset. ii. q. vi. non solent. ibi. q̄ mox re
us ratum haberet. ff. rem ra. ba. l. penult. imputatur enim tunc cul
pa tacite renunciationis. ar. contra. s. eo. li. de preben. si tibi. i. Hec

Ratibabitioem retrotrahi
& mandato non est dubiuz cō
parari.
Idem.
Quam sunt partiu iura obscu
rari eo fauendū est potiusquā
actori.

autem regula fallit
in casu. ff. d. bis qui
no. infra. l. quid ergo
in prin. non enim no
tatur infamia pater
qui non iussit filium
contrahere cum mu
liere que erat infra
tempus iuctus licz
postea consenserit
uel ratum habue
rit. Ratio quia ibi
spectatur initium ut ibi. uel est ratio. quia licet ratibabitio equipa
retur mandato ut hic non tamen iussit ut ibi. iussus enim neccesita
tem imponit mandatum non: ut nota. ex. l. ff. quod ius. l. i. §. si ego
quero. & ff. quod cum eo. l. i. & l. si mandator. nec comparatur man
dato quo ad speciem actionis: quia datur actio neg. gesto. ff. de nego.
ges. si pupilli. §. ait p̄tor. vbi mandato datur actio mandati. ff.
de procur. l. licet. §. ea obligatio. comparatur autem quo ad effectū
& ideo non dicit q̄ ratibabitio sit mandatum. sed q̄ mandato com
paratur. Item fallit in casu. ff. de offi. proconsul. & lega. l. obseruare
in fi. proconsul. enim dando legatum antequam ingrediatur prou
ciam nil agit. si autem postquam ingressus est dationem illam ratā
habuit valet: non tamen retrotrahitur ad totuz tempus s; ad id tā
tum quando ingressus est prouiciam ut ibi. ratio quia ratibabitio
operari non potest: nisi quod posset mandatum expressum. Item
fallit. ff. de acqui. bere. qui mihi bona. §. iussus. vbi ratibabitio tu
toris in aduenda hereditate mandato non comparatur & esset idē
inuenire in omnibus in quibus consideratur initium. & sic non est
contra. xvi. q. iii. §. potest. ff. eo. q̄ ab initio. & j. eo. non firmatur. &
ibi dicam. & de hoc per Ber. s. de pac. c. ii. & per Hof. s. qui ma. ac
cusa. pos. insuper. Item fallit in casu. s. de rescrip. nonnulli. ubi de
hoc. & c. ex parte decani in fi. ubi non valet rescriptum impetratuz
sine mandato licet ille cuius nomine impetratum est postea ratum
babeat. & hoc facit ius acquisitum illi contra quem facta est ipetra
tio: quod auelli ab ipso inuito non potest ad hoc. s. eo. li. de elec. ab
eo qui contra. & est simile huic regule i eo quod dicit q̄ ratibabitio
retrotrahitur. quod dicit lex q̄ appellans condemnatus de furto
si non prosequitur ap. retro notatur infamia: videtur enim ratam
habere sententiam. ff. de bis qui no. infra. l. furti. Olim dubitabā
an idem excommunicatione post ap. lata. sed dic ut. s. eo. li. de sen.
excom. licet. Et scire debes q̄ si faciens condemnatus est & satis
fecit sententie. non agitur amplius contra ratum habentem ad inte
resse. sed ad penam bene. ff. de vi & vi ar. l. i. §. quotiens. ff. d. admi.
tu. l. tres tutores. ff. de iurisd. om. iudi. l. adeo. Jo. an.

Quam sunt partiu. hec regula supra est ex. l. ff. eo. ti. l. fauora
biles. pone casum. iiii. q. i. indicas. s. e. de fi. instru. inter di
lectos. ff. de ac. & ob. arrianus. Hec autē regula vera est. nisi actor
foueat fauorabilem causam: puta matrimonii libertatis testamen
ti uel dotis. tunc enim fallit regula. quia fauendum ē actori. xxxiii.
q. i. si quis acceperit. s. de proba. ex litteris. ff. de manumif. l. ante
penult. Et habet hec regula locum non solum in sententia ferenda
ut. s. s. etiam in iam lata: puta a duobus ordinariis. uno absolue
te & altero condemnante. tenet enim sententia pro reo: nisi in supra
dictis casibus. s. de re iudi. c. vlt. ff. de re iudi. inter pares. Et nota
q̄ dicit obscura. si enim certum esset reum esse obnoxium punire
tur. quia culpa est relaxare vindictam. xxxviii. di. quia sunt. & hoc di
co cum est certum iudici ut iudici. fecus si ut deo. s. de of. ordi. si sa
cerdos. uel ut homini. iiii. q. vii. iudicet. de offi. dele. pastoralis. §. q̄
vero si certum est eum non eē obnoxium absoluitur. idem si dubiū
vt hic vides. sanctius est enim nocentem absolueret. q̄ innocentem
condemnare. ff. de penis. absentem. & sic in re dubia fertur certa se
tentia. contra. xi. q. iii. graue. & de spon. d. muliere. ad hoc. L. d. tra
fac. ut responsum. sed hic non est dubium: immo certum. q̄ ex quo
actor non probauit clare debet reus absolui. vi. q. vlt. actor. vt ecclē.
benefi. ut nostrum. L. de proba. actor. sic no. Ber. de spon. iuuenif
& vide quod de triplici ambiguitate no. xxxiii. di. c. ult.

Reo. sic dicto a re que petitur. uel super qua impetitur. s. de s.
sign. foris.

Rator. contra. ff. de iudi. l. si quis intentione. ubi ambiguum ora
tionem actoris in sui utilitatem interpretatur. So. illud in prin.
lit. in quo fauetur actori. hic in fi. i quo fauetur reo: quod dic ut no.
de ref. spol. cum ad sedem in glo. ii. in fi. In summa igitur no. q̄ in
obscuris potius fauetur reo q̄ actori. nisi fauor cause aliud iducat
vt. s. dixi. binc est q̄ cum semiplene probauit actor. & talis est cau
sa in qua non est deserendum iuramentum. puta criminalis nel fa
mosa uel ardua. L. de proba. sciant cuncti. L. de dolo. d. vlt. & L.
quod me. cau. l. metuz. absoluitur reus. Si ar talis est causa in qua

fit deferendum deferri debet reo: nisi ex circumstantiis personarum
et cause videatur iudici illud deferendum actori: de iureiur. c. vlti.
nec intelligas hanc regulam in obscuris probationibus iudicis a reo
quia illas contra eum interpretamur. de proba. licet quod dic ut dicam
j. eo. contra eum. Jo. an.

In iudiciis.
Pone casum
iii. q. ix. necesse. s. d.
indi. nonit. r. s. eo.
li. de rescrip. statutū
§. insuper. r. §. se. ff.
de arbi. si cum dies
§. si arbiter. aliorum
enim honores alius
nō debent esse occa
sio nocēdi. l. d. sta.
r. imagi. l. vl. ad hoc
xi. q. iii. si quis vero
Signantur contra
ria ad hanc regulaz
xl. di. c. i. xlv. di. cuj
beatus. xviii. di. nobilissimus. xliiii. q. i. qui contra pacem. s. de of.
dele. sane. ii. s. eo. li. de of. dele. c. ii. r. de sen. ex. quia periculosus. ff.
de pen. aut facta. l. de mo. mulie. eos in fi. r. s. d. sumo. per tuas. i.
vbi de hoc. So. i. penis deferunt dignitati et persone: ut ibi: r. d. hoc
transac. c. vlt. ar. cōtra. s. de iureiur. cum quidam dic ut ibi. Idem
in fedendo vel assurgēdo. xciii. di. non oportet. r. no. iii. q. ix. c. vlt.
in iudiciis autem vel sententia non est habenda personarum acce
ptio: ut hic: in eis enim equalitas est seruanda. l. de prox. fac. scri.
l. in sacris. l. x. Idem in penitētie exhibitione. xxvi. q. vii. sacerdos
in prin. in fide christi suscipienda: de conse. di. iiii. nec quēquam
r. in aliis sacramētis: de conu. seruo. c. i. r. in paupēz receptioe cuj
sufficere possumus. xlii. di. quiescamus. r. in aliis operibus pietatis
xvi. q. i. si cupis. hoc ergo quod dicit in iudiciis soluit cōtraria. Et
no. q. iudicium interdū ponitur pro eo quod precedit sniam: ut hic
r. ii. q. i. sicut sine iudicio. r. c. in primis. Interdū p cōdemnatione
de conse. di. ii. timorem. Interdum pro discretionē. iii. q. vii. §. tria
Interdū pro ultima voluntate s. eo. li. de sepul. c. penult. Et nota
q. licet iudex vti non debeat in iudiciis acceptione personarum: ut
hic r. in concor. tamen utile est in arbitrariis iudicem g'ratiosuz ha
bere. s. d. of. dele. consulti. r. facit de accusa. nulli r. qd ibi no. caue
at tamen iudex ne in faciēdo gratia incurrat penam constitutiōis
de re iudi. cum eterni. s. eo. li.

In ignorantia facti. Pone casum in ignorantia facti: in ordina
to ignoranter a simoniaci. i. q. i. si qui a simoniacis. in eo qui
ignorabat beneficium reservatum per papam vel alii collatum. s.
eo. li. de preben. si beneficia simile. s. eo. li. de rescrip. gratia. in eo.
qui locat militi: credens cum paganum. ff. locati. l. si ignorans. nō
enim disciplinam cōtempnit qui militem ignoravit: ut ibi. In igno
rantia iuris pone casum. i. q. iiii. §. notandū in fi. s. eo. li. de prebē.
eum qui. ibi stultus r. c. de iur. r. fac. ig. l. ii. r. l. cum quis. Hec re
gula non indiget glossis: cum eius materia plenissime babeatur. i.
q. iiii. §. notandū. in textu r. glo. xxxviii. di. in summa. r. de hoc dic
ut ibi. Quid no. q. cum queritur de cōdemnatione expensarum
dicimus q. in principali causa probabilis error excusat ad expen
sarum cōdemnatione. ii. q. iiii. c. paulum. de elec. c. i. in fi. s. eo. li. sed
in causa appēlindistincte victus cōdemnatur victori in expensis
ii. q. vi. omnimodo. s. de appel. sepe. l. d. ap. eos. §. ne temere. Rō
autem huius diversi iuris colligitur per hanc regulā. i. principali. n.
causa est error facti quia in ea ex probationib⁹ que i facto cōstitunt
procedit. sed i ap. causa proceditur ex actis prioris cause: unde ibi
ē error iuris: r. ideo nō excusat a cōdemnatione. ut hic Et ideo no.
Inno. r. host. s. de do. r. conu. finem. q. si in causa ap. non procedi
tur per sola antiqua acta: sed iducatur probationes noue per quas
pnuicief: tunc probabilis error bene excusat victū a cōdemnatione
expensarum: quod verum puto: r. videtur casus predictē de re. s. eo.
li. de elec. c. i. in fi. Ad primum dictū huius regule signatur contra
riū. xxxiii. q. ii. in lectum. vbi iponitur penitētia. pbabiliter ignoran
ti factū: sed illud ad cautelā. Itē pira d cōse. di. iiii. q. bis. vbi igno
rante rebaptizatus ordinari nō pōt. illud speciale r. punif sine cul
pa. subest tamen causa. s. iniuria p'imi sacramenti. vel dic ut ibi no.

Quam quis in ius. Hec regula sūpta est ex. l. ff. eo. ti. l. qui in al
terius. Pone casum. xvi. q. iiii. si sacerdotes. sed tertius casū
ibi nō r. de iurep. cura. r. ff. de posu. l. i. in fi. r. l. ii. ibi enim beres
vēdēs rē depositā credens illā fuisse defuncti nō tenetur ad rē s; ad
p'ciuz. qd ar i hac regula dicit: uey ē si cū ipso successore agatur: se
cus si ipse agat. quia certus debuit esse de facto suo cum ad iudici
um puocat: ut i pred. l. qui in alterius. r. est si quia deliberatoe dā
tur reo. sed non actori. quia certus debet eē ad iudiciū puocando.
de hoc dicā. j. eo. nō licet. cū ē si agat probabilis posset eē ignoran
tia. itelligitur at hęc regula generaliter de quolibet successore. siue
sit singularis siue vni uersalis. de quibus dicā. j. eo. is qui in ius. q

Quia restringi: r. fauores cō
uenit ampliari.
Idem.
Ecce concessum a principe
beneficium esse mansurum.
Idem.
Adulterū a iure beneficiū nō
est alicui auferendum.
Idem.

videtur cōtra sed non est. quia ibi loquitur de iure. hic dō facto vbi ergo quere
retur de prescriptione in qua sufficit bona fides. quod dic ut. s. eo. li. de pre
scrip. c. i. prescriberet successor bone fidei. quod non prescriberet predecessor
cum mala fide ubi autem requireretur titulus. si iniustū titulū habuit prede
cessor talem qui non det causam prescribendi. successor qui eodem iure uti
tur non prescribit. ff. d. diuer.
temp. prescrip. l. cuj heres. r.
aduerte quia regula ista uēit
exmplicatiue ad preceden
tem. ignorantia facti proba
bilis excusat vt ibi nel si in ius
succesit alterius vt hic.

Quia restringi. Pone
casum in primo dicto.
xxxv. q. iiii. quod scripsi. ubi p
uilegium odiosū de cōtraben
do. f. i. gradu prohibito restri
gitur. s. de deci. tua. i. vbi deci
me noualium nō accrescunt
laicis habentibus decimas i
feudum. ut. s. eo. li. de fi. pre
sby. c. i. r. vlt. i secundo pone. xvi. q. ii. c. i. s. eo. li. d. priuile. licet. ii. respōso. l.
de sen. pas. r. resti. l. i. que canonizata r. ij. q. iij. in fi. r. cōcor. ad hanc regulam
xvi. q. iij. §. potest. s. eo. li. de priuile. ne aliq. ff. de libe. r. potestbu. l. cū quidaz
si ergo ius uel priuilegium odiosum ē: restringēdū ē si fauorabile ampliandū
vt. s. si fauorabile: r. odiosū. ut macedoniamū ampliā pacto. quia illi iuri nō
potest renūciari. ff. ad macedo. sed r. si pater i. si. item extenditur non solum
ad pecuniam. sed ad rem aliam datā in fraudem. ff. eo. ti. si iulianus. §. mutui
r. l. iiii. §. i. r. per hanc regulam soluūt contrarium decre. de deci. ex parte. iiii.
ad decre. eodem titulo cum contingat in decret. enim ex parte erat fauor. sci
licet priuilegium r. ideo concessis decimis intelliguntur concessa etiam no
ualia sed in decre. cuj contingat. erat odium. f. prescriptionis. s. de prescrip.
vigilati. r. iō h; prescripserim decimas nō videor prescripsisse idualia postea in
surgentia. ut ibi. Et facit ad questionem quā no. host. s. d. prescrip. cū ex of
ficiū. de prelato qui prescripsit visitationē r. nūq. fuit procuratus. modo perit
pcurationē. an sit audiendus. r. dicit q. nō prescriptio enī odiosa ē. r. iō vnum
sine altero acquiri potest per eā nec tūc ē visitationi annexa procuratio: sed
ius cōe fauorabile. r. iō visitationi que d iure cōi sit. annexa ē pcuratio vt ibi
odia igitur restringēda sunt vnde alterius odio quis grauari non debet. j. e.
nō d; r. adde hic quod ibi dicam io. an.

Ecce concessum. Pone casum. xxv. q. ii. c. i. r. ii. s. eo. li. de preben. sicut
nulla in auc. col. vi. constitutio que de digni. in fi. ubi filiūssa. per digni
tatē sibi delatā factus sui iuris dignitatis sue administratione finita remanet
sui iuris. ad hoc. s. eo. li. de priuile. c. i. i. prin. priuilegia ergo principis sunt per
petua. r. hoc vey ē in realib⁹. personalia enī extinguntur cū personis. quod dic
ut dixi. s. eo. priuilegiū. idē dico de priuilegio ad tēpus dato. pone casū de v.
fig. tua. s. eo. li. de prescrip. si propter r. h; hic exprimat de principe idem i
beneficiis aliorum. xi. q. ii. si cōp. de instit. cū venissent. possunt. n. episcopi da
re priuilegia de re iudi. cū iter vos de hoc. xxv. q. ii. i. sūma. Et no. q. licet p'ri
uilegiū debeat eē ppetuū vt hic. extinguitur tū pp abusu. negligentia. cōtrari
um factū r. superueniens enorme preiudiciū: quod dic ut no. xxij. di. reuonan
tes. xi. q. iij. priuilegiū. de deci. suggestū. vnde dico q. ab ipso principe uerba
priuilegiū iterpretanda sunt ita q. alteri enorme preiudiciū nō afferant. s. de
uer. sig. quid per nouale. si autem ex postfacto superueniat preiudiciū. pone
casum per decr. suggestū. de deci. hic cū sit necesse directe venire contra uer
ba priuilegij credere. pponendā principi questionem de priuilegio. quod de
nouo tendit ad noxā. r. contra illud non debere propria auctoritate venire se
cundum Lau. qui hoc sentit. xxv. q. i. in fi. r. Ber. i. predicta decre. suggestū
i vltima glo.

Prius: iustā ignorantie causaz
censetur habere.
Idem.
Ecce concessum a principe
beneficium esse mansurum.
Idem.
Adulterū a iure beneficiū nō
est alicui auferendum.
Idem.

Prius: iustā ignorantie causaz
censetur habere.
Idem.
Ecce concessum a principe
beneficium esse mansurum.
Idem.
Adulterū a iure beneficiū nō
est alicui auferendum.
Idem.

Prius: iustā ignorantie causaz
censetur habere.
Idem.
Ecce concessum a principe
beneficium esse mansurum.
Idem.
Adulterū a iure beneficiū nō
est alicui auferendum.
Idem.

interuenit tamen in eis tacitum uel expressum ministerium iudicantis: ut in deliberatoris. xx. dierum et similibus quod ergo hic dicit: quod beneficium iuris nemini est auferendum. intelligas ab homine et sine eade cognitione. alio enim iure interdum tollitur alterius iuris beneficium. pone exemplum in solenniter ueniente qui non contrahit. s. eo. li. de vo. et vo. re. c. vno. In corumate in non ueniendo. In notorio criminoso et i tertio appellante: qui non audiuntur appellantes. xxiii. q. iii. de illicita. d. ap. proposuit. et c. sua nobis. C. ne. lice. in vna et eade causa ter. ap. per totus. s. ubi ius aufert uel permittit hominem auferre: cessat regula: sicut est uidere in patre qui a iure habet usufructum in bonis aduenticiis filii. C. de bo. que li. l. cum oportet et l. vlt. et tamen aufertur propter relinquentem ea conditione ne ad patrem perueniat usufructus. in auc. ut li. matri et auie in prin. col. ix. Item a lege datur marito administratio bonorum parafernalium: et tamen potest auferri per mulieris prohibitionem. C. de pac. conuen. l. hac lege. Sed ista que sunt permittente lege per hominem fieri non videntur. sed potius per legem permittentem. Et est hec regula pro clerico electo qui confirmationem debet petere in fra tres menses. ut. s. de elec. q. sit. post prestitum consensum. ut ibi. episcopus ei mandat quod petat confirmationem infra mensem: uidetur enim quod non possit hoc mandare: ex quo. n. eodem uel alio iure non cauetur quod hoc possit: ergo beneficium illi electo indultum tollere non poterit per hanc regulam. et ea que supra dixi. Jo. an.

Non firmatur. Hec regula sumpta est ex l. ff. e. ti. l. quod ab initio. Pone casum. i. q. i. principatus. ubi non conualefcit sumoniacus ingressus s. eo. li. de rescrip. si eo tempore. ubi spectatur impetrantis etas quam habebat impetrationis temporis. ff. de uer. obli. inter stipulantem. s. sacram. ubi non ualet liberi hominis stipulatio: licet postea seruus fiat: ad idem. supra. eo. li. d. sen. ex. licet. ff. qui et a qui. ma. li. l. si seruo. ubi libertas data seruo alieno non ualet. licet postea efficiatur seruus meus: ad idem insti. quibus non est permiffa. testa. s. preterea. ubi testamentum furiosi uel impuberis non ualet. licet postea efficiatur maior uel sane mentis: concoz. ad hoc. xvi. q. iii. s. potest v. quod ab initio. s. de elec. auditis cum si. Nota ergo ex hac regula initium spectandum. alibi habes de fine: sed prosequere hoc brocardum: ut no. s. de elec. dudum. item no. quod a principio nullum est ipso iure. tractu temporis non conualefcere: secus autem si non esset nullum: sed annullandum. s. de postula. bone. ii. de elec. q. sicut. Expresse contra. xii. q. ii. si qua de rebus. xvi. q. i. c. vlt. de his que fiunt a prela. cum nos et ibi de hoc: de regula. significatum. de inrepatro. cura. de despon. impu. de illis. de coniu. ser. proposuit. ff. de ritu nup. l. si quis in senatorio. C. de nup. et si contra i his omnibus dicitur: quia conualefcit: quod a principio nullum erat. So. ad predic. c. si qua de reb. dic quod non ob. secundum io. qui ibi nota. quod contractus factus per clericos vacante sede tenet ipso iure: sed restituitur ecclesia. Sed Hug. ibi. Tan. Hof. et Ber. extra ne se. vacan. c. i. dicunt contrarium: scilicet quod non tenet ipso iure. et dicunt ibi rescindi quantum de facto processit: et quod potest postea haberi ratum. dicunt esse speciale fauore ecclesie. uel dic generaliter ad illud: et ad oia contraria supradicta. quod illud quod ab initio nullum est non firmatur solo tractu temporis: ut hic. sicut enim tempus non est modus inducende obligatio nis. x. q. iii. quia cognouimus. d. centi. peruenit. C. de pac. si certis annis. nec tollende. s. de prescrip. causam. ff. de acti. et obli. l. obligationum. s. placet. sic nec reparande ut hic: ad idem. ff. de ser. expoz. l. si minor. sed nouo subsequenti consensu interdum expresse sublata causa impedimeti bene. ut per contraria probatur ad hoc. C. si ma. fac. ra. ha. l. i. et ii. probatur hec optime opinio. s. eo. li. de spon. impu. c. i. valent ergo ex subsequenti consensu. ex nunc. no. ut extunc. ff. de offi. procon. l. obseruare in fi. Speciale tamen uidetur secundum Ber. in contractu minoris. ubi non tenet contractus nisi tutor uel procurator ibi sit presens. licet postea consentiat. insti. de auctoritate tu. s. tutor. ff. eo. ti. l. obligari. item in electione que si nulla est subsequenti consensu non confirmatur. supra de elec. auditis secundum Ber. qui hoc no. supra. eo. lib. de rebus eccle. alie. uel non dudum in glo. magna i fi. sed adhuc ob. et solutioni contradicit predic. decre. supra de iurepatro. cura ubi etiam tractu temporis confirmatur quod ab initio non ualebat. So. ibi non fuit solus tractus temporis: sed bona fides cum tempore legitimo. quod prescriptione induxit. et facit quod dixi. supra eo. cum quis uel fuit illud propter scandalum uel fuit ibi etiam tacitus consensus episcopi. ut ibi no. item solutioni contradicit. s. de eo qui dux. in ma. quam pol. per adulte. c. ii. ubi matrimonium contractu cum secunda ueniente. prima. mortua prima ex nouo consensu confirmari non potest. So. illud est propter impedimeti perpetuum. s. adulterium cum spofalibus de facto. ut supra eo. tit. c. vlti. licet ergo supuenit casus. s. mors prime. a quo potuerat cum secunda matrimonium inchoari. remanet tamen impedimentum predictum propter quod nouus consensus non potest inducere matrimonium cum secunda. et ibi de hoc illa ergo que de necessitate desiderant initium uel que ideo non valent quia subest in eis perpetuum impedimentum: nec tractu temporis nec nouo subsequenti consensu confirmantur. ut hic et ibi: sed ea que de necessitate non respiciunt initium nec subest in eis perpetuum sed temporale tantum impedimentum. et si non solo tractu temporis confirmantur ut hic tamen sublato impedimento nouo subsequenti consensu interdum tacito. interdum expresse bene ut in contrariis. et sic solutionem intelligo supra dictam.

Non firmatur tractu temporis quod de iure ab initio non subsistit.

Non est sine culpa qui rei que

Non est sine culpa. Hec regula sumpta est ex l. ff. eo. ti. l. culpa est. Pone casum in clerico iacente lapidem et ceco sagittante. l. vi. clerico. xv. q. i. s. ut itaqz. in monacho cibirugico. s. de homic. tua. i. respon. Scire enim debet quod suum non est ad alios pertinere. C. unde uel cum querebatur. Si hec regula vera est: ergo

ad cum non pertinet se immiscet.

Nullus pluribus uti defensionibus prohibetur.

Nemo ex bis.

est culpa gerere aliena negotia: et sic est contra. ff. de neg. g. l. ii. per totum. ubi pedita est actio gerenti. ex improbitate. n. non debuit actiones consequi. xxii. q. iiii. si ad peccatum. s. d. consue. c. penult. ff.

de furtis. itaqz. fullo. So. officium hoc debet homo homini. xxii. q. iiii. c. ij. s. de testa. cum in officiis. ibi primo loco et c. ff. d. ser. expoz. l. seruus. Et nota quod proprie loquendo inter deum et hominem est religio: in decre. iuramenti religio. xxii. q. iiii. vnusquisqz. inter prelatum et subditum obedientia. ii. q. vi. qui se scit. inter maiorem et minorem reuerentia. s. eo. li. de offi. dele. c. ii. inter patrem et filium dilectio. v. q. v. non osculatur. inter consanguineos pietas. inter dominum et seruum seruitium: inter patronum et libertum obsequium inter hominem et hominem officium. non potest ergo dici ad eum non pertinere: nam uides quod olim appellans pro condemnato habebat biduum ut in propria causa. non triduum. et aliena. ff. d. ap. non tantum. ff. quando ap. sit. l. ii. ad hoc. ii. q. vi. non solent. Explicare potes hanc regulam etiam in imperito medico et in iudice qui per imperitiam male iudicauit. qui tenetur actione in factum in quantum religioni iudicantis uidebitur equum. ff. d. uaritis et ex traor. cog. l. si iudex. insti. d. obli. que ex quasi delict. in prin. quia imperitia culpe comparatur. i. q. i. non est puranda in fi. xxix. di. c. ult. s. de eta. et quali ad aures. de homici. tua. ff. eo. ti. l. imperia. si ergo est in culpa hec miscendo: ergo tenet ut de casu. quia semper si casus culpa preuenit tenetur quis de casu. de homici. presbyterum. et c. continebatur. et c. ad audientiam. et s. eo. li. e. ti. c. ult. de hoc. l. di. d. bis. s. de homici. sicut dignum in glo. pe. ad hanc regulam concoz. s. de sen. ex. perpendimus.

Nullus pluribus. hec regula sumpta est ex l. ff. e. l. nemo ex bis. Pone casus. xxiii. q. i. quisquis ubi negat Augu. quod dicebat. An. eum facere dicens quod posito quod id verum esset id facit ex causa. de prescrip. auditis. ubi allegatur exemptio et prescriptio C. de transac. interpositas. ubi dicitur transactionem non tenere. tum quia metu interposita. tum quia facta cum seruo proprio. et quod dicit defensionibus. intelligas etiam contrariis. xiii. q. ii. in prin. ubi de hoc. ff. de excep. l. nemo nisi forte specialiter ius impediatur. ut in predic. l. ff. eo. ti. l. nemo ex bis. ipedit. n. ius interdum contrarias defensiones proponi. pone casum. ff. d. noxa. l. quotiens. s. proz ibi conuentus noxali negans seruum habere in potestate conuictus de mendatio tenetur in solidum nec penitere potest. Idem in con uento de pauperie. ff. si quadru. pau. fe. di. l. i. s. interdum. Idem in eo qui negat pecuniam numeratam conuictus de mendacio non potest dicere se soluisse. C. de non nume. pecu. auc. contra qui propriam. idem in eo qui negat se socium amittit privilegium. ut con ueniat in quantum facere potest. ff. de re iudi. sed hoc ita. s. i. idem in eo qui negat sibi pecuniam solutam si conuincitur de mendacio amittit privilegium per quod aduersarius compellebatur probare indubitum. sed ipse compellitur probare debitum. s. de solu. is. q. ff. de proba. cum de indebito in prin. item impedit. ff. de rei uen. l. ul. C. qui po. in pig. ba. auc. si possessor. nam conuentus rei uen. uel pigno. negans se. possidere conuictus de mendacio commodum possessionis amittit ut ibi: et aquila inficiatione crescit in dupli. ff. ad. l. aquil. l. ij. et heres qui negat legatum conuictus. non recurrit ad solemnitatem iuris ut dicatur testamentum imperfectum. insti. de fideicom. bere. s. ult. itez impedit. insti. de fideicom. liber. s. sed quod et in auc. de trien. et se. s. studium. et s. illud actor. colla. iii. du as autem electiones quis simul prosequi non potest. nec una electa redire ad alteram. s. e. li. de elec. ut quis duas. et facit. s. de re iudi. cum olim an autem quis pluribus actionibus uti possit no. xiii. q. ii. in prin. de relig. domi. cum dilectus. et per inno. et hosti. de resti. in inte. constitutus. et plene. ff. de tribu. quod in beredez. s. elige re. licet autem ex titulo duplicato non agatur. s. de fi. instru. iter dilectos. C. de cont. rabe. emp. cum res. tamen bene excipitur. s. de concess. preben. post electionem. de relig. domi. constitutus. et c. cuz dilectus. In illa autem decre. de prescrip. ueniens. simul proponere bantur illa duo. privilegium et prescriptio. per quorum vnum uidebatur recedi ab altero. ut ibi patet. Sed nonne contraria allegant non audiri. ut. xxiii. q. vij. quod autem in prin. de ap. sollicitudine in fi. C. de fur. et ser. corrup. l. i. Quidam indistincte dixerunt allegantes contraria non audiri per pre. decre. iter dilectos sed obstat supradicta iura. Alii dixerunt. l. Buil. naso. Tan. et Hof. recitando quod illud habet locum in actore et in eadem instantia iudicii nam seips in diuersis. ff. de inof. testa. l. papinianus. s. s. nec impuberis. i. reo

autem non habet locum: ut supra probant. Sed huic opinioni contradicit predicti. decre. veniens. nam ibi erant mutue petitiones. et super eo super quo se defendebat abbas non auditur ibi allegans contraria prescriptionem scilicet et privilegium: et ideo dixerunt quod non auditur allegans contraria in eadem instantia iudicii ut in contrariis: sed

in diversis bene. et ideo dixit quod qui primo egit de inofficio suo testamento: et sic cubuit: post postea dicere nullum. vt. l. de inoffi. testa. l. contra mores. sed huic contradicunt de re-

Quod semel placuit: amplius dupliciter non potest.

Idem.

Quoniam debet aliquis alterius odio pregruari.

scrip. auditis. et c. cum olim. vbi in eadem instantia proponuntur. unde dixerunt alij: quod sub conditione licet proponere contraria: pro no talem facit de excep. cum venerabilis. et quod ibi nota. et sic intel ligunt dictas decre. auditis. et c. cum olim. et hoc recitat Hoffr. ser uari in curia. Sed hoc non colligitur ex ipsis decr. et videtur quod dam diuinare. unde verius dicas. quod aut sunt contraria que propo nunt ex pri. aut ex fi. Si ex pri. sunt tria s; ad vnu sine tendunt. pone casum in pre. decre. auditis. et in decr. cum oli. et i dec. post electione cu si. tunc proponi possunt in eadem instantia. et vnum non preiudicat alteri. Si at ad sine contrarium tendunt. pone exemplum per decre. sollicitudin. tunc simul. vel in eadem instantia non proponuntur. ut dixi. s. nec credas quod in pre. decre. veniens privilegium in eo quod privilegium sit contrarium prescriptioni in eo quod prescriptio. sed tenor privilegij erat contrariu prescriptioni. per prescriptiones. n. ibi dabatur abbati plena et pura potestas recipiendi ordines a quo cunq; vellet episcopo. sed per privilegium cum determinatione da batur predicta potestas. si episcopus catholicus non esset et c. dicit tamen quidam referre in verbis an scilicet dicat allego privilegium et prescriptionem: et tunc debet audiri an dicat allego prescriptionem et privilegium. et tunc non auditur: quia ponit carrucam ante boues et sic intelligunt decre. sed vt ibi patet primo privilegium fuerat alle gatum. unde precedens ratio verior est. Et nota quod exceptione ob uiciens non contestatur litem. s. eo. li. de lit. contes. c. ii. nec fatetur. ut. j. e. exceptiones. et adde quod ibi dicam: et concoz. ad hanc regu lam de ap. cum parati.

Quod semel placuit. Pone casum in matrimonio. xxxii. q. v. honorandus. de iur. iur. quemadmodum. ff. de adu. li. vxor. i. fi. In electo. viii. q. ii. dilectissimi. s. eo. li. nulli. de elec. ff. de decur. l. penult. in fi. In iudice. iii. q. iii. offeratur. de causa pos. cum olim. l. de iudicis apertissimi. Idem in aliis omnibus. iiii. dist. in istis s. de proba. per tuas. ff. de neg. ges. pomponius. ii. Salit interdum hec regula ex causa superuenienti vel de nono ad noticiam perueniente. s. eo. li. de elec. ut circa. et c. nulli. s. d. excep. pastoralis. quia que de nouo emergunt indigent auxilio. s. de offi. dele. infinuante ff. de inter. act. de etate. s. ex causa. Itē fallit in casu. ff. de mu. et bo. vt gradatim. s. reprobari. ubi medicus semel probatus iterum repro batur. et est illud speciale propter hominis sanitatem. Item fallit in omnibus casibus in quibus a iure permittitur penitere vel variare sic in ap. a qua licet appellanti recedere. ii. q. vi. si quis libellos. de of fi. dele. gratum supra eo. lib. de elec. quanuis. et c. prouida. et supra de ap. interposita. Item in patrono laico qui variare potest supra d iurepa. quod autem. et c. pastoralis. in cardinali qui variat in casu supra de elec. licet in moniali. s. eo. li. c. ti. indemnitaribus. s. si autē et in testamento quod mutari potest usq; ad supremum vite exi tum. xiiii. q. ii. vltima voluntas. de cele. mis. cum marte. ff. de adi. men. leg. l. iiii. non obstat pactum de non mutando. l. de pact. l. pactum quod dotali. ff. de leg. iii. si quis in prin. i. responso. et in li bello qui vsque ad litis contes. mutari potest. l. de eden. l. edita. d hoc de libel. ob. c. ii. et accusans ante inscriptionem penitet: de ac cu. c. licet. Item iudex mutat interlocutoriam suam supra de appel. cum cessante. et dicit ut ibi et ff. de re iudi. quod iussit. Itē in manda to societate et deposito licitum est penitere: institutio. mandati. s. re cre supra eo. li. de procur. c. ii. et penult. ff. pro socio. sed si socius. s. ultimo. ff. deposti. l. i. s. penulti. et regulariter in contractibus imo minatis quod dicit vt plene nota. ff. de condit. causa da. et causa non se. si pecuniam. Item precarium ad certum tempus concessum eti am ante tempus renouatur. ff. de preca. l. cum precario. ratio quia certi temporis adiectio est contra naturam illius contractus Itēz soluntur sponsalia de futuro per secuta sponsalia de presenti de spon. si inter et sponsalia de presenti per ingressum religionis. d. cō ner. coniu. ex publico et ingressus religionem ante annum vel pro fessionem penitet de regula. ad nostram et professus vnam religio nem et iam inuito prelato proficitur et ingreditur artorem. eo. tit. licet. et a simplici voto receditur per sequens matrimonium supra eo. lib. de vo. et re. c. vno ratio ibi. Item a voto de certa religio ne profitendo receditur per ingressum et iam regule laxioris. s. e.

li. de regula. qui post votum. item fallit in casu quo licet infra triduum peni tere supra de regula. ad nostram. et eo. lib. eo. ti. constitutionem in fi. item in electo qui consentit electioni de se facte qui propria auctoritate penitet ante confirmationem. de transla. iter corporalia secunduz Ber. in is igitur et simi libus casibus quod semel placuit ad huc poterit displicere. Et incidit i hanc

Idem.
Sine culpa nisi subsit causa nō ē aliquis puniendus.

Idem.
Quod quis mandato facit iu/

de arbi. l. penult. vbi licet partes faciant pactum de non recedendo ab arbitrio et ap. renunciant. nihilominus recedere possunt. Item habet locum i bis que scienter placent. et non per errorem facti. xxxviii. di. quanuis. xxii. q. ii. in qui bus. s. de elec. cum in cunctis. et de solu. c. vlti. de coniu. ser. c. ii. et vlt. ff. de iur isdi. om. iudi. si per errorem. Item requiritur quod non placeant sola mente. s; verbo vel facto. de spon. tue. et quod alterius inter sit. facit. j. eo. mutare et quod ibi dicam.

Quoniam debet aliquis. Pone casum in filio qui non excommunicatur p peccato patris. xxxiii. q. iii. si babes. in compromittentibus qui nō pu niuntur dolo compromissarii. s. eo. li. de elec. si compromissarius. s. i. idē. l. de in offi. testa. si quis suo versus fi. vbi renouatur lex antiqua que permitte bat filium exheredari a matre propter paternum odium. ad idem. i. q. iiii. iu dei. de simo. nobis. et c. sicut tuis. supra eo. li. de iniur. et dam. da. et si pignora tiones. l. de penis. sancimus cum fi. Contra. ii. q. vi. biduum. ver. si aduer sus absentem de cau. pos. cum olim. ff. de tributis. procuratoris ubi negligen tia vt in primo. factum ut in secundo dolus ut i tertio. procuratoris nocet do mino. Sed dicit quod ratione mandati ipse dominus videtur id facere. unde eius odio grauatur inquantuz fines mandati patiuntur in eo quod excedit. nota. de of. dele. cum olim. intelligas hoc ut plene no. s. ut. li. non conte. c. i. si idē dicit in herede qui grauatur pro defuncto et in fideiussore qui grauatur pro prin cipali. ut nota. de hoc per gar. in predicta decre. et si pignorationes. item con tra. lxx. di. neminem. ubi in odium ordinantis deponitur ordinatus. Sed ibi non solum fuit odium ordinantis. sed delictum ordinati qui se permisit sine ti tulo ordinari ut ibi nota. item contra. lvi. di. per totum. i. q. iiii. s. item peccato vi. q. i. si quis cum. xv. q. vlt. cum multe. xxxiii. q. iii. in prin. xxv. q. ii. ita nos. d conse. di. i. in sancta. ibi perit iustus sepe pro impio. s. de sil. presby. per totum s. de spō. non est vobis. de here. uergentis. et c. e. ti. c. li. c. ii. s. ii. cuz multis fi. So. triplex est pena eterna spiritualis et temporalis quod prosequere ut no. i. q. iiii. in summa. et xxxiii. q. iii. in summa. de bis que fi. a ma. par. ca. que fuit pena ergo temporali uel spiritali alia ab excommunicatione sepe punif un? pro alio et speciale est: et rationem videre potes: uel in odium criminis. puta lese maiestatis heresis uel scismatis ad hoc. s. eo. li. de scisma. c. uno. uel quia incontinentia paterna timetur in filio. et facit quod dixi. s. e. semel in fi. item contra. ff. de instito. sed et si pupillus. s. ceterum in fi. sed ibi fuit culpa propo nentis. et eodem modo soluitur. ff. de offi. proconsul observare. s. i. q. i. ubi cul pa fuit proconsulis secum ducentis vxorem. item contra. l. in quibus cau. pig. ta. contra. l. satis. ubi bona mulieris in causa mariti primipilarii sunt tacite obligata. ita quod si ipsius bona exhausta sunt. bona vxoris distrahantur. s; illud est speciale. et facit ad hanc regulam. j. eo. damnium quod quis. et quod ibi dicam et satis continuatur hec regula cum infra proxima. p quam et respōde tur ad contraria. s. signata.

Sine culpa. hic ponitur regula. et eius exceptio. i. regula po. ca. lvi. di. statis perversum. s. de consti. cognoscentes. ff. ad. l. aquil. si putator: et exceptione pone casum in marito corrupte qui a promotione sine culpa re pellitur tamen ex causa propter sacramenti defectum. xxxiiii. dist. si cuius. in clerico leproso qui sine culpa propter scandalum priuatur ecclesia. de cle ri. egro. tua. item in domino serui qui noxam dedit qui compellitur emenda re noxam vel dare seruum pro noxa institu. de noxa. in prin. Regulariter ergo nullus punitur sine culpa. xvi. q. vii. inuentum de homici. iohannes. et c. vlt. l. de penis sancimus. s. de consue. c. penult. et. s. regula proxi. cum suis concoz. et est ratio: quia pena est mensura culpe. de offi. deleg. sang. ii. d. trā fac. c. ult. de homici. sicut dignum. ubi autem non extat mensurandum men sura locum non habet. ergo ubi non est culpa nec pena bene tamen ex causa punitur quis sine culpa supra ut lit. non contes. quoniam frequenter. s. si vo in fi. Et hec materia plus glo. non indiget prosequere enim eam ut no. xxii. dist. renouantes supra de consti. cognoscentes de priuile antiqua.

Quod quis mandato. hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. non uiden tur data. s. qui iussu. Po. ca. in milite qui de mandato iudicis occidit. xxii. q. v. miles. in laico uel clerico qui de mandato episcopi capit clericum supra eo. li. de sen. excom. si clericos et in eo qui iussu pretoris corrupit albuq; qui excusatur a pena. ff. de iur isdi. om. iudi. si quis id. s. doli mali. et hec uera cum iudex aliquid mandat officium suū exercendo. ff. ad trebel. seruo. s. cū pretor. Et causa quare tunc excusatur parens est iudicialis auctoritas ut ibi secundo ne contra publicam utilitatem impediatur punittio malefactorum. ut ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. si uero non exercet officium suum: non est parē dum nisi ex reuerentie exhibitione. ff. de in ius vocan. l. generaliter. naz. iter dum resistere debent officiales. de pe. dist. i. nemo supra de elec. fundamenta s. iudices. l. de ap. quoniam: et hoc uerum in atrocioribus. in quibus poti?

deo q̄ hominibus obediendum est. xi. q. iii. si dominus. de sen. ex. inquisito
ni. ff. co. ti. ad ea. In his autem que sine dolo committuntur etiam extra offi
cium parēs excusatur. ff. ad. l. aquil. liber homo. ii. vbi de hoc plene nota. Et
nota q̄ sicut dolo caret qui iudicis obtemperat precepto: ita e converso dolo
non caret qui iudicis non obtemperat precepto. ff. eo. ti. l. non potest. dolo. ca
rere qui imperio magistratus
non obtemperavit.

Cum habeat. reddituuz
cause. in his ergo in quibus
non habet necesse parere. ut
in atrocioribus que ad suum
non spectant officium. dolo si
caret vt supra dixi. et facit de
sen. ex. vniuersitatis. vbi ter
berans monachum si est lai
cus licet faciat hoc de manda
to abbatis sui excommunicatus est. Et nota q̄ dicit q̄ habeat parere necesse
sicut enim necessitas excusat a furto: ut de conse. di. v. discipulos supra de fur
tis. c. iiii. ad hoc. ff. ad. l. rbo. de fac. l. ii. §. cu3. in eadem nau. sic et a dolo ut hic
vides. cum ergo nullum maleficium sine dolo vel lata saltem culpa que dolo
cōparatur. xv. q. i. aliquos de sen. excom. capitulo primo. ff. de ini. l. illud. er
go et a quolibet maleficio excusat necessitas. quod intelligat ut supra dixi. Est
autem regula hec in argumento ad questionem de eo qui ad mādatum eccle
sie reddit debitū p̄roxi p̄dente lite adulterii vel cōditionis. de hoc no. xxxiiii.
vi. si cuius. et d̄ cōm. sermo. proposuit.

Mora sua. hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. in condemnatiōe. §. vni
cuiq3. Pone casum in eo qui est in mora soluendi decimas: quia pere
unt periculo suo etiam casu fortuito. xvi. q. i. decime. Idez in commodatario
uel depositario qui fuit in mora. de commo. c. vno. de depo. bona fides. Idez
in fure qui statim est in mora. l. de furt. l. subtracto. Circa hanc tamen regu
lam nota q̄ ad hoc q̄ quis dicatur morosus requiritur q̄ sciat se debere vel
scire debeat: q̄ interpellatus fuerit a die vel homine: et q̄ habuerit possibili
tatem dandi hoc habes. ff. de rebus cre. l. quod te. et tunc tenetur morosus d̄
casu fortuito. etiam si eodem modo fuisset res apud dominum peritura secu
dum Accur. licet. Adar. contra: ut nota. in dicta. l. quod te. et probatur. ff. de
le. i. cum res. §. vlt. fortassis enim dominus rem vendidisset: et apud alium p
iisset: et hoc tenet Ber. s. de commo. c. vno. et de depo. bona fides. Et nota q̄
dicit mora sua. nā in duobus reis debendi altero interpellato alter liberat in
teritu speciei: sed interpellatus tenetur. ff. de usur. l. mora i si. Item mora fide
iustoris sibi nocet non reo quo minus liberetur interitu speciei: secus econ
uerso. ff. de ver. obli. l. cum filius. et l. mora. et hoc quia fideiusso: habet causā
a reo. non reus a fideiusso:re. Unū nota q̄ si debitor primo fuit in mora sol
uendi. et postea creditor in mora recipiendi. uel contra. q̄ vltima mora nocet
vt. ff. de usuris. l. creditor. et vide quod nota. de deci. cum homines. De mo
ra autem et multiplici eius effectu plene no. ff. de usur. l. mora. Sed nunquid
mora semel commissa purgari potest. et videtur q̄ non. xii. q. ii. longinquitate.
xx. q. ii. puella. de elec. cu3. in cunctis. ibi elapso tempore. de supplen. neg.
prela. licet. et c. vlt. ff. de acti. et obli. l. trahetie. l. de cōtra. et commit. stipul.
magnam. Contra q̄ possit purgari. xviii. di. c. i. ubi de hoc. et c. di. quoniam.
de sup. neg. prela. litteras. de elec. q̄ sicut in fi. de rebus. eccle. non alie. si quis
presbyterorum. de loca. et conduc. propter in fi. et c. potuit in ff. vbi de hoc. et d̄
elec. c. vlt. ff. si quis cau. l. et si post tres. ff. de peri. et commo. rei. ven. l. i. l. d̄
fideius. sancimus. s. eo. li. de preben. si tibi. Solu. dic q̄ vbi dies presiguntur a
canone vel lege penam imponente mora purgari non potest. pena enī semel
commissa non purgatur: et sic intelliguntur prima iura et hec regula. et hoc est
verum nisi eadem lege vel alia vel canone caueatur: in eo casu moram posse
purgari et penam euitari. et sic intelligantur contraria. Lex autē illa et si post
tres. loquitur de preparatorijs iudiciorum: in quibus mora bene purgatur.
ut ibi cum suis si. sed post litem contesta. non purgatur. ff. de verborum obli
gatione. l. si insulam. multo ergo minus purgatur pena semel commissa: nisi
forte fingeretur non fuisse in mora. ii. q. vi. bidnum. de re. iudi. cum bertoldo
ff. de in inte. restitu. l. diuus sicut enim a pena canonis non appellatur. s. de
ap. consulti. iii. et c. quia nos. nec a pena legis. ut. ff. de verborum significati
one. si qua pena. sic nec purgatur vt. s. dictum est. et hoc nota. gar. s. eo. li. de
elec. cupientes. §. q̄ si per. xx.

Et que sunt. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. factum a iudice. Po
ne casum. lxxviii. dist. quorum vices. vbi simplex presbyter ordines cō
ferendo chrismando virgines consecrando nil agit. s. eo. li. de pe. et re.
indulgentie. vbi non tenet indulgentia data ab episcopo vltra tenorem concil
ii generalis. ad idem. ff. de iurisd. om. iudi. l. vlt. vbi dicitur extra territorii
tus dicenti non pareatur impune. idem si supra iurisdictionem suam velit ius
dicere. Et habet hec regula locus etiam cum bonum est id quod facit iudex:
tamen ex quo ad eius non spectat officium viribus non subsistit. pone exem
plum. xvi. dist. bene quidem bonum enim est statuere res ecclesie alienari n̄
posse. xii. q. ii. per totum. de rebus eccle. non alie. per totum. tamen statutum
imperatoris super hoc non valuit. quia ad eius non pertinebat officiu3. ut ibi
ad idem de ap. dilectus. ibi enim officialis archiepiscopi bonum et equum de
creuerat. tamen quia id ad suum non pertinebat officiu3 ratione appellatiois
interposita ad papam non valuit quod fecit. generale enim est q̄ non sufficit
bonum facere nisi et bene id fiat. xvi. q. i. monachi. ii. de postul. c. ii. ff. d̄ re mi
li. l. iii. §. in bello. et facit. xxiii. q. v. relegendes. et de collusi. c. i. et quod ibi nota.
Et quod dicit regula: ea que sunt a iudice alias subaudi. nam in eo q̄ facit

non pertinet ad suum officium non dicitur iudex. sicut ergo pro
curator: fines mandati non debet excedere. sic nec iudex fines iur
isdictionis. et hoc dico siue sit ordinarius siue delegatus siue arbi
ter. saluo eo quod de prorogatione nota. supra. de offi. delega. p. et
S. Q̄neri solet si iudex qui de. x. tantum potest iudicare. iudicat de

non spectant officium: viribus nō
subsistunt.

Scienti et consentienti non fit
iniuria neque dolus. **Q**ue a iure cōi exorbitant ne /

xx. an valeat senten
tia in decem. dixit.
Joan. q̄ non. quia
res iudicata nō po
test pro parte tene
re et pro parte non
tenere. ff. fami. be
re. in hoc iudicio. et
hoc ipse nota. ii. q.
vi. §. diffinitina. v.
cum certa ratione. i
fi. Ad contraria ibi signata. xii. q. ii. si quos de seruis. l. de dona
ti. sancimus. potest responderi id speciale favore donationuz. Ad
decre. de arbi. cum tempore. de preben. dilectus. potest dici quod
ibi sententia continebat plura capitula. vnde in vno potest tenere
in alio non hic autem continet vnum tantum. et cum Joa. concor.
Accur. ff. de iurisd. om. iudi. l. vlt. l. hng. tamen et Lau. tenent con
trarium. scilicet q̄ sententia bene tenet in. x. et dicitur sententiam re
sciudi tantum in superfluo. et hoc nota. ex verbis illius uer. cu3. cer
ta. dum dicit quod contrarius gestum videtur. l. quando prouo.
non est ne. l. certa et pro eis facit quod nota. de donat. apostolice. et
regula. infra eo. vtile. et quod ibi dicam. Pro Joa. optime facit pre
di. decre. supra eo. li. de pe. et re. indulgentie. Pro l. hng. et Lan. s.
eo. lib. de arbi. c. i. ff. de arbi. l. diem. §. si plures. Et facit hec regula
pro his que dixi supra eo. q̄ quis mandato. Ad primum casum cō
tra. xcv. dist. capitulo primo vbi presbyteri chrismandant in fronte.
Sed illud ad tempus a grego. fuit specialiter concessum. et dic ut
ibi. et tunc ad eorum spectabat officium et si non ex ordine ex demā
datione. et vide quod de hoc nota. de conse. dist. v. manus i vltima
glo. nec habet locum hec regula in spiritualibus que potius depen
dent ex potestate ordinis quam iurisdictionis. hinc est quod si epi
scopus qui hoc potest ex ordine consecraret alienam ecclesiam vel al
tare uel ordineret alienum subditum. quod non potest ex iurisdicō
ne consecratio tamen et ordinatio. bene tenet. licet ordinatus exe
cutione careat. vii. q. i. episcopus in dioce. de tempo. ordi. q̄ trāsta
tionem. et dixi. s. eo. ratum.

Scienti. hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. nemo. vide
tur fraudare eos qui sciunt et consentiunt. Pone casum in
ingenuo qui sciens et consentiens contraxit matrimoni
um cum serua uel e contrario. xxix. q. ii. si quis ingenuus. et c. si fe
mina. in clericis qui scienter et uoluntate iocosa se adiuuicem
conferunt supra de senten. excommu. capitulo primo Item in eo
qui sciebat rem quam emebat seruitutem debere. ff. de act. emp. et ven.
l. i. in fi. Et concordat ad hanc regulam infra. eo. eum qui certus.
Et quod dicit hec regula scienti. dic vel scire debenti. ff. de edil.
edic. l. i. §. si intelligatur. ad hoc. xvi. dist. quod dicitis. supra de cle
ri. exc. mi. apostolice supra quod me. cau. c. penulti. in fi. Item dic
scienti a principio. secus si ex post facto. ff. de edil. edic. l. iustissime
§. vltimo. Et nota quod dolus malus est omnis calliditas fallacia
machinatio ad circumueniendum fallendum decipiendum alteruz
adhibita secundum labeonem. ff. de dolo. ma. l. i. §. i. sed sciens
non circumuenitur. fallitur uel decipitur. ergo sibi non inferitur
dolus ergo inductus ad clericatum uel monachatum nō dicitur do
lum passus. quia non est deceptus. xx. q. iii. constituit. ubi de hoc et
de conuer. coniu. dudum in fi. et quod dicit hec regula. non inferri
dolum scienti et uolenti uerum est ut ex eo agi possit. inferitur tamē
ita quod nascitur ex eo actio per exceptionem elidenda. ff. de fur.
inter omnes. §. vlti. et penulti. Et nota quod hec regula formata est
copulatiue non disiunctiue. unde hec duo coniunctim requirun
tur scilicet quod sciat et consentiat. scienti enim et non consentienti
bene inferitur iniuria et dolus. xv. q. i. illud cum simili. Ad hanc
regulam signatur contra. de sent. excommunt. contingit. i. ibi huius
manus iniectio. et si non uolenta tamen iniuriosa noscitur. Solu.
non est iniuriosa. quia iniuria fiat ipsi clerico uolenti ut hic sed est
iniuriosa. quia fit iniuria toti ordini clericali. et ideo ibi sequitur
cum canon ille et c. et ibi de hoc. Item contra. l. de rap. virgi. l. una
ubi si rapio virginem etiam uolentem teneor. sed hoc ideo quia id
uoluit persuasione dolosa. quod plus est quā uolentia. ff. d̄ ser. cor.
l. i. §. persuadere. Item contra. l. de furtis et ser. cor. l. si quis ser
uo. ibi sciens et consentiens agit furti et serui corrupti. Solu. de ri
gore et rei ueritate illi scienti et consentienti non fuit facta iniuria
tamen de quadam equitate agit. ac si iniuria uel dolus sibi fuisset il
latus. unde nec furtum fuit ibi factum nec seruus corruptus ex equi
tate tamen agitur de utroq3. et facit hec regula ad id quod dixi sup
eo. possessor male fidei ad fi.

Que a iure. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. q̄ contra ra

tionem. Pone casum. xvi. q. i. hinc est etiam supra de privile. sane. ff. de constitu. prin. l. i. in fi. et concordat ad hanc regulam infra. e. quod alicui et. c. in argumentum. potes igitur intelligere hanc regulam in privilegio: ut supra quia singulorum privilegia legem communem non faciunt. xxvi. q. ii. non exemplo. Item in iure pone in velleia. no. nam regulariter quilibet intercedendo obligatur. fallit i muliere. hoc ergo non trahitur ad consequentiam: et idem in fi. et vide quod dixi supra eo. privilegium. et quod nota. de privile. sane. Et nota quod sicut ea que exorbitant a iure communi ad consequentiam trahenda non sunt ut hic: sic nec amplianda. sed restringenda ut supra eodem libro. de si. presbyte. is qui in fi. ad idem supra. eo. odia. Item licet favorabile privilegium ampliatur ibi: non tamen ad consequentiam trahitur ut hic. Et facit hec regula ad questionem qua queritur an fratres heremitani vel fratres sancti augustini et alii religiosi mendicantes et non mendicantes comprehendantur constitutione illa extravaganti noviter edita per bonifacium papam. viij. que incipit super cathedram preeminentie pastoralis. que habetur in cle. de sepul. dudum. in qua exprimitur solummodo minores et predicatores. et quicquid alii dicant dicendum est quod non extenditur ad alios religiosos mendicantes vel non mendicantes vel ad seculares clericos. sed solum minores et predicatores amplectitur: tum quia intentio pape videtur hec fuisse: ut per verba ipsius constitutionis apparet. tum quia exorbitans est a iure communi illa constitutio. et ideo ad consequentiam non trahenda nec amplianda ut hic. vult enim illa constitutio dari quartam etiam de his de quibus a iure dari non debet: sicut de ornamentis relictis pro fabrica anniversario xx. xxx. et sic de singulis. puta relictis pro luminaribus vel certis personis: de testa. c. vlti. de verborum significatione ex parte. iii. Dicam ergo illa iura mutata et correctata per constitutionem solum quo ad expressos in ea: quo ad alios remaneant adhuc ipsa iura: contra etiam iurium est vitanda. de elec. ecclesia vestra. ii. cum si. in talibus enim non arguimus de similibus ad similia. concor. quod dicam infra eo. in penis: et facit ad hoc optime supra eo. lib. de elec. statutum et de regula. constitutionem. et ita pronuntiatum fuit per profundissime scientie et bone memorie virum dominum Joannem de monte murlo et per me in quadam questione: in qua fuimus ad consulendum assumpti.

Pod omnes tangit. Pone casum in archiepiscopo considerando ab omnibus suffraganeis. lxxvi. dist. c. i. In electione faciendi ab omnibus canonicis. de elec. quia propter. In concedendo haustum aque in quo omnes vocandi sunt qui ius habent ff. de aqua pluvi. ar. l. in concedendo. ad idem. lxxij. dist. c. i. viii. licet de tempo. ordi. si archiepiscopus. l. de auc. presban. l. vltima ff. de adop. l. nam ita dicitur. nam si qui leduntur vocandi sunt in confirmatione ad proprios ut ibi. Et nota quod dicit id quod tangit omnes debere approbari ab omnibus: ergo non valet quod facit maior pars: et sic est contra. lxxv. dist. c. i. supra de his que fi. a maio. par. ca. c. i. ff. ad municipa. quod maior. Solu. aut competit ut singulis: aut ut collegio: quod prosequere: ut nota. per Ber. et Inno. de constitutu. cum omnes. Fallit autem hec regula in casu. institutu. de reruz diui. §. religiosum ver. in commune. ut nota. in pre. decret. cum omnes ad id quod supra dixi: quod sufficit quod facit maior pars collegii contradicit decret. de re iudi. cum olim in fi. ibi plena omnium qui presentes fuerint et. Sed ibi subauditur vel maioris partis: nam illud dicuntur omnes facere: quod facit maior pars. lvi. dist. apostolica. de elec. cum inter canonicos in princ. ff. ad municipa. quod maior. interdum tamen requiruntur due partes: de elec. licet. et eo. tit. scriptum cum si. et facit hec regula in argumentis ad id de quo olim dubitabatur: an in electione inferiorum dignitatum vel canonicorum vocentur absentes: et videbatur quod non per predictam decre. cum olim in fi. hodie terminatum est. §. eo. lib. de preben. cum i ecclesiis. Item est arg. ad questionem: an papa possit statuere inuitis acholytis: quod ipsi contineant. et hec questio nota. lxxxiij. dist. proposuisti. et dixit ibi Jo. quod non. quia castitas suaderi potest. non imperari. xxxii. q. i. integritas. Bar. brix. ibi contra: cuius dictum penitus est falsum: nisi intelligas de promovendis: sed ipse de promotis etiam intellexit: ut eius verba demonstrant. monachis autem pfectis qui renuclauerunt proprie voluntati austerior regula possit iudici etiam ip sis non approbantibus secundum inno. qui hoc no. de regula. sup eo. et est satis expressum supra eodem libro de sta. regula. c. vno. ibi monialibus indicitur austerior vita: licet non possit sine omnium

voluntate ordinem mutare. de his que ut metusue can. fiunt. c. penulti. Et nota quod secundum primum casum quem posui archiepiscopus de iure consecrandus est ab omnibus suffraganeis. papa tamen sibi hoc usurpat secundum. Joan. qui hoc no. xxxiii. questione. i. pudenda. et li. distinctioe qui in aliquo.

quendum. **Q**uod certus est certiorari ulterius non oportet. **N**on licet actori: quod reo licitum non existit.

In obscuris. hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. tit. semper in obscuris. et l. semper in stipulationibus. Pone casum supra de cens. ex parte. vbi in dubio non copellitur solvere nota ad maximam. sed ad minimam mensuram. ad idem. ff. de le. iii. l. nummis. vbi nummis sic genere legatis debentur minimi. Circa hac regulam no. quod in obscuris non statim inspicimus quod

est minimum. immo inspicimus primo quod est verisimilius et quod plerumque consuevit fieri: ut infra eo inspicimus cum suis concor. et ff. e. tit. l. in obscuris inspicimus. et si hoc sciri non potest tunc inspicimus quod est minimum ut hic. Primo ergo inspicimus quod expresse agitur. puta. x. li. bonon. vel quod agitur tacite. tacite dico vel ratione rei que venditur decem lib. vel ratione persone. vel ratione consuetudinis. Ultimo quod est minimum ut hic. et est si quod dixi supra. eo. cum sunt partium. Et potuit esse ratio huius regule: quia de minimo non est dubium sensisse. quia si intellexit de maximo ergo de minimo. quia plus includit sub se minus. sed non econverso. et de hoc dicam. §. eo. plus semper. Alibi tamen habes argumenta de mediocritate spectanda x. q. ii. hoc ins. de of. custo. c. i. et est expressum. ff. de leg. i. l. legato in prin. vbi de hoc. ff. de auro et arg. le. qui lance. l. de dona. si quis argentum. §. si vero et §. se. cum si. Et potest dici quod in speciebus et artificibus mediis inspicimus. ut nota. ff. manda. l. fideiussozem. et sic intelligantur illa iura. In quantitatibus autem inspicimus quod est minimum ut. §. dixi. ut in predicta. l. fideiussozem. et ff. de leg. i. apud iul. §. scio ex facto. que videtur contraria ad supradictam solutionem. nam ibi legato fundo. si duos fundos habebat testator: debetur minimum si non apparet de quo senserit. sed ibi non erat medium et adverte quia vilissimum hominem habere non expedit. et ideo legato vel promisso homine mediocritas debetur. ut in predicta. l. legato. sed vilissimos numeros habere nobis expedit. unde etiam bagatinos. ut in predicta. l. nummis et vile triticum. ut in predicta. l. fideiussozem. et ideo in his debetur minimum Item habet locum hec regula in penis. ut. §. eo. in penis ut ibi dicam.

Quod certus. Pone casum. xi. dist. c. vlti. ver. sepe dilectionem tuam. supra. de ap. si duobus. In archiepiscopo qui sciens illum excommunicavit qui appellauerat ad papam. ff. de ac. emp. et ven. l. i. in fi. In eo qui sciebat rem quam emebat seruitutem debere quia non aget ex empto quanto minoris ut ibi. et facit supra eo. scienti. et quod ibi dixi. et nota. ff. eo. si. nemo videtur. et quod ibi dicit qui certus est. subaudi vel esse debet. nam non est necessarium singulorum auribus intimari quod est publice promulgatum. xvi. dist. quod dicitis. de postula. prela. c. i. ff. de insti. sed et si pupillus licet autem canonicus qui certus est de morte episcopi de ipsius morte non debeat ulterius certiorari: ut. §. de elec. cuz inter vniuersas. tamen citari debet ad electionem faciendam. ut nota. Ber. in dicta decre. cum inter. quod veruz puto. nam qui certus est ut homo certioratur ut iudex. ii. q. i. multi. et interdum certus adhuc certioratur ad cautelam. ut in predic. c. xi. di. i. c. vlt. et si consilium indistincte dicit absentes vocandos qui sunt in loco et. de elec. qz propter preterea licet sciat ecclesiam vacare: diem tamen assignatum ad celebrandum electionem ignorat. et ideo vocandus est et dies notificandus. ar. ff. de adul. l. denunciasse. Concordat ad hanc regulam. §. de rescrip. ab excommunicato. ibi qui de facto suo certus et. et de loca. et conduc. potuit ibi dies statuta interpel lar sine alia hominis requisitione. ut. §. eo. li. de elec. cupientes circa prin. ibi vel post obtentam de ipsorum electione noticiam et. et est hec regula in argumentum ad questionem qua queritur: an qui ingressus religionem in fine anni exiit. si iterum eandem religionem ingrediar. an debeat habere annum. et satis videtur quod non per hanc regulam. nisi conditio persone vel religionis mutata esset. et hoc tenet. Bar. brix. in questionibus suis in questione que incipit aliquis intravit monasterium.

Non licet actori. hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. non debet actori ratione. §. de mu. pe. prudentiam. vbi remotio ap. prodest reo ut actori. ad B. l. de prox. sacro. feri. l. in sacris. li. x. et facit ad hanc regulam. §. eo. in iudiciis. et quod ibi dixi. Formata autem fuit hec regula per hunc modum. quia favorabiliores sunt rei quam actores. unde siquid actori licet. multo magis reo qui favorabilior est. ut. §. e. ti. cum sunt. sed ea ratione qua paritas est seruanda in iudiciis. ut in predicta. l. in sacris. et. §. e. in iudiciis. intelligatur idem iuris et econverso ut non liceat. quod non licet actori. No. tamen quod reus maiores habet dilationes quam actor. ut. ff. de feris. l. vlti. et reus habet dilatorias et non actor. ut in auc. l. de lit. contesta. auc. offeratur. canonizata. iii. q. iii. Item si reus plures habet ordinarios. actor eligit vnum. salvo eo quod de scholabus dicitur in constitutione Sedertici. l. ne fi. pro patre. auc. habita. et sic

actor recuset ordinariū quod non potest reus secundum leges. de hoc. l. de iudi. apertissimi. r. l. de iurisd. om. iudi. l. nemo. sed secundum canones bene recusat ordinariū. xi. quest. i. peruenit. de so. compe. si quis contra clericum. secundum formam decre. de ap. cū speciali. adhuc remanet differentia quo ad hoc quia in predicto casu actor vnum eligendo. reliquum sola voluntate recusat. quod non potest reus: immo necesse habet causam allegare. r. coram arbitris probare: ut in predicta decreta. cum speciali. r. a principio habet proponi exceptio de suspecto. d. hoc plene iii. q. iii. offeratur. de re iudi. inter monasterium. ex superuenienti autem causa recusat per actores r. reum. de off. si. dele. causam que. r. c. insinuante cum si. Item reus de maiori excommunicatiōe excipit contra actorem. sed non actor contra reum. de iudi. intelleximus. de excep. cum inter priorem. Item magis puniuntur contumacia actoris quam rei: quod probatur supra de do. et contu. causam que r. supra eodem libro. eo. tit. actor qui. r. idem i. similibus. Et no. q. si reus vult se onerare superflua probatione. mos ei gerendus est ut. ff. de proba. l. circa. r. facit bec regula.

Mutare. hęc regula sumpta est ex. l. ff. eo. tit. l. nemo potest mutare pone casum in electione. viii. questione secunda dilectissimi supra d. electi. publicato. r. c. ab eodem libro. vi. In eo qui servitutem cessit: qui mutare non potest: licet nondum socii cesserint. ff. de serui. rusti. predi. l. per fundum. ad idem. l. de neg. ges. l. vltima. ff. quorum lega. l. i. §. prodest. Illa igitur regula supra eodem quod semel. intelligitur secundum istam: scilicet quando r. mutatione voluntatis vel placiti alteri impedimentum vel detrimentum affertur ut dixi ibi: r. fallit in casibus ibi nota. item fallit in suo bene abstinente vel repudiante qui re adhuc in eodem statu manente adire potest vel tempus ad liberandum petere. l. de repub. here. l. vltima. ff. de iudi. deli. si quis seruus. r. facit bec regula ad ea que notantur supra de elect. in causis.

Eneri. hęc regula sumpta est ex. l. ff. eo. tit. l. in toto iure. Pone casum c. in quo obtinet vices episcopi. item. s. de offi. lega. studuisti. vbi de causa cognoscit de legatus specialis non legatus generalis. ff. de penis. sanctio legum que nouissime certam penam irrogat his qui legis preceptis non obtemperant. ad eas species pertinere non videtur quibus specialiter ipsa legis pena addita est. conco. ff. de le. iii. l. vxorem. §. codicillis. s. de rescrip. pastoralis. §. i. r. de hoc eo. tit. c. i. r. xxv. q. ii. in summa. hęc regula habet locum in rescriptis siue primum sit generale. r. secundum speciale: ut in predi. c. pastoralis siue primum speciale r. secundum generale. ut eo. tit. abbatem. siue eodez tempore datum sit generale r. speciale. ad hoc. s. eo. li. de rescrip. c. penult. rescriptum autem speciale non tollit privilegium generale: ut eo. tit. cum ordinem quod est contra. nisi de ipso privilegio fiat mentio i. rescripto ut ibi. uoluerūt quidam huius regule dictum extendere ad privilegia. ut secundum speciale deroget primo generali sed hoc est falsum quia semper ualet primum siue sit generale siue speciale. si in secundo non tollatur expresse supra de rescrip. ve niens supra eo. decet cum suis simi. ratio diuersitatis est quia per primum privilegium etiam generale consequitur quis statim plenum ius: sed per primum rescriptum generale non consequitur quis plenam iurisdictionem in speciebus. de rescrip. pastoralis. r. c. ad bec. r. ideo statim tollitur facilius. Contra supra de offi. dele. ex parte. vbi secundum speciale non derogat primo generali. sed ibi si bene intueamur utriusque fuerat speciale r. dic ut ibi. Notauit igitur Hoffr. s. de off. lega. c. ii. quod bec regula fallit in tribus casibus. in primo le. ut de rescrip. cum ordinem. r. cum genus ad unam rem refertur. ut in hac decre. ex parte. r. cum speciales littere non exhibentur re integra. s. de filiis presbyte. ex tuarum. Nota ex hac regula. q. non tantum ualet genus quo ad speciem quantum ipsa species: ad idem. s. de ap. c. ii. eo. li. de pcura. qui ad agendū. ff. si quis caut. sed r. si. §. questus cum si. de hoc. xxiii. dist. quāquā. de offi. ordi. si sacerdos. item nota q. licet per speciem generi derogetur. ut hic r. s. eo. li. de preben. dndum. tamen species sub genere bene continetur. xiii. q. ii. non estimemus. r. predicta decre. dudum. et optime. ff. de leg. iii. hoc legatum. vbi generale verbum que vxoris causa parata sunt singulas continet species r. ff. que in frau. credi. l. vlti. §. i. et. ff. eo. ti. l. semper in generalibus specialia insunt. Contra. ff. de donat. l. filiusfamilias. vbi dicitur q. si filio concessum est donare. non potest mortis causa donare nisi id specialiter fuerit permissum. r. sic generali verbo donatio specialis donatio mortis causa non continetur. que species est ut in sti. de dona. in prin. r. est speciale quod ibi non tantum ualet genus quo ad speciem quātū species ut. s. dixi. r. potest esse ratio. de his non uideat actū uel cogitatū. l. que res pig. obli. pos. l. i. uel q. qñqz genus ut proprium attribuitur speciei. ff. de adop. l. i.

Plus semper. hęc regula supra est ex. l. ff. eo. ti. l. in eo q. plus pone casu. xxiii. q. i. si quis dederit. vbi quidā iponebat penitentiam. x. anno rii. alii. vii. alii. v. r. ibi canon hęc vltimā sequitur. item i. arbitris pronuntiatis bus quilibet diuerso numero. s. eo. li. de arbi. c. i. ff. de arbi. l. die. §. si plures. r. facit in sti. de seruit. §. actus. ubi qui actū habet. f. ius ducēdi domine uel iumē

tum uel nebiculū habet et iter sed non ecōtrario. Et est bec regula ratio quare i. obscuris sequimur minimū quia plus continet i. se minus sed non ecōtrario. ut dixi. s. eo. in obscuris. r. concoz. ad hanc regulā. j. eo. cui licet. Contra. s. eo. li. de preben. cū i. illis. §. ult. vbi dicit q. si mandaf. puideri de beneficio qd spectabat ad collationē

Idem.

Pro possessore habetur qui dolo desit possidere.

Idem.

Titile nō debet per inutile mutari.

Idem.

capituli nō adiecto cōmuniter vel diuisim. nō pōt provide ri d. beneficio quod spectat ad collationem alterius de capitulo. So. illud facit forma mandati. et intentio scribentis qui alterum solus grauare nō iten debet. itē hanc regulam r. illā. j. e. cui licet. et illam. i. eo. q. ob gratiā r. j. eo. in

toto. et. s. e. li. d. pben. cui de nō sacerdotali. vbi si mādaf. alicui puideri de pōda integra ēt eo volēte sibi nō poterit d. dimidia puideri. uel si mādaf. puideri d. prebēda certi valoris. de prebēda minoris valoris ēt eo volēte puideri nō poterit ut ibi i. si. p3 solutio. quia id facit forma mādati que exacta diligentia ē seruanda ut ibi itē fallit bec regula i. casibus ubi requirit specialis expressio. ubi gen^o qd plus est nō p̄tinet speciē qd minus ē. ut dixi. s. regula. pr. Et no. q. bec regula locū h3 in eo qd ē p̄tinet q̄titate. qd. n. plus ē utiqz tāti est. s3 plus qualitate non icludit minus qualitate. ut dicam. j. eo. cui licet.

Pro possessore. hęc regula supra ē. ex. l. ff. e. ti. l. qui dolo desierit. et. l. parē eē. r. l. ad ea. §. sēp. po. ca. s. ut lite pen. ecclesia sancte marie. ii. ff. de rei ve. q. si dolo. et. l. si ar. §. si is. vbi conuentus rei uendi. si dolo desit possidere habet p. possessore. idē in p̄ueto petitione hereditas. ff. d. peti. here. sed et si. §. qd ait. et. §. perinde iquit idē i. p̄ueto norali. ff. d. noxa. si bone fidei. ff. si ex nor. cā ag. l. ii. §. i. idē i. cōueto quod vi aut clā. ff. qd vi aut clā. l. sēp. §. aī repe. et idē i. similibus. hęc at regula nera est quod ad hoc yr itātū teneat q. dolo desit possidere. iquātum possidēs nō tū tenet taliter. nā d. possidētē daf. directa. hic aut daf. utilis. ut. ff. d. noxa. l. electio §. ult. Quid sit dolo dixi. s. e. ti. scienti. Et est si. ad hanc regulā. s. d. do. r. cōtu. p̄tingit. vbi ille qui causa rei seruāde nō pōt adipisci possessionē ob dolo uel potentiam rei elapso anno efficitur verus possessor: ac si possedisset corporaliter. ad idē. ff. d. dolo r. elegāter. §. si dolo. Et no. hic. d. fictiōe. q. ius fingit eū possidere: qui nō possidet i. neritate r. ioperator. p̄sentancū nobis est ubi nulla stipulatio fuit i. terposita itelligi eam adhibita. l. de rei vr. act. circa pi. ad idē. ff. de adop. si arogator. xvi. q. iii. si sacerdotes. de transla. inter corporalita. r. facit. qd dixi. s. e. sine possessione. Dicit tñ lex q. p. fictionem iuris ueritas nō p̄funditur nec delectur. l. de iure do. i. reb^o. Et no. q. d. eū qui dolo desit possidere: r. fecit ut nō possibilitatē dādi iuratur in litem ad estimationē rei: r. ibi precedit iuramentū r. sequitur iudicis taratio: r. est speciale: q. illud iuramentum est de affectu: nō de ueritate. quod die ut plene nota. ff. de in lit. iuran. uideamus. §. iurare. item no. q. bec regula locū h3 i. p̄ueto r. etiam in prelati q. ad bona propria. Si autem ecclesia desinat possidere dolo prelati nō h3 locū in ecclesia iste rigor: quia delictū persone r. e. vt. j. eo. de licitum cum suis cōcoz. r. hoc no. ber. secundum lau. s. ut lit. pen. eclesia. i. in vlti. glo. item no. q. regula dicit dolo: q. si sine dolo tempore quo mora est ius uel quo res iudicat desit possidere: absoluit s. de excep. aduersario. ff. de rei uen. sin at circa prin. Sed si itez i. cipiat possidere r. itez agatur contra eū nō ob. excep. rei iudi. vt ibi dī. Si agens dicat reū dolo desisse possidere: reus aut em dicat q. desit sine dolo: quis habeat p̄bare queri solet: de quo die ut no. p. ber. i. predicta decre. d. excep. aduersario. r. qd. s. dixi. q. qui sine dolo desit possidere absoluitur: verum intellige euz a p̄ncipio sine dolo possedit. Si autem a p̄ncipio dolose possedit: puta per usuras furtū uel rapinaz uel simili modo. ēt si sine dolo possidere desit pu ta naturali interēptiōe uel casu uel furto uel uolentia nibilominus tenetur: de vsur. cuz. tu. d. rap. super eo. r. l. de furtis subtracto. ff. de vi. r. ui. ar. l. i. §. rectissime. r. facit quod dixi. s. e. mora.

Titile non d3. po. ca. xii. q. ii. si quos de seruis. vbi episcop^o unanimiter seruū benemeritū cui dedit ultra. xx. sed illd amplius tantū reuocabitur. s. de preben. dilectus ubi confirmatur factū legari in uno capitulo r. non in alio. l. de donatio. sancimus vbi tenet donatio pro parte r. pro parte non tenet. Et no. q. hoc est brocardicū. r. p. hac parte faciunt iura. s. inducta. ad idem. xxxvii. di. turbat. r. c. si quid veri. i. q. i. nōne sodomite. r. c. vris declarauit xii. q. v. q. xvii. q. iiii. q. xxi. q. iiii. inter cetera. xxi. q. iiii. quid ergo. de conse. dist. iiii. si nō sanctificat. s. de ar. cū tempore. de donatio. apostolice. r. ibi nota. de testa. rainuritus. r. c. rainaldus. institui. d. iuri. stipul. §. q. si quis. ubi si stipulo: michi et alii. tenet stipulatio

pro dimidia. pro alia dimidia non. ff. de usufr. usufras. vbi illicite usufru re non vtiuntur. et eo. ff. l. placuit. vbi stipulatus usufras vltra modum licitum vel usufras usufrarum licitas tantum petit. licet non vltra: et ff. de iure do. l. siue generalis. vbi si generalis curator vel specialis doris vande causa constitutus: amplius quam fuerint mulieris facultates promiserit: non valet ipso iure promissio in superfluo: sed vsqz ad licitum modum bene. et l. de transac. si ex falsis. vbi transactio tenet p parte et p parte non. l. de usufr. cum allegas. l. si ser. pe. si p mutua.

Et eo non debet quis fructus consequi quod nifus extitit impugnare. **I**dem. **Q**uid quid prohibetur: prohibentur omnia que sequuntur ex illo. **I**dem.

vbi pene promissio tenet vsqz ad legitimam quantitatem usufrarum et non vltra. et l. de secundis nup. hac edictali. §. si vbi. vbi si vltra statutum modum relinquat vitrico vel nouerco id quod plus est solummodo reuocatur. l. de liber. preter. uel exbere. aucte. ex causa. vbi dicitur ex causa preteritionis uel ex hereditationis irritum est testamentum quod ad institutionem: cetera namque firma permanet: per que et similia probatur vitale per inutile non vitiari. Contra quod vitale vitale per inutile. probatur ix. di. si ad sacras. xxiii. di. quorundam. iii. q. ix. puro. §. de offi. dele. cum super. et c. super questionum. §. si vbi. de re iudi. ad probandum. ff. de aqua quo. et est. l. i. §. item queritur. ff. de ar. l. pedius. vbi com promissum in seruum et liberum factum non tenet. ff. de transac. cu. hi. §. preter. vbi requiritur totum vitale gestum. et insti. qui mo. tol. ob. §. preterea. vbi prior stipulatio vitale vitatur pretextu sequentis non nationis: licet sit inutile. So. dixit bar. brix. et hoc no. iii. q. ix. pura quod vitale per inutile vitatur. vbi in iure id inuenitur expressum: alias non. uel dic plenius quod regulariter vitale non vitatur per inutile. ut hic patet. vides enim quod hoc pars probandi. f. negatiua hic ponitur per regula: habemus igitur stare regule nisi specialitatis ratio: uel casus specialis contra regulam appareat. ut dixi. §. in rubrica. Est autem contra hanc regulam casualiter inuenire vitale vitari per inutile. ut in contrariis. Et est specialitatis ratio. quod vitale et inutile sunt inseparabilia. ut vides in c. quorundam. in decre. cu. sup. et in decre. sup. questionum. et in decre. ad probandum. in l. pedius. et in omnibus contrariis. probatur optime hec solutio. ff. de aqua quo. et est. l. i. §. trebatius. et c. item queritur. dicit enim in §. trebatius. quod si habeo seruitutem ducendi ad aquam certum numerum pecorum. si plus ducam: superflua poterit dominus remouere. et in §. item queritur. dicit quod si habeo seruitutem ducendi certam aquam per fundum tuum. et ego aliam aquam illi misceo quod a toto potero prohiberi. Ratio ergo diuersitatis est. quod pecora separabilia sunt. aqua mixta inseparabilia. ideo in primo prohibetur solum a superfluo: in secundo a toto. Item probatur optime. ff. de edil. edic. plerumque. et l. ediles. §. cum autem. et §. se. vbi si difficultis est separatio: redibit vno redibitur et reliquum. ad. idem. ff. de le. i. plane. in prin. ff. de verbo. ob. l. i. §. sed et imbi. et l. que extrinsecus. cum si. Colligit solutio. ff. de usufr. l. pecunie. i. niso. in vlti. glo. Arg. §. ff. de dona. inter vi. et vxo. si sponsus. §. ii. Sed illud speciale donationum fauore. Item contra predicta. ff. communia predi. l. proprium solum. vbi si vendo proprium solum: ita ut mihi et vicino seruiat: mihi soli et non vicino seruitus acquiritur. et ff. quod cum sal. tu. l. i. §. sed pompo. vbi si verus tutor auctori tate prestitit cum falso tutore tenet ipsius veri tutoris auctoritas. et ideo subsistit quidam quod si vitale et inutile sunt inseparabilia. et vitium est in re: tunc vitatur ut. §. dicitur est. Si autem vitium est in persona adiecta: tunc non vitatur. et sic intelligantur hec contraria. Sed hec solutio reprobari videtur per predictam decre. de offi. dele. cu. super. et ideo posset responderi ad predictam. l. quod cum sal. tu. ff. vbi ibi no. ber. uel posset dici quod in illa. l. verus tutor et falsus auctoritate non simul sed separatim prestitit. et ideo cum actus commissi non fuerint: vitale non habet per inutile separari. Ad. l. proprium. ff. communia predi. bene fateor quod seruitus est res inuisibilis: sed ibi vendens seruitutem integram sibi et integram vicino acquirere voluit. seruitus autem vicini bene est separabilis a seruitute vendentis. et ideo altera vitale per alteram inutile non vitatur. Ad leges autem superius allegatas. ff. de ar. l. pedius et ff. de transac. cu. hi. §. si pretor. dico quod ibi non erant duo: quorum alterum vitale est alterum inutile: sed vnum solum. f. transactio super alius mentis in secundo casu inuolida. quod non quesierat pretor de omnibus que mandat pretor. in primo casu vnum fuerat compromissum et non duo. Sed ad hoc ultimum est melior prima solutio: videtur tamen fallere predicta solutio in casu. ff. de fideius. l. grece. §. in omnibus. vbi dicit quod si fideius obligatus est in duriorum causam quam principalis: omnimodo non obligatur: sed secundum opinionem illam que expedit omnimodo non obligatur in eo. f. quod excedit non contradicit.

Et eo non debet. Po. ca. in eo qui dicit decre. epistolas non esse authenticas quod nullam debet per se obligare. xix. di. si romanoz ad ide. viii. di. quo iure. Item pone in eo qui impugnat compositionem qui ex ea beneficii non consequitur. §. de cens. cum olim. Item in eo qui impugnat testamentum: dicitur illud inofficiosum qui si id improbe dixit et succubuit quicquid ex testamento capiebat perdit. ff.

de inoffi. tes. pap. §. meminisse. ad idez. xiii. q. ii. quod preposterum. §. de testi. presentium. l. de his quibus ut indig. l. alia est. et dicit lex absurdum est que redire ad id quod semel renunciandum putauit. l. de rebus credi. si quis iustitiam et facit ad hanc regulam. §. eo. quod semel. et quod ibi dixi. et quod hic dicit nifus extitit vix cum effectu saltem quantum in eo fuit quia per seueravit. si autem simpliciter protestaretur secus esset: ut intel ligit ber. pred. decre. de testi. presentium. Item si inciperet agere uel excipere et desisteret ante sententiam. ut probatur predicta. l. pap. §. meminisse. et l. alia est. et hoc no. ber. in pred. decre. de cens. cu. olim et quod dicit hec regula verum intelligo nisi forte ex necessitate officii habuerit impugna-

Pluralis locutio duorum numero est propria. **I**dem. **D**isputari non debet ei per quem non stat: si non faciat quod per eum fuerat faciendum. **I**dem.

re. nam tunc proprio nomine fructum consequi posset. hoc probatur. iii. q. vii. §. tria. ver. si contra patrem pupilli. ff. de postul. l. vl. ff. de iudi. iulianus ait. et melius. l. de adm. tu. uel cu. cu. quedam. vbi filius preteritus a matre tutor uel curator instituti heredis hereditate ad eundem nomine pupilli sibi non preiudicat. ad hoc. §. e. li. de elec. c. penul. §. porro. Item licet quis impugnet sententiam in vno capitulo: ex alio capitulo consequitur fructum. de testa. ramutus. et c. ramaldus. et facit quod dixi. §. regula proxi. Et concordat ad hanc regulam. i. q. vii. c. i. xvi. di. si imperator. de postu. c. vlti. et simile est quod dicitur. frustra legis implorat auxilium et c. de usufr. quia frustra. Item nota quod sicut non debet quis consequi fructum ex eo quod impugnat ut hic. ita e converso non debet quis impugnare id ex quo fructum consequitur. xix. di. c. i. iii. q. iii. si quis testibus. iii. q. viii. cuius in agendo. de cens. cum olim. in fi. ad hoc de transac. ex litteris. et aperte. ff. de iure do. l. cum in fundo. ver. et siquidem. ff. solu. ma. sed si ideo. et hoc sane intelligas secundum ea que dicta sunt. §. in alio casu.

Quid prohibetur. Po. ca. in prohibito a carnibus: qui prohibitus intelligitur ab omnibus que trahunt sementinam originem. iiii. di. demiqz. et prohibita concupiscentia lege prohibita intelliguntur omnia mala que consequuntur ex illa. de consti. nam concupiscentiam. Item prohibita alienatione: prohibita intelligitur venditio: donatio: manumissio et c. l. de rebus ali. no. alie. l. vlt. ad ide de re. ec. no. alie. nulli. Item prohibito officio. et beneficii. lxxi. di. eos. Item et furto. prohibito: prohibetur omni rei aliene illicita usurpatio. et prohibita mechia omni illicito concubitus prohibetur. xiiii. q. v. penale. xxii. q. iiii. meretricis. et cui prohibetur ecclesie comunio. et eius stipendia prohibita intelliguntur. de ap. pasto ralis. in fi. ad idem. ff. de seruus expo. l. cui. Et concordat ad hanc regulam i. e. accessorium.

Pluralis locutio. Po. ca. de conse. di. i. hoc quoque. ibi dominus vobiscum duos numero comprehendit. Item. §. eo. li. de preben. is cui. §. i. vbi beneficiorum nomine duo tantum beneficia continentur. Item per. l. ff. de ma. testa. l. libertas. §. post annos. nam si legat libertas seruo post annos de duobus intelligitur. Item si promittitur vel legatur post dies: de duobus intelligitur. ff. de ver. si. l. in illam. §. ita datam. Item per. l. ff. de testi. vbi numerus. vbi sunt hec verba. et iiii. q. iii. vbi numerus. Contra. ff. de op. lega. l. i. vbi dicitur quod si alicui legata est seruo optio: tres eligit. So. speciale est in fauore vitime uoluntatis. ut ibi potius sequamur quoddam medium quam minimum. quod ad minus de duobus intel ligitur: ex quo dixit in plurali. et forte de pluribus. sequamur ergo quoddam medium. et sic optet tres. uel dic ut ibi no. quod ibi legatus fuerat equus uel seruus quem serui testatoris elegerint: quos seruos legatarius optare debeat: tunc optabit tres seruos qui eligent sibi equum uel seruum legatum. et ideo tres. quia duo de facili discordarent. viii. q. i. nec nouum. §. de ar. c. i. ff. de ar. ut si vnus §. principaliter. et quod hic dicitur quod pluralis locutio est contenta duorum numero uerum est regulariter. et vbi eodem uel alio iure non adicitur numerus. ut in predicta. l. vbi numerus. canonizata. iiii. q. iiii. In causis igitur instrumentis regulariter duo testes sufficiunt. interdum tamen vnus sufficit. vbi. f. m. si fit preiudicium. de conse. di. iiii. placuit. Et multi sunt casus in quibus requiruntur tres ad minus. Primus in depositione pecunie. in auct. de fi. instru. §. si quis igitur. collati. viii. Item quando imperitus litterarum contrahit in scriptis. l. si cer. pe. l. vl. In instrumento de quo fit comparatio. l. de fi. instru. l. pen. Quando pater legitimat filium naturale instrumentum publico. in auct. ut liceat ma. et a. §. ad bec. colla. viii. Quando mulier fatetur se pro intercessione aliquid recepisse. l. ad vel. antique. Quando quis vult infirmare testamentum quod facit post transcursum decennium. l. de testa. sancimus. In inuentario. l. ad. l. fal. auc. sed cum testator. In priuata scriptura ut fidei facit. Qui po. in pig. ba. l. scripturas. Item quinto requiruntur duo contractus excedit libram auri in ciuitate. l. si cer. pe. auct. sed nouo. et in codicillis. et donatione causa mortis similiter. v. l. de dona. causa mor. l. vl. Item in testamentis communiter. vii. In testamento. tamen ceci. viii. l. qui testa. fa. pos. hac consultissima aliquando. v. ut in testamento rustici. ut in municipiis. et villis vbi est hominum raritas. l. de testa. l. si. Aliquando sufficiunt duo uel tres ut in testamento facto inter filios et nepotes. l. de testa. hac consultissima. Item interdum requiruntur xv. testes. l. de proxi. fa. scri. l. vna. Interdum plures. ii. q. iiii. presul. et c. se. Et no. id quod hic dicitur de plurali locutione: non habet locum in prohibitionibus: ut nos uos vester. et c. nam vnus prelatus scribit. et ei scribitur in plurali. et papa semper se scribit sic supra de cri. fal. quod graui.

Disputari non debet. Po. ca. in eo qui debet appellationem prosequi infra annum cui non imputatur: si per eum non stetit. ii. q. vi. anteriorum. In eo qui debet promoueri ad sacerdotium infra annum cui non currit annus ipse: si iusto impedimento detentus promoueri non potuit. §. eo. li. de elec. commissi. §. i.

patrimonialibus convenit coram suo iudice. xi. q. i. nullus epus. de fo. compe. cu sit. r. c. st diligenti. Item fallit in casu. s. e. li. de iurepa. c. vno. vbi ecclesia que succedit laico patrono habet. vi. menses cu tamen ipse laicus solus. iiii. habeat. Item legatarius legatum acceptare non potest p parte. r. p parte respuere: si tamen decedat pluribus relictis heredibus. vnus heres p sua parte poterit acceptare r alter p sua respuere. ff. de le. i. l. legatari. Et est rō huius regule quare eodē iure vti debet. qz plus iuris habere non potest. qz nemo plus iuris r cetera. i. e. nō potest cu simi. minus nō. qz heres ceteris eadē psona cu defuncto. successor cu pdecessore. p ergo idē ius vtiusqz. Et nota qz dicit eo iure. qz nō eo privilegio ex sui psona: si psonale fuerat pdecessoris privilegium. ut. s. e. privilegium. cu suis pcor. Idē dico de pacto psonali. s. de tras. ac. decetero. r. s. de pben. nisi cu similibus. r facit hec regula ad ea que no. de pben. tuis.

P Resumitur ignorantia ubi scientia nō pbatur. Dem. **L** Cupletari nō debet alius quis cu alterius iniuria vel iactura. Dem. Resumitur ignorantia. Po. ca. lxxii. di. proposuisti. in fi. fm qz ubi iacet littera. de sen. ex. si vo. ii. r. ff. de pba. l. reri. Cōtra xvi. di. qd dicitis. i. q. i. si q a simonia. ix. q. i. ordinationes. xxxiii. q. ii. in lectu. s. de elec. innotuit. cu similibus in quibus iuris dicit qz nō presumit ignorantia: sed potest scia. So. dic ut no. de postul. c. i. in. iii. glo. de cōsti. c. ii. r in pdicto. c. lxxii. di. pposuisti. qz circa ea que publice sunt presumit scia: nisi pbe ignorantia: circa ea que sunt occulte psumit ignorantia nisi pbe scia ut h. Et scias qz hec regula vera est i his que quis scire vel indagare nō tenet. In his autē que quis scire vel indagare tenet: habet locum sicut in cūgendo plato. lxi. di. c. ii. viii. q. ii. dilectissimi. de elec. cu in cūctis. r iō ibi psumit scia nisi pbe ignorantia. ut. e. ti. innotuit. Ad hoc est qd dicit lex qz magistratus tenet de idoneitate tutoris vel curatoris quā noiauit inquirere. r iō imputat ei si idoneus nō est. L. de magis. conue. l. penul. r p totū. r illud qd hec regula dicit psumit. est autē huius virtutis hec psumptio. ut trāsserat onus pbadū in aduersariū. ut. s. di. xi. r idē est in aliis casibus qui no. vi. q. vl. actor. s. ut eccle. benefi. ut nostrū. Item no. qz ignorantia tribus modis pbat. vno mōper sa cramentū. r sic pbo in veritate me ignorasse. de sen. ex. co. si vo. ii. de excep. pastoralis. s. eo. li. de elec. ut circa. r tūc demū admittit probatio hec: cu est pbabilis. ut no. in pdicto. c. pposuisti. Secūdo qz pbat id ex quo necessario sequit me ignorasse. puta me tūc amicum lū vel furiosū. iiii. q. ix. indicas de suc. ab intes. cū dilectus. Tertio qz pbat id ex quo nō necessario sed versimiliter me ignorasse: puta me tūc absentē fuisse. r hoc dicere voluit io. i. q. i. si qui a simonia eis. r licz in facto ppro pbabilis interdū sit ignorantia. ut. xxxiii. q. ii. in lectu. pbabilior tū in alieno. ff. p suo. l. vl. qd dic ut no. i. q. iiii. s. notandū. r qz ignorantia iuris pcpue naturalis nō excusat: qd dic ut no. in pdicto. s. notādū. de tali ignorantia non loquit hec regula. cum ibi par sit pena scienti r ignoranti. xvi. q. i. si cupis. L. de in ius vocan. l. ii.

L Cupletari. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. iure nature po. ca. xvii. q. vl. c. vl. s. de dona. apostolice. vbi nō dicitur monasteriū cu iactura cathedralis ecclesie. ff. d. di. inde. l. naturaliter i si. r. l. se. ubi si pupill' accepit mutuū r locupletior inde fact' soluit nō repetit. r emens a pupillo sine tutoris auctoritate. si ex sua pecunia locupletior factus est pupillus cū post pubertatē agentē exceptione repellit. L. de vsuca. p emptore. l. vlti. r concor. xcix. di. ec. ce. xii. q. ii. bone rei. xi. q. iiii. si qz vo. xiiii. q. v. deniqz. xxi. q. ii. primū in prin. L. de epis. r cler. l. si qz vo. xiiii. q. v. deniqz. xxi. q. ii. primū ubi sūt hec verba. r ideo privilegium interpretamur ne alteri enorme preiudiciū afferat. de ver. sig. quid p nouale. ix. q. iiii. nūc verō. xxy. q. ii. de ecclesiasticis. de consue. cum olim. in. fi. cū si. hec regula fallit in pscriptiōibus r vsucapionib' ut p te vides. r in excep. nō numerate pecunie que si infra debitū tēp' nō opponit. locupletiar' petēs cū aliena iactura. L. de nō nume. pecu. l. in dēctibus. Item in expensis facta in re aliena. ff. de do. excep. l. paulus sed vbi ē auctoritas iuris nō potest dici iniuria. xxi. q. iiii. qui peccat. Qd ē hic diē iniuria vel iactura expōe vel p et. sic. lxxxvii. di. c. i. de fo. cōpe. dilecti. L. d. ver. sig. l. penul. r iō etiā pdicta. l. iure nature. ff. eo. ti. vnde hec sumpta sūt. dixit detrimēto r iniuria r cauti'. Cōcordat ad hanc regulā. ff. de ser. ruf. predi. l. impatores in fi. ubi aqua de publico flumine ita demū duci pmittit: si sine alterius iniuria id fiat ad idē. ff. de serui. vr. predi. l. fistulā. L. de serui. l. vlti. in fi. cū simi. ex quib' pbat qz etiā in meo facere nō debeo qd noceat in alieno. Cōtrariū tū pbat. ff. de dam. infec. l. fluminū. s. vlti. r. l. peculis. ff. de aqua plu. arcen. l. i. s. deniqz. dicit solet cū facio aliqd i meo ex quo alit noceo: aut imitto i alienū: vel opus facio: r tūc nō licet. ut ff. si serui. ven. l. scuti. s. aristo. r. l. testatrix. aut nō imitto nec op' facio in alienū: r tūc aut id dolo facio ut noceat alteri. r tūc pbibeor: aut nō facio dolo: sed eo solo pposito ut mibi psum. licz p id alit

noceam. r tūc nō pbibeor. ff. de aqua plu. arcen. l. i. s. deniqz. cū suis pcor. e fa. ad hoc qd no. xi. q. iiii. si quis vo. de auctoritate r vsu pal. c. iiii. r qd diē hec regula intelligas enormi: nā privilegium bene affert iactura: licz enormē inferre nō debeat. de hoc. xxy. q. ii. rescripta. de ver. signi. olim. ad hoc. L. de pci. imper. offi. l. quotiens.

I n penis benignior est interpretatio faciēda. Dem. **A** ctus legitimi conditionē non recipiunt neqz diem. Dem. **S** emel deo dicatum nō ē ad

ppter culpā: remotus intelligit' ppter culpā. ff. de suspec. tu. l. be eni. s. i. cōcor. de pe. di. i. s. pene. s. e. li. de elec. statutu. ff. de penis. si preses. r ex hac regula r eo qd dixi est ar. qz in dubio presumit castatio electionis facta non vti psona: sed electiōis mō. r sic addi potest ad decre. de elec. sup. eo. ut ibi no. p compos. nam etiā iudice pnuiciante qz vim fecisti. de pnuata intelligit' ut in predictis. l. si preses. r. l. penul. Et nota qz hic benigna interpretatio fit in multis. Primo qz ex multiplici pena expressa eligimus minorem. l. di. eos. xxiii. q. i. si quis dederit. Item qz si verbū potest importare penā perpetuā r temporalem: eligimus temporale. xxiii. q. iiii. nō oportz. ii. saluo eo qd habes. l. di. c. i. r. s. de psti. ex litteris. per ber. r modernos. r p actur. ff. de postu. pu. to. s. i. Item qz de penis nō arguim' ad similia. qz penē nō excedūt propriuz casū. de pe. di. i. s. pene. Item vbi est tale verbū pmanē pvenit: intelligimus p sniam nō ipso iure. de elec. c. qz ppter. nisi ibi essent verba que aliud saperent: puto ipso iure vel eo ipso. s. eo. li. de elec. qz sit in fi. licz ibi gar. ptra. sed primū credo fm gnil. Item qz i dubio mitiorē casū eligimus. ff. de suspec. tuto. l. be eni. r. s. dixi. An iudex possit penas moderari. no. ii. q. iiii. notandum in glo. que incipit. in tertia.

B enignior dicit canon. Illa digniora sunt imitatioe que sunt excellentiora pietate. ix. di. c. vlti. **I** nterpretatio. de multiplici interpretatione. vide qd no. xi. q. i. s. ex bis omnibus. r de postu. c. i. **F** acienda. ratio. quia odio restringi r fauores cōuenit ampliari. s. e. odia cum suis concor.

A ctus legitimi. Hec regula sumpta est ex lege. ff. eo. ti. l. actus legitimi ut emancipatio acceptilatio: bereditatis aditio: serui optio: tutoris datio r c. p quā exemplificare potes hanc regulā. Item exemplū pone i snia que nō debet fieri sub pditione. ii. q. vi. biduū. Item electio vel postulatio nō debet fieri sub cōditione. s. e. li. de elec. in lectionibus. Item matrimoniu nō pbit in diē. xxii. q. ii. solet queri. s. de pdi. ap. c. vl. Cōtra. xviii. di. c. vlt. lxxxvi. di. tanta. x. q. iiii. vno. in fi. in quibus excoīcat quis vsqz ad duos menses. So. ibi sumit excoīcatio p remotiōe a sacris. excoīcatio eni debet esse ppetua. x. q. i. qz sacerdotes. exponimus tū ppetuā. i. donec penituerit. xxvii. q. i. de vi dnis. i. rriso. qz p psumacia serf. fa. s. de psti. ex litteris. Item cōtra. s. de elec. cum in veteri. vbi eligēdi ptās in certū tēp' pferit. So. electio est ille actus legitimus qui nō recipit diē. vñ nō potest canon. sibi aliquid eligere in prelatum vsqz ad festū resurrectionis ut hic: sed ptās eligēdi non est ille actus. r iō dat' in tēp' ut ibi. nā r pcurator dat' ad tēp'. s. e. li. de pcur. si quis sub ca. hinc est qz etiā de iure cōi tpa ad eligendū sunt tarata. de elec. ne p defectu. de cō ces. pben. c. ii. s. eo. li. de iurepa. c. vno. cū simi. Item ptra. vii. q. i. pastoralis. s. de filiis presby. remies. vbi platura eccle. dari videt ad tempus. So. ut ibi no. in vlti. glo. Item ptra. qz mrimoniū licz nō recipiat diem. ut. s. recipit tū pditione. de condi. ap. sup. eo. So. veritate inspecta nōdum est matrimoniu vbi nō interuenit purus cōsensus: ut ibi patet. imo nec sponsalia. ut. s. e. li. de spon. c. i. in fi. Item ptra ad id qd. s. dixi de datioe tutoris. insti. qui da. tu. pos. s. ad certū. vbi tutoris datio diē recipit. So. qd sup dixi habet locū in tutore dato a iudice: sed si a testatore. ut in pdicto. s. Item ad idem ptra. ff. de tutel. l. tuto. s. pe. vbi dat' a iudice sub cōditione si satisfecerit. r illa si satisfecerit: pura est. r fa. qd habes. s. de elec. significasti. Et nota qz sicut hi actus nō recipiunt cōditionē vel diē: sic nec distiūctiōe. ut in pdicto. c. in electiōib'. et eo. ti. ut quis duas. Item nota qz regula ista indistincte loquit de actibus legitimis qui nō recipiunt pditionē nec diem: lex aut' strictius dicit. Actus legitimi qui cōditionē nō recipiūt. r cetera qua. di. aliqui sūt qui recipiunt: et aliqui non. r loquit ipsa lex in actibus qui nō sunt cōtractus sed quasi. ptractus eni bene recipiunt cōditionē. ff. de contraben. emp. l. hec venditio. r sic etiā potest solui id qd. s. dixi. de matrimonio fm lau. goff. r ber. qui hoc no. de pdi. ap. super eo. in prin. r facit. j. eo. contractus.

S emel deo dicatū. Po. ca. xii. q. ii. nulli. s. de reli. do. ad hoc. ff. de reli. r sump. fu. l. si quis sepulchri. s. i. ad idē. xix. q. iiii. qui semel. de cōse. di. i. ligna. r. c. vestimenta. de fo. cōpe. conquestus. de rerū pnu. mancipia. L. de sacrosan. eccle. aucten. ptererea. Et habet locū hec regula nō solū i re ppta sed etiā in aliena cōsecrata. vnde si aurifaber habebat calicē que episcopus cōsecrauit. amplius nō reddet aurifici calicē ipse: sed eius estimatio: r est casus specialis in quo pnuat quis re sua. xiiii. q. vi. cōperimus. Et qd dixi i calice. idem est in qualibet re inanimata: fecus aut' in animata puta i seruo. r sic nō est cōtra. l. iiii. di frequens. r. c. se. ratio est quā ibi no. io. in pdicto. c. cōperimus. r ber. in pdicta decre. de reli. do. ad hoc. quia res aiata. f. homo delinquit pmittendo se psecrari. inaiata vō nō. Et est si. vii. q. i. episcopus i dioce.

7. ff. de acquir. pos. si re mobilē. 1. l. pomp. in prin. Et hoc qd hic dicitur intelligi-
gas in eadē forma. qz ob redemptionē captiuoz uel yrgentia debita calices
et uasa alia ecclesiastica uendi possunt etiā laicis conflatā tñ et minuta. x. q. ii. l. 15
ius. Itē no. qz dicitur dicitur. qz bona ecclesie nō dicata uel cōsecrata bene trās-
eunt ad humanos vsus. et etiā serui ecclesie uendunt uel donant laicis etiam
ad seruendū. xii. q. ii. ecclesi-
asticis. Ar. cōtra de rerū per-
mu. c. iii. die ut ibi. Itē nota
qz dicit ad vsus. qz nō solū in
dominiū laicoy: sed nec etiā
in vsū trāsire debēt res deo
dicatē. ad idē de cōse. di. i. re-
stimēta. ne vltio que baliba/
sar 22. ut ibi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

vsus humanos^o ulterius transfe-
rendum^o. **Dem.**

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

L. de heredi. uel actio. uendi. l. qui tibi. tenetur tñ priori ex empto
quanti sua interest: ut ibi. sed per litteras papales quis statim ē ca-
nonicus. et id in eis attendimus datā: ut i pre. decre. eū cui. et facit
qd no. de sponsa. duozū. c. vlti. in. i. glo. Et no. qz hec regula locum
habet in cōtractibus et in his que duozū uolūtate dependēt. sed in

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

legibus et pstatu-
nibus que pendēt
ex vni^o uolūtate:
renocat posterior
priorē. Itē in testa-
mentis eadē de cā
qz ex vni^o uolūta-
te dependēt ad p^{ri}-
mū. de cōse. di. i. c.
vasa. de cognā. spi.
c. i. ff. de legi. nō est
nouū. ad secūdam
xii. q. ii. vltima vo-
luntas. ff. de le. i. si

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

legibus et pstatu-
nibus que pendēt
ex vni^o uolūtate:
renocat posterior
priorē. Itē in testa-
mentis eadē de cā
qz ex vni^o uolūta-
te dependēt ad p^{ri}-
mū. de cōse. di. i. c.
vasa. de cognā. spi.
c. i. ff. de legi. nō est
nouū. ad secūdam
xii. q. ii. vltima vo-
luntas. ff. de le. i. si

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

Quoniam. i. secularis. i.
seculariū psonarū. ad idē. i.
di. c. i. xii. q. ii. qui diuini et
humanis. de testa. cum esset
hoc dico qz ad vsus clerico-
rū bene possunt reduci. de cōse. di. i. ligna. alibi sumit humanū p humilī. l. di.
eos. xxi. q. i. si quis dederit. xxxiii. q. ii. latorem. in fi.

potuit. ad idē. ff. de pac. l. veteribus. vbi plene de hoc. contra. ff. de indi. si quis intentione. So. illud in iudicio: hoc in contractibus. Sed ad hoc contra. s. codē cū sunt obscura. sed ibi solui. Itē ptra ff. de contraben. empti. si ita distrabat illa aut illa res quā elegerit venditor: hec erit empti. So. verba illa fuerunt dicta ab emptore:

nel naturale est in alternatiuis q̄ sit debitoris electio. i. eo. in alternatiuis cū suis cōcor. Itē ptra eo. ti. si in emptione. in prin. vbi si in emptione fūdi dictū fuerit accēdere sibi seruū accedit ille de quo venditor intellexit. So. hoc i. principali: illud in accessorio: sed hoc nihil est. vnde dic ibi verba plara fuisse ab emptore. Itē ptra. ff. de serui. vr. predio. si seruus ibi ne luminibus officiat: intelligit de p̄sentibus et futuris. S; ibi nō est obscuritas sed generalitas. ad idē de priu. q; circa. vbi generaliter remittens decimas futuras et p̄sentes intelligit remisisse. Itē cōtra. ff. de verbo. obliga. l. cū qui. vbi intelligunt calende pri/me ad voluntatē stipulantis. So. inutilis esset stipulatio: si ad voluntatē debētis qui de vltimis mūdi calendis intelligeret et diceret Itē ptra. ff. eo. ti. l. in ambiguis. vbi stat animo p̄ferentis. So. illa in testamentis rescriptis et legibus. ut ibi no. hic aut in p̄tractibus

Ad nō est obligatorium cōtra bonos mores p̄stituz iuramentum.

Olo facit qui petit quod restitueret oportet eundem.

Et igitur plene liqueat hec materia: licet de ipsa tractetur de spon. ex litteris. i. ff. de pac. l. veteribus. tu tñ nota q̄ obscuritas nel ambiguitas aut apponit in vltimis voluntatibus: aut in cōventionibus factis in iudicio: aut in cōfessionibus: aut in cōtractibus et pactis: aut in sententiis. si in vltimis voluntatibus subdistingue: q; aut cōstat de voluntate expresse nel tacite. si expresse: illa seruat. q; nihil est qd tantū debeat hoibus q; q; vltime voluntatis liber sit status. xiii. q. ii. vltima voluntas. de testa. officii. de codi. ap. in ma. c. ii. l. de sacrosanc. eccle. l. i. Si cōstat tacite ut p̄ coniecturā: illa seruat. ad hoc. xxvi. q. vi. qui recedunt. de testamen. requisisti. ff. de le. i. si seruus pluriū. in si. nisi dicta voluntas turpis esset. ut. ff. de condi. insti. l. quidā. nel alias contra ius. Pone exemplū. s. de testa. tua. et c. rainaldus. in si. ff. ad. l. falc. titia. quia priuata dispositio testatoris. et de testa. requisisti. ff. de leg. i. l. nemo p̄t. si nō cōstat expresse nec tacite: sicut verbis testamenti. ad hoc. xxii. q. ii. is aut. de celebr. mis. in quadā. de spon. ex litteris. i. ff. de exer. l. i. §. si is q̄ nauē ff. de leg. iii. l. nō aliter. Si aut verba sūt nimis larga: sequimur benignius et minimū. ff. de leg. iii. l. nūmis. s. eo. in obscuris. cū suis p̄cor. et sic esset beredis electio. l. de condi. inde. l. si quis seruū ff. de lega. i. legato. et lex. ff. e. ti. si domus. et l. qui duos. loquitur cū beres est in mora. ut nota. de testa. iudicante. ad hoc insti. de lega. §. si generaliter. Si vō nō appareat que pars sit benignior: uel minor: neutra tenet. ff. de testa. tu. l. duo sūt. ff. de manumif. tes. ff. cū ex pluribus. ff. de libe. et postbu. noiatim. Si querat ad quē spectat indagatio: dic q; ad iudicē. l. de fidei cōmis. l. voluntas defuncti. Si in iudiciis sit ambiguitas sit interpretatio p̄ p̄ferente: ratio q; debitor semp negaret se de hoc sensisse. l. de anna. exceptio. l. vlt. in si. ff. de ver. obliga. inter stipulantē. §. i. ar. ff. de tribu. l. illud. §. p̄t. ff. de eo qui cer. lo. l. nō vtiq; §. damus. et hoc in litis exordio: de hoc de resti. spo. cū ad sedē. Si vō in p̄bationibus sit ambiguitas interpretamur ptra p̄ducentē. de condi. ap. p. tuas. de pba. in p̄sentia. de testi. cū tu. de fide instrumē. inter in fine. dōct̄ enī p̄bationes esse clare. de p̄scrip. auditis. salvo eo q; possent testes obscure deponentes interdū iterū interrogari. de testi. cū clamor. qd̄ dic ut ibi no. In cōfessionibus si p̄fitear quis incertū: certifica re cogit. ff. de confes. l. certū. alioquin accipiet qd̄ magis expedit aduersario. ut ibi. et ff. de intero. actio. de etate. §. nihil. ad hoc. s. d̄ accusa. cū dilecti. et s. eo. li. de confes. c. ii. In cōtractibus aut ē certum de consensu. aut de dissensu: aut est dubiū. In primo statur et qd̄ senserūt. ff. de re. du. l. in ambigua. de spon. c. i. In secundo nil valet. xxx. q. ij. c. vno. s. de rap. cū cā. de pigno. illo vos. xxix. q. i. §. i. ff. de contraben. emp. l. in venditionibus. et ibi error nō solū corpo ris sed etiā materie venditionē impedit. nihil enī tam contrarium p̄sensui sicut error. ff. de iurisdi. om. indi. si p̄ errorē. ff. de iudic. l. ii. et errare est aliud p̄ alio putare. xxxviii. di. q̄uis. et xxii. q. ii. in quibus. nō tamē ois error matrimoniū impedit: sed error tantum p̄sone et cōditionis. qd̄ dic ut. xxix. q. i. §. i. et in sūma: tenet etiā p̄gnus cum obligat̄ es p̄ auro. ff. de pigno. acti. l. i. In tertio casu. si cum est dubium subdistingue: aut p̄t valere sūm vnius intellectus tantū: aut sūm vtriusq; si sūm vni tantū: valeat sūm quē valere p̄t. ff. de ver. obli. l. quonēs. Et habet hoc locū etiā in cōtractu matrimoniali in foro iudiciali. In foro aut aie stare ei qui dissensisset i tali dubio. ut. s. de spon. tua nos. si sūm vtriusq; intellectū p̄t valere: valeat qd̄ est verisimilius. ff. de ver. obli. l. eum qui ita stipulat̄ ff. eo. ti. l. in obscuris. et de ver. sig. abbate. s. eo. inspicimus. cū suis concor. Sed dubitat qd̄ est verisimilius seruat qd̄ i hac regula dicitur. ff. de ver. ob. l. quicquid. et l. si quis ex plurib; fundis. Et hec vera cum neuter dolū cōmittit. si aut alter dolū cōmittat: cōtra euz

fieret interpretatio. xxii. q. v. §. ex bis. et c. quactinq; si vterq; tunc ad cōmū nem significationē recurretur. ut in dicta decre. ex litteris. vbi de hoc. et xxii q. v. §. si ergo. et idē reperit in iuramentis. ut ibi no. In sententiis suis interpretari poterit p̄ses provincie uel procurator cesaris. ff. de appella. ab executore in principio. minor nō. l. de senten. ex peri. reci. l. ii. vbi de hoc. ff. de

Idem. **A**d nō est in mora qui potest exceptione legitima se iueri. **Q**uod ob gratiam alicuius

li. de ap. cū appellatiōibus. et de hoc no. xxxv. q. ix. §. quia ergo. alias incipit bis. ita in prima glo. xi. q. i. §. ex bis. de postu. c. i. et ibi de multiplici interpretatione. De legibus non est dictū. quia in eis nihil est obscurū uel ambigū iiii. di. c. erit. et in proemio decretaliū. l. de no. co. compo. in prima cōstitutio. ibi erit lex certa et breui sermone conscripta. si tamē ambiguitas videret̄ in eis esse: recurretur ad condentē. quia ille solus interpretari potest qui condere. xi. q. i. §. ex bis. de indi. cum venissent. de sen. excom. inter alia. l. de legi. l. vlti. et idem in privilegiis que sunt leges priuate per cadē iura. io. an. **A**d nō est obligatoriu. Hec regula sumi potuit ex. l. ff. e. ti. l. contractus qui adam. ver. exceptio. per quam pone exemplū. nam non valet pactum q; dolus futurus non p̄stet. ut ibi. Item pone in eo qui iurauit patrē occidere nel simile quid facere. xxii. q. iiii. c. i. et per totū. In eo qui iurauit vxorem et filios expellere. de iureiur. quinquaual. et per. l. ff. de leg. i. si quis inquilinos in si. vbi quod scriptū est in testamento cōtra bonos mores et iuramentū nullius est momenti. ad idem. ff. de pac. do. l. conuenire. vbi pactum ne cū vxore agatur rerum amotarū non valet. quia per illud inuitant mulieres ad furandū. Non est ergo p̄cise vera regula: que dicit q; iuramentū seruandū est si potest sine interitu salutis eterne seruari. s. de iureiur. si p̄o. nam si ē cōtra bonos mores non obligat ut hic. et in supradictis iuribus. Idem in quolibet temerario. e. ti. sicut. et c. tua nos. et quando vi uel dolo p̄stitū est. s. e. li. de iureiur. l. quod dic ut s. qd̄ me. causa abbas. et xv. q. vi. c. ii. Et facit ad hanc regulā. i. e. in malis. et habuisti idē de impossibili. s. eo. nemo p̄t. Non tenet ergo turpe pactū nel cōtra bonos mores. s. de pac. c. vlti. ergo nec iuramentū qd̄ accessorium est. et facit. s. eodem accessorio. et vide qd̄ ibi dixi. Et nota q; debemus rebus vti eo modo ad quē sunt institute. vt. xxii. q. ii. is aut sed iuramentū non est institutū: ut sit iniquitatis vinculū. xxii. q. iiii. inter cetera. ergo iniquitatem non vinculat nel obligat. ut hic vides.

Olo facit. Hec regula ex lege sumpta est. ff. eo. ti. l. in condemnatione. §. dolo facit. Po. ergo casum in vsurario qui non petit vsuras a debitore. ipsas enī restituere cogere. xiiii. q. iiii. nullus. ad idem de iureiuran. debito res. i. rīso. ad idem. ff. de excep. doli. l. dolo. vbi berede damnato a debitore debitor non potest ex testamento agere. et doli mali exceptione vti p̄t. et ibi etiā sūt hec verba. Duo aut notant circa hanc regulam. Primo qd̄ hic dicitur locū habere quādo restituenda est res ei a quo petitur. cōmodatarius enim repetit rem a fure quā restituere eum oportet dno. l. de fur. et ser. cor. l. vlti. §. sed cum. Vir soluto matrimonio petit dotē a socero quā vxori et ei liberis eum restituere oportet. ff. so. ma. si socer. §. lucius. Item in vsurario qui vsuras repetit quas aliis soluit si non est soluendo. p̄stita cautione de ipsis restit vendis ei a quo percepit. arg. de resti. spo. olim. ii. et no. de vsu. q; frustra. Secūdo no. hanc regulā nō habere locū in possessoriis iudiciis: sed in petitoriis: et hoc etiā no. gof. de offi. deleg. venerabili. et ber. de resti. spo. in litteris. et p̄bat. ff. quoz; lega. l. i. in prin. vbi dicit q; heredi restituit. qd̄ legatorū nomine p̄ter eius voluntatē per legatarios possidet. iiii. q. i. c. ii. de or. cog. c. vlt. et in p̄ed. decre. in litteris. et in. c. se. et. l. de rei ven. ordinari. cū suis concor. et ff. de iudi. si de vi.

Ad nō est in mora. Hec regula sumpta est ex lege. ff. e. ti. nulla intelligitur et l. nihil interest. Po. exemplū in domino qui non requisit inter trinitim seruū suū fugitiuum monachum factum. dicitur enī fuisse in mora. quod est verum nisi tueri se possit exceptione legitima: puta longinquitate loci. xvii. q. ii. si quis incognitus. Itē pone in clerico qui nō dicit in mora soluendi quartā decimarū: si tutus est exceptioe p̄scriptiois. s. de p̄scrip. d̄ q̄rta. Item pone per legē. ff. si cer. pe. l. lecta est. §. sed cum sortis. vbi sūt hec verba. ubi ille qui tutus erat exceptione dilate sortis per tertū pactū nō dicitur in mora. et sic non veniūt vsure ut ibi. ad idem ut li. non conte. quoniā. §. si vō aliter in si. Potes etiā exemplificare per ea que dixi. s. eo. imputari non debet. Et nota q; ut dixi. s. eo. mora sua cuiuslibet. ut quis dicat morosus necesse est q; sciat nel scire debeat se debere. sed ille qui tutus est exceptioe legitima nescit se debere nel nescire debet. ergo non est in mora. Item nota q; dicit exceptione legitima que est cum est obligatus iure naturali et ciuili sed obstat exceptio. puta pactū de non petēdo. nel similis. nel est obligatus iure naturali tantū. Et facit qd̄ circa indebitū no. i. q. iiii. in si. et de solu. is q; Et intelligitur exceptio illa legitima que replicatione non eliditur. pone exemplū. debebas mihi decem. tibi feci pactum de non petēdo sed p̄ metū uel furoris tempore hoc feci. tūc exceptio pacti non est legitima. quia elidit replicationē furoris uel metus. et ideo diceris i mora fuisse. et idē in similib;.

Quod ob gratiam alicuius vacante non debet. xii. q. ii. cbaritatez. Item pone p̄ decre. de regu. ad apostolicam. In religionibus non mendicantibus p̄ decre. eo. ti. nō solū. s. e. li. et c. se. Item pone per legē. l. de procu. non minus. vbi

sententia p minor lata qui sine tutore causam agit: bene tenet. unde dicit ibi
textus: minoribus etas in damnis subuenire non in rebus pperere gestis ob
esse cōsuevit. et habes idem. C. de legi. l. quod fauore. ff. de legi. l. nulla iuris
ratio. et prosequere ut ibi vtrobiqz. et facit in auctē. de illustri. et qui sup illust.
sunt. colla. v. vbi licz concessum sit clarissimis qz p procuratorē agere possunt

nihilominus et p se agunt si
volunt: nec cogere potest ad
uersarius minorē uti bene
ficio restitutionis in integrū
sibi concessum contra cōtra
ctum. ff. de mino. l. si iudex.
C. de non sacerdotali. So. illud
facit forma mandati. et fa. qd
dixi. s. eo. plus semp. Itēz
s. de mutu. pe. prudentiam.
vbi clausula ap. remo. impe
trantis fauore apposita in lesionē retorquetur ipsius. So. ibi quia id locum
habet. cum princeps aliquid concedit ad instantiaz petentis. hoc cum motu
proprio puta minoribus vel ecclesiis. Et sic etiam respondetur ad decre. de
consili. cum omnes. ff. quod quisqz iuris. l. i. et pbatur eo. ti. l. iii. et facit opti
me ad hanc solutionem. s. eo. li. de preben. si motu proprio. Item contra. ff.
de iur. au. anu. l. ii. vbi lata sententia pro me sup ingenuitate perdo ius anulo
rum: sed hoc non inducit sententia: sed tacita mea renunciatio. qz eligendo
vnum ex contrariis alteri renunciatio. s. de elec. ut quis. C. de sur. l. i. Itē con
tra. C. de questionibus. l. p. idem. vbi seruus pro domino non torquet. So.
non possit torqueri pro domino qui etiam torqueretur contra eum. quia pro
vtraqz parte testis iurat dicere veritatem. Itē contra. C. de iudeis. l. die sab
bati. vbi precipitur qz iudei non conueniantur nec conueniant in solennitati
bus suis. So. speciale est propter festiuitates. vel possit dici qz concessio illi
p. iur. non stetit in simbus propriis. Item contra. ff. de peri. et cōmo. rei
ven. l. si vna. vbi in fauorem emptoris vna ementis excepta fuerunt acida
et mucida. et tamen ipse emptor illa inuito emptore habere non possit. So.
ibi nullus fauor sed ius cōmune. hic autē de gratia vel fauore loquitur: quod
est proprie contra ius cōmune fm accur. Item signatur ptra. ff. de auc. tu. l.
obligari. §. hereditatem. et insti. de attil. tu. §. neqz. vbi dicitur qz pupillus nō
potest adire hereditatem etiam locupletem sine tutoris auctoritate. So. in
his quibus certum est conditionem pupilli effici meliorem valet factū a pu
pillo etiā sine tutoris auctoritate. ut si seratur pro eo sententia. ut in. l. non eo
minus. In his vō quibus certum est conditionē pupilli deteriorē consti
tuit. ut si alicui obliget vel actionem cedat: factum sine tutoris auctoritate nō
tenet. C. de aucto. prestan. l. ii. et. iii. In his vō quibus dubius esse potest. an
pupilli conditio cōstituat melior vel deterior. ut in hereditatis aditiōe: que
potest habere latentia onera. factum a pupillo sine tutoris auctoritate nō te
net. ut in dictis contrariis. et hoc fauore pupilli ne oneribus implicet. ff. de
acquir. her. l. moze. et. l. pupillus. Et hec regula habet veritatē in sui contra
rio. s. qz pena vel odium nō debet conuerti in premiū. xvi. q. i. legi. s. de sen.
ex. si vō. cū suis concor. ff. de le. l. si seruus plurium. §. qui autē. io. an.

Quod si quis ex consilio dūmodo
fraudulentum non fuerit: ob
ligatur. **Dem.**
Exceptionem obijciens nō
conceditur: non est in eius dispen
dium retorquendum.
Dem.
Quod si quis ex consilio dūmodo
fraudulentum non fuerit: ob
ligatur. **Dem.**
Exceptionem obijciens nō
conceditur: non est in eius dispen
dium retorquendum.
Dem.

Quod si quis ex consilio dūmodo
fraudulentum non fuerit: ob
ligatur. **Dem.**
Exceptionem obijciens nō
conceditur: non est in eius dispen
dium retorquendum.
Dem.

Quod si quis ex consilio dūmodo
fraudulentum non fuerit: ob
ligatur. **Dem.**
Exceptionem obijciens nō
conceditur: non est in eius dispen
dium retorquendum.
Dem.

triplex est. Prima qz licz dicam: fecisti pactū de non petendo. po
terat esse qz illud non erat vere debitum vel naturaliter debitum
tantū vel nullo modo. Itē licz dicam interrupti: forte non erat com
pleta prescriptio. imo hoc dicere videor qz cōpleta nō fuerit dicē
do: me interrupisse. vel si completa fuerat sine titulo fuerat et bo
na fide. Itē i aliis
exceptioibus. Se
cunda. quia per ex
ceptionē nego me
debere. si per ipsaz
de intentione acto
ris diceret confite
ri. eadem exceptio
duos cōtrarios ef
fectus haberet. qd
esse nō debet. ff. de
solut. qui boiem. §.

Quod si quis ex consilio dūmodo
fraudulentum non fuerit: ob
ligatur. **Dem.**
Exceptionem obijciens nō
conceditur: non est in eius dispen
dium retorquendum.
Dem.

Quod si quis ex consilio dūmodo
fraudulentum non fuerit: ob
ligatur. **Dem.**
Exceptionem obijciens nō
conceditur: non est in eius dispen
dium retorquendum.
Dem.

Quod si quis ex consilio dūmodo
fraudulentum non fuerit: ob
ligatur. **Dem.**
Exceptionem obijciens nō
conceditur: non est in eius dispen
dium retorquendum.
Dem.

Quod si quis ex consilio dūmodo
fraudulentum non fuerit: ob
ligatur. **Dem.**
Exceptionem obijciens nō
conceditur: non est in eius dispen
dium retorquendum.
Dem.

absoluitur in pari cā vel delicto. *L. de condi. ob turpē causam. l. ii.* unde semper dicere cōsuevimus q̄ in pari delicto uel cā potior sit excipientis conditio. ut in p̄allegatis iuribus. ad hoc de concess. p̄ben. ex tenore. de adulte. c. penul. et vlt. Contradicere videt̄ de cre. illa de cōces. p̄ben. cū sup. s̄z solue ut ibi in glo. que incipit. qz frustra. in fi.

Quam non stat per eum. *l. de regu. sumpta est ex lege. ff. eo. ti. l. in iure ciuili. Po. exēplum abrahe p̄ que nō stetit quo min⁹ fin domini p̄ce/ptum filiū immola ret. vii p̄inde apud dominū gratū fuit ac si imolasset. xxii q. ii. p̄p̄terauit. et.*

Quam non stat per eū ad quē pertinet quo minus conditio impleatur haberi debet p̄inde ac si impleta fuisset. *Dem.*
Quod alicui suo nō licet noie nec alieno licebit. *Dem.*
Potesť quis p̄ aliū quod p̄t facere per seipsum. *Dem.*
c. se. Item pone in eo qui impedit ne ad eū citatio p̄ueniat. ut. s̄. ut li. non conte. quomā. s̄. poro. In stipulatione. ff. de p̄di. et demon. l. iure ciuili. Item potes ponere in libertate legata. ut aliquid def heredi. et p̄ herede stat. *L. de condi. infer. l. pe. alias est vlti. et idem in aliis legatis. ff. de condi. et demon. l. cum pupillus. et in instituti one heredis. ff. de condi. insti. l. iiii. Nota tamē q̄ si mihi. x. p̄miseris si te videro. tacite videt̄ hoc actū ut resistere possis. et sic habet̄ p̄ exp̄presso. ff. si cer. p̄ta. l. q̄ quid. Et no. q̄ dicit p̄ eū ad quē pertinet. nā si staret p̄ aliū tertiu vel etiam per impedimentū meip̄s tunc habet locū regula. s̄. eo. imputari. qz tunc licz imputeť q̄ per me nō stat ut ibi: tamē nō habebit̄ p̄ impleto ut hic. et ff. de condi. et demon. l. quibus diebus. in prin. Item nota q̄ si libertas legata est seruo. si. x. heredi dederit. et p̄ herede. steterit quo minus seruo dederit illa. x. perinde est ac si impleta esset conditio. quia ille liber erit: tenet̄ tamē postmodū ad illa. x. nisi forte obtulerit. et heres nō susceperit. *L. de condi. infer. l. vlti.* Sed dicit lex q̄ si testator legat liberto. x. sub conditione: si cui filio steterit et filius moriat̄. et sic p̄ eum uel p̄ casum in eius p̄sona contingentē stat quo minus conditio impleat̄: nō tamen debet̄ relictū. ff. de adimen. lega. l. seio. in prin. So. cum stat p̄ eū. i. p̄ factū eius uel impedimentū ab eo p̄stitum habet̄ conditio p̄ impleta. et sic simpliciter vera est regula. Sed si stat p̄ casum in persona eius contingentē distinguē: aut erat relictū p̄templatōe eius in cuius p̄sona erat implenda conditio. et tūc nō debet̄ relictū. ut in predicta. l. seio. aut fauore eius cui relinquit̄. et eo casu debet̄. ff. de an. lega. l. mentia. i. p̄n. aut dubitat̄. et eo casu relictū debet̄ q̄si in dubio sit interpretandū legatariū fauore relictū. si ex veritate uel ex coniecturis aliud nō apparet. ff. de p̄di. et demon. l. illis libertis. et. *L. de legi. l. i.**

Quod alicui. *Po. ca. p. c. xlvii. di. sic nō suo. meo enī noie mihi nō licet senus exercere. ita nec alieno. Itē p̄ decre. de cri. fal. ad falsarioz. sicut enī p̄prio noie litteras papales falsare nō debeo ita nec alieno. Itē nec noie alieno nec p̄prio albi p̄toris conum p̄ere debeo. ff. de iurisd. om. iudi. si quis id in fine. Et nota q̄ bec regula vera est in maleficiis. Indecens enī est crimē suū cōmodis alienis impendere. ut in dicto. c. sicut nō suo. hoc dico. quia delegatus ex delegatione cognoscit de cā. de qua et p̄prio noie cognoscere non possit. q. vi. si episcopus. et punit quos alias punire nō possit. de offi. dele. sanc. ii. Et libertus noie alieno vocat̄ patronū in ius. qd noie p̄prio nō p̄t. ff. de in ius vocado. l. questū. Et laicus qui nō potest cām spiritualē tractare p̄prio noie: tractat alieno. ut s̄. c. li. de p̄cu. c. i. et idē in similib⁹. Itē h̄z locū in his que ut deman dari possint: requirunt ordinis adminiculū. unde sicut suo noie fa cerdos simplex non eximat in fronte. non ordinar ad sacros. ita nec episcopi sui mandato: cū tali demandari non possit. et de hoc. s̄. de cōse. ec. uel alta. aqua. et facit qd dixi. s̄. e. ea que.*

Potesť quis. *Potesť quis p̄ aliū iudicare. lxxii. di. tibi dño. sicut p̄ aliū matrimoniu contrahere. s̄. e. li. de p̄cura. c. vl. sic. ff. de p̄cura. l. i. s̄. ii. ff. de sta. bo. l. areusa. in fi. Hec regula fallit i eo cui cōmittit̄ certū ministeriu. s̄. de offi. dele. c. vl. s̄. e. li. e. ti. is cui. et op time. *L. de cadu. tol. l. vna. s̄. ne aut. ad idē. ii. q. iii. abolitio. de cle. nō rest. qz nōnulli. ff. de solut. inter artifices. Itē in p̄nia suscipienda. de pe. di. i. que penitet in prin. quā p̄se quisqz recipere debet. rō est pudor qui est maxima pars penitentie ut ibi. Itē in eo viro qui veniā etatis impetat qd p̄ se facere debz. *L. de his qui ve. eta. ipe. l. ii.* Itē adoptare uel arrogare nō p̄t quis p̄ aliū. ff. de adop. post mortē. s̄. neqz. ratio est. qz adoptio imitat̄ naturā. Itē fallit in iudi ce qui p̄ seip̄s recitare debet sniam nisi sit ep̄s siue superior. s̄. e. li. de re iudi. c. vlt. *L. de iudi. aucten. ad hoc. Itē in eo qui incipit cōferre sacramentū vnitatis qui id p̄ aliū p̄ficere nō p̄t. xxiii. di. quo rundā. Itē abbas p̄ se verberando p̄t corrigere monachū non p̄ aliū maxime laicū. de sen. ex. vniuersitatis. Itē dñs nouū emphiteotā nō p̄ p̄curatorē sed p̄ se in possessionē inducere debet. *L. de iure embi. l. vl. s̄. penul. Itē qui est in possessionē seruitutis. et p̄clamat in libertatē p̄ se agit et nō p̄ p̄curatorē. *L. de affer. tol. l. i.*****

et regulariter in criminali cā. ut. ii. q. vi. si quādo. Itē que sunt meri imperii uel gladii p̄tatis nō delegant̄ fm leges nisi in casu. ff. de offi. eius cui mā. est iuris. l. i. secus fm canonicos. de hoc no. xcy. di. c. i. xxiii. q. iiii. illud. et. s̄. de of. or. qz sedē. et de rap. i archiepiscopatu. et p̄ se ridere debet adultus qui cathe tizatur et nō per aliū. de conse. di. iiii. cū p̄ paruulis. Itē fallit in casu. s̄. e. li. de elec. cupientes. Item i ca su. s̄. eo. li. de offi. le. c. penul. i. rñso. et de here. c. ii. in prin. bec igit̄ et similia specialia fi unt. Et nota qz etiā ecouerfo quedā p̄ aliū possit que nō p̄ me. Episcopus clericū suū p̄ aliū p̄t verberare nō autē p̄ seip̄s. lxxvi. di. nō liceat. *L. de ep̄sco. et cleri. auct. sed neqz. Itē episcopus p̄ aliū li rigare debz. v. q. iiii. c. vlt. Itē prelatu cleric⁹ habēs tēpo rale iurisdictionē audit et iudi*

In malis promissis fide nō expedit obseruari. *Dem.*
In alternatiuis debitoris ē electio: et sufficit alterum ad impleri. *Dem.*
Quā ad agendum admittitur est ad excipiendum multo magis admittendus. *Dem.*

cat d cā sanguinis p̄ aliū nō p̄ se. s̄. e. li. ne cleri. uel mo. c. vl. Itē religiosa mu lier p̄ aliū p̄t esse in iudicio nō p̄ se. s̄. e. li. de iudi. c. ii. s̄. e. li. de elec. indemni tatis. s̄. sed cū eas. Itē episcopus tuitionē gubernationē et curā viduarū et pupilloz et pegrinoz nō p̄ seip̄s sed p̄ aliū archiep̄s byterū scilicet uel archi diaconū gerere debet. lxxviii. di. ep̄s gubernationē. et ibi de hoc. et oia ista sunt etiā specialia cōtra regulā fm quā: qd possum per aliū et p̄ me. Et acci dit hoc uel ratione p̄sonē cui hoc nō conuenit uel etiā rōne rei puta cause cri minalis. et interdū p̄ alterū consequit̄ quis qd per se consequi nō possit. ut. s̄. eo. li. de concess. p̄be. c. auctoritate. et. ff. sta. bo. imperator. ii. ff. que res pig. ob. l. aristo. sicut et quedā p̄t quis tanq̄ alius et nō tanq̄ ipse. insti. de inoffi. tel. s̄. si tutor. ff. de adoptio. si pater. s̄. qui duos. vbi nepotes ex filio adoptat auus tanq̄ genitū ex alio filio. et hoc non tanq̄ auus sed tanq̄ quidā extra neus. ad idē. ff. de in ius vo. l. questū. cum similibus. Et nota qz id dicimur posse qd de iure possumus. hāc igit̄ regulam credo loqui de his que de iure fortitū uel fortiri possum effectū. nō igit̄ superabundat regula. i. e. qui facit p̄ aliū. que generaliter loquit̄. ut etiā maleficia cōp̄bendat. et ista regula lo quit̄ de p̄tate faciendi. illa de effectu iam facti. Itē nota ex hac regula qz sic per se p̄t quis subscribere. ita p̄ alium. qd dicit ut no. s̄. de re iudi. cum inter ros. in glo. potest enim.

In malis promissis. *Po. exempla que posuit. s̄. e. non est obligatoriu. et p sequere hanc regulā. ut ibi dixi. Et habes bec verba. xxiii. q. iiii. in ma lis promissis. et ibi de hoc p̄ totā questionē. Et nota qz dicit in malis promissis: nam licz mala promissa non debeant seruari. tamē interdū mala promissa puta per dolum uel metū seruant̄. quādo. s̄. seruari possunt sine salutis eterne dispe dio si iuramentū intercessit. de iureiuran. si vō. et dixi in predicta regula. s̄. eodem non est.*

In alternatiuis. *Hec regula sumpta fuit ex lege. ff. e. ti. l. in eo qz plus ē vbi verba iuncta nō sūt: sufficit alterutrū esse factū. Po. expluz p̄ cano. xii. q. ii. bone rei in fi. s̄. de p̄scrip. inter ceteras. Et in viro qui in cām solu ti matrimonii dotē uel eius estimationē restituere p̄misit. ff. de iure do. ple runqz. in f̄mad idē. s̄. de plus peti. c. vno. vbi dicit plus petere cā. et in expen sis condemnat̄ qui ex duobus alternatiue debitis precise petit alterū. ad idē de appel. significauit. vbi de hoc. et de rescrip. ex parte. et facit de p̄ben. c. ii. ff. de condi. insti. l. si heredi plures. Sunt tamē quedā alternatiua in quibus debet ordo seruari. ff. de le. ii. cū pater. s̄. penul. ut cū mādāt testator aliquid dari liberis aut his deficientibus cōsanguineis aut affinis. quia tūc sequimur ordinē. Et ad hoc argumentū qd dixi de ordine sequēdo. lxxii. di. sit re ctor in fi. s̄. eo. li. de elec. c. pe. in prin. et eo. lib. de p̄ben. mandato. in fi. *L. o traditrad hanc regulā. insti. de leg. s̄. si generaliter. So. illud cū eligēs fuit in mora. ff. de adop. l. mancipioz. s̄. e. li. de cōsue. c. vlti. et sic no. ber. in p̄e. decre. de rescrip. inter ceteras. et facit qd dixi. s̄. e. contra eum.**

Quā ad agendum. *Hec sumpta est ex regula. ff. eo. ti. l. inuitus nemo. s̄. cui damus. Po. ca. in eo qui legitime p̄scribit. qz si cadit a possessione dāt sibi actio: multo fort⁹ dū possidet dāt exceptio. xvi. q. iiii. s̄. potest. in prin. ad idē de p̄scrip. illud. Itē cōductor soli ad suspiciē ad nō modicum temp⁹ habet vtilē rei vendicationē etiā oīra dñm: multo fortius exceptionē. ff. de sup̄fi. l. si. s̄. qz ait. Ratio huius regule quā habuisti. s̄. eo. cui licet plus et minus licet sed plus est agere qz excipere. ergo si p̄t primū: multo fortius secundū ut hic nā video exceptionē dari cui nō dāt actio ut excōicatio. s̄. de excep. cū inter priorē. Itē q mala fide p̄scripsit fm leges exceptionē habet aduersus oēm petentiē. et si a possessione cadat nō habet actionē. xvi. q. iiii. s̄. p̄t. ver. qz s̄. et *L. de p̄scrip. xxx. uel. xl. anno. si quis emptionis. et vbi actio tpe tollit̄ per petno durat exceptio. ff. de do. excep. pure. s̄. vlt. et venit in cōpensationē qd nō venit in petitionē fm legē ut debitū naturalē. ff. de cōpen. l. etiā. Et econ verso interdū venit in petitionē qd nō in cōpensationē. sicut est videre in de posito. *L. de compē. l. vlti. et. s̄. de deposito bona fides. et est speciale. Et ad de qd no. de iuretur. quēadmodū in glo. nā cui. Et dic qz ad agendū admittitur contra eū cōtra quē excipere vult. hoc dico ne obstat qd dicit de publi ciana. nā habēs publicianā actionē oīra alios excipit nō oīra dominū. ff. de publi. l. penul. et vlti. et idē in similibus. hoc aut̄ regularit̄ fallit in possessionis iudiciis. *L. loca. et conduc. l. si quis cōductionis. vbi conventus possi. s̄. orio si dicit se conduxisse aū oīa possi. s̄. sionem restituit. et post agit. et facit qd dixi s̄. eo. dolo. nā oīra p̄donē agentē possi. s̄. orio non admittit̄ exceptio. tamen admittit̄ actio. de resti. spo. in litteris. et. c. fe. Et generalit̄ agētī possi. s̄. orio****

re ut ibi. et concoz. ff. de except. rei iudi. l. sigs. cu totu petijset
si parte petijt exceptio rei iudi. nocet. na ps in toto est. pcor. xiiij. q.
v. penale. xxii. q. iij. meretrices. de peni. di. i. §. hoc idem.
b In generali cōcessione. Po. ca. xvi. q. i. frater noster. vbi gene

ralis pmissio facta
legato per papā nō
extendit ad causas
fidei. Itē pone per
decre. s. e. li. de pe.
et re. si episcop. vbi
habes hec verba.
Item per. l. l. que
res p. ob. poss. l. i.
vbi in generali obli
gatione pignoris nō
veniunt vxor et alii
ni. et que quis veri
similiter nō est credē
dus specialiter obli
gasse. et facit opri. s.
eo. li. de of. vica. cū
in generali. et no. qz

nō solum in obscuris inspicimus id quod est verisimile s; etiam in
generalibus. de primo. s. e. inspicimus. de secundo hic et in cōcoz.
et ff. de pecul. l. qui peculij. vbi qui administrationē concedit videt
permittere generaliter qd specialiter permittitur est. et ff. de pig.
l. gñali. et i pignoris obligatiōe gñali rerū qz quis hūit vel hirusus
est ea nō pntebunt que verisimile est aliqū spālī obligatūz nō fu
isse: pura supellex. itē vestis relinquēda ē debitori. Sigs qrat quō
scietur que sunt illa que verisimiliter in specie nō dicit que cōcessisse
Rū. potest hoc cognosci ex impossibili vel ibumana vel dura separa
tione. ut puta ministeria artis sue vel que ad affectionē pertinet:
generalī obligatione nō veniunt. ut in predi. l. obligatione. et l. se. et
probat op. l. cōia vtriusqz iudi. l. possessionū. vbi habes qz posses
siones in quibus sunt ascripticij: ita debent dividi qz penes vnum
quēqz integra familia remaneat ut pater a liberis pūmz a viro fra
a sorore nō separetur. Et nota ex hac regula verbus generalis res
stringi. ad idem. s. eo. li. de rescript. c. ij. et c. si eo tēpore. de preben.
eum cui. et c. qñis. cum si. Item facit hec regula ad questionē de
eo qui generaliter tenet cōtra omnes aliqūz iurare nūquid cōtra
se vel filios? et not. de hoc. xxij. q. v. de forma. in. i. glo. et de iureiur.
petitio. in vlti. glo.

Qui contra iura mercatur. Po. ca. in eo qui recipit ecclesiā de
manu laici. xvi. q. vii. si quis deinceps. de eo qui emit spiritua
lia. de sumo. nō satis. ad idem. l. de agi. et cen. l. quādamodū. l. xi.
vbi qui emit ascripticium sine gleba cōtra legū interdicta mercat.
et malefidei possessor dicitur. et ideo qz talis presumit nō habere bo
nam fidem ideo nō preferbit. ut in prediens iuribus. contra. s. de
dona. apostolicē. sed solue ut in glo. sed videtur. Itē ptra. s. de iure
pa. cura. solue ut ibi. et sic patet qz iuris ignorantia nō excusat in
pcriptionibus sicut nec in vscapitōibus. ff. de vscu. l. nūqz. io. an.

Bona fides nō patitur. Hec regula sumpta fuit ex lege. ff. e. ti.
bona fides. ecclesiā nō debet suū repetere cūz augmento: sed
si semel exactum iterū exigeret augmentū reciperet. xij. q. ij. frater
nitas. ad idem de pe. c. suam. ff. de tabu. exbi. l. iij. §. cōdemnatio. et
habet locū. Hec regula etiam in penis que semel exacte ab eodē ite
rum exigi nō debent. ad hoc. xij. q. ii. c. vlti. de iudi. at si cōtrici. l.
de pe. l. omnia. ab eodē ideo dixi. qz si plures insolidū tenentur ad
penaz soluta pena per vñ nō liberat alter. xij. q. ii. cū denotissimā
ff. ad. l. acqui. item. §. si plures. An autē reo et pena simul peti pos
sunt? dic ut no. xxv. q. ii. si ecclesie. Hanc autē regulā dico veram in
his quoz causa vnica exactione finit. vnde si decē debeo ipsoz
solutione tollitur omnis obligatō. vnde nō patit bona fides ut illa ite
rum exiganf. et si solvant ut indebita repetunt. qd dic ut no. i. q. iij
in fi. de solu. c. vlt. si aut vnica exactione nō finitur obligatio. Pone
casum in exactione debiti vxoris ad virū et cōuerso nō habet locū
regula. Idem in pcuratione quā exigit epus visitans primo anno
Nam secūdo anno visitans iterū pcurationē exigit. et ideo si de ne
cessitate ecclesie iterū eodem anno visitaret. et sic pōt intelligi de cē
si. cū venerabilis. vbi de hoc. et. xvij. q. ii. visitandi. Idēz dico in ex
actione pene: vbi de hoc actū est in cōtractu ut totiens pena cōmit
tatur et exigi possit quōntēs cōtractū fuerit. nam tunc pena semel
exacta etiā ab eodē iterum exiget. cōtractus enī ex pventionē legē
accipiūt. j. e. cōtractus. cum suis cōcoz. S; veritate inspecta in his
casibus et similibus nō est idē sed aliud h; eiusdez generis. Et facit
hec regula ad questionē quam no. io. xii. q. ii. monemus. an si eccle
sia cōsecuta est suū a possessore qd facere potest. ut e. q. apostolicas
an adhuc idem possit petere a prelato? et certe nō. qz bona fides h;
nō patitur ut hic. ad penā tñ agere bene possit cōtra eum ut. s. dixi
de hoc etiā not. de re. ecclē. nō alie. si quis.

Qui quid vna via. Po. casum. xxiiij. q. v. hec imago. s. e. li. de
pcc. preben. detestanda. l. si māci. ita ven. ne prosti. l. vl. vbi

dicit text^o eas que ita venit ne corpore questū faciat. nec in canpona sub spe
cie ministrandi propositi ne fraude dicte legi fiat. cōcoz. s. de pcc. tue. cū suis
cōcoz. Nota ergo qz cum aliquid prohibetur: pbibent omnia que sequuntur
ex illo. ut. s. eo. cūz quid. et per que perueniri possit ad illud ut hic. Fallit hoc
interdum. quia seruus nō admittitur ad testimoniū ferendū: neqz pro domi
no nec aduersus dominū et
tñ testificat de facto suo: pu
ta dum dicit per eū depositū
uel cōmodatū uel simile. iij.
q. iij. serui neqz. Item qui nō
pōt accusare denunciāt. de iur.
reiu. quēdamodū. in fi. Sed
alius est effectus denunciatio
nis qz accusationis ut ibi p;
sed idem est etiā vbi idē esset
effectus vtriusqz. de cog. spi.
tua. vbi de hoc. Item patro
nū nō vocat libertus in ius si
ne venia: si tñ agat alieno no
mine bene. ff. de in ius vo. l.
questum. Ratio: qz non ipse
sed ille cuius nomine agit cō
uenire videt. et facit qd dixi

Quid vna via probibetur
alicui: ad id alia non debet ad
mitti. Idem.

Contractus ex cōuentione le
gem accipere dinoscuntur.
Idem.

Dammum quod quis sua cul
pa sentit: sibi debet nō alij im
putare.

Infamibus porte nō pateant
dignitatum. Idem.

Qertum est qz is pmittit i legē

s. eo. potest. Item denegat dilatio vna via. l. per remediū iuris cōmunit cui
conceditur alia via per beneficiū. l. restitutionis in integrū. ut de resti. in in
teg. coram. sed dic ut ibi in vlti. glo. Item prelati de molibus per ecclesiā
am acquisitis testari nō potest: et tñ in egritudine moderate potest de ipsis a
liqua erogare. de testa. ad hoc. Item pater nō potest filiū priuare quarta et tñ
libertates dando minuet quarta. et sic alia via priuat eū. ff. de inoffi. testa. pa
pinianus. §. quoniam autē. v. cum igitur. et est speciale libertatū fauore. Satis
circa hoc dici possit qz cū aliquid pbibetur habito principaliter respectu ad
prohibitū nō ad viam vel modū quo pbibetur. exemplifica per iura in prin
cipio inducta. et per decre. de cōces. pben. cōstitutus tunc sufficit pbibitum
vna via vel modo ut ad id in eius fraudē alia via vel modo admitti nō debe
at ut hic. speciale tñ est in libertate ut. s. dixi. Si autē pbibitio principaliter
se habet ad viam vel modū nō ad rem tunc secus. vnde alteri ecclesie alliga
tus episcopus nō eligitur sed postulat. Itēz qui iurauit nō accusare bene de
nunciāt. qz sibi nō est pbibitum deferre crimen sed per modū accusatiōis de
ferre pbibitum est. Idem in casu de iudi. examinata. vbi petendo rem vna
actiōe repello: p alia admittor. et h; est videre in oibus actionibus. nam depo
nēs agens cōmodati repellit: agens depositi admittit et sic de singulis.

Contractus. Dicunt vulgares: pactum rumpit leges: et hoc dicit hec re
gula que sumpta fuit ex lege. ff. eo. ti. l. contractus. Quidam ponunt ca
sum per canonem. xvij. q. ii. elcutherius. vbi cōuentio inter episcopus et dioce
sanū et fundatricem inita de oblationibus obuientibus in festo ipsius ec
clesie seruanda est depositarius de iure cōmuni tenetur solum de dolo et lata
culpa que comparatur dolo. si tamen interuenit cōuentio ut teneatur de leui
et de leuissima culpa. et de casu fortuito illa seruatur. de deposti. c. ii. ad idem
ff. deposti. l. i. §. si conueniat. et ibi sunt hec verba. concoz. de commo. c. vno. s.
eo. lib. de pact. c. i. Et quod dicit regula hic cōuentione: intelligas honesta et
non contra honos mores. vnde si conuenierit ne dolus prestetur nō valet cō
uentio. ut in predi. l. contractus. ff. eo. ti. in impossibili idem. quod dic ut
dixi. s. eo. nemo potest.

Dammum quod quis. Hec regula sumpta fuit ex lege. ff. e. ti. quod quis
ex sua culpa. Po. casum per canones. xxij. q. iij. displicet. vbi si quis ad
iudicem ductus se de equo proieciat et ledat sibi soli imputet. Idēz per decre
talem. s. eo. libro de preben. si clericus. vbi clericus qui negligit petere pre
bendam sibi debitam cum vacat sibi imputare debet non sequenti expectan
ti. ad idem. ff. pro socio. l. cum duobus. §. si. et l. sequenti. vbi socius omnium
bonozz damnatus ex contractu ob contumaciam suam uel ex maleficio: pu
ta furto uel simonia nō recuperat quid a socio. pcor. l. di. sepe. et c. hi qui. de bo
mi. c. vlti. et ff. ad leg. aquil. si putator. Item procurator penam quam ex suo
delicto prestat a domino non recuperat. ff. de procura. qui proprio. §. idem.
econtra ad idem. l. de eue. l. emptor fundi. vbi dicitur qz si emptor in iudi
cio nō fuit: re euicta de euictione nō agit contra venditorem. quia culpa sua
res euicta videtur.

Infamibus. Po. casum per canonē. lxxi. di. tantis daniel de excess. pre
la. inter dilectos. Et dicit lex neqz famosis et notatis et quos seclus et vi
te turpitudine ingnat: et quos infamia ab honestatuz cetu segregat: dignitatis
porte nō patebūt. l. de digni. l. ij. li. xii. ad idē. xxiiij. di. laici. vbi dicit qz opti
mo ordinandi vacillare nō debet. de testi. c. vlti. de accu. omnipotens. l. de
infami. l. vna. De infamia aut quid sit et quō cōtrahit: et de multiplici ipsius
genere. dic ut no. iij. q. vij. §. tria. v. porro infamia. Et qd dicit regula d digni
tatis: intelligas ecclesiasticis et secularibus. infamis enī iudex esse nō po
test. iij. q. vij. infamis. bene tñ potest arbiter esse. ff. de arbi. l. pedius. ij. q. vij
§. tria. v. cognitores. An pcurator possit esse: quere no. l. di. accedēs. iij. q. vi
infamis. et q. x. c. vl. et de iura. ca. impator. in vl. glo. et in fi. de excep. §. vlt.

Qertum est. Po. casum. xiiij. q. iij. pleriqz. s. eo. li. de electio. anaricie. ff.
ad vell. quāuis. §. si cum ess. m. concoz. l. q. i. sunt nōnulli. de sumo. intā
tum. de emp. et vendi. ad nostram. s. eo. li. de elec. commissā. §. porro. de im
mu. eccle. clericis. et c. vlt. ff. de legibus. l. fraus. l. de legi. l. non dubiuz. vbi
sunt hec verba. Circa autem hanc regulam non insisto: pressequere enī eam
ut not. xiiij. q. iij. pleriqz. ber. de priuileg. quanto. ac. ff. de legi. l. cōtra legē.

Et facit quod dixi. s. eo. cum quid vna.

Ata rome apud sanctum petrum. No. ar. q. tabellio in instrumeto debet scribere locum in initio. s. et d. dixi. s. e. li. d. re iudi. abbate. s. ad. fi. io. an.

Quinto nonas martij. i. tertia die intrante martio. Scire debes quod mensis dividit per calendas nonas et idus. Et dicuntur calende a calo. i. yoco quod tunc sic

bat vocat ad nudinas. et iste nundine fiebat in quinto die

vel septimo mensis ut pater in calendario. vnde in prima die mensis dicitur calendis. in secundo dicitur quarto nonas. in

tercio dicitur sexto nonas. quod sunt quidam menses qui habent sex nonas. alij quattuor tantum. et hi qui habent sex

sunt quattuor tantum. s. Martius maius iulius october. vii. versus. Sex nonas martij octob. r. iulius et mars. Quattuor ac reliqui tenet idus quilibet octo

In martio igitur prima die dicimus calendis. secunda sex nonas. i. sexto die ante nonas. in tertio. v. nonas. i. quinta die ante nonas et sic deinceps. septi-

ma die dicebamus nonis. quod eodem die erat nundine. Si vero mensis habeat quattuor nonas tantum: secunda die dicebamus quarto nonas. quinto die diceba-

mus nonas. quod eadem die erant nundine. Post has nonas siue essent in quinto siue in septimo die secundum diversitatem mensium quodammodo denotabamur dies ab

idus. Idus autem interpretatur divisio. quod tunc dividebantur nundine. et quod idus semper erat. vii. die post nonas. quod quolibet mense per. vii. dies durabant nundine. id statim post nonas siue. v. siue. vii. die dicebatur. vii. idus. i. octavo

die ante idus. sequenti die dicebatur. vii. idus. i. septima die ante idus. subsequenti. vi. idus et sic de singulis. Tertiadecima die cum mensis habeat quattuor nonas tantum. vel quinquadecima cum habeat. vi. dicimus idus. quod tunc dividebantur nundine. deinde denominabamus per calendas. ut si mensis habeat. xxxi. die. et. iiii. nonas tantum sicut ianuaris. post idus. xix. calendas. et demum. xviii. et demum

xvii. usque ad calendas. i. octava die ante calendas. Cum ergo dicimus. xv. calendas martij idem est dicere. xv. die ante calendas martij. i. xiiii. die exeunte

februario et sic de singulis. Si autem mensis habeat. xxx. dies post idus dicimus. xviii. calendas. et demum. xvii. et sic de singulis usque ad finem. Si vero mensis habeat. xxxiii. ut februius: tunc post idus sequenti die dicimus statim. xvi. calendas. Si vero mensis habeat. xxxi. dies et. vi. nonas ut martij tunc post idus sequenti die dicimus. xvii. calendas et sic de singulis usque ad calendas. et cum

dicimus. xvii. calendas aprilis. i. xvii. ante calendas. i. xvi. exeunte martio.

Idem in aliis. Menses autem quot dies habent not. per hos versus. Junius aprilis septemque novemque tricenos. Plus enim reliqui: sed habet februs octo vice nos. Cui si bisextus fuerit superaddit unus.

Pontificatus. Scire debes quod romani pontifex ex sola electione facta a duobus partibus cardinalium vocem habent ius. de quo dicitur. s. e. li. de elec. vbi periculum. presulatum assumit. s. de elec. l. de vitanda. Sed consuetudo est romanorum pontificum que potius eorum solito usum quam iure roborat quod post electionem ante consecrationem et coronationem non scribunt pontificatum in data. hanc predicta decre. licet. s. de elec. dicat romani pontifex habeat qui a duabus partibus etc. In quantum dicitur pontifex: videtur quod extunc pontificatus scribere possit. tamen pro illa consuetudine facit lex. l. de quadri. prescrip. l. vii. in fi. ibi: ex quo imperiales suscepimus infulas. vnde et dies coronationis dicitur ortus imperij. sic potest intelligi. l. de ser. l. vlt. nec dicitur imperator nisi corona suscepta ff. de testa. mili. l. antepe. sicut nec archiepiscopus nisi recepto passio. s. de usu pal. nisi. ad idem. l. li. xii. de decu. l. fi. ff. de re mili. l. ex eo. in auct. de consu. in fi. colla. v. sed tunc ante confirmationem scribunt ante datam locum et diem ponendo. data suscepti a nobis apostolatus officij anno etc. et tunc etiam non scribunt se simpliciter episcopus sed sic scribunt. talis pater bonifacius electus episcopus. Item tunc non bullant bulla integra: sed tunc temporis si quas litteras concedunt ponunt mediam bullam. i. illam partem que habet capita sculpta. et ex alio latere quo ponitur nomen plana est bulla sine nomine. Post coronationem autem scribunt pontificatum in data vnde quod prius scribebant data suscepti a nobis apostolatus officij scribunt data pontificatus nostri. Item vocant se simpliciter episcopus et dant bullam cum nomine suo. Et sunt hec bene notanda. quod iam videtur in quadam ecclesia cathedrali hic vicina cuius nomen sileo secundum expectationem ex hoc errore in assecutione prebende primo preferri. Et hoc modo bonifacius fuit electus die secunda exeunte decembri. coronatus et consecratus fuit die. xliii. ianuarii. Habebat unus expectans eius auctore litteras cum tali data. data. iiii. calendas ianuarii pontificatus nostri anno. iiii. Alius expectans eadem auctoritate in eadem ecclesia habebat litteras huius date. data nonas aprilis pontificatus nostri anno. iiii. et hoc est dicere data. v. die aprilis. et superior data tertia die exeunte decembri. ut. s. dixi. pxi. glo. vacabat prebenda in illa ecclesia et querebatur cui deberetur: et errore peritorum huius iuris hunc modum ignorantium. pronuntiatum et obtentum fuit illud qui habebat datam sub tertia die exeunte decembri priorum esse et debere preferri. quod considerabant dicti iurisperiti quod siue annus inciperet a promotione romani pontificis que fuerat ut predicti die tertia exeunte decembri siue a natiuitate omnimodo ille erat primus. et verum dicebant illo modo computando. sed quod annus pontificatus incipit a consecratione et coronatione non ab electione ut. s. dixi. que coronatio ut predicti fuerat. xliii. die ianuarii. ideo male fuit obtentum. et huius rei errore fuit posteriori priori prelatus. quod certum est quod ex quo annus pontificatus bonifacij incipiebat ut predicti quod is qui nonas aprilis. i. quinto die aprilis habuit gratiam precedebat in gratia illum qui habebat datam sub tertio die exeunte decembri. i. iiii. calendas ianuarii eodem anno fere in nono mensibus ut clare potest computanti. Semper ergo iurisperiti qui pronuntiare habent super posteritate et prioritate impetrantium advertere debent diem pontificatus. i. coronationis

qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem.

ut recte pronuntient. et idem in similibus casibus. et hoc alias ut dicitur non bene probatur. qua de causa ut talis error ab eis evitetur: sic hic scriptum quod alias scriptum non reperit.

Anno quarto. Fuit hec data et iste annus pontificatus fuit currentibus annis dicitur. Ad. cc. xxviii. Quero autem quando inceperunt

ligare nove constitutiones huius. vi. li. de his loquor que sunt iuris novi promulgatorie non de claratorie veteris iuris. Et videtur quod a

tempore huius publicationis post duos menses. in auct. ut facte nove constitutiones in rubro et nigro circa p. n. s. ut autem apertius. et hoc tenet ber. s. in p. n. in fi. glo. r. s. de consti. c. ii. et facit quod not. de postu. prela. c. i. cum enim id sit iure civili expressum. et nostro iure contrarium expresse non sit cautum: ergo illud ius servabimus. et ideo finit hoc finit duobus mensibus. s. iiii. die intrante maio eodemque anno inceperunt ligare. Item et nostro videtur iure roboratum. s. ne cle. vel mo. c. vlt. r. s. de sen. ex. noverint. r. s. eo. li. de co. c. p. ben. quod cunctis. circa p. n. et in his omnibus. De hoc tamen videtur tenere io. lxxvii. di. p. p. n. in glo. ex hoc quod finit canones ligat constitutiones post sex menses. allegat. xviii. di. c. vlti. quod de constitutione principis non loquitur sed quod illud tempus duorum mensium non sit tempus ordinario videtur probari. s. de pe. r. e. cum infirmitas. vbi constitutio principis non ligat: nisi ex quo per prelatos fuerit publicata. ad idem. s. e. li. de preben. cum singula. vbi datur unus mensis a tempore noticie. ad idem in auct. ut in privatis. de facta mi. no. fi. circa fi. coll. v. vbi dantur tres menses. et in auct. ut neque miles neque federat. s. si igitur colla. ix. vbi dantur. xxx. dies tantum. Dicitur accuri. quod in predictis. l. dicitur esse speciale. et idem de supradictis decre. est dicendum. fateor enim quod hanc constitutionem principis liget post duos menses ut. s. dixi. id locum habet cum in ipsa constitutione aliud non cauetur nec tempus adijciatur: illud enim servandum est. et intelligitur sic contraria vtriusque iuris. De hoc habui questionem de facto a principio huius libri. Et dicebant contra me quidam advocati quod constitutiones huius libri non ligant: nisi ex quo iste liber est publicatus bono. ut sic ignorantes non ligarent. per. c. p. p. n. lxxvii. di. r. xxxii. q. iiii. dixit sara. et ego contra eos dicens quod finit dictum ipsorum in civitatibus in quibus non viget studium. et ad quas liber iste directus non fuit ad huc constitutiones huius libri non ligarent quod esset absurdum. Satis ergo probabili ratione id tenendum videtur quod. s. dixi. et audiui etiam tempore Nicolai tertij castatam electionem cuiusdam episcopi. quia non servauerat decre. cupientes. s. eo. li. de elec. que tamen ante duos menses solimodo fuerat publicata. An autem constitutio respiciat pendencia. dixi. s. eo. li. de elec. licet canon. Que his scriptis sunt supflua defectuosa vel falsa reddenda supplenda et corrigenda se offerunt in quibus aliquantulum excusari mereor. quod corrigi sum parat. tum quod ex quo scribere cepi singulis quasi diebus binis lectionibus et alijs preter lecturam inevitabilibus negotiis implicatus singula ponderare non potui. tum quia domini mei superius iam dicti mandato et studentium devictis instantia ea non meo velle librata: publicare compello. quinimo etiam ex falsis scriptis finit philosophum secundo methaphisice comendabor. quia per ipsa veritatis investigatione materiam aliam preparavi. Suscipiant igitur istud studentes minute scientie labores meos reminiscetes quod vidua que obtulit duo sola minuta propter sui affectum larga plus omnibus dicitur obtulisse. marci. xii. xxiii. q. i. odi. de pe. vi. i. c. i. versus si. nam si deus dederit maiores et summe vires eis in posterum labores meos offeram iam hanc noviter inchoatos. Jo. an.

Ata rome apud sanctum petrum quinto nonas martij pontificatus nostri anno quarto.

tempore huius publicationis post duos menses. in auct. ut facte nove constitutiones in rubro et nigro circa p. n. s. ut autem apertius. et hoc tenet ber. s. in p. n. in fi. glo. r. s. de consti. c. ii. et facit quod not. de postu. prela. c. i. cum enim id sit iure civili expressum. et nostro iure contrarium expresse non sit cautum: ergo illud ius servabimus. et ideo finit hoc finit duobus mensibus. s. iiii. die intrante maio eodemque anno inceperunt ligare. Item et nostro videtur iure roboratum. s. ne cle. vel mo. c. vlt. r. s. de sen. ex. noverint. r. s. eo. li. de co. c. p. ben. quod cunctis. circa p. n. et in his omnibus. De hoc tamen videtur tenere io. lxxvii. di. p. p. n. in glo. ex hoc quod finit canones ligat constitutiones post sex menses. allegat. xviii. di. c. vlti. quod de constitutione principis non loquitur sed quod illud tempus duorum mensium non sit tempus ordinario videtur probari. s. de pe. r. e. cum infirmitas. vbi constitutio principis non ligat: nisi ex quo per prelatos fuerit publicata. ad idem. s. e. li. de preben. cum singula. vbi datur unus mensis a tempore noticie. ad idem in auct. ut in privatis. de facta mi. no. fi. circa fi. coll. v. vbi dantur tres menses. et in auct. ut neque miles neque federat. s. si igitur colla. ix. vbi dantur. xxx. dies tantum. Dicitur accuri. quod in predictis. l. dicitur esse speciale. et idem de supradictis decre. est dicendum. fateor enim quod hanc constitutionem principis liget post duos menses ut. s. dixi. id locum habet cum in ipsa constitutione aliud non cauetur nec tempus adijciatur: illud enim servandum est. et intelligitur sic contraria vtriusque iuris. De hoc habui questionem de facto a principio huius libri. Et dicebant contra me quidam advocati quod constitutiones huius libri non ligant: nisi ex quo iste liber est publicatus bono. ut sic ignorantes non ligarent. per. c. p. p. n. lxxvii. di. r. xxxii. q. iiii. dixit sara. et ego contra eos dicens quod finit dictum ipsorum in civitatibus in quibus non viget studium. et ad quas liber iste directus non fuit ad huc constitutiones huius libri non ligarent quod esset absurdum. Satis ergo probabili ratione id tenendum videtur quod. s. dixi. et audiui etiam tempore Nicolai tertij castatam electionem cuiusdam episcopi. quia non servauerat decre. cupientes. s. eo. li. de elec. que tamen ante duos menses solimodo fuerat publicata. An autem constitutio respiciat pendencia. dixi. s. eo. li. de elec. licet canon. Que his scriptis sunt supflua defectuosa vel falsa reddenda supplenda et corrigenda se offerunt in quibus aliquantulum excusari mereor. quod corrigi sum parat. tum quod ex quo scribere cepi singulis quasi diebus binis lectionibus et alijs preter lecturam inevitabilibus negotiis implicatus singula ponderare non potui. tum quia domini mei superius iam dicti mandato et studentium devictis instantia ea non meo velle librata: publicare compello. quinimo etiam ex falsis scriptis finit philosophum secundo methaphisice comendabor. quia per ipsa veritatis investigatione materiam aliam preparavi. Suscipiant igitur istud studentes minute scientie labores meos reminiscetes quod vidua que obtulit duo sola minuta propter sui affectum larga plus omnibus dicitur obtulisse. marci. xii. xxiii. q. i. odi. de pe. vi. i. c. i. versus si. nam si deus dederit maiores et summe vires eis in posterum labores meos offeram iam hanc noviter inchoatos. Jo. an.

Venetis per Baptistam de
Loris die. vi. Novbris
M. cccc. lxxxiiij.